

**SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ**

Otgonbaatar DEMBEREL

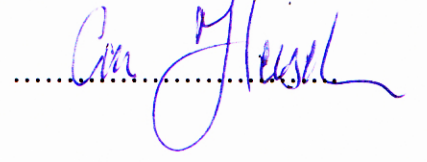
**MİMARLIK
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EKİM 2012
ANKARA**

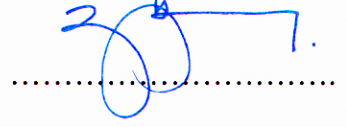
Otgonbaatar DEMBEREL tarafından hazırlanan “SİVRİHİSAR İBRAHİM BULGURCU EVİ RESTORASYON ÖNERİSİ” adlı bu tezin Yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Can M. HERSEK
Tezi Danışmanı, Mimarlık Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği ile Mimarlık Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zühal ÖZCAN
Mimarlık Anabilim Dalı, Çankaya Üniversitesi

Prof. Dr. Can M. HERSEK
Mimarlık Anabilim Dalı, Başkent Üniversitesi

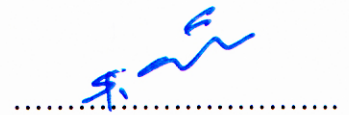
Prof. Dr. Halit ÇAL
Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Tarih: 30/10/2012

Bu tez ile G.Ü. Fen Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU
Fen Bilimler Enstitüsü müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığına bildiririm.

Otgonbaatar DEMBEREL

SİVRİHİSAR İBRAHİM BULGURCU EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ
(Yüksek lisans tezli)

Otgonbaatar DEMBEREL

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ekim 2012

ÖZET

Bu tez çalışmasında Eskişehir, Sivrihisar ilçesinde bulunan geleneksel evlerden İbrahim Bulgurcu Evi konu edilmektedir. Çalışmanın ana amacı İbrahim Bulgurcu Evi'nin tarihi ve estetik değerleri ile korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasına yönelik restorasyon önerisinin hazırlanmasıdır. Çalışma kapsamında ilk olarak İbrahim Bulgurcu Evi'nin rölövesi hazırlanarak belgelemesi yapılmış, yapının mevcut durumu, geçirmiş olduğu değişiklikler ile deformasyonlar analiz çalışması ve arşiv çalışmaları ile birlikte saptanmıştır. Bu çalışmayı takip eden evrede yapıya ait özgün durumu gösteren bir restitüsyon projesi hazırlanmıştır. Son olarak elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile fiziksel onarım kriterleri belirlenmiş olup İbrahim Bulgurcu Evi için çağdaş standartlara uygun olarak yeniden konut olarak kullanımı öngören bir restorasyon önerisi hazırlanmıştır.

Bilim Kodu : 803.1.085
Anahtar Kelimeler : Evi, Bulgurcu, Sivrihisar, Restorasyon
Sayfa Adedi : 279
Tez Yöneticisi : Prof. Dr. Can M. HERSEK

**THE PROPOSAL FOR THE RESTORATION OF
SİVRİHİSAR İBRAHİM BULGURCU HOUSE
(M.Sc. Thesis)**

Otgonbaatar DEMBEREL

**GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
October 2012**

ABSTRACT

The main topic of this graduation thesis is the İbrahim Bulgurcu House located at the Sivrihisar District of the Province of Eskişehir. The goal of the study is to prepare a restoration proposal towards passing on the İbrahim Bulgurcu House to the next generations by conserving its historical and esthetic values. Within the scope of this study, first of all the surveys of the İbrahim Bulgurcu House were drawn up and its documentation was performed. Then the current status of the building as well as the modifications and deformations it has undergone were detected by searching through archives and analyzing the data obtained. During the following stages of this study a restitution project indicating the condition peculiar to the building was prepared. Finally, the physical restoration criteria were put forward by evaluation of the data obtained and then a restoration proposal envisaging the use of the İbrahim Bulgurcu House again as a residence in conformity with the contemporary standards.

Science Code : 803.1.085
Keywords : House, Bulgurcu, Sivrihisar, Restoration
Number of Page : 279
Advisor : Prof. Dr. Can M. HERSEK

TEŞEKKÜR

Sivrihisar Bulgurcu Evinin rölöve, restitüsyon ve restorasyon önerisi konulu tez çalışmamı sabır ve titizlikle yönlendiren, katkı ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Sayın Prof. Dr. Can M. HERSEK'e ve rölöve tespit çalışmalarım sırasında sorularımı yanıtlayan ve hatıralarını benimle paylaşan ev sahipleri Bulgurcu ailesine teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xv
RESİMLERİN LİSTESİ	xvi
HARİTALARIN LİSTESİ.....	xx
1. GİRİŞ	1
2. SİVRİHİSAR	3
2.1. Sivrihisar İlçesi'nin Konumu.....	3
2.2. Coğrafi Yapısı.....	5
2.3. Deprem.....	5
2.4. İklim.....	7
2.5. Bitki Örtüsü.....	7
2.6. Demografik, Ekonomik ve Eğitim Durumu İdari,.....	8
2.7. Sivrihisar'ın Tarihçesi.....	8
3. İBRAHİM BULGURCU EVİNİN SİVRİHİSAR'IN YERLEŞİM DOKUSU İÇERİSİNDEKİ KONUMU	15
3.1. Geleneksel Yerleşim Dokusu.....	15
3.2. Evin Yakın Çevresinin Analizi	18
4. İBRAHİM BULGURCU EVİ'NİN ANALİZİ.....	24

Sayfa

4.1. Analiz Metodolojisi	24
4.1.1. Grafik belgeleme yöntemi	24
4.1.2. Tanımsal belgeleme	28
4.2. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Tanımlanması	28
4.2.1. Evin konumu ve tarihçesi	28
4.2.2. İbrahim Bulgurcu Evi'nin genel tanımlaması	30
4.2.3. İç tanımlama	31
4.2.4. İç mekân öğeleri.....	40
4.2.5. Mimari elemanlar.....	50
4.2.6. İç mekân öğeleri	62
4.2.7. Malzeme kullanımı	69
4.2.8. Sorunlar.....	71
5. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA	80
5.1. Yöntem.....	80
5.2. Anadolu'da Türk Evi Kavramının Oluşumu Özellikleri	82
5.3. Sivrihisar Evlerinin Genel Mimari Özellikleri	84
5.4. Plan Özellikleri, Türleri ve Elemanları.....	87
5.5. Konstrüksiyon Elemanları	88
5.5.1. Temel-su basman	89
5.5.2. Beden duvarları	89
5.5.3. Döşemeler	90
5.5.4. Çıkmlar.....	91
5.5.5. Çatılar.....	94

Sayfa

5.6. Geleneksel Sivrihisar Evlerinde Malzeme Kullanımı	96
5.7. Mimari Elemanlar	98
5.7.1. Kapılar	99
5.7.2. Pencereleler.....	102
5.7.3. Merdivenler.....	105
5.7.4. Seki ve Sedirler	107
5.7.5. Ocaklar	109
5.7.6. Yerli dolaplar ve nişler	112
5.7.7. Terekler ve Raflar	116
5.7.8. Tavanlar	117
5.7.9. Cephe Süslemeleri	119
5.8. Karşılaştırmalı Çalışma ve Sonucu.....	120
6. RESTİTÜSYON	149
6.1. Restitüsyon Kavramı.....	149
6.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı.....	150
6.3. İbrahim Bulgucu Evi'nin Günümüzdeki Değerlendirmesi	152
7. RESTORASYON.....	154
7.1. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Restorasyonu İçin Benimsenen Koruma Kavramı Üzerine.....	154
7.2. Sivrihisar' ta Koruma.....	156
7.3. İbrahim Bulgucu Evi'nin Bugünkü Durum Değerlendirmesi.....	157
7.4. İbrahim Bulgucu Evi'nin Restorasyon Gerekçeleri.....	157
7.4.1. Çevresel faktörler.....	157

Sayfa

7.4.2. Sosyal ve kültürel faktörler.....	158
7.4.3. Yapısal faktörler	159
7.5. Finansal Model ve Restorasyon Süreci.....	159
7.6. Restorasyon Yaklaşımının Belirlenmesi İçin İzlenen Yöntem.....	162
7.7. İbrahim Bulgucu Evi'ne İlişkin İşlev Önerisi.....	164
7.8. Mekânların Kullanımı.....	165
7.9. Restorasyon Müdahale Biçimleri ve Teknikleri	166
7.9.1. Koruma uygulamaları	167
7.9.2. Sağlamlaştırma ve onarım	170
7.9.3. Bütünleme ve tamamlama	171
7.9.4. Temizleme	173
7.9.5. Yenileme	175
7.9.6. Çağdaş ek	176
7.10. Restorasyon Uygulamasının Aşamaları	179
SONUÇ.....	184
KAYNAKÇA.....	186
EKLER.....	189
EK BAŞLIK RÖLÖVE.....	190
EK-1 Rölöve zemin kat planı çapraz ölçülü	191
EK-2 Rölöve birinci kat planı çapraz ölçülü	192
EK-3 Rölöve zemin kat -0,30 kot planı	193
EK-4 Rölöve zemin kat +1,75 kot planı	194
EK-5 Rölöve birinci kat planı	195
EK-6 Rölöve çatı planı	196
EK-7 Rölöve tavan planları	197
EK-8 Rölöve kesiti A-A.....	198

Sayfa

EK-9 Rölöve kesiti B-B	199
EK-10 Rölöve kesiti C-C	200
EK-11 Rölöve kesiti D-D.....	201
EK-12 Rölöve kuzeydoğu cephesi	202
EK-13 Rölöve güneybatı cephesi	203
EK-14 Rölöve kuzeydoğu cephesi	204
EK-15 Rölöve kuzeybatı cephesi	205
EK-16 Rölöve pencere detayı	206
EK-17 Rölöve Dolap detayı	207
EK BAŞLIK DEĞİŞİM ve BOZULMALAR	208
EK-18 Değişim ve bozulmalar zemin kat -0,30 KOT planı	209
EK-19 Değişim ve bozulmalar zemin kat +1,75 planı	210
EK-20 Değişim ve bozulmalar birinci kat planı	211
EK-21 Değişim ve bozulmalar çatı kat planı	212
EK-22 Değişim ve bozulmalar tavan planı	213
EK-23 Değişim ve bozulmalar kesiti A-A.....	214
EK-24 Değişim ve bozulmalar kesiti B-B	215
EK-25 Değişim ve bozulmalar kesiti C-C	216
EK-26 Değişim ve bozulmalar kesiti D-D	217
EK-27 Değişim ve bozulmalar kuzeydoğu cephesi	218
EK-28 Değişim ve bozulmalar güneybatı cephesi	219
EK-29 Değişim ve bozulmalar güneydoğu cephesi	220
EK-30 Değişim ve bozulmalar kuzeybatı cephesi	221
EK BAŞLIK RESTİTÜSYON	222
EK-31 Restitüsyon kaynakları zemin kat -0,30 kot planı	223
EK-32 Restitüsyon kaynakları zemin kat +1,75 kat planı	224
EK-33 Restitüsyon kaynakları birinci kat planı	225
EK-34 Restitüsyon kaynakları çatı planı	226
EK-35 Restitüsyon kaynakları tavan planı	227
EK-36 Restitüsyon kaynakları kesiti A-A	228
EK-37 Restitüsyon kaynakları kesiti B-B.....	229
EK-38 Restitüsyon kaynakları kesiti C-C.....	230
EK-39 Restitüsyon kaynakları kesiti D-D	231
EK-40 Restitüsyon kaynakları kuzeydoğu cephesi	232
EK-41 Restitüsyon kaynakları güneybatı cephesi	233
EK-42 Restitüsyon kaynakları güneydoğu cephesi	234
EK-43 Restitüsyon kaynakları kuzeybatı cephesi	235
EK BAŞLIK RESTİTÜSYON	236
EK-44 Restitüsyon zemin kat -0,30 kot planı	237
EK-45 Restitüsyon zemin kat +1,75 kot planı	238
EK-46 Restitüsyon birinci kat planı	239
EK-47 Restitüsyon çatı planı	240

Sayfa

EK-48 Restitüsyon tavan planı	241
EK-49 Restitüsyon kesiti A-A	242
EK-50 Restitüsyon kesiti B-B.....	243
EK-51 Restitüsyon kesiti C-C.....	244
EK-52 Restitüsyon kesiti D-D	245
EK-53 Restitüsyon kuzeydoğu cephesi	246
EK-54 Restitüsyon güneybatı cephesi	247
EK-55 Restitüsyon güneydoğu cephesi	248
EK-56 Restitüsyon kuzeybatı cephesi	249
EK BAŞLIK RESTORASYON MÜDAHALE	250
EK-57 Restorasyon müdahale zemin kat -0,30 kot planı	251
EK-58 Restorasyon müdahale birinci kat +1,75 kot planı	252
EK-59 Restorasyon müdahale birinci kat planı	253
EK-60 Restorasyon müdahale çatı planı	254
EK-61 Restorasyon müdahale tavan planı	255
EK-62 Restorasyon müdahale kesiti A-A.....	256
EK-63 Restorasyon müdahale kesiti B-B	257
EK-64 Restorasyon müdahale kesiti C-C	258
EK-65 Restorasyon müdahale kesiti D-D.....	259
EK-66 Restorasyon müdahale kuzeydoğu cephesi	260
EK-67 Restorasyon müdahale güneybatı cephesi	261
EK-68 Restorasyon müdahale güneydoğu cephesi	262
EK-69 Restorasyon müdahale kuzeybatı cephesi	263
EK BAŞLIK RESTORASYON	264
EK-70 Restorasyon zemin kat -0,30 kot planı	265
EK-71 Restorasyon zemin kat +1,75 kot planı	266
EK-72 Restorasyon birinci kat planı	267
EK-73 Restorasyon çatı planı	268
EK-74 Restorasyon döşeme planı	269
EK-75 Restorasyon tavan planı	270
EK-76 Restorasyon kesiti A-A	271
EK-77 Restorasyon kesiti B-B.....	271
EK-78 Restorasyon kesiti C-C.....	272
EK-79 Restorasyon kesiti D-D	274
EK-80 Restorasyon kuzeydoğu cephesi	275
EK-81 Restorasyon güneybatı cephesi	276
EK-82 Restorasyon güneydoğu cephesi	277
EK-83 Restorasyon kuzeybatı cephesi	278
ÖZGEÇMİŞ	279

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Sivrihisar ilçe'nin deprem tablosu	6
Çizelge 4.1. Yapı iç tespit tablosu	32
Çizelge 4.2. Yapı iç tespit tablosu	35
Çizelge 4.3. Yapı iç tespit tablosu	36
Çizelge 4.4. Yapı iç tespit tablosu	37
Çizelge 4.5. Yapı iç tespit tablosu	38
Çizelge 4.6. Yapı iç tespit tablosu	39
Çizelge 4.7. Yapı dış tespit tablosu	47
Çizelge 4.8. Yapı dış tespit tablosu	48
Çizelge 5.1. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	122
Çizelge 5.2. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	123
Çizelge 5.3. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	124
Çizelge 5.4. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	125
Çizelge 5.5. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	126
Çizelge 5.6. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	127
Çizelge 5.7. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	128
Çizelge 5.8. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	129
Çizelge 5.9. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	130
Çizelge 5.10. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	131
Çizelge 5.11. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	132
Çizelge 5.12. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu	133

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.13. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	134
Çizelge 5.14. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	135
Çizelge 5.15. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	136
Çizelge 5.16. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	137
Çizelge 5.17. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	138
Çizelge 5.18. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	139
Çizelge 5.19. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	140
Çizelge 5.20. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	141
Çizelge 5.21. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	142
Çizelge 5.22. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	143
Çizelge 5.23. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	144
Çizelge 5.24. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	145
Çizelge 5.25. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	146
Çizelge 5.26. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	147
Çizelge 5.27. Karşılaştırmalı çalışma tipolojisi tablosu	148
Çizelge 7.1. Fiziksel müdahale tablosu	181
Çizelge 7.2. Fiziksel müdahale tablosu	182
Çizelge 7.3. Fiziksel müdahale tablosu	183

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 4.1. Yapının farklı bölümlerinde kullanılan ölçüm teknikleri	27
Şekil 4.2. Evin giriş kapısı (K.1.2).....	54
Şekil 4.3. WC kapısı (K1.3).....	55
Şekil 4.4. 103 oda kapısı (K.1.4)	56
Şekil 4.5. 104 oda kapısı (K.1.5)	57
Şekil 4.6. Pencere Detayları	60
Şekil 4.7. Merdiven detaylar	61
Şekil 4.8. 104 mekanındaki dolabın planı	64
Şekil 4.9. 104 mekanındaki dolabın çizimi	64
Şekil 4.10. İbrahim Bulgurcu Evin'deki dolaplara ait detay çizimleri	66
Şekil 5.1. Sivrihisar evlerin plan türler	88
Şekil 7.1. İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyon önerisine ilişkin mekansal kullanım tablosu	166

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 4.1. a) Güneydoğu cephedeki kitabe	29
Resim 4.1. b) Kuzeydoğu cephede çıkma üzerinde yer alan kitabe	29
Resim 4.2. 1 nolu açıdan eve bakış	40
Resim 4.3. 2 nolu açıdan eve bakış	41
Resim 4.4. Güneydoğu cephesi	43
Resim 4.5. Güneybatı cephesi	44
Resim 4.6. Kuzeybatı cephesi	45
Resim 4.7. Kuzeydoğu cephesi	46
Resim 4.8. Çatı	49
Resim 4.9. Çatı saçaklar	49
Resim 4.10. Güneydoğu cephesinde yer alan çıkma	50
Resim 4.11. Z01 mekânın tavanı	51
Resim 4.12. 101 kod numaralı koridor mekânının tavanı	51
Resim 4.13. 102 kod numaralı mutfak mekânının tavanı	52
Resim 4.14. 103 oda mekânının tavanı	52
Resim 4.15. 104 oda mekânı tavanı	53
Resim 4.16. Avlu kapısı	54
Resim 4.17. WC kapısı	55
Resim 4.18. 103 oda kapısı	56
Resim 4.19. 103 oda kapısı metal eleman	56
Resim 4.20. 104 oda kapısı	57

Resim	Sayfa
Resim 4.21. 104 oda kapısı metal eleman	57
Resim 4.22. Güneydoğu cephesi	59
Resim 4.23. Güneybatı cephesi	59
Resim 4.24. a) Özgün pencere örnek 1	59
Resim 4.24. b) Özgün pencere örnek 2	59
Resim 4.25. Ahşap merdiven	62
Resim 4.26. Ahşap trabzandan detay	62
Resim 4.27. 101 mutfak mekânındaki dolabın iç görünüşü	63
Resim 4.28. a) 104 mekanındaki dolap	65
Resim 4.28. b) 104 mekânı dolabın iç görünümü	65
Resim 4.29. Avludaki taş ocak	67
Resim 4.30. 102 mekanındaki taş ocak	68
Resim 4.31. Ayakkabılık olarak kullanılan niş	69
Resim 4.32. Zemin katın küzeydoğu duvarındaki çift niş	69
Resim 4.33. Z01 oda moloz taş duvar	71
Resim 4.34. Moloz taş duvar	71
Resim 4.35. Z01 mekânında taş malzemedeki bozulmalar	73
Resim 4.36. Z01 mekânında taş malzemedeki bozulmalar	74
Resim 4.37. Sıva ve nemleme sorunu örnekleri (Dökülme).....	75
Resim 4.38. Özgün olmayan tesisat	77
Resim 4.39. Sonradan eklenmiş baca	77
Resim 4.40. Beton tekme	77

Resim	Sayfa
Resim 4.41. Beton şap dökülmüş zemin	78
Resim 4.42. Kiremit sorunları	78
Resim 4.43. Malzeme değiştirme	79
Resim 4.44. Kapatılmış pencereler	79
Resim 5.1. Döşemelerde yer alan açıklık (Zeyneller evi).....	91
Resim 5.2. Sivrihisar Evlerinden çıkma örnekleri	92
Resim 5.3. Bindirmeli ve Eli böğründe ile desteklenen çıkma örnekleri	93
Resim 5.4. Sivrihisar evlerinde çıkma altlarının kaplamaları	93
Resim 5.5. Çatıların genel görünüşü	95
Resim 5.6. Sivrihisar evlerinden kaplamalı saçak örnekleri	96
Resim 5.7. a) b) c) Avlu kapılarından örnekler	100
Resim 5.7. c) Avlu kapılarından örnekler	101
Resim 5.8. a) Oda kapılarından örnekler	101
Resim 5.8. b) Şefik Sakarya evi oda kapıları	102
Resim 5.9. Sivrihisar evlerinden pencere örnekleri	103
Resim 5.10. Sivrihisar evlerinden demir parmaklık türleri	104
Resim 5.11. Ahşap parmaklık örnekleri	105
Resim 5.12. Merdiven örnekler (Zaimoğlu konağı)	106
Resim 5.13. Ahşap ve metal korkuluk çeşitler	107
Resim 5.14. Bir köşe sediri örneği	108
Resim 5.15. Sivrihisar'dan sedirlerin örnekler	108
Resim 5.16 a) Tandır ocak örnek	109

Resim	Sayfa
Resim 5.16. b) Avlu ocak örnek	109
Resim 5.17. Sivrihisar evlerden ocak örnek	110
Resim 5.18. Tandır bacası. 1	111
Resim 5.19. Tandır bacası. 2.....	111
Resim 5.20. Baca örnekleri	112
Resim 5.21. Soba bacaları	112
Resim 5.22. a) Yüklük dolap türler	114
Resim 5.22. b) Şefik Sakarya evi'nden yüklüklü dolap örnekleri	114
Resim 5.23. a) Şefik Sakarya evi'nden süslemeli aynalıklar	115
Resim 5.23. b) Süslemeli aynalık örnekleri 1	115
Resim 5.23. c) Süslemeli aynalık örnekleri 2	116
Resim 5.24. Zaimoğlu Konağı'dan raf örnekleri	117
Resim 5.25. Tavanlara ait kenar bordürlerine ait örnekler	118
Resim 5.26. Tavanlardaki göbek örnekleri	118
Resim 5.27. a) Tuğla örgü örnekleri (Zeyneller evi)	119
Resim 5.27. b) Tuğla örgü örnekleri (Hacımut sk No. 12)	119
Resim 5.28. Tarih belirten kitabelerden örnekler	120
Resim 7.1. Yapıda halen mevcut olan fakat standartlara göre uygun olmayan elektrik tesisatı örnekler	178
Resim 7.2. Bugün yapının dışında özensizce döşenmiş elektrik kablolarının durumu	178

HARİTA LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 2.1. Sivrihisar haritasi	3
Harita 2.2. Sivrihisar yol haritası 1	4
Harita 2.3. Sivrihisar yol haritası 2	4
Harita 2.4. Türkiye'nin deprem haritası.....	5
Harita 3.1. Sivrihisar İlçesi'nde yer alan anıtsal nitelikli kültür varlıkları	17
Harita 3.2. Sivrihisar yerleşim dokusu üzerinde çalışma alanının sınırları	19
Harita 3.3. İbrahim Bulgurcu Evi'nin yakın çevresinde yer alan yapılar	20
Harita 3.4. İbrahim Bulgurcu Evin yakın çevresindeki geleneksel yapıların durumu	21
Harita 3.5. İbrahim Bulgurcu Evi'nin yakın çevresindeki geleneksel yapıların değişmişlik durumu.....	22
Harita 3.6. İbrahim Bulgurcu Evin yakın çevresindeki geleneksel yapıların fiziksel durumu	23

1. GİRİŞ

“SİVRİHİSAR İBRAHİM BULGURCU EVİ RESTORASYON ÖNERİSİ” isimli tez çalışması ile, Sivrihisar’ın kentsel sit alanında yer alan geleneksel konutların incelenmesi ve bu konutlardan biri olan İbrahim Bulgurcu Evi için restorasyon önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın giriş bölümünde yapının genel tanımı, tezin amacı ve çalışma yöntemleri hakkında genel bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, Sivrihisar’ın konumu, topoğrafyası, iklimi, bitki örtüsü gibi genel fiziki özellikleri ve ilin tarihi anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde, İbrahim Bulgurcu Evi’nin Sivrihisar kent dokusu içerisindeki konumu ile evin yakın çevre dokusunu oluşturan yapıların genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

Dördüncü bölümde, İbrahim Bulgurcu Evi tüm elemanları ve deformasyonları ile birlikte sistematik bir biçimde rölöve ölçümü baz alınarak belgelenmiş ve analiz edilmiştir.

Beşinci bölümde, İbrahim Bulgurcu Evi’nin genel özellikleri tarihlendirme ve restitüsyonda temel alınacak değerlendirme verilerine ulaşmak için, “Geleneksel Türk Evleri” ve “Sivrihisar Evleri” ile karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda Sivrihisar Kentsel Sit Alanı içerisinde bulunan tescilli ve tescilsiz geleneksel yapılar incelenmiştir. Bu yapılardan bir bölümünün içine girilebilmiş ve plan şemaları ile ve plan elemanları gibi detaylı bilgilere ulaşılmıştır. İçerisine girilemeyen yapılar ise konum, cephe, yapım sistemi, kat sayısı gibi dış özellikleri ile incelemeye konu olmuşlardır. İncelenen yapılar karşılaştırmalı tabloda değerlendirilip, değerlendirmeler sonrasında; Sivrihisar geleneksel konutların ortak özellikleri tespit edilmiş ve İbrahim Bulgurcu Evi’nin bu yapılar arasındaki konumu belirlenmiştir.

Altıncı bölüm restitüsyon çalışması ile ilgili olup; yapının inşasından günümüze değin geçirmiş olduğu değışim ve maruz kaldığı eklentilerin saptanması yapılmış, restitüsyon analizi, bilinirlik derecesi gibi ara çalışmalardan elde edilen bilgilerle restitüsyon önerisi oluşturulmuştur. Karşılaştırmalı çalışma ve konut tipolojisinden de faydalanılarak İbrahim Bulgurcu Evi'nin günümüze kadar uğradığı değışiklikler belirlenmiş ve özgün hali tespit edilerek restorasyon çalışması için temel veriler hazırlanmıştır.

Yedinci bölümünde ise, yakın çevre özellikleri göz önüne alınarak yapıya ait tüm bilgi ve veriler değerlendirilmiştir. Böylece çalışma sonucunda sürdürülebilir bir korumacılık yaklaşımıyla yapının özgün mimari özellikleri de korunarak uygulanabilir bir restorasyon önerisi geliştirilmiştir.

Tez çalışmasının sekizinci bölümünde ise; elde edilen sonuçlar ve değerlendirmelere dayalı saptamalar yapılarak öneriler sunulmuş ve çalışma özetlenmiştir.

2. SİVRİHİSAR

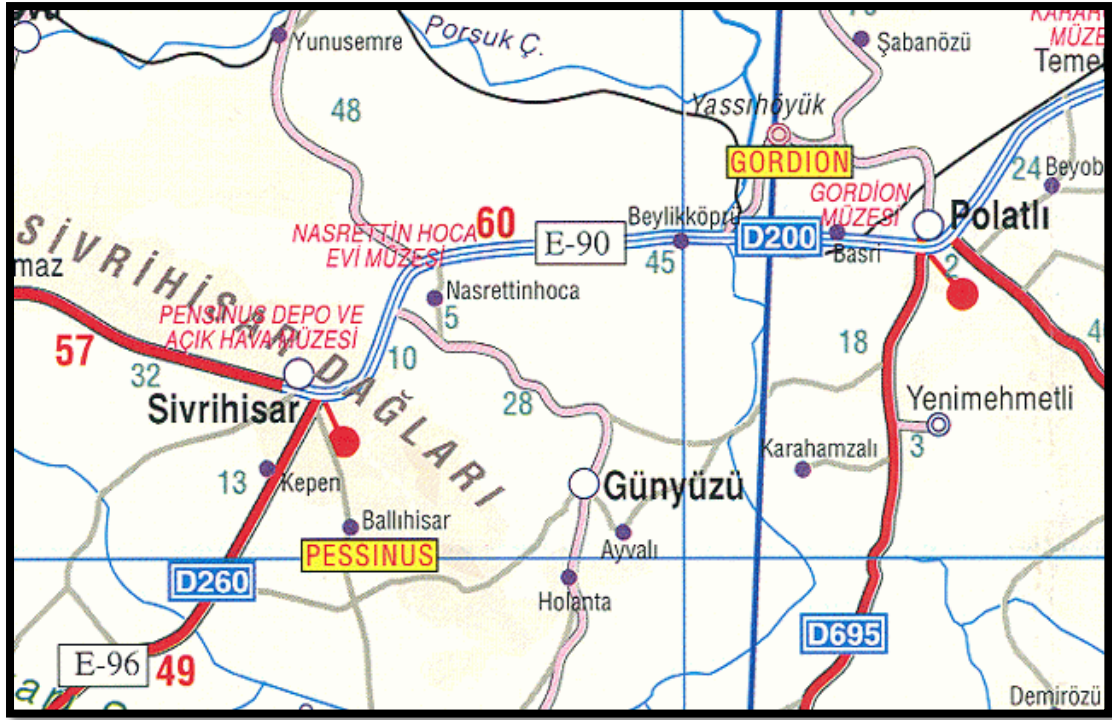
2.1. Sivrihisar İlçesi'nin Konumu

Sivrihisar, İş Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında yer alan Eskişehir'in en büyük ilçesidir. Ankara - Eskişehir karayolu üzerinde Ankara'ya 135 km., Eskişehir'e 95 km. Afyon'a 120 km. uzaklıktadır.

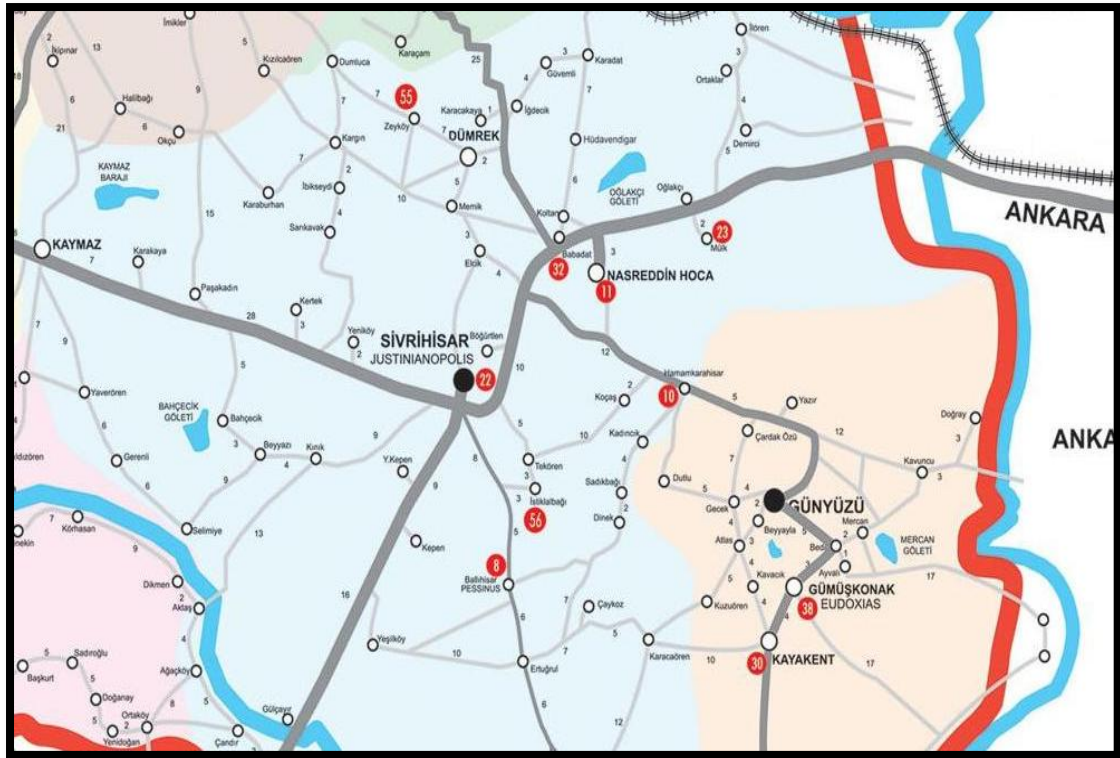
Kuzeyde Mihalıçcık, doğuda Günyüzü, batıda Mahmudiye ve Çifteler güneyinde Emirdağ ve Çeltik ilçeleri ile komşudur.

Harita 2.1. Sivrihisar haritası

Harita 2.2. Sivrihisar yol haritası 1

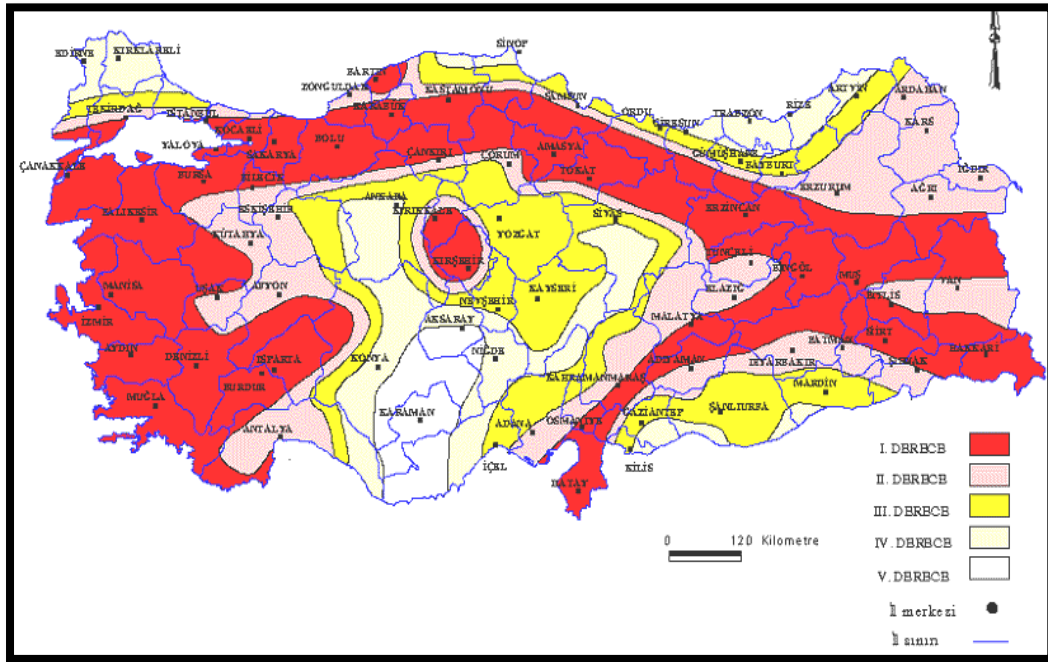
Harita 2.3. Sivrihisar yol haritası 2

2.2. Coğrafi Yapısı

Sivrihisar'ın yüzölçümü 2987 km² olup, denizden yüksekliği 1070 metredir. Arazilerinin büyük bir kısmı ova görünümünde ise de, yer yer yüksek dağ ve kayalıklar arazide düzlüğü bozmaktadır. İlçe Çal dağı'nın eteklerinde eğimli bir alanda yer almaktadır. Eskişehir ilinin güneydoğu köşesinde, Sakarya yayının içerisinde başlayan Sivrihisar Dağları, güneydoğu-kuzeybatı yönünde uzanarak Türkmen Dağı'na ulaşırlar. En yüksek noktası İlçe merkezi doğusunda ve İlçeye 7 km uzaklıkta Çal Dağı (Çürük Çal) 1.690 metredir. [Sivrihisar kaymakamlığı. 2004-2008]

2.3. Deprem

Türkiye'nin deprem haritasına göre Sivrihisar ilçesi III ve IV deprem bölgesinde bulunmaktadır. [Emin, 2000] Sivrihisar'ın kuzeyinden geçen fay hattı Eskişehir'in güneyinden geçmektedir.

Harita 2.4. Türkiye'nin deprem haritası [Emin, 2000]

Çesitli jeolojik oluşumların, kayaçların, metamorfik taş kütlelerinin, sıcak su kaynaklarının, linyit yataklarının, volkanik örtülerin ve tortul tabakaların bulunduğu görülmektedir. [<http://www.eskisehirliyiz.biz/eskisehir/luleyasi.asp?sec=2>]

Çizelge 2. 1. Sivrihisar ileç'nin deprem tablosu
[<http://deprem.ihya.com/deprem-yeri-698.html>]

Tarih	Saat	Yer	Şiddet	Derinlik
09.06.2010	16:56	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.9	5.0 km.
18.12.2010	14:11	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.9	5.0 km.
06.03.2008	18:15	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.8	4.6 km.
21.02.2011	14:09	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.8	6.7 km.
12.02.2011	13:13	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.8	5.6 km.
10.02.2011	16:37	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.8	11.7 km.
26.02.2011	14:21	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.8	4.4 km.
25.05.2010	16:55	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.8	5.3 km.
12.11.2010	13:29	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.7	5.0 km.
26.10.2010	14:04	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.6	5.0 km.
08.10.2010	16:41	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.5	5.1 km.
03.09.2010	16:00	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.4	5.8 km.
30.07.2010	16:34	SİVRİHİSAR (ESKİŞEHİR)	2.4	7.7 km.

2.4. İklim

İklim özelliği itibariyle, kış ayları soğuk ve kar yağışlı, yaz ayları ise sıcak ve yağışsız olarak geçmektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlı geçen karasal iklim özelliklerine sahiptir; fakat son yıllarda bu özelliği büyük ölçüde değişmiştir. Küresel ısınmayla birlikte değişen iklim koşulları ve bölgenin çevresine göre alçakta kalması, aynı zamanda bölgede bulunan az sayıdaki ağaçlık alanların neredeyse tamamen yok edilmesi gibi nedenlerle yağış miktarında düşüşler yaşanmıştır.

Özellikle kış aylarında yaşanan kar yağışları büyük ölçüde etkisini kaybetmiştir. Önceki yıllarda 30–90 gün arası yerde kalan kar, günümüzde ise neredeyse yağmamaktadır. Kar yağışının yaşandığı zamanlarda ise, karın yerde kalma süresi çoğu zaman 30 günü geçmemektedir. Yine iklimin özelliğine bağlı olarak gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farkları fazla olmaktadır. Bu özelliklere bakılarak, bölgede kış aylarında don olaylarının yaşandığı görülmektedir. Bölgeye en fazla yağış ise genellikle kış ve ilkbahar aylarında düşmektedir. Bölge, yaz aylarında ise neredeyse hiç yağış almamaktadır [Heşlihan, 2007].

2.5. Bitki Örtüsü

Bölgede, karasal iklimin doğal bitki örtüsü olan bozkırlar boy göstermektedir. İlkbahar yağışlarına bağlı olarak yeşeren ve büyüyen, yaz aylarında ise sıcaklıktan dolayı sararan bozkırlar bulunmaktadır.

Bölgede karasal iklim özelliğine bağlı olarak doğada, kendiliğinden yetişen bazı bitki türleri bulunmaktadır. Bunlar başlıca; dede sakalı, tere otu, ısırgan otu madımak (kuzukulağı), kenger, pazı ve patatese benzeyen, kış aylarında yağışının fazla olduğu dönemlerin ardından, ilkbahar aylarında yine doğada kendiliğinden yetişen dolaman gibi yenilenebilir bitkiler ve sarmaşık, deve diken, sığırkuyruğu gibi yenilemeyen bitkilerdir.

Bölgede, su kenarlarında yetişen söğüt ağacı, yöredeki ismiyle bilinen ve yerleşmenin yerinde ve ilk kuruluş yerinin yakınında bulunan kral ağacı, az suya ihtiyaç duyan kavak ağacı, yine suya ihtiyacı olan; fakat kurumaya yüz tutmuş vişne, badem, elma, dut, armut, ceviz ve ığde ağaçları bulunmaktadır [Özşuca Füsün, 1986].

2.6. Demografik, Ekonomik ve Eğitim Durumu İdari,

Sivrihisar İlçesi Eskişehir İline bağlı ve bu ile uzaklığı 99 km. dir. 1925 yılında Eskişehir'in Vilayet merkezi olmasıyla Sivrihisar, Eskişehir'e bağlı bir ilçe olmuştur. Eskişehir Kaymakamlığı'ndan alınan bilgilere göre bugün Sivrihisar'ın üç beldesi, 61 köyü ile ayrıca 27 mandıra ve yaylası bulunmaktadır.

2007 yılında yapılan nüfus kayıt sistemi verilerine göre ilçenin toplam nüfusu 25.406 kişidir. Nüfusun yaklaşık %30'u ilçe merkezinde % 15'i kasabalarda ve % 55''ide köy ve yaylalarında oturmaktadır. Halkın % 80'ine yakın kısmı tarım ve hayvancılıkla % 20'si ise Küçük Sanat, Ticaret ve Serbest Meslek erbabıdır [Sivrihisar kaymakamlığı, 2008].

İlçe Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Sivrihisar'da büyük sanayi kuruluşları bulunmamaktadır. Sanayi faaliyetler daha çok küçük sanayi ve el sanatları niteliğindedir. İlçe Merkezinde 4 adet İlköğretim Okulu, 8 adet Lise vardır. Ayrıca Sivrihisar'da Osman Gazi Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Muhasebe, Bilgisayar, Teknoloji ve Programlama, İnşaat ve Makine Bölümleri mevcuttur [Sivrihisar kaymakamlığı, 2008].

2.7. Sivrihisar'ın Tarihçesi

Tipik Anadolu şehirlerinin bütün özelliklerini barındıran Sivrihisar'ın Hititler dönemde devrinde "Sallpa" veya "Spalya"'ya dönüşmüş olduğu farklı kaynaklar tarafından ifade edilmektedir [Sayan, 2009]. Yöredeki ilk yerleşme günümüz Sivrihisar Merkezi'nin 16 km. doğusunda yer alan Pessinus'ta gerçekleşmiştir. "Pessinus", günümüzde geçimini

tarım ve hayvancılık ile sağlayan Ballıhisar Köyü'd r. Bu kent döneminde Sakarya havzasındaki en önemli yerleşmelerdendir. Ana Tanrıça Kybele ve Atis adına kurulmuş bir tapınak kenti olan Pessinus, aynı zamanda dönemin bir kült merkezidir [Doğru, 1992].

M. . 3. Yüzyılın ortalarına doğru Galatlar'ın bir kolu olan Tolistoag'lar, Pessinus'a ve Gordion yörelerine gelmiş oldukları ve bu yıllarda Pessinus'un dinsel olduğu kadar ticari açıdan da bir merkez niteliği kazanmaya başlamış olduğu anlaşılmaktadır [Ana Britannica, 1994]. Güzergahı üzerinde farklı yorumlar olsa da Batı Anadolu'yu İran'a bağlayan Kral Yolu'nun buradan geçtiği kuvvetle tahmin edilmektedir. M. . 6. Yüzyıl sonlarından M. . 4.y.y kadar önemini koruyan bu yol, Efes'ten başlayarak, Pessinus'tan geçerek, Boğazkale'ye oradan Samsun ve Tarsus'a ulaşmaktadır [ zalp, 1960].

Bizans döneminde bu bölgede çok sayıda yeni kentin kurulduğu ve Palia veya Spalia adıyla bugünkü Sivrihisar'ın yerine kurulan kentin zamanla Pessinus'u gölgede bıraktığı bilinmektedir. Bizans askeri yolunun en önemli bir durak, ticaret merkezi ve yığınak yeri olan bu kent sonradan İmparator Justinianopolis olarak anılmaya başlanmıştır [İlter, 1980]. Bizans döneminde Pessinus'un önemini yitirip, yerini Justianopolis'e bırakmasının nedeni olarak Hristiyanların Ana Tanrıça'ya inanışı red etmesi ve bu dönemde antik döneme ait dini yapıları tahrip edilerek, yapı taşlarının Bizans kalelerinin inşaatlarında kullanılması gösterilmektedir [Ana Britannica, 1994]. Bizans döneminin önemli Hristiyanlık merkezlerinden biri olan Sivrihisar, ticari ve askeri yol üzerinde bulunmanın verdiği avantajla ilkin başpiskoposluk daha sonra da metropolitlik merkezi olmuştur.

Sivrihisar yöresi 8. Yüzyılın başlarından itibaren Arap akınlarına maruz kalmış ve Araplar 708 ve 778 yıllarında Eskişehir'i (Dorilaion) işgal etmişler ancak kısa bir süre sonra Bizans İmparatorluğu bölgede yeniden otoritesini kurmuştur [Yurt Ansiklopedisi, 1981-1984]. Arap akınlarının (7-9. yy) ardından bugünkü adıyla Emirdağ olarak bilinen Amorion kenti halkı Sivrihisar'a yerleşmek zorunda kalmıştır.

Anadolu Selçuklu sultanı I. Rükneddin Süleyman Şah'ın, 1074 tarihinde Bizans İmparatoru VII. Mikail Dukas ile yaptığı, Eskişehir ve Söğüt'ün Türklere bırakıldığı anlaşmanın ardından 1075 yılında İznik'in fethedilmesiyle Sivrihisar bölgesi, Selçuklular için giderek önem kazanmıştır. Bir süre Bizans ile Selçuklu'lar arasında karşılıklı olarak el değiştiren Sivrihisar Yöresi Haçlıların da dahil olduğu savaflara konu olmuştur. 1160 yılları dolaylarında çok sayıda Türkmenin yerleşimi gerçekleşmiştir.

Anadolu Selçuklu Devletinin Sınırları içerisinde kalan Sivrihisar dönemin önemli kültür ve ticaret merkezlerinden biri olmuştur ve kent bu dönemde Seferihisar olarak anılmaya başlanmıştır [Sevim, Yücel, 1992]. Daha sonra Selçuklu Devletinin 13. Yüzyılda yıkılması ile İlhanlı Devleti'nin kontrolüne girmiştir. Bir süre Anadolu Selçuklu Beyliklerinden Germiyanogulları'nın kontrolünde kaldıktan sonra Sultan 1. Murat zamanında Osmanlı Devleti sınırlarına dahil edilmiştir.

H. Doğru tarafından verilen bilgiye göre Sivrihisar'ın Gecek köyü Camisi'nin minare aleminde 570 Hicri (1174) tarih bulunmaktadır [Doğru, 1992]. Bu bilgi baz alındığında Sivrihisar bölgesinin Türk yerleşimine Eskişehir'in diğer bölgelerinden daha önce açıldığı söylenilebilir. Yine 1175 yılına tarihlenen, günümüze gelmeyen Kılıç Mescidi'nin varlığına dayandırılarak Sivrihisar'da II. Kılıç Arslan döneminde başlayan imar faaliyetleri, I. Alaeddin Keykubad Döneminde, Emir Cemaleddin Ali Bey'in, bugünkü Ulu Camii'nin doğu yönünden bitişik ilk mescidi 1231-32 yılında yaptırmasının ardından II. Gıyaseddin Keyhüsrev ve II. İzzeddin Keykavus dönemlerinde de sürdürülmüş olduğu anlaşılmaktadır.

“II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in emirlerinden Doğan Bey'in 1247 yılında Mülk Köyü'nde yaptırdığı Doğan Arslan Mescidi, I. Alaeddin Keykubad tahta çıktığında uç beyi olan Emir Seyfeddin Kızıl'ın Hamamkarahisar Köyü'nde yaptırdığı ileri sürülen 1259 tarihli cami, günümüze gelemeyen Sivrihisar merkez ilçede yer alan Seydi Mahmud ve Seydi Nureddin zaviyeleri ile iki Seydi Köyündeki İki Seydi, Kızılçeşmesi köyündeki Şeyh Abdülkerim zaviyeleri 13. Yüzyıla tarihlenen Selçuklu eserlerindendirler”[Parla, 2005].

“13. yüzyılın Sivrihisar merkezi ilçede gerçekleştirilen imar faaliyetleri arasında, II. İzzeddin Keykavus’un maliye nazırı Necibüddin’in 1271 yılında yaptırdığı Hazinedar Mescidi, III. Gıyaseddin Keyhüsrev’in (1266-1284) saltanat naibi Eminateddin Mikail’in 1274 yılında Sivrihisar Ulu Camii’ni yenilemesi, Emir-üs-sevahil Sadeddin Hoca Yunus’un 1276 yılında yaptırdığı Hoca Yunus Türbesi ve günümüze gelemeyen yapılardan Eminateddin Medrese ve Kervansarayı ile 1292 tarihli Ak Cami dikkati çekmektedir” [Altınsapan, 1999]

“1334 tarihinde Orhan Gazi’nin Osmanlı topraklarına kattığı Sivrihisar’ı kısa bir süre sonra Karamanoğulları geri alırlar [Uzunçarşılı, 1961]. Sivrihisar merkezde yer alan 1348 tarihli Kadı Sadreddin Yakup (Mahmud Suzani) Türbesi ile 1350 yılında kurulan Kayakent köyündeki, günümüze gelmeyen Ahi Orta zaviyesi Osmanlılar ile Karamanoğulları’nın bölge hakimiyeti için çekiştikleri 14.yüzyılın imar faaliyetlerindendir. Bu yüzyılın Ahilere ait vakıf ve mülkleri arasında Sivrihisar’da Ahi Asıl Bey, Ahi Mustafa Ahi Paşa, Ahi Nasuh ve Ahi Orta’ya tahsis edilen vakıflar sayılabilir” [Parla, 2003].

14. yüzyılda Sivrihisar Merkez İlçe’de, günümüze gelmeyen Seyyid Nureddin ve Soğa Bey Medreseleri, Tatlar Mescidi ile Uluğ Bey, Balaban ve Şeyh Baba Yusuf Camileri, Küçük ve Kumacık Hamamları inşa edilmiştir.

“Selçukluların son dönemlerinde çıkan karışıklıkların Sivrihisar’ı da etkisi altına almasıyla Moğolların Sivrihisar Kalesi’ni yıktıkları, bir müddet sonra kalenin Karamanoğulları’na geçtiği ve Selçukluların bölgede güç kaybettikleri görülür. Selçukluların gücünü yitirmesiyle Osmanlılar ile Germiyanogulları arasında Eskişehir bölgesinin ele geçirilmesine yönelik mücadelelerin başladığı, 1299 yılına doğru bölge hakimiyetinin Osmanlılara geçtiği, Orhan Bey zamanında Sivrihisar ve Sivrihisar’ın doğusunda kalan alanların Moğol güdümünde yerel beyler tarafından idare edildiği bilinmektedir. Moğol komutanlarından Alemşah için Sivrihisar ilçe merkezinde inşa edilen 1327 tarihli Alemşah Kümbeti bu döneme aittir” [Parla, 2005].

“Sivrihisar 1291 tarihinde Osman Bey’in Eskişehir yakınındaki Karacahisar’ı Rum Tekfurundan alması ile Osmanlı hakimiyeti altına girmiştir” [Sevim, Yücel, 1992]. Bir müddet sonra, Osman Bey Sivrihisar’la birlikte bütün Eskişehir çevresinin idaresini kardeşi Gündüz Bey’e vermiştir. Osmanlı Devleti’nin ilk sancağı’nın Eskişehir olduğu H. Doğru tarafından belirtilmektedir [Doğru, 1992]. 3000 kişi kadar Türkmen aşireti bu çevreye yerleştirilmiştir.

Orhan Gazi’nin oğlu Süleyman Paşa, 1354 yılında Ankara’yı alarak Sivrihisar’ı Osmanlı topraklarına katarsa da, Sivrihisar’ın Osmanlılarda uzun süre kalmadığı, I. Murad Hüdavendigar’ın (1361-1389) Ankara’yı Karamanoğullarının elinden almasıyla Sivrihisar bölgesinin bir kez daha Osmanlı egemenliğine geçmiş olmasından anlaşılmaktadır. 1402 yılında Yıldırım Beyazıd’ı yenen Timur tarafından tekrar Karamanoğullarına verilen Sivrihisar’ı, 1415 yılında Mehmed Çelebi, kesin olarak Osmanlı topraklarına katmıştır.

Selçukluların önemli yerleşim bölgesi Sivrihisar’ın, Orhan Bey’in oğlu Süleyman Paşa tarafından alındıktan sonra nahiye olduğu anlaşılmaktadır. 15. yüzyılda bir eyaletin merkez sancağı, bu sancağın merkezi ve belli başlı kentlerin civarı birer nahiye sayılmaktaydı. 15 ve 16 yüzyıllarda Sivrihisar nahiyesi Hüdavendigar (Bursa) Sancağı’na bağlıydı. Bu tarihte nahiyeye bağlı köylerin sınırları dikkate alındığında Sivrihisar İlçesi’nin o tarihte bugünkünden çok daha geniş bir coğrafi alanı kapsadığı görülmektedir. Sivrihisar’a bağlı tahrir defterlerinden tespit edilen 143 köyden 88’i, günümüzde de aynı adı taşımaktadır. “Günümüzden 700 yıl önce Moğol Hülagu tarafından getirilen Ermeniler Elcik ve Memik Köylerine yerleştirilmişler, fakat bunlar daha sonra Sivrihisar merkezine taşınmışlardır. Sivrihisar Dinek köyündeki İbrahim Kardeş Türbesi ile bugün mevcut olmayan tarikat yapılarından Sivrihisar Dutluca Köyü Mestan Şeyh ve Tekürcük Köyü Yatağan Şeyh zaviyeleri de 14. Yüzyıl tarihlenen inşa faaliyetlerindendir” [Altınsapan, 1999].

15. yüzyılda Sivrihisar Merkez İlçede Hazinesar, Hoşkadem ve Akdoğan mescitleri ile günümüze gelmeyen Hamid, Kayalu, Kethüda ve Faruk mescitlerinin yanı sıra Balaban

(1426) ve Ziyaiye Camii (1492); Sivrihisar'a bağı Nasreddinhoca (Hortu) ve Dinek köylerinde ise, günümüze gelemeyen birer mescidin bulunduğu bilinmektedir. Öte yandan, Sivrihisar merkez ilçedeki günümüze gelemeyen II. Murat dönemine ait Ahi Rüstem Zaviyesi ve Fatih Sultan Mehmed dönemine ait Ahi Hoca Baba Zaviyeleri ile Sivrihisar'ın köylerinden Çandır, Kavunca, Karaviran, Yazır, Kepen zaviyelerinin mevcudiyeti bu kuruluşun 15. Yüzyılda da varlığını sürdürdüğünü göstermektedir [Altınsapan, 1988]. Ayrıca, II. Bazeyıd Dönemi kayıtlarında yer alan ancak günümüze gelemeyen zaviyeler arasında, Sivrihisar merkezde Cafer Tayyar ve Basri Şeyh zaviyelerinin de bulunduğu anlaşılmıştır [Doğru, 1992].

15. yüzyılda Osmanlıların giderek batıya yönelmeleriyle Eskişehir'in ekonomik yatırım ve ilgiden uzak bir iç bölgeye dönüştüğü, 20. Yüzyılın başlarında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasına kadar süren bu durumun Sivrihisar'ı da etkilediği anlaşılmaktadır.

Osmanlı taşra teşkilatında eyalete bağı sancaklar, başlarında birer kadı bulunan kazalara ayrılmakta, kazalarda bulunan köyler, idari ve coğrafi sınırlarla çevreli bölgelere bölünmekte ve bu şekilde oluşturulan aynı özelliğe sahip köylerin bir araya gelmesi ile nahiyeler sınırlandırılmaktaydı. 19. Yüzyılın ikinci yarısına kadar coğrafi ve idari anlamda küçük ya da büyük bir çevreyi, bazen de oldukça geniş bir bölgeyi ifade eden nahiyeler bu tarihten sonra idari ve mülki teşkilatlanmanın en küçük parçasını ifade etmeye başladılar. 19. Yüzyıla kadar Hüdavendiğar (Bursa) Sancağı'nın bir nahiyesi olarak kalan Sivrihisar, Islahat Fermanı'ndan sonra kabul edilen yeni vilayet kanununa göre Ankara Vilayeti'nin Merkez Sancağı'na bağı bir kaza durumuna getirilmiş, Sivrihisar idari yönden 1846 yılında Ankara'ya, 1912 yılında da Eskişehir İline bağlanmıştır [Doğru, 1992].

20. yüzyılın başında, İstanbul ile ticari ilişkileri demiryolu vasıtasıyla giderek artan Eskişehir'de ekonominin canlanmaya başlaması bir yandan bölgeyi ve Sivrihisar'ı etkilerken diğer yandan, Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında kaybedilen topraklardan Anadolu'ya göçün başlaması, Eskişehir ve Sivrihisar yöresine

yönelinmesine ve bölgenin toplumsal yapısının büyük ölçüde değişmesine sebep olmuştur [Albek, 1991].

Birinci Dünya Savaşından sonra kısa bir süre Yunan işgaline uğrayan ilçe 20 Eylül 1921 yılında düşman işgalinden kurtarılmıştır [<http://sivrihisar.meb.gov.tr/>].

3. İBRAHİM BULGURCU EVİNİN SİVRİHİSAR' IN YERLEŞİM DOKUSU İÇERİSİNDEKİ KONUMU

3.1. Geleneksel Yerleşim Dokusu

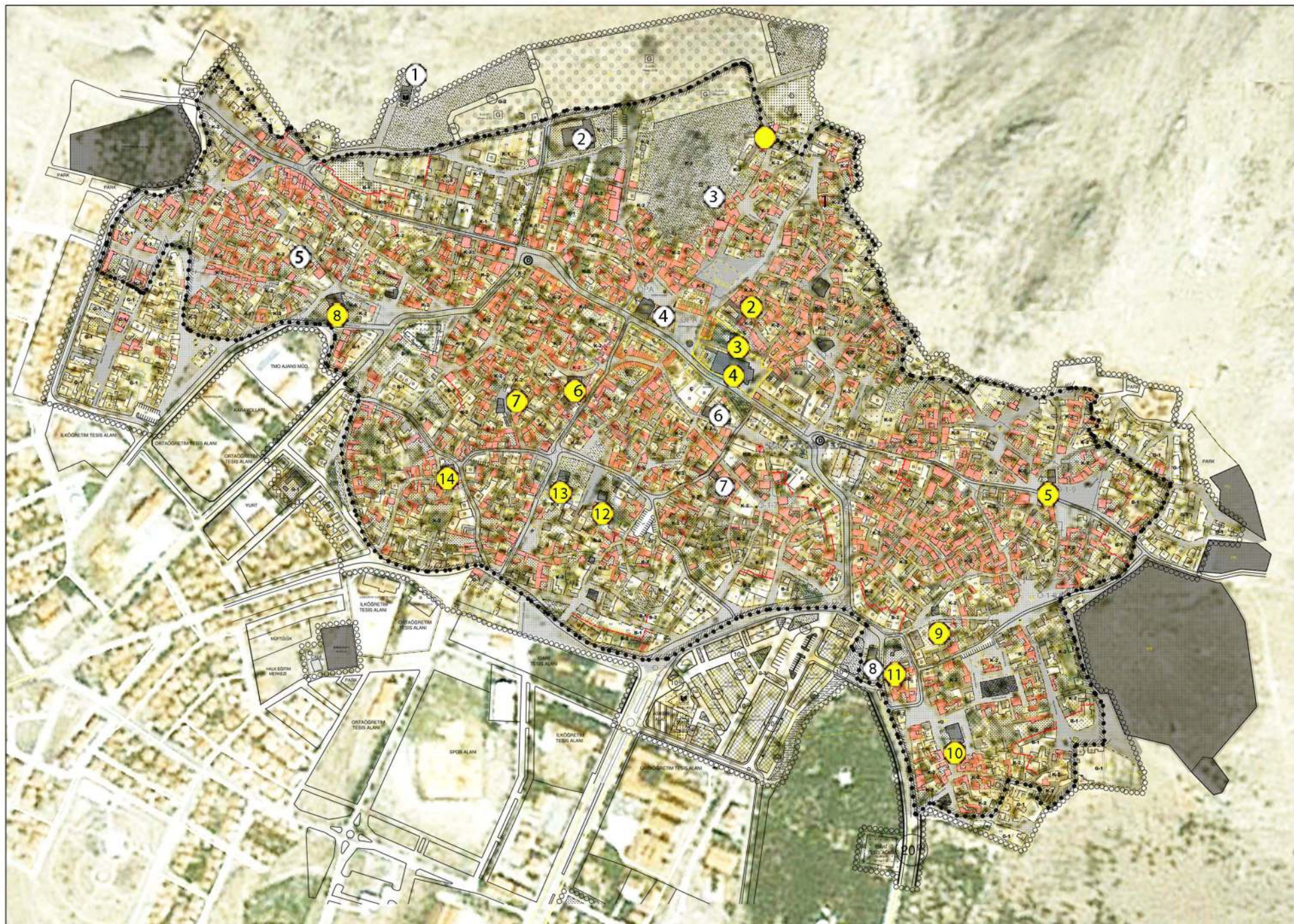
Sivrihisar, ani yükseliş gösteren kayalık bir dağın eteklerine konumlanmış olup eğimin fazla olduğu alanlarda ızgara plan şemasına uygun buna karşılık göreceli olarak daha az eğimli güney kesimde ise organik yerleşim düzeni göstermektedir. Bu iki farklı doku şemasının güneyde çarşı merkezinde yer alan Ulu Cami ile Kuzeyde üst kesimde yer alan Katedral olmak üzere iki farklı dini yapının çevresinde gelişmiş olduğu gözlenmektedir. Bugün katedral çevresindeki dokuyu oluşturan konutların büyük bölümünün 1. Dünya savaşı sonrası yaşanan göçten sonra terk edilme nedeniyle yıkıldığı anlaşılmaktadır. Günümüzde Sivrihisar İlçesi' nde Yenice, Gedik, Kılıç, Kubbeli, Camii Kebir, Elmalı, Karabaşlı, Karacalar, Cumhuriyet, Demirciler ve Kurşunlu olmak üzere 11 mahalle bulunmaktadır.

Sokakların köşelerinde yer alan konutların duvarları yola göre planlanmış olup buradan geçecek olan arabaların yapılara zarar vermemesi için köşe pahları yapılmış veya bu noktalara köşe taşları yerleştirilmiştir. İlçedeki yolların genişlikleri genellikle bir at arabasının geçeceği kadar dar tutulmuş olmakla birlikte doku içinde çok sayıda sokakların birleşmesinden oluşan meyadancıkların varlığı söz konusudur. Binaların yerleşim biçimlerine göre organik olarak oluşmuş olan ve doğal taş malzeme ile kaplanmış yolların iki yanından ortaya doğru eğim verilerek, suların akışı sağlanmıştır.

Sokakların çeperlerindeki geleneksel konutlar tekil olarak parsellerde yer alabildikleri gibi bitişik düzende ikili veya dörtlü kümeler halinde de bulunmaktadır. Sivrihisar'daki sokak silüetleri hareketli bir yapıdadır. Konutların büyüklükleri ve yükseklikleri standart olmayıp ara katlı büyük ölçekli evler ile yükselen gabari hattı, daha sonra iki katlı mütevazı konutlarla alçalmakta ve bazen de bir avlu duvarı ile sınırlanmaktadır. Genel olarak sokaklar araziye farklı biçimlerde konumlanmış ve çıkmalalarla hareketlendirilmiş konut cephelerine sahiptir. Günümüzün Sivrihisar'ın Sit Alanında

yer yer bozulmalar vardır. Bu bozulmalar yeni ve uyumsuz binalardan veya bazı geleneksel yapılarda yapılan bilinçsiz onarımlardan kaynaklanmaktadır.

Sivrihisar'ın geneline yayılmış olan mahalle mescitleri ve merkezde yer alan anıtsal cami, türbe ve benzeri yapılar ile geleneksel arasta - çarşı dokusu ise evlerle birlikte bir bütün olarak Batı Karadeniz ve iç Anadolu'da görülen geleneksel yerleşim dokularını çağrıştırmaktadır. Söz konusu anıtsal yapıların konumların aşağıda yer alan İlçe Merkezi haritası üzerinde belirtilmiştir:

CAMİİ VE MESCİDLER

1. Akdoğan Mescidi
2. Hızırbey Mescidi
3. Alemşah Kümbet Mescidi
4. Ulu camii
5. Balaban camii
6. A.Mahmud Hüdai Camii
7. Bodur Camii
8. Yenice Camii
9. Ak Camii
10. Kurşunlu Camii
11. Şeydi Mahmud K.M
12. Hoşkadem Camii
13. Hazinedar Camii
14. Elmalı Mescidi
15. Sinanpaşa Camii
16. Musalla Camii

TARİHİ BİNALAR

1. Gavur Hamamı
2. Kilise
3. Saat Kulesi
4. Yeni Hamam
5. Zaimağa Konağı
6. Kumacak Hamamı
7. Sinan Paşa Hamamı
8. Seydier Hamamı

Harita 3.1. Sivrihisar İlçesi'nde yer alan anıtsal nitelikli kültür varlıkları (Kaynak: Sivrihisar Belediyesi)

Bu dokuda benzerlerinden farklı olan husus yerleşim dokusunda yer yer sokakların kesim noktalarında oluşmuş olan küçük çeşmeleri olan meydanlardır. Bugünün Sivrihisar’ında Elmas, Demirciler (Ayva), Orman, Kılıç, Mavi Kadın, Kurtlu Çeşme sokakları ve ayrıca Neman Caddesi gibi yollar geleneksel doku özelliklerini büyük ölçüde korumaktadır.

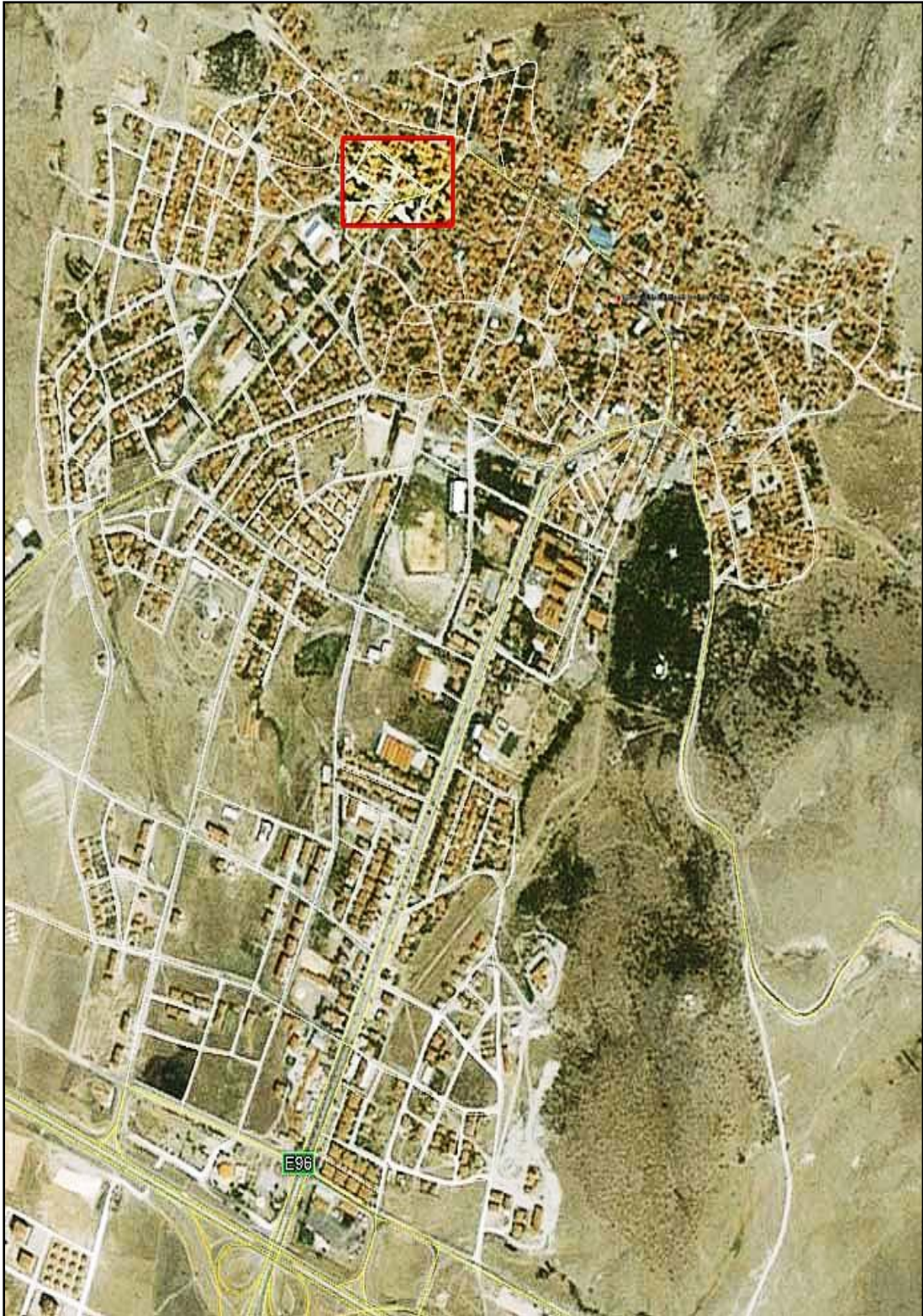
3.2. Evin Yakın Çevresinin Analizi

İbrahim Bulgurcu evi, Sivrihisar’ın Altın Sokağın 1 numaralı evidir. Evin yakın çevresindeki dokuyu anlamak ve mevcut yapıların ne karakterde olduğunu tespit edebilmek amacıyla çevre analiz çalışması yapılmıştır. Burada takdim edilen analiz çalışması, İbrahim Bulgurcu Evi’nin bulunduğu Altın Sokak ve yakın çevresinde yer alan mekânsal dokuya aittir.

İbrahim Bulgurcu Evi Sivrihisar merkezinin kuzeybatı bölümünde Gediz Mahallesi’nde yer alır. Yapılan değerlendirme çalışmaları çevre analiz paftalarında gösterilmiştir. Çevre analiz paftalarının içerikleri ve sonuçları şöyledir:

İbrahim Bulgurcu Evi, Sivrihisar kent merkezinde, ticaret alanlarına yakın bir yerde yer aldığından ötürü yoğun bir yapılaşma içerisinde kalmıştır. Çevrede sadece konutlar yer almamakta farklı, işlevlerde yapılar bulunmaktadır. Geleneksel doku kent merkezinden yakın yerde yer almasına karşın yerleşme ve kullanma açısından kentin diğer kesimlerine göre daha az gelişmiş durumdadır.

Alanın koruma statüsünde olması da yerleşme taleplerini azaltmış olup, alan daha çok alt-orta gelir grubundakilerin tercih ettiği bir kentsel mekân olmuştur. Aslında bu durum alanın geleneksel kimliğinin korunması açısından avantaj sağlamıştır. Çalışma konusu olan Ev, Sivrihisar sivil mimarisinin önemli örneklerinden birisidir. İbrahim Bulgurcu Evi’nin yakın çevresindeki ev ve konaklar karşılaştırmalı çalışma sırasında detaylı bir biçimde incelenmişve elemanlarıyla ilgili tablolar hazırlanmıştır.

Harita 3.2. Sivrihisar yerleşim dokusu üzerinde çalışma alanının sınırları
[<http://maps.google.com/>]

Harita 3.3. İbrahim Bulgurcu Evi'nin yakın çevresinde yer alan yapılar

Harita 3.4. İbrahim Bulgurcu Evin yakın çevresindeki geleneksel yapıların durumu

Harita 3.5. İbrahim Bulgurcu Evi'nin yakın çevresindeki geleneksel yapıların değişmişlik durumu

Harita 3.6. İbrahim Bulgurcu Evi'nin yakın çevresindeki geleneksel yapıların fiziksel durumu

4. İBRAHİM BULGURCU EVİ'NİN ANALİZİ

4.1. Analiz Metodolojisi

İbrahim Bulgurcu Evi'nin analizinde, grafik belgeleme ve tanımsal belgeleme olmak üzere iki çeşit çalışma yapılmıştır. Bu belgeleme metotlarına göre evin bütün elemanları tanımlanmış ve oluşturulan analiz çalışmalarında bu tanımlamalar kullanılmıştır.

4.1.1. Grafik belgeleme yöntemi

Bir yapının kent dokusuyla birlikte incelenmesi, mimarlık tarihi açısından değerlendirilmesi ve restorasyon projesinin hazırlanabilmesi için öncelikle rölöve çizimlerinin hazırlanması gereklidir. Mimarı rölöve bir yapının tüm bozulma ve deformasyonları ile ölçülerek belgelenmesi ve elde edilen verilerin ölçekli olarak çizime aktarılmasıdır.

İbrahim Bulgurcu Evi'nin rölöve ölçümleri Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans öğrenci Otgonbaatar DEMBEREL ve Asır proje firmasında çalışan Sedat Şahin'den oluşan 2 kişilik bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Rölöve ölçümleri 2011 yılı ekim-2012 Şubat aylarında yaklaşık 4 ay süre zarfında belli zaman aralıkları ile Ankara'dan Sivrihisar'a gidilerek toplam 14 günlük bir çalışma sonucu tamamlanmıştır. Rölöve çizimlerinin tamamlanması ise yaklaşık beş aylık bir büro çalışmasını gerektirmiştir.

Buna ilave olarak çalışmaların başından itibaren kütüphane ve arşiv taraması yapılmış, bilgiler toplanmış, belgeler incelenmiş ve böylece bölgeye ait imar planı, konağa ait tescil fişi, tapu kaydı, eski resimler ve çeşitli yazılı ve sözlü bilgiler elde edilmiştir. Bu çalışmalar sırasında Sivrihisar mimarisiyle ilgili birçok isimle görüşülmüş olup, bu kişilerden sağlanan bilgi ve belgelerden de faydalanılmıştır.

İbrahim Bulgurcu Evi ile ilgili tespit çalışmasında ilk olarak yapının vaziyet planını ile kat planlarının, kesit, görünüş ve detaylarının 1/100, 1/20, 1/5, 1/2 ve 1/1 krokilerinin çizilmesi ile başlanmıştır. Daha sonra yapıdaki tüm mekân ve yüzeylere birer numara ile kod verilmiştir. Ayrıca yapının tamamı sistematik bir şekilde hiçbir detay atlanmadan fotoğraflanmıştır. Rölöve ölçümlerinin yapılması sürecinde, yapıya ait kat planları ölçülürken klasik yöntem olarak bilinen ölçüm teknikleri kullanılmıştır. Klasik yöntemle yapılan kat planlarının ölçümünde 5 m.lik ve 20 m.'lik şeritmetreler ile “Bosch” marka lazermetre kullanılmıştır.

Cepheler, kesitler ve vaziyet planı ile ilgili ölçümlerde ise “Sokia” marka total-station aletine ait lazer pointerden yararlanılmıştır. Lazer Pointer'ın okuduğu nokta koordinatları poligon bilgileri “Sokia Prolink Version 1.15” adı verilen ara program sayesinde Autocad 2012 programına aktararak gerekli çizimler yapılmıştır.

Plan ölçüleri alınırken bütün ölçümler sürekli okuma (running) yöntemi ile saptanmıştır. Bunun yanında gerekli diyagonal (çapraz) ölçüler (ana çaprazlar, kasalardan alınan kapı-pencere boşluklarının çaprazları, her türlü çıkma, dolap çaprazları) her yönden alınarak poligonlar kapatılmıştır. Plan ölçüleri alınırken, ilk önce zemin, daha sonra üst kat ölçülmüştür. Bu ölçümler sırasında saptanan değişim ve bozulmalar da not edilerek krokilere işlenmiş olup, ayrıca söz konusu değişim ve bozulmalara yol açan nedenler irdelenmiştir. Kesit ölçümünde total-station aleti ile yapılacak ölçüm tekniğinin kullanılacak olması nedeniyle klasik yöntemle alınan her katın plan ölçüsü kendi içerisinde birer poligon noktasına bağlanarak çalışma sonlandırılmış ve bir üst kot ile bağlantısı yapılmamıştır.

Plan ölçümlerinin tamamlanmasından sonra yapıda bulunan kapı, pencere, dolap, ocak, yüklük gibi elemanların önceden çizilmiş 1/1, 1/5, 1/10 krokiler üzerine detaylı ölçüleri işlenmiş ve yine bu elemanların özenli bir biçimde fotoğrafları çekilmiştir. Plan ve detay ölçümlerinden sonra, “Sokia” marka lazerli total-station ölçme cihazı ile cephe ve kesit ölçümleri yapılmıştır. Ölçümler önce kesit, daha sonra cephe okumalarıyla tamamlanmıştır. Yapının bütün iç elemanlarının net bir şekilde tespit edilebilmesi için,

aynı yerden çift yönlü bakılmak suretiyle A-A, B-B ve kat bağlantısının kesit ölçüsü alınmıştır. Toplam 4 adet cephenin de ölçümü gerçekleştirilmiştir. Cephe ölçümü için, yapı çevresinde oluşturulan bir poligon ağının tüm “röper noktaları” ile rölöve çizimi için gerekli olan “yapı noktaları” arasındaki okumalar yapılmıştır. Her cephe için yaklaşık olarak 200’ün üstünde noktadan ölçü alınmıştır. Elde edilen sayısal veriler, daha önceden çizilmiş olan krokiler ve dijital fotoğraf çıktıları üzerine bir yönde devam eden ardışık sayılardan oluşan noktalamar halinde işlenmiştir. Ayrıca kesitlerin çizilmesi sırasında merdiven kovanının bir üst kata bağlantısının sağlanması için gerekli olan belirgin elemanlardan ölçüler alınmıştır.

Bütün okumaların tamamlanmasından sonra elde edilen veriler “Sokia ProLinkVersion 1.15” adlı bir ara program yardımı ile Autocad 2012 programına aktarılmış ve böylece gerekli noktalar kümesi elde edilmiştir. Bu noktalar kümesi krokiler ve dijital fotoğraflar üzerine daha önceden yapılan numaralandırmayla eşleştirilmiş ve bu yöntemle çizim aşamasında meydana gelebilecek karışıklıklar engellenmiştir. Ölçümler boyunca ev sahibi İbrahim Bulgurcu’nun yapı hakkında ve geçirdiği değişimlerle ilgili sözlü beyanları da not edilmiştir.

İbrahim Bulgurcu Evi’nin ölçümlerinin belgelenmesine yönelik çalışmalar üç aşamada gerçekleştirilmiştir:

1. Yapıyı tanımaya ve çözümlemeye yönelik gözlemlerin yanında, evin yapım tekniği, taşıyıcı sistemi, malzemeleri, elemanlardaki süsleme öğelerinin tespiti ve belgelenmesi yapılmıştır.
2. Yapının sorunları gözlemlenip tespit edilerek, evdeki değişim ve bozulmalar nedenleriyle birlikte araştırılıp krokiler üzerine işlenmiştir.
3. Arazi ve büro çalışmaları sonucu yapının rölöve çizimleri, değişim, bozulma ve sorunlar bağlamında değerlendirilip belgelenmiştir. Değişim, bozulma ve değerlendirilmelerden elde edilen veriler, restorasyon aşamasında önlem alma ve müdahale etme imkanı sunması açısından nedenleriyle birlikte ele alınmıştır.

Şekil 4.1. Yapının farklı bölümlerinde kullanılan ölçüm teknikleri.

4.1.2. Tanımsal belgeleme yöntemi

Tanımsal belgeleme yöntemine uygun olarak evin genel özellikleri yakın çevredeki bütün elemanlarıyla birlikte detaylı şeklinde tespit edilmiştir. Bu yöntemle, yapının var olan bütün elemanları ve çevre dokusu belgelenmiştir. Belgelerin tanımlanmasında her katta bulunan bütün mimari mekânlar ile cephede bulunan her elemana birer kod numarası verilmiştir.

4.2. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Tanımlanması

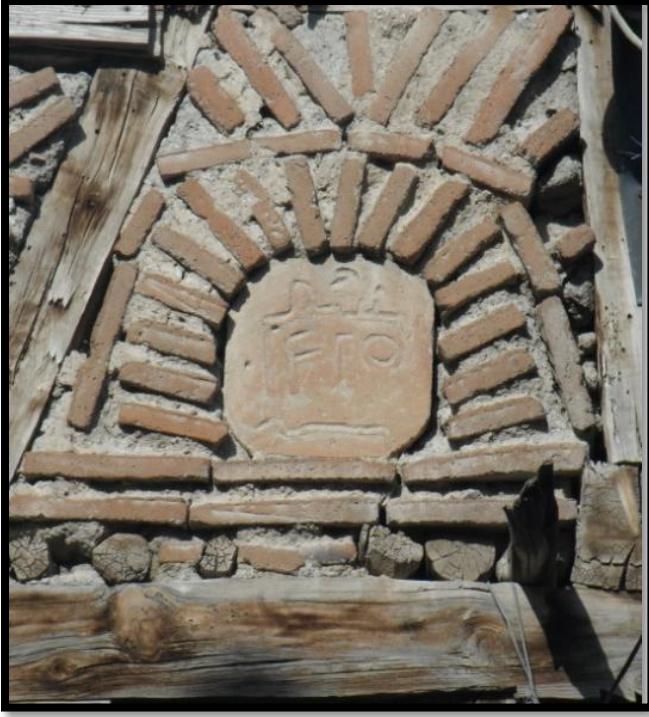
İbrahim Bulgurcu Evi'nin tanımlanması yapılırken, grafik belgeleme ve tanımsal belgeleme analizleri verilerinden yararlanılmıştır. Bu veriler doğrultusunda mimari değerler, cephe öğeleri tipolojisi, plan tipolojisi, çatı formu ve malzemesi, yapım tekniği ve malzemesi, yapıda değişmişlik-bozulma, malzemede değişmişlik -bozulma ve nedenleri, süsleme elemanları, baca, ocak vb. öğelerine göre sınıflandırılmıştır.

Bu sınıflamada bütün elemanların tek tek detaylı incelenmelerinden hareket edilmiş olup özgün olan ve özgün olmayan elemanlar saptanmış ve restitüsyon-restorasyon aşamaları için gerekli bilgiler hazırlanmıştır.

4.2.1. Evin konumu ve tarihçesi

Sivrihisar ilçe'nin kentsel sit alanı sınırları içerisinde bulunan 1 no'lu İbrahim Bulgurcu Evi, Gedik Mahallesi Altın Sokağı'nda tapunun 42 Pafta 596 Ada 1 Parsel'e kayıtlıdır.

Evde bulunan çıkmanın iki yanında 1325 H. tarihi düşülmüş olan(Arap harfleri ile yazılmış) bir taş kitabe vardır. Bu tarih kaydının hicri takvimden miladi takvime dönüştürülmesi sonucunda bu tarihin Miladi 1908-1909'e denk geldiği hesaplanmıştır. Yapının bu tarihte yapılmış olma olasılığı yüksektir.

a)

b).

Resim. 4.1. a) Güneydoğu cephedeki kitabe (Fotografı: O.Demberel)
b) Kuzeydoğu cephede çıkma üzerinde yer alan kitabe

4.2.2. İbrahim Bulgurcu Evi'nin genel tanımlaması

Genel tanımlama

İbrahim Bulgurcu Evi Sivrihisar kentsel sit alanı içerisinde bulunan ve yapıda yer alan kitabelere dayanılarak 1907-1908 yıllarında yapılmış olma olasılığı yüksek bir yapıdır. Bu ev günümüz Sivrihisar geleneksel konutları arasında belirli ölçüde bozulmaya uğramış ancak genel olarak karakteristik özelliklerini koruyan mütevazı ölçekli yapılardan birisidir. Ev zemin ve bir üst kattan oluşan 2 katlı bir yapıdır.

Zemin katın kuzeydoğu, güneydoğu cepheleri tamamen, kuzeybatı cephesinin bir bölümü taş duvarlı olarak inşa edilmiştir. Kuzeybatı cephesinin diğer yarısı, Güneybatı cepheleri ise ahşap çatki arası tuğla dolgu bir görünüm arz etmektedir.

Üst katın Kuzeydoğu cephesi taş duvarlı olup, diğer üç cephenin duvarları ahşap karkas arası tuğla dolguludur. Binanın girişi avluya bakan güneybatı cephesinde yer almaktadır. Üst katın sokağa bakan (Güneydoğu) cephesinde cumba vardır. Çatı, kırma çatı olup saçak üstüne denk gelen kısımlarında “Marsilya Kiremit”, diğer kısımlarında “Alaturka Kiremit” bulunmaktadır.

Yapı zemin kat ve üst kat birlikte olmak üzere toplam 96.37 m² inşaat alanına ve 61,43m² lik avluya sahip bir küçük bir evdir. Avlu girişinin açıldığı alanın sağ tarafında (kuzeydoğu) yapımız, sol yanda (güneybatı) bir niş ve ocak, onun ilerisinde WC ile komşu yapı bulunmaktadır. Avlu girişinin karşısında komşu yapıya 1 metre yakın mesafede bir Ceviz ağacı yer almaktadır.

4.2.3. İ tanımlama

Zemin kat /Giriş katı

Bu katta duvarlar, ahşap karkas arası tuğla dolgu olup yüzeyleri sıvalı ve plastik boyalıdır. Orta kısımda ahşap direkler vardır. Bu katın diğer üç cephesi sağır duvarlıdır. Avluya bakan cephede 1 adet ahşap pencere ve bir adet ahşap kapı bulunmaktadır. Zemin katta taşlık mekânı (Z01) vardır.

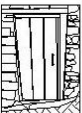
Avlu girişinde üst kata bağlantı sağlayan ahşap merdiven bulunmaktadır. Ahşap merdivenin basamaklarında kaymalar, yer yer kırılmalar ve renk değişimleri oluşmuştur. Ahşap merdivenin korkuluklarında da kırılmalar ve şeküllerinde kaymalar meydana gelmiştir.

Özgün durumda zemin kat duvarları taş malzeme ile yapılmış olup, üzeri sıvalıdır. Ayrıca bazı bölümlerde malzeme değiştirilmiş olup yer yer bozulmalar görülmektedir. Sıva üzerine plastik boya uygulanmıştır. D1 duvarının ahşap kapı ve penceresi değiştirilmiş olup, özgün değildir.

Çizelge 4.1. Yapı iç tespit tablosu

ÇİZELGE ADI Z01 MEKANİ

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPIÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	KS: KİREÇ SIVA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	AB:AHŞAP BAĞDADI	AS: ALCI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ
DLX: DOLAP NO				B: BOYA
DSX: DUVAR SÜSLEMESİ (KABARTMA)NO				
NX: NİŞ NO				

ELEMEN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME												DURUM			
TAŞIYICI	MİMARİ		x	y	z	H	TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY						NOTLAR	İYİ	ORTA	KOTU
							T	A	TL	KE	BS	AB	TS	KS	AS	KA	B					
D1			582	342	20														DUVARDASNA ÇATLAMALARIVE DOKÜLMELER MEVCUT			
	P2			78	5	100													DUVARDA, P1 PENCERESİ 2 ADETTİR VE CAMLARI KIRIKTIR			
	K1			85	5	165																
D2			580	336	20														DUVARDASNA ÇATLAMALARIVE DOKÜLMELER MEVCUT			
D3			576	329	66														DUVARDASNA ÇATLAMALARIVE DOKÜLMELER MEVCUT			
	N2			46	52	60													DUVARDA, R1 RİŞ 2 ADETTİR DUVARDASNA ÇATLAMALARIVE DOKÜLMELER MEVCUT			
D4			600	350	65														DUVARDASNA ÇATLAMALARIVE DOKÜLMELER MEVCUT			
	P1			60	2	45													DUVARDASNA ÇATLAMALARIVE DOKÜLMELER MEVCUT			
	N1			60	30	60													RİŞİ MAVİ RENKİLİ BOYATLA BOYANMIŞTIR.			
DOŞEME KAPLAMASI			535	571																		
TAVAN KAPLAMASI			535	571															TAVAN ÖZGÜHLÜP, AHŞAP ELEMANLARDA DEFORMASYON VE YIPRAKIM VARDIR.			

ahşap kırış

Üst kat

101 mekânında zemin kaplaması olarak beton şap döşeme kaplaması bulunmakta olup mekanın tavanı ahşaptan çıtalı olarak imal edilmiştir. Ahşap tavan ve döşemede yer yer çatlama ve kırılmalar gibi bozulmalar göze çarpmaktadır. Mekânın duvarları ahşap çatkı arası tuğla dolgu olup, iç yüzleri sıvalıdır. Sıva üzerine kireç badana uygulanmıştır. Mekânda 3 adet ahşap kapı bulunmakta olup, elemanların sarı ve yeşil yağlı boya ile boyanmıştır. Kapıların tamamının şaküllerinde bozulma ve malzeme kayıpları, renk değişimi ve görülmektedir. Mekânda şerbetlik olarak adlandırılan bir adet alçı niş bulunmaktadır.

102 mekânı yapının mutfağı olarak kullanılmaktadır. Beton döşeme ve ahşap çıtalı tavan bulunmaktadır. Duvarları ahşap çatkı arası tuğla dolgu olup, odaya bakan iç yüzeyleri sıvalıdır. Sıva üzerine sarı ve yeşil yağlı boya ile boyanmıştır. 101 kod numaralı koridor mekanı ile 102 kod numaralı oda mekanı arasında 190 cm yüksekliğinde ahşaptan bölücü bir yüzey oluşturulmuştur.

Mekânda bir adet niş ocak, bir adet ahşap dolap ve bu mekanı 102 kod numaralı mekan ile bağlayan ahşap çerçeveli bir pencere bulunmaktadır. Dolap ve pencere sarı yağlı boya ile boyanmıştır. Niş ocak ve pencerelerde bozulmalar ve malzeme kayıpları mevcut olup ahşap dolapta da yer yer kırılmalar ve çatlamlar görülmektedir. Bu nişte yer yer malzeme kayıpları, kırılmalar ve çatlamlar oluşmuştur. Dolap kapaklarının bazılarında düşme ve şakülünde bozulma vardır.

103 kod numaralı mekânda beton şap döşeme ve ahşap çıtalı tavan bulunmaktadır. Duvarları ahşap çatkı arası tuğla dolgu olup, üzeri sıvalıdır. Sıvanın üzerine kireç badana uygulanmıştır. Mekânda 1 adet ahşap kasalı pencere ve 102 kod numaralı mutfağı bu mekana bağlayan ahşap pencere, bir tane ahşap kapı bulunmaktadır.

Pencereler, kapı tamamı yeşil yağlı boya ile boyanmıştır. Pencerelerde çürümeler ve malzeme kaybı gibi bozulmalar meydana gelmiştir.

104 mekânında beton döşeme ve ahşap çıtalı tavan bulunmaktadır. Duvarları ahşap çatki arası tuğla dolgu olup, üzeri sıvalıdır. Sıvanın üzerine beyaz yağlı boya ile boyanmıştır.

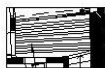
Mekânda 1 adet ahşap pencere ve 1 adet ahşap dolap bulunmaktadır. Dolap kapaklarında düşme ve yer yer kırılmalar göze çarpmaktadır. Pencereilerin tamamı mavi yağlı boya ile boyanmıştır. Pencereilerde de çürümeler, malzeme kaybı gibi bozulmalar mevcuttur.

Merdiven basamaklar ahşap, duvarlar taştan, ahşap çıtalı tavan bulunmaktadır. Merdivenin üst katta demir korkuluklu 1 adet ahşap pencere bulunmaktadır. Pencerede çürümeler, malzeme kaybı gibi bozulmalar mevcuttur.

Çizelge 4. 3. Yapı iç tespit tablosu

ÇİZELGE ADI 101 MEKANI

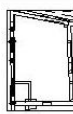
ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPIÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ	KS: KİREÇ SIVA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	AB: AHŞAP BAĞDADI	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ
NX: NIŞ NO				B: BOYA
DLX: DOLAP NO				

ELEMEN		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME												DURUM			
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY					NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
							T	A	TL	KE	BS	AB	TS	KS	AS	KA	B					
D1	K3		130	255	20													DUVARDASNA ÇATLAMALARİVE DÖKÜLMELERİ MEVCUTTUR.				
				96	5	193												KAPİYİ MAVİ REİKLİ BOYAYLA BOYANMIŞTIR.				
D2			298	190	5													DUVAR İN ORTA KISIM KAYIP OLMUŞTUR.				
D3			135	255	65													DUVARDASNA ÇATLAMALARİVE DÖKÜLMELERİ MEVCUTTUR.				
D4	K2		298	255	20													DUVARDASNA ÇATLAMALARİVE DÖKÜLMELERİ MEVCUTTUR.				
				90	5	175												KAPI MAVİ REİKLİ BOYAYLA BOYANMIŞTIR.				
				82	5	175												KAPI MAVİ REİKLİ BOYAYLA BOYANMIŞTIR.				
DÖŞEME KAPLAMASI			298	145														ZEMİN KAPLAMASI TAMAMİ BETON DÖKMÜŞTÜR.				
TAVAN KAPLAMASI			298	145														TAVAN ÖZGÜH OLUP, AHŞAP ELEMANLARDA DEFORMASYON VE YIPRANMA VARDIR.				

Çizelge 4. 5. Yapı iç tespit tablosu

ÇİZELGE ADI 103 MEKANI

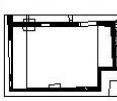
ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPIÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	KS: KIREÇ SIVA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	AB:AHŞAP BAĞDADI	AS: ALCI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ
NX: NIŞ NO				B: BOYA
DLX: DOLAP NO				

ELEMEN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME												DURUM			
TAŞIYICI	W/MARİ		X	Y	Z	H	TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY						NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ
							T	A	TL	KE	BS	AB	TS	KS	AS	KA	B					
D1	P3		423	253	20													DUVARDA SIVA ÇALIYALANI VE DÖKÜMLERİ MEVCUTTUR.				
				136	5	98												PENCERE'YE ŞİL NERKLİ BOYA'LA BOYANMIŞTIR.				
D2			273	247	20													DUVARDA SIVA ÇALIYALANI VE DÖKÜMLERİ MEVCUTTUR.				
D3	iç P1		398	252	20													DUVARDA SIVA ÇALIYALANI VE DÖKÜMLERİ MEVCUTTUR.				
				166	5	140												PENCERE'YE ŞİL NERKLİ BOYA'LA BOYANMIŞTIR.				
	K3			96	5	193												KAPIT' E ŞİL NERKLİ BOYA'LA BOYANMIŞTIR.				
D4			278	255	20													DUVARDA SIVA ÇALIYALANI VE DÖKÜMLERİ MEVCUTTUR.				
	iç P2			46	5	50												PENCERE'YE ŞİL NERKLİ BOYA'LA BOYANMIŞTIR.				
	DS1			60	2	45												DUVARDA / ADET DUVAR SÜSLEMESİ KARIKIMLI MEVCUTTUR.				
DÖŞEME KAPLAMASI			424	275														KEVİR KAPLAMASI TAMAMI BETON DÖKÜLMÜŞTÜR.				
TAVAN KAPLAMASI			424	275														TAVAN ÇÖKÜMLÜ, AHŞAP ELEMANLARI DEFORMASYON VE YIKILMA YAKIN.				

Çizelge 4. 6. Yapı iç tespit tablosu

ÇİZELGE ADI 104 MEKANI

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPIÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	KS: KIREÇ SIVA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	AB: AHŞAP BAĞDADI	AS: ALCI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ
NX: NIŞ NO				B: BOYA
DLX: DOLAP NO				

ELEMEN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY				NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
							T	A	TL	KE	BS	AB	TS	KS	AS	KA	B				
D1	P4		420	240	20												DUVARDA SIVA ÇATLAYAN VE DÖKÜLMELERİ MEVCUTTUR.				
				161	5	126											PENCERE MAVİ REKRLİ BOYATLANMIŞTIR.				
	P5			20	5	22											PENCERE MAVİ REKRLİ BOYATLANMIŞTIR.				
D2	iç P2		420	240	20												DUVARDA SIVA ÇATLAYAN VE DÖKÜLMELERİ MEVCUTTUR.				
				123	5	46											PENCERE YEŞİL REKRLİ BOYATLANMIŞTIR.				
	K4			82	5	175											PENCERE YEŞİL REKRLİ BOYATLANMIŞTIR.				
D3	DL 1		294	240	20												DUVAR İNORTA KİSMİ KATI İP OLMUŞTUR.				
				200	71	243											DOLAP YEŞİL REKRLİ BOYATLANMIŞTIR.				
D4	DS1		414	242	20												DUVAR İNORTA KİSMİ KATI İP OLMUŞTUR.				
				60	2	45											DUVARDA 2 ADET DUVAR SÜSLEMESİ (KABARİNA) MEVCUTTUR.				
DÖŞEME KAPLAMASI			420	297													ZEMİN KAPLAMASI TAVAN BİLEŞİMİ DÖKÜLMÜŞTÜR.				
TAVAN KAPLAMASI			420	297													TAVAN ÖÇÜRLÜLÜP, AHŞAP ELEMANLARINDA DEFORMASYON VE YERİTİLMİŞTİR.				

4.2.4. Dış tanımlama

İbrahim Bulgurcu Evi bir zemin kat ve üst kattan oluşmaktadır. Evinin sokağa bakan güneydoğu cephesinde bir adet cumba mevcuttur. Güneydoğu cephesinin devamı olan avlu duvarında tek kanatlı özgün olmayan bir metal kapı bulunmaktadır. Evin güneybatısında bulunan avludan tek kanatlı ahşap kapıyla, eve giriş sağlanmaktadır. Yapı kırma ahşap çatı ile sonlanmaktadır.

Resim 4.2. 1 nolu açıdan eve bakış (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.3. 2 nolu açıdan eve bakış (Fotoğraf: O. Demberel)

Zemin katın kuzeybatı, güneybatı cephelerde önemli ölçüde değişim söz konusudur. Üst katta sokağa bakan çıkma aşağı doğru bel vermiştir. Üst katın güneybatı cephesi 3.7 cm eğilmiştir. Cephelerde genel olarak tuğla örgü biçimi bellidir.

Üst katta kuzeydoğu cephe duvarı taş, diğer duvarlar ahşap çatki arası tuğla dolgulu olup, üzerleri sıvalıdır. Sıva üzerine yeşil ve sarı boyalıdır. Kuzeydoğu cephe sağır bir duvardır. Diğer üç cephede toplam 3 adet ahşap pencere, 3 adet tek kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır.

Güneydoğu cephesi

İbrahim Bulgurcu Evi'nin avlu girişinin bulunduğu ve günümüzde öncephe olarak kullanılan, evin güneybatı cephesinde bulunan avlu, 2.20 metre yüksekliğindeki taş duvar ile Altın Sokağı'ndan ayrılmaktadır. Bu avluya, Altın Sokağı'ndan açılan, tek kanatlı metal kapı ile ulaşılır. Altın sokağa bakan avlu ve evin güneydoğu cephelerinde sıvalar dökülmüştür. Zemin katın güneydoğu cephesinde küçük, dikdörtgen şekilli ahşap pencere vardır. Üst katta demir korkuluklu 1 adet ahşap pencere ve tuğla ile doldurulmuş 3 tane cumba penceresi bulunmaktadır.

Ahşap pencerelerin tamamında renk değişimi, bozulma ve malzeme kayıpları meydana gelmiştir. Bu cephenin ahşap elemanlarında da, kopma, renk değişimi, çürümeler, demir şebekelerde ise paslanmalar görülmektedir. Cephenin tamamında islenme ve çürüme mevcut olup, sıvada kısmi çatlamlar ve dökülmeler görülmektedir. Yapıya sonradan eklenen bir adet baca bulunmaktadır. Bacalar cephede kirlenme yol açmıştır.

Resim 4.4. Güneydoğu cephesi (Fotoğraf: O. Demberel)

Güneybatı cephesi

İbrahim Bulgurcu Evi'nin güneybatı cephesinde, avlu ve evin giriş kapısı yer almaktadır. Bu cephede 3 adet ahşap pencere ve 1 adet tek kanatlı ahşap giriş kapısı bulunmaktadır. Ahşap pencerelerin tamamında bozulmalar, malzeme kayıpları ve çürümeler meydana gelmiştir. Yapının zemin katı cephenin tamamı ahşap karkas sisteminde yapılmış olup dolgu malzemesi olarak kerpiç ve tuğla kullanmıştır.

Dikey ahşap elemanlarda, kopma, kırılma ve renk değişimleri oluşmuştur. Cephenin tamamında islenme ve kirlenmeler mevcut olup, cephede yer yer çatlamalara ve sıvada dökülmelerine rastlanmaktadır. Yapıya sonradan eklenen bir adet baca bulunmaktadır.

Resim 4.5. Güneybatı cephesi (Fotoğraf: O.Demberel)

Kuzeybatı cephesi

Komşunun avlusunda bulunan bu cephenin zemin katının bir bölümü taş örgülü duvar iken diğer yarısı yeni tip delikli tuğla ile değiştirilmiştir. Üst katın cephe duvarının batı yarısının ahşap çatkı arası dolgu malzemesinin de tamamı yeni tip delikli tuğla ile değiştirilmiştir ve diğer yarısı ahşap karkas, tuğla dolgudur. Cephenin ahşap doğramalarında doğal etkenlerden dolayı bozulmalar mevcuttur.

Resim 4.6. Kuzeybatı cephesi (Fotoğraf: O. Demberel)

Kuzeydoğu cephesi

Komşunun avlusuna bakan bu cephe tamamen taş örgölüdür. Bu cephede pencere yoktur. Bu cephede 4 adet hatıl yer almaktadır.

Resim 4.7. Kuzeydoğu cephesi (Fotoğrafi: O. Demberel)

Çatı

İbrahim Bulgurcu Evi'nin üst örtüsü kırma çatı olup, saçak kısımları marsilya kiremit geride kalan kısımları ise alaturka kiremit döşeli kırma ahşap çatı konstrüksiyona sahiptir. Çatıda üç sıra aşık, iki adet ahşap baba, kaplama tahtaları ve alaturka kiremit bulunmaktadır.

Çatının zemini sıkıştırılmış toprakla örtülüdür. Ahşap malzemedeki zamanla oluşan kayma, kırılma ve kopmalar vardır. Alaturka kiremitlerde yer yer eksilme ve kırılmalar meydana gelmiştir. Mertekler dışarıya doğru uzatılmış ve tavan kirişleride duvar yüzeyinden dışa doğru taşırılmış görünmektedir. Çatının güneybatı, güneydoğu yönlerinde saçak kısımlarda sonradan ilave edilmiş 2 adet baca mevcuttur.

Resim 4.8. Çatı (Fotoğrafi: O. Demberel)

Resim 4.9. Çatı saçaklar (Fotoğraf: O. Demberel)

Çıkma (Cumba)

İbrahim Bulgurcu Evi'nin güneydoğu cephesinde ahşap çıkmaalar mevcuttur. Döşeme kirişlerinin uzatılmasıyla yapılan ahşap çıkma oda genişliğindedir. Çıkmayı her iki yandan taşıyan kirişler payandalar ile alttan desteklenmiş olup ayrıca kirişlerin uçları yan görünüşte yarım daire formundaki küçük kavislerle profillendirilerek işlenmiştir.

Resim 4.10. Güneydoğu cephesinde yer alan çıkma. (Fotoğraf: O. Demberel)

4.2.5. Mimari elemanlar

Ahşap tavan

İbrahim Bulgurcu Evi'nin mekânlarının tamamı ahşap tavanlıdır. Mekânlarda tamamen çıtalı tavan tekniği uygulanmıştır. Evde bulunan bütün mekânların tavanlar yapım tekniği ve bozulmalarının tespit edilmesi açısından detaylı bir biçimde incelenip fotoğraflanmıştır.

Z01 kod numaralı TAŞLIK mekânının tavanı; 594x575 cm ebadında dikdörtgen planlı olup ahşap kirişlemeler açıkta bırakılmıştır. 4 adet ana taşıyıcı kirişler ile bu kirişlere oturan 56 adet dairesel kesitli taşıyıcı kirişten oluşmaktadır. Kuzeydoğu kısımda (10 kod numaralı 1 MUTFAK mekanı tavanı) alt kısımdaki 7 adet kiriş kırılmıştır.

Resim 4.11. Z01 mekânının tavanı (Fotoğraf: O. Demberel)

101 KORIDOR mekânının tavanı; 297x146 cm ebadında olup, dairesel kesitli ahşap kirişlemelerle oluşturulmuştur. Dış taş duvar, orta duvar arasına oturan 6 adet taşıyıcı kirişten oluşmaktadır.

Resim 4.12. 101 kod numaralı KORİDOR mekânının tavanı (Fotoğraf: O. Demberel)

102 MUTFAK mekânının tavanı; 304x280 cm ebadında olup, dairesel kesitli ahşap kirişlerle oluşturulmuştur. Dış taş duvar, orta duvar arasında oturan 11 adet taşıyıcı kirişten oluşmaktadır.

Resim 4.13. 102 kod numaralı mutfak mekânının tavanı (Fotoğraf: O. Demberel)

103ODA mekânının tavanı; 424x275 cm ebadında olup, dairesel kesitli ahşap kirişlemelerle yapılmıştır. Dış taş duvar, orta duvar arasında oturan 16 adet taşıyıcı kirişten oluşmaktadır.

Resim 4.14. 103 oda mekânının tavanı (Fotoğraf: O. Demberel)

104 kod numaralı ODA mekânının tavanı; 415x295 cm ebadında olup, dairesel kesitli ahşap kirişlemelerle yapılmıştır. Dış taş duvar, orta duvar arasında oturan 18 adet taşıyıcı kirişten oluşmaktadır. Orta kısımda 1 adet kiriş kırılmıştır.

Resim 4.15. 104 oda mekânı tavanı (Fotografı: O. Demberel)

Döşeme

İbrahim Bulgurcu Evi'nin zemin katında döşeme sıkıştırılmış toprak döşemedir. Üst katındaki 101, 102, 103 ve 104 kod numaralı mekânlarının özgün döşemeleri üzerine beton şap dökülmüştür.

Ahşap kapılar

İbrahim Bulgurcu Evin'de 3 farklı tipte toplam 5 adet kapı bulunmaktadır. Yapıda bulunan kapılardan 2 tanesi (K.1.5 ve K.1.6) özgün ve tek kanatlı olup diğer 2 tanesi özgün olmayan tek kanatlı, 1 tanesi özgün olmayan demir avlu kapısıdır. Ev sahiplerinin sözlü beyanına göre evde 1 adet depo kapısı kapatılmış durumdadır. Avlu kapısı, evin ana giriş kapısı ile değiştirilmiştir.

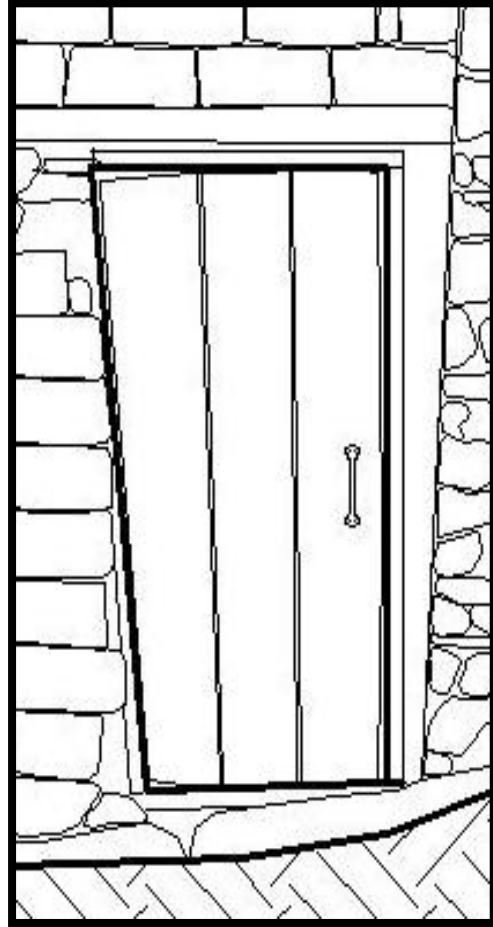
Üst katta bulunan 2 adet (K.1.5 ve K.1.6) kapı özgündür ve az süslü, aynalı kanatlara sahiptir. Kapıların odaya bakan yüzleri bezelidir. Düz tahtaların üç yatay kuşaklarla bağlanarak yapılan bu kapılar 104 ve 103 odaları 101 koridor ile bağlanmaktadır. Evde bulunan tüm kapıların kilit kısımler özgün eski halindedir ve menteşe ise hepsi saten menteşe ile değiştirmişler.

Zemin kat kapılar

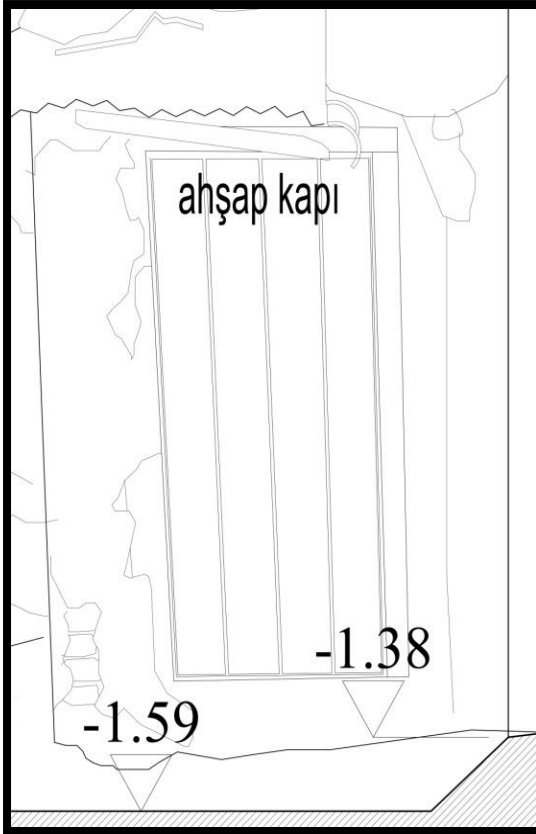
Zemin katın ana giriş kapısı özgün olmayan basit yapılmış ahşap kapıdır. Mekânın içine doğru açılmaktadır. Avlunun kapısı avlu içeriye açılan özgün olmayan metal kapıdır.

Resim 4.16. Avlu kapısı (K.1.1)

Şekil 4.2. Evin giriş kapısı (K.1.2)

Şekil 4.3. WC kapısı (K1.3)

Resim 4.17. WC kapısı (K1.3)
(Fotoğraf: O. Demberel)

Üst kat kapılar

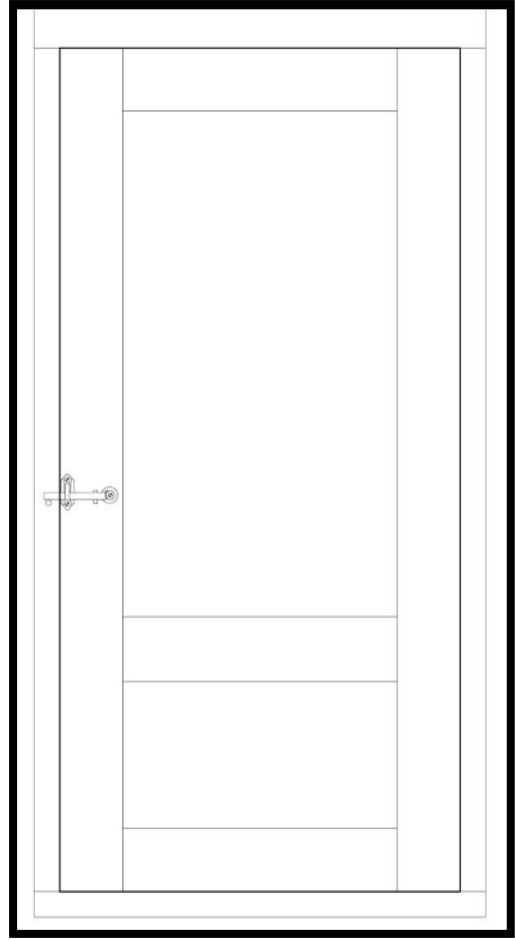
Üst katta özgün olan 2 adet ahşap kapı, özgün olmayan 1 ahşap kapı bulunmaktadır. Bu kattaki 3 kapı da odalara köşelerden giriş sağlayacak biçimde konumlanmış olup, plan gereği bazıları sağa, bazıları ise sola doğru açılmaktadır.

Planda K.1.4 kod numarası ile belirtilen kapı merdiveni 101 kod numaralı odaya bağlamaktadır. Özgün değildir. K.1.5 kod numaralı kapı 101 kod numaralı koridoru 103 kod numaralı odaya bağlamaktadır.

Bu kapı özgün olup tek kanatlıdır ve kanatta tahribat ve bozulma gözlenmektedir. K.1.6 kod numaralı kapı 101 kod numaralı koridoru 104 kod numaralı odaya bağlanmaktadır. Kapı özgün ve tek kanatlı olup, kanatta önemli ölçüde bozulma mevcuttur.

Resim 4.18. 103 oda kapısı (K.1.4)
(Fotografi: O. Demberel)

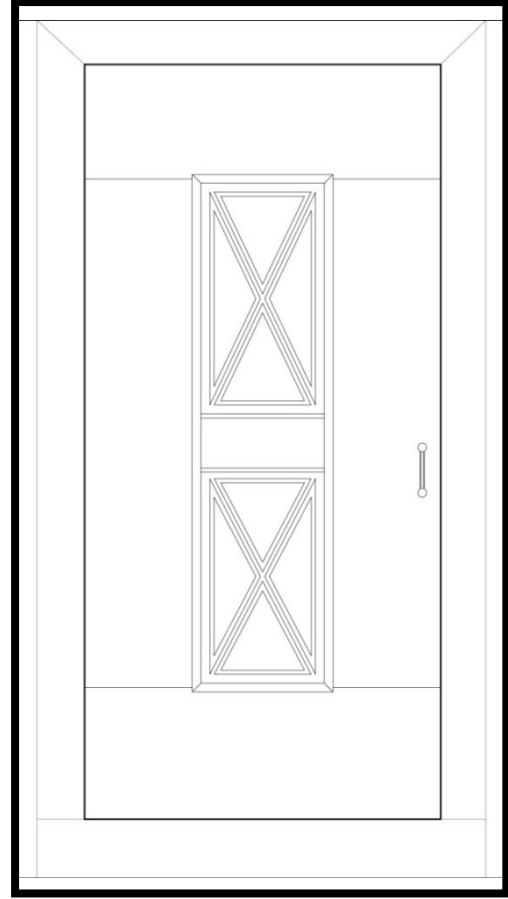
Şekil 4.4. 103 oda kapısı (K.1.4)

Resim 4.19. 103 oda kapısı metal eleman (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.20. 104 oda kapısı (K.1.4)

Şekil 4.5. 104 oda kapısı (K.1.5)

Resim 4.21. 104 oda kapısı metal eleman (Fotoğraf: O. Demberel)

Ahşap pencereler

İbrahim Bulgurcu Evin’de 5 tip olmak üzere toplam 6 adet ahşap pencere bulunmaktadır. Ev sahiplerinin sözlü beyanına göre evde 5 adet ahşap pencere boşluğu kapatılmış (Z01 mekânının ana giriş kapısının üst, 104 odanın güneydoğu duvarındaki) olup, 3 adet ahşap pencere ise (Z01 mekânın güneybatı cephenin orta bölümü, 102 , 103 kod numaralı odaların güneybatı cephedeki pencereleri) değiştirilmiştir. Evin zemin katında 2, üst katında 4 adet ahşap pencere vardır. Mevcut pencereler arasında yalnızca iki pencere özgün detaylarını korurken, bu elemanlarda da malzeme kayıpları, renk değişimi, böceklenme, çürüme ve çatlama gibi bozulmalar oluşmuştur. Özgün pencerelerin yatayda 2 ayrı bölüm halinde açılan çift kanatlı pencere formunda olduğu görülmektedir (Bakınız Resim 4.23).

Yapının avlu girişinin bulunduğu güneydoğu cephesinin zemin katında bulunan pencere ile üst kattaki pencerelerde özgün metal parmaklıklar bulunmaktadır. Güneybatı cephesinin pencereleri özgün değildir. Ancak ahşaptan imal edilmiştir.

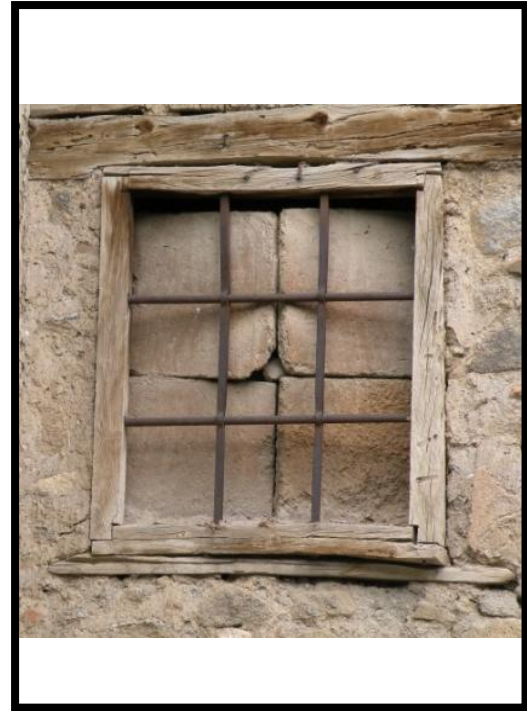
Resim 4.22. Güneydoğu cephesi

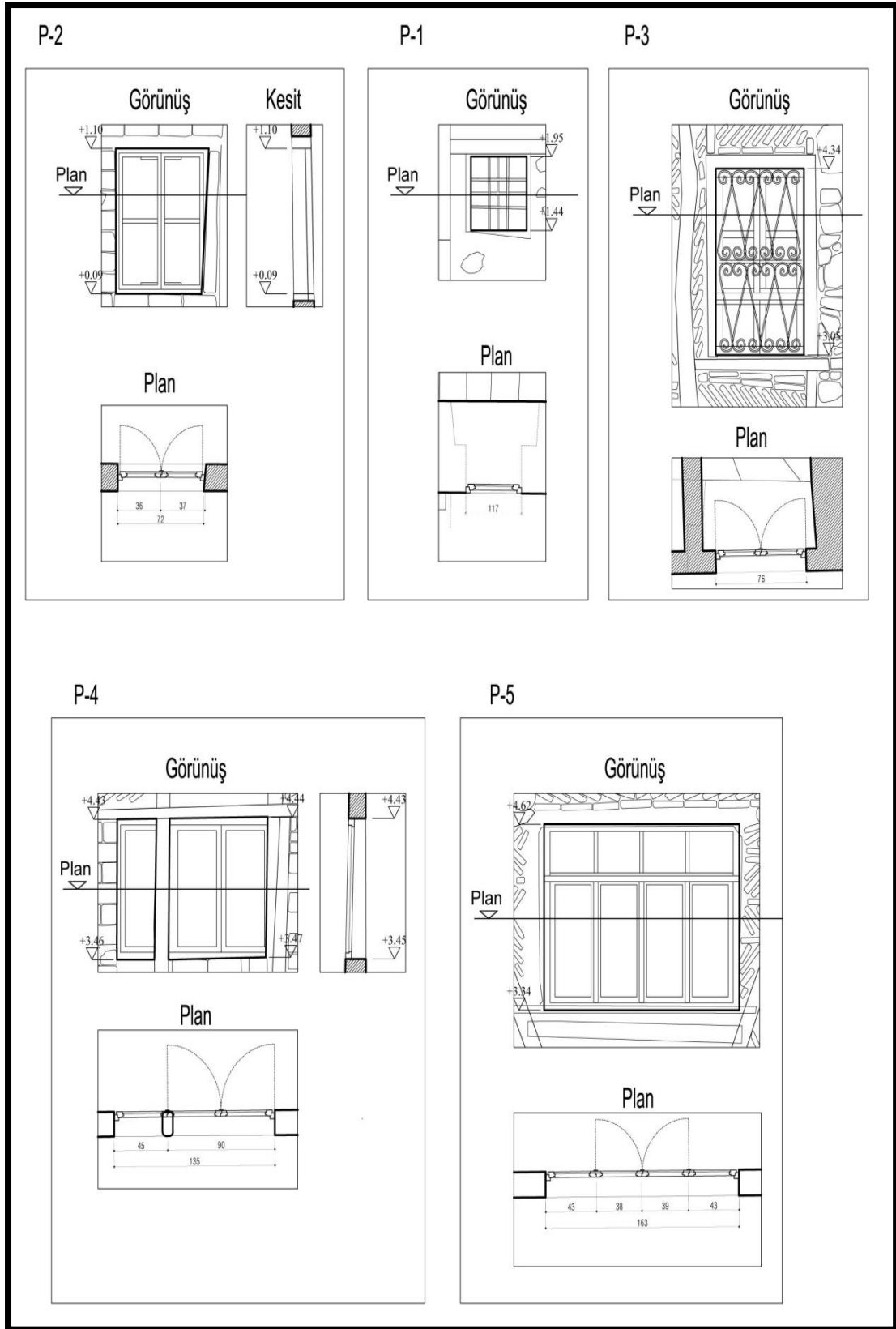
Resim 4.23. Güneybatı cephesi

Resim 4.24. a) Özgün pencere örnek 1
(Fotoğrafları: O. Demberel)

b) özgün pencere 2

Şekil 4.6. Pencere Detayları

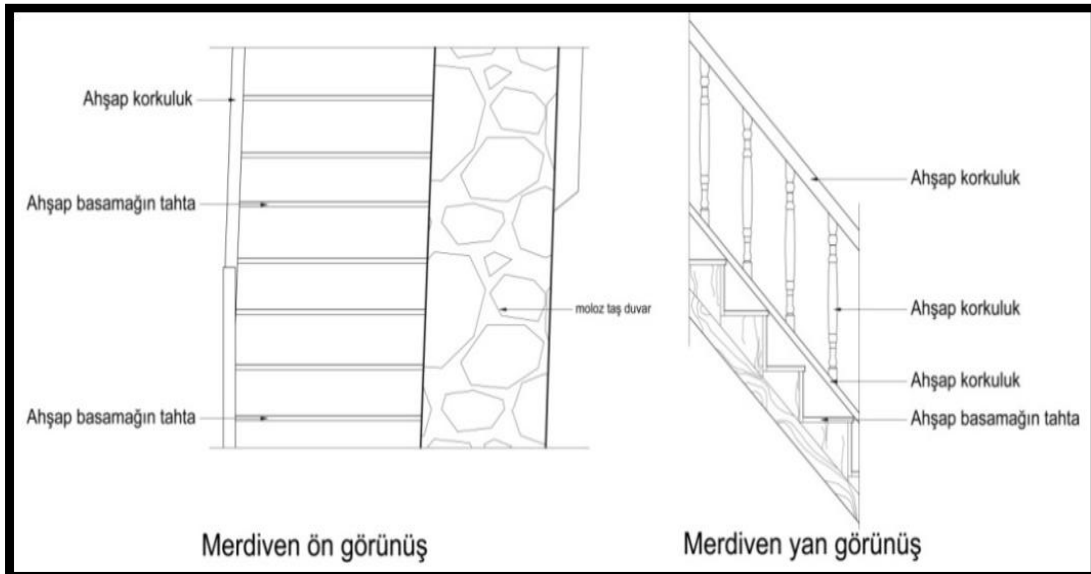
Yukarıda söz edilen pencereler haricinde odalar arasındaki duvarlarda da ahşap malzeme ile yapılmış pencereler bulunmaktadır. Bu odalar arası pencereler aynı zamanda dolap olarak kullanılmaktadır.

Bunların bir tanesi yüklük ve bir tanesi ise mutfak dolabı seklindedir. Üst katta bulunan mutfak dolabı sarı yağlı boya ile odalar arasında yer alan dolaplar yeşil yağlı boya ile boyanmıştır.

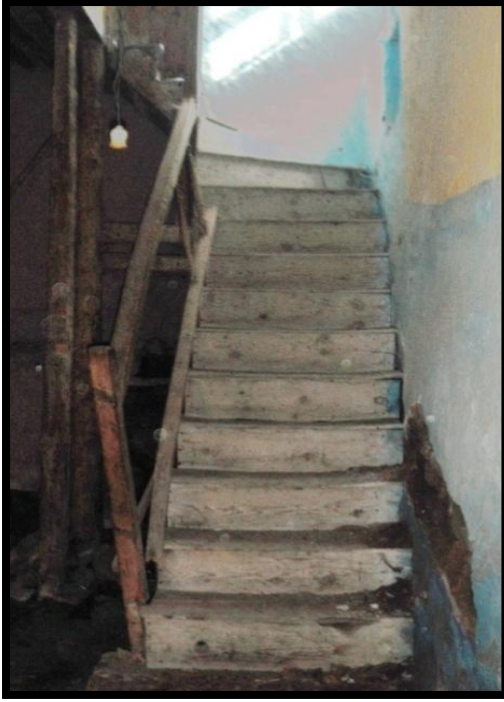
Ahşap merdiven

İbrahim Bulgurcu Evin’de 1 adet ahşap merdiven bulunmaktadır. Ahşap merdiven (M1)zemin ve üst katı birbirine bağlamaktadır. Bu merdiven Z01 kod numaralı odanın giriş mekânında bulunmaktadır. “L” şeklinde olan bu merdiveni tornalı ahşap elemanlarla yapılmış trabzan özgün korkuluklara sahiptir.

Bu merdiven 15 basamaklı olup, basamak genişliği 25-22, rıhtı ise 20-24 cm aralığındadır. Tornalı ahşap elemanlarla yapılmış trabzan korkuluk mevcuttur.

Şekil 4.7. Merdivenden detaylar

Resim 4.25. Ahşap merdiven
(Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.26. Ahşap trabzandan detay

4.2.6. İç mekân öğeleri

Dolaplar

İbrahim Bulgurcu Evi'nin üst katın 104 kod numaralı mekanda 1 adet ahşap dolap bulunmaktadır.

104 kod numaralı odada bulunan yüklük dolabı ise mavi yağlı boya ile boyanmıştır. Bu dolaplar ahşap işlemeli olup hepsi üst kattadır.

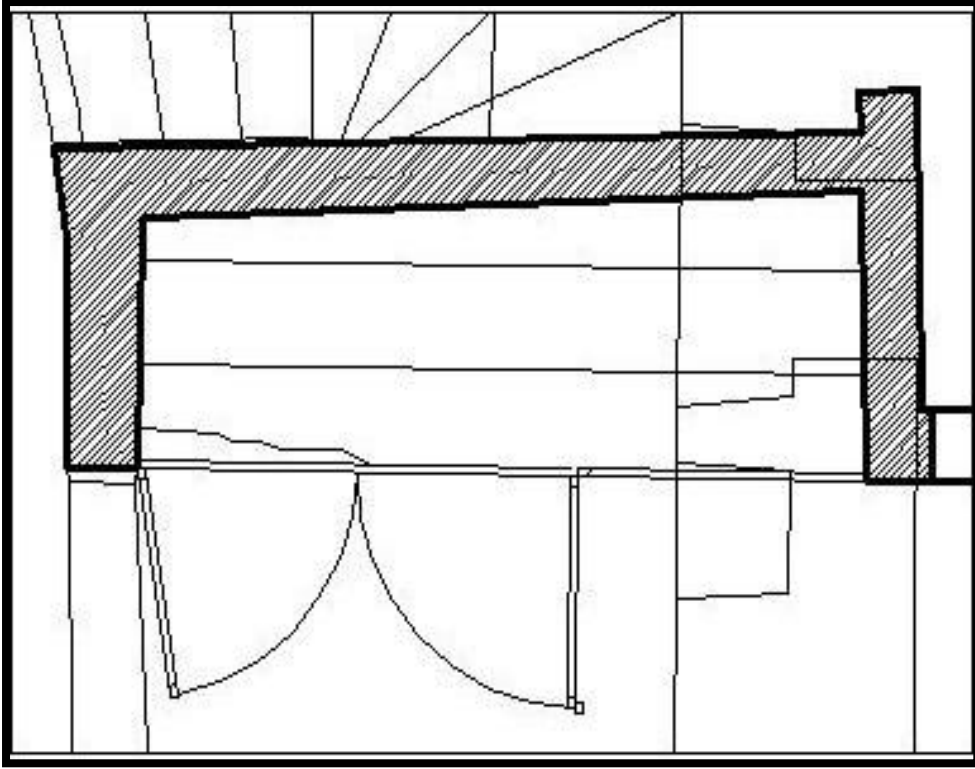
Üst kat dolaplar

101 kod numaralı mutfakta duvar içine yerleştirilmiş bir adet ahşap dolap bulunmaktadır. Bu ahşap dolap da sarı yağlı boya ile boyanmıştır. Tek kanatlı bir kapısı vardır. Dolap içi ise 2 adet ahşap raf elemanı ile 3 parçaya bölünmüştür. Yalın ve herhangi bir özelliği olmayan bir yapıdadır.

Resim 4.27. 101 mutfak mekanındaki dolabın iç görünüşü.
(Fotoğraf: O. Demberel)

104 odada bulunan bölmesiz olan ve yüklük olarak kullanılan dolabın kapaklarında malzeme ve eleman kayıpları mevcuttur. Bu ahşap dolap da mavi yağlı boya ile boyanmıştır. Menteşe ise Alman tipi metal menteşe ile değiştirilmiştir.

Şekil 4.8. 104 mekanındaki dolabın planı.

Şekil 4.9. 104 mekanındaki dolabın çizimi

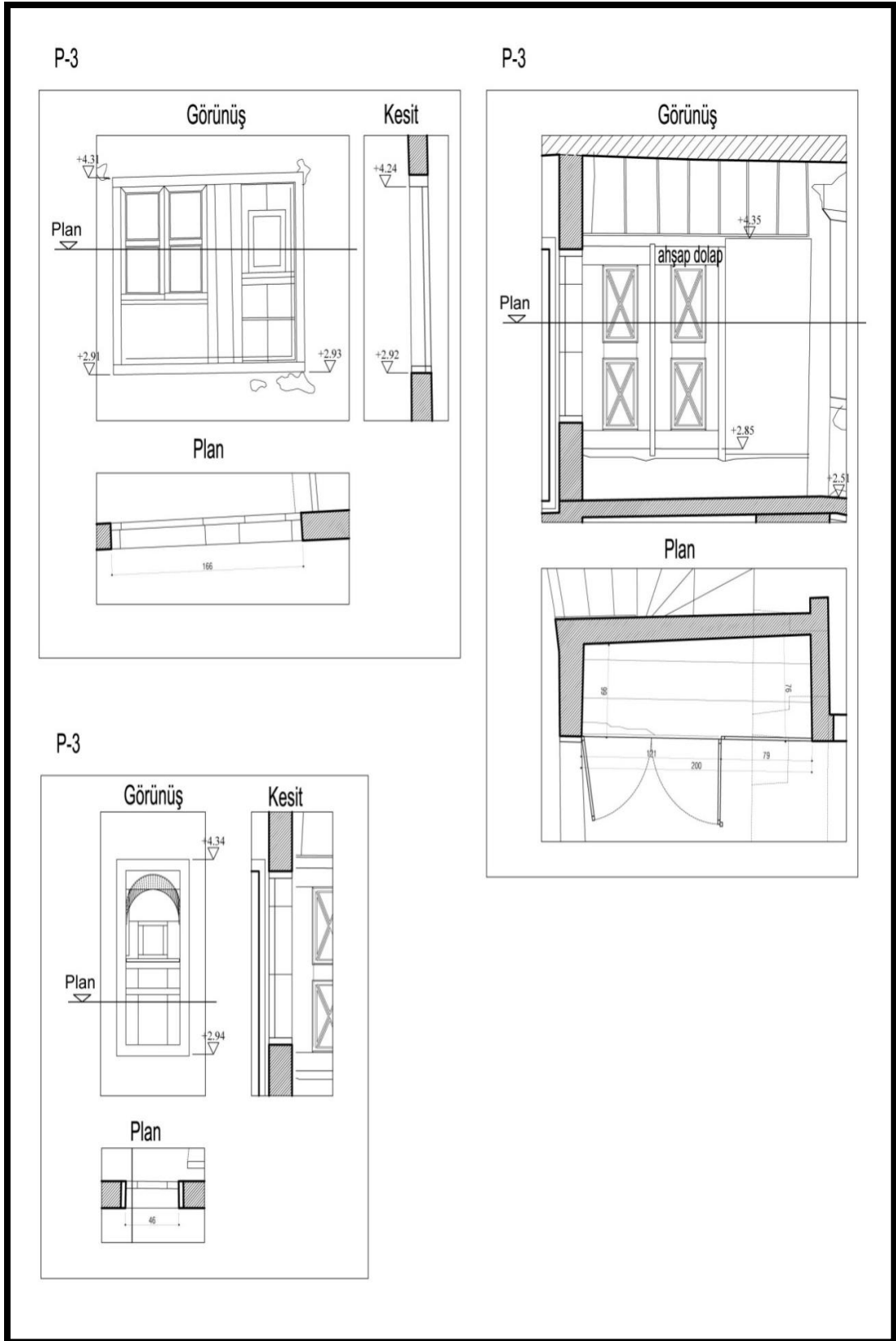

a)

b)

Resim. 4.28. a) 104 mekanındaki dolap b)104 mekanındaki dolabın iç görünümü.

Şekil 4.10. İbrahim Bulgurcu Evin'deki Dolaplara ait detay çizimleri

Ocak

İbrahim Bulgurcu Evin’de bir tanesi avluda, bir tanesi ise üst katta bulunan 2 adet taş ocak vardır.

Avluda bulunan taş ocak, avlunun döşeme kotundan yaklaşık 0.80 m yüksekte olup 0.85x1,25 m ölçülerindedir. Ocağın zemininde döşeme taşları yıkılmış, yan ve arka duvarları sarı plastik boya ile boyanmıştır. Ocağın baca ile bağlantısı kesilmiştir.

Resim 4.29. Avludaki taş ocak (Fotoğraf: O. Demberel)

Üst katın 101 kod numaralı mekânında bulunan taş ocak, yerden 0,05 m yüksekte olup, burada 1.25x1.75 m ebatlarındadır. Ocağın zeminine, 0,05m'lik beton şap dökülmüş olup, ocağın baca ile bağlantısı kesilmiştir. Ayrıca ocağın iki yanında 2 adet niş bulunmaktadır. Ocak tamamen sarı yağlı boya ile boyanmıştır.

Resim 4.30. 102 mekanındaki taş ocak. (Fotoğraf: O. Demberel)

Niş

İbrahim Bulgurcu Evi'nin zemin katında 4 adet niş bulunmaktadır. Evin ana girişe girince sağ duvarında zemin kotundan 0.50 yüksekte bulunan 0.60x0.60x0.30 ebadındaki niş, ayakkabılık olarak kullanılmaktadır. Taş duvar üzerindeki niş sıvanmış olup mavi boya ile boyanmıştır. Sıvası kısmen dökülmüştür.

Resim 4.31. Ayakkabılık olarak kullanılan niş (Fotoğraf: O. Demberel)

101 mekanın kuzeydoğu cephesinde bulunan çift 0.50x0.50x0.60 ebadında olan nişler taş duvara oyulmuş ve üzerileri beyaz boya ile boyanmıştır. Nişlerin alt kısımları yıkılmıştır.

Resim 4.32. Zemin katın kuzeydoğu duvarındaki çift niş (Fotoğraf: O. Demberel)

4.2.7. Malzeme kullanımı

Geleneksel Türk evlerinde yapı malzemesi kullanımında iklimsel faktörler, yöresel malzeme kaynakları ve ev sahibinin ekonomik durumu başlıca etkenlerdir ve bu durum geleneksel evlerin malzeme yönünden çeşitlenmesine sebep olmuştur. Bununla beraber ahşap, taş ve kerpiç Anadolu mimarlığının temel yapı malzemeleridir.

Bu malzemeler genellikle her bölgede kolaylıkla temin edilebilir niteliktedir. Ancak yapı malzemesi olarak gerek taş cinsi ve gerekse ahşap malzemedeki tür seçimi ve işçilik kalitesi değişkenlik göstermektedir.

Taşıyıcı elemanlarda malzeme kullanımı

İbrahim Bulgurcu Evi'nin zemin katının güneydoğu ve zemin ve üst katın kuzeydoğu cephesinin tamamı aynı sistemle moloz taş kullanılarak inşa edilmiş olup, duvar kalınlıkları 0,63-0,68 metredir. Yine yığma sistemle yapılan avlu duvarı, eski fotoğraflarından ve ek yerinden anlaşıldığı üzere yükseklikli sağlayabilmesi için yatay ahşap hatıllarla tesviye edilip ve desteklenerek moloz taşla örülmüştür.

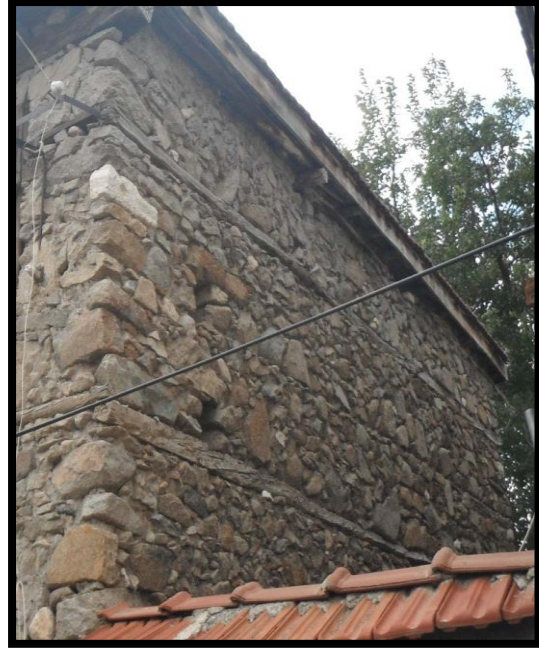
Zemin katın avluya bakan güneybatı cephesi, üst katın güneydoğu, güneybatı, kuzeybatı cepheleri ahşap taşıyıcı dikmelerin araları tuğla ile doldurularak oluşmuştur.

Ahşap karkas dikme araları, duvarların orta kısım ve pencerelerin altı kısımlarda 45-65cm., köşe dikmeler diğer dikmelerden yaklaşık 70 cm. arasındadır. Duvarın köşe dikmeleri ve köşe dikmeleri destekleyen çapraz ahşap dikmelerin kesit ölçüleri 15x18cm, orta kısımdaki dikmelerin kesit ölçüsü ise 5x8cm arasındadır.

Zemin katın ve üst kat arasındaki döşemenin taşıyıcı kirişlerinin kesitleri 18x22cm ölçüsündedir. Bu kirişlerin arasında, kesit ölçüsü yaklaşık 8 cm. olan ahşap dikmeler kullanmıştır.

Resim 4.33. Z01 oda moloz taş duvar
(Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.34. Moloz taş duvar
(Fotoğraf: O. Demberel)

Mimari elemanlarda malzeme kullanımı

İbrahim Bulgurcu Evin’de bulunan mimari elemanlarında özgün olarak ahşap, taş, metal, tuğla, kiremit, cam, kireç harcı ve alçı olmak üzere çeşitli malzemeler kullanılmıştır. Yapıda kullanılan bu malzemeler de her mekân için ayrı ayrı hazırlanan tablolarda detaylı bir biçimde gösterilmiştir.

4.2.8. Sorunlar

İbrahim Bulgurcu Evi’nin yapı ölçeğindeki sorunları 3 ana başlık altında incelenecektir:

- Malzeme sorunları
- Taşıyıcı sorunları
- Konfor koşullarının eksikliğinden kaynaklanan sorunlar

Malzeme sorunları

İbrahim Bulgurcu Evin’de var olan malzeme sorunları 3 alt başlık altında sıralanabilir:

- Ana yapı malzemeleri ile ilgili sorunlar
- Bağlayıcı malzemeler ile ilgili sorunlar
- Örtücü malzemelerle ilgili sorunlar

Ana yapı malzemeleri ile ilgili sorunlar

Ahşap malzemenin sorunları; Yapının çatı strüktürü, tavan, döşeme, merdiven, kapı, pencere, dolap, yüklük, sedir, korkuluk gibi elemanlarında ana malzemesi ahşaptır.

Ahşap malzemedeki meydana gelen bozulmaları aşağıdaki 3 başlık altında incelenebilir;

- Fiziksel bozulma
- Kimyasal bozulma
- Biyolojik bozulma

İbrahim Bulgurcu Evin’de gerek iç mekânlarda, gerekse cephelerde bulunan elemanlarda ciddi ahşap bozulmaları oluşmuştur. Bu bozulmalar böceklenme ve kurtlanma (Biyolojik bozulma), renk değişimi (Biyolojik, Kimyasal Bozulma), çürüme (Biyolojik, Kimyasal ve Fiziksel Bozulma), malzeme kaybı (Fiziksel Bozulma), çatlama (Fiziksel Bozulma) sorunları tespit edilmiştir. Değişim ve bozulmalar DB1 - DB13 paftasında gösterilmiştir.)

Taş malzemenin sorunları

Taş malzeme, geleneksel yapı malzemeleri arasında taşıyıcı eleman, dolgu elemanı ve mimari eleman olarak en çok kullanılan malzemedir.

Taşlarda bozulmanın iki nedeni vardır: Birincisi, taşın malzeme özelliklerinden kaynaklanan bozulmalar, ikincisi de dış etkenler sonucu oluşan yıpranmalardır. Taşın

malzeme özelliği sonucu oluşan bozulmalar, taşın mineral içeriğinden, minerallerin yerleşim düzeninden, makro ve mikro çatlaklar gibi durumlardan kaynaklanır.

Çeşitli dış etkenler sonucu oluşan yıpranmalar ise hava ve çevre kirliliği, biyolojik etkenler, nem, işçilik, donma–erime döngüsü, komşu maddenin yarattığı basınç, bağlayıcı malzemelerin oluşturduğu fiziksel ve kimyasal etkiler şeklinde sıralanabilir.

İbrahim Bulgurcu Evi'nin bodrum katındaki yığma duvarlarda bulunan kaba yonu taşlarda, makro-mikro çatlamlar, yüzeylerinde kabuklanma ve dökülmeler saptanmıştır. Z05 mutfak mekânındaki tesisat sorunu sonucu oluşan su sızıntısının oluşturduğu nemlenme sonucunda ise taş duvarların alt kesimindeki taşlarda yosun ve mantar (biyolojik etkenler) oluşumları da görülmektedir.

Ayrıca yoldan geçen vasıtaların neden olduğu zemin titreşiminden kaynaklanan taş düşmesi, derz boşalması gibi malzeme kayıpları da görülmektedir.

Resim 4.35. Z01 mekanında taş malzemedeki bozulmalar 1 (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.36. Z01 mekanında taş malzemedeki bozulmalar 2 (Fotoğraf: O. Demberel)

Bağlayıcı malzemeler (harçlar, derz) ile ilgili sorunlar

Harç; yapı elemanları ve malzemelerini birbirine bağlayan ve bunları bütünleştiren yapı malzemesidir. Aynı zamanda yardımcı ve yapıştırıcı bir malzeme olduğu için duvar kaplama elemanı olarak da kullanılır. Harç malzemesinin yok olması, kütle kaybı, iç dolguda yok olmuşluk, derz boşalması, yüzey aşınması, stabilite kaybı gibi sorunları ortaya çıkarır.

İbrahim Bulgurcu Evi'nin bütün harç malzemelerinde yok olma ve bu nedenle derz boşalması gibi sorunlar tespit edilmiştir. Bu durum sonucunda bir çok taşıyıcı duvarda taşıyıcılık özelliği önemli ölçüde azalmıştır.

Örtücü malzemeler (sıva) ile ilgili sorunlar

Sıvanın sorunları; tüm yapılarda koruyucu tabaka olarak kullanılan sıvanın bozulmasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Bunları karışıkta kullanılan malzeme

niteliği ve oranı, uygulandığı yüzey niteliği, iklim koşulları seklinde sıralayabiliriz [Mardan E., Özgönül N.,2005].

İbrahim Bulgurcu Evi'nin bulunduğu Sivrihisar ilçesinde, sert bir karasal iklim görüldüğu için yapı elemanlarını etkilemektedir. Bu duruma malzeme niteliği, uygulandığı yüzey ve diğer dış etkenler gibi faktörler de eklenince sıvada yer yer dökülmeler, çatlamalar oluşmaktadır.

Resim 4.37. Sıva ve nemleme sorunu örnekleri (Dökülme) (Fotoğraf: O. Demberel)

Taşıyıcı sorunları

İbrahim Bulgurcu Evi'nin en büyük sorunu olan strüktürel taşıyıcıların özelliklerini yitirmesi sorunu olarak ortaya çıkmıştır. Bu durum tek tek malzeme ve elemanların (başlıca yapı elemanlarından olan gerek taş ve gerekse ahşap malzemelerin) zaman içinde özelliklerini kaybetmiş olmalarından kaynaklanmaktadır. İnceleme konusu olan evin zemin katının kuzeybatı, komşu avluya bakan cephenin yarı bölümünde ahşap direkler, tuğla dolgular tamamen değiştirilmiştir. Evin ana giriş olan güneybatı cephe ve üst katın güneydoğu, güneybatı, kuzeybatı cephelerde ahşap direkler çürümeye başlamıştır. Üst katın güneydoğu cephesindeki çıkmayı taşıyan ahşap döşemeler

bozulmuş ve çıkma 5 cm aşağıya kaymıştır. Bu nedenle üst katın güneybatı cephesi güneydoğu yönüne doğru 3.5 cm eğilmiştir.

Bilinçsiz koruma ve onarım yapanların sebep olduğu bozulmalar ve tahribat

Yapı üzerinde çok sayıda müdahale yapılmış olup yapıya önemli ölçüde zarar verilmiştir. Söz konusu bozucu müdahaleler gerekçelerine göre aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir.

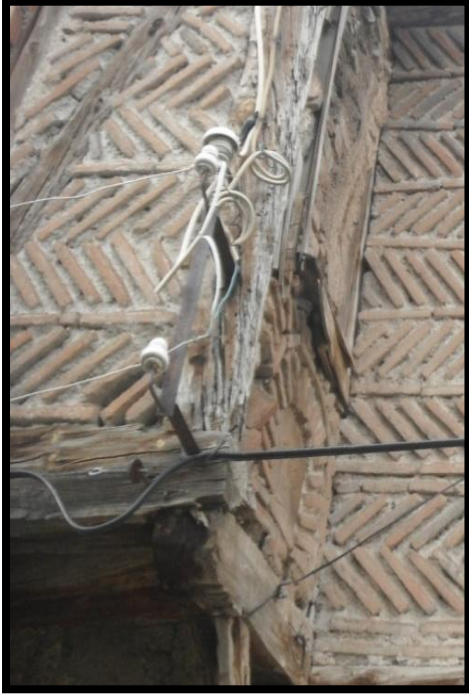
Konfor koşullarının eksikliğinden kaynaklanan bozucu müdahaleler

Bu sorun, günümüzde de kullanımları süren kültür varlıklarının günümüz yaşam ve kullanım koşullarının getirdiği standartlara sahip olmaması şeklinde tanımlanabilir. Bunların arasında mutfak, banyo, tuvalet gibi servis mekânlarının bazılarının ya hiç bulunmaması ya da günümüz standartlarında olmaması, ısıtma ve aydınlatma gibi temel öğelerin de çağdas gereksinimleri karşılayacak düzeyde tasarlanmamış olması yer almaktadır [Mardan E., Özgönül N., 2005]. İbrahim Bulgurcu Evin’de dönem dönem niteliksiz basit onarımlar yapılmıştır.

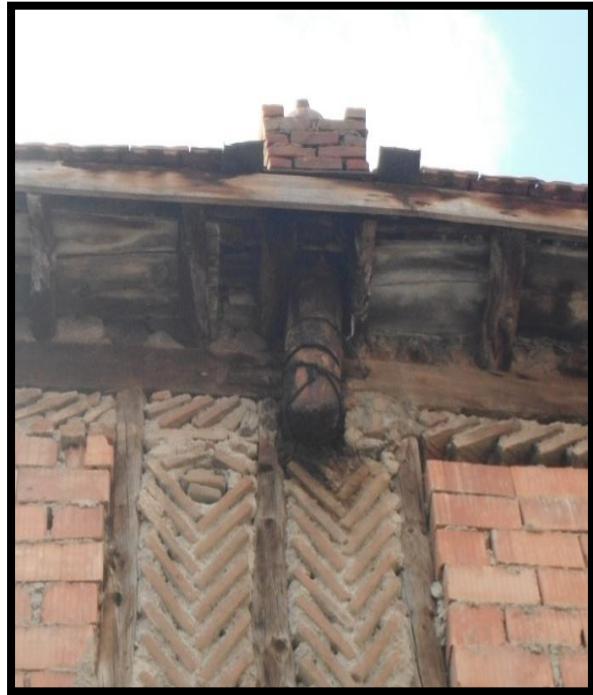
İbrahim Bulgurcu Evin’de insan kaynaklı sorunlara baktığımızda kullanıcıların sebep olduğu sorunlar, bilinçsiz koruma ve onarım yapanların hatalı malzeme ve işçilikle sebep olduğu sorunlar olarak sıralanabilir. İbrahim Bulgurcu Evin’de mutfak tezgâhı, tuvalet ve banyo gibi konfor koşulları eksikliğinden kaynaklanan sorunlar mevcuttur. Ev sahipleri de bu sorunlar için yanlış çözümler üreterek yapıya müdahale etmiş ve yapıya görsel ve fiziksel açıdan zarar vermişlerdir. Elektrik ve aydınlatma tesisatı kabloları duvarlara plastik parçalarla özensiz bir şekilde sabitlenmiştir.

Üst katın mekanlarının zeminine beton şap dökülmüştür. 102 kod numaralı mutfak, 103 kod numaralı odalara beton tekme yapmıştır. 101 kod numaralı koridor ile 102 kod numaralı mutfak mekanları birleştirilmiştir. 102 kod numaralı ve 103 kod numaralı

mekanların dış duvarları ve çatı saçaklarından baca çıkartmıştır. Çatı üstüne 2 adet baca eklenmiştir. Avlu, evin girişleri özgün olmayan kapılar ile değiştirilmiştir.

Resim 4.38. Özgün olmayan tesisat
(Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.39. Sonradan eklenmiş baca

Resim 4.40. Beton tekne (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.41. Beton şap dökülmüş zemin (Fotoğraf: O. Demberel)

İbrahim Bulgurcu Evi'nin çatısı özgün durumunda alaturka kiremitli olarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak çatıdaki kiremitlerin yıpranması sonucunda zamanla müdahale edilmeye mecbur kalınmış ve bir bölümü Marsilya tipi kiremitler ile değiştirilmiştir.. Bugün de kiremitlerde yer yer kayıplar, kırılma ve çatlamlar tespit edilmiştir. (Restorasyon müdahale paftaları RM4, RM10 ve RM13'e bakınız).

Resim 4.42. Kiremit sorunları (Fotoğraf: O. Demberel)

Evde kullanıcıların sebep olduğu sorunları; bakımsızlık ve bilinçsiz yapılan mekân bölmeleri, pencere doldurmalar ve küçültmeleri olarak özetlenebilir.

Resim 4.43. Malzeme değiştirme (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 4.44. Kapatılmış pencereler (Fotoğraf: O. Demberel)

5. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA

İbrahim Bulgurcu Evi'nin geleneksel Türk evleri ile geleneksel Sivrihisar Evleri arasındaki yerini, dönemini tespit etmek ve restitüsyona faydalı olacak bilgileri edinmek amacıyla karşılaştırmalı çalışma yapılmıştır.

Karşılaştırmalı çalışma restitüsyon aşamasında, zamanla değişerek özelliğini yitirmiş bir takım yapı malzemeleriyle, yok olmuş veya yapıya sonradan eklenmiş mimari elemanların tespiti yönünden büyük önem taşımaktadır.

5.1. Yöntem

“Ev” Türkçede konut için kullanılan en yaygın addır. Geleneksel Türk Evi yurttan konağa kadar uzun bir evrim geçirmiştir. Bu bakımdan ilk olarak geleneksel Türk Evi kavramı üzerinde durulmuş olup daha sonra İbrahim Bulgurcu Evi'nin Sivrihisar Kent Merkezi'nde bulunan geleneksel evler içindeki yerini saptamak amacıyla plan ve cephe özellikleri açısından ilçe merkezindeki benzer özellikteki geleneksel yapılarla karşılaştırması yapılmıştır.

Aşağıda takdim edilen karşılaştırmalı çalışmada, öncelikle İbrahim Bulgurcu Evi ile Sivrihisar ilçe'sinde bulunan yapım tekniği, yapım dönemi ve kullanım özellikleri açısından benzer özellikler taşıyan 54 ev incelenmiştir.

1. Yenice mahallesi. Uzun sk. No: 12
2. Yenice mahallesi. Uzun sk. No: 9
3. Yenice mahallesi. Uzun sk. No: 7
4. Yenice mahallesi. Üçpınar Cad. No: 44
5. Yenice mahallesi. Üçpınar Cad. No: 50
6. Yenice mahallesi. Geniş Sk. No: 8
7. Yenice mahallesi. Elmas Sk. No: 3
8. Yenice mahallesi. Elmas çıkmaz Sk. No:8

9. Yenice mahallesi. Elmas Sk. No:36
10. Yenice mahallesi. Elmas Sk. No:19
11. Elmalı mahallesi. Pamuk sk . No: 5
12. Elmalı mahallesi. Kerfiç cd. No: 9
13. Elmalı Mah. Demirci Cad. No: 23
14. Karacalar Mahallesi. Akçeşme sk. No: 58
15. Karacalar mah. Akçeşme Sk. No: 86
16. Karacalar mah. Çelik çıkmazı Sk. No: 2
17. Karacalar mah. Bodur Sk. No: 15
18. Karacalar mah. Ceylan Sk. No: 16
19. Gedik mahallesi. Üçpınar sk No: 5
20. Gedik mahallesi. Üçpınar Sk. No: 2
21. Gedik mahallesi. Üçpınar sk. No: 12
22. Gedik mahallesi. Şeref Sk. No: 11
23. Gedik mahallesi. Fırın Sk. No: 5
24. Gedik mahallesi. Santral Sk. No: 13-13A
25. Demirci mah. Değirmen Cad. No: 1
26. Demirci mah. Şahin cd. No: 9
27. Demirci mah. Kuruçeşme cd. No: (2/1)
28. Demirciler mah. Nemane Sk. No: 29
29. Demirci mah. Nemane cd. No: 33
30. Demirci Mah. Değirmen Sk. No:7
31. Cumhuriyet Mahallesi. Millet Caddesi No: 6
32. Cumhuriyet mah. Millet Cad. No: 4
33. Karabaşlı mah. Hacımut
34. Karabaşlı mah. Tütün Sk. No:12
35. Karabaşlı mah. Ayva Sk. No:14
36. Karacalar(Karabaşlı) mah. Ayva Sk. No: 11
37. Kiliç mahallesi. Hisar cd. No: 41
38. Kılıç mah. Hisar cd. No: 6
39. Kiliç mah. Kiliç sokak. No: 35

40. Kiliç mahallesi. Kiliç sk. No: 35
41. Kiliç mahallesi. Kiliç sk. No: 31
42. Kiliç mahallesi. Hisar Sk. No: 33
43. Kiliç mahallesi. Kağnı Sk. No: 34
44. Kiliç mahallesi. Ada Sk. No: 34
45. Kübbeli mah. Unkapanı cd. No: 42
46. Kübbeli mah. Mavi kadın Sk. No: 17
47. Kübbeli mah. Mavi kadın Sk. No: 29
48. Kübbeli mah. Hörhör Sk. No: 29
49. Kurşunlu mah. Aziz Mahmut Hüdayi No:9
50. Camii kebir Mah. Posta Sk. No:10
51. Camii kebir Mah. Hızırbey Cad. No:27
52. Camii kebir Mah. Kutluçeşme Cad. No:22
53. Camii kebir Mah. Güden Sk. No:6
54. Camii kebir Mah. Güden Sk. No:10

Bu çalışmada evler; arsa yapı ilişkisi, kat sayısı, yapım teknikleri ve malzemeleri, plan tipleri ve plan elemanları, cephe tipleri ve cephe elemanları, malzeme kullanımı açısından karşılaştırılmıştır.

Karşılaştırmalı çalışma ile İbrahim Bulgurcu Evin’de zamanla özelliğin yitirmiş yapı malzemeleri ve elemanlarının tespiti yapılmış ve bu bilgiler restitüsyon aşamasında kullanılmıştır.

5.2. Anadolu’da Türk Evi Kavramının Oluşumu Özellikleri

Kent kültürünün yeni yeni oluşmaya başladığı tarih çağlarına geçiş dönemi olan Tunç Çağlarında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da avlunun iki yanındaki kanatlardan oluşan “bit-hilani” adı verilen konut tipine rastlamak mümkündür. Aynı dönem içerisinde İç Anadolu’da Hattiler uzun kenarından girilen iki odalı evler yaparken, Batı Anadolu’da megaron denilen konut tipleri görülmekteydi [Gündüz, 2011].

Öte yandan bugün Asya’da özellikle Türklerin yaşadığı coğrafi alanlarda çok sayıda antik kent kalıntısı keşfedilmiş olup Anadolu’ya ulaşan Selçuklu’ların yalnızca göçebe olmadıkları aralarında çok sayıda kentli insanların bulunduğu ve hatta zanaatkar ve ustaların bilim adamları ile birlikte Anadolu kent yaşamına katkı yaptıkları kesin olarak bilinmektedir. Anadolu’ya göç eden Selçuklu’ların Asya’dan getirmiş oldukları kendi ev ve kent kültürleri ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Anadolu’daki kültürleri sentezleyerek kendilerine özgü mimari kültürü oluşturmuş oldukları artık kabul edilen bir gerçektir.

Türk kent kültürünün Anadolu’da gelişiminin ilerlemesi Selçukluların bu topraklarda iyice yayılması ve yurt edinmesinin ardından hızlanmıştır. Kent ve konut dokusunun yerleşmesini sekteye uğratan Moğol istilasının ve İlhanlı egemenliğinin ardından gelen Beylikler Dönemi’nde, kimi büyük beyliklerin önemli kentlerinde mimari açıdan büyük gelişmeler sağlandığı, bu dönemden günümüze kalan anıtsal yapılar kaynak gösterilerek söylenebilir. Amasya, Manisa, Bursa ve Kastamonu gibi şehirler bu açıdan değerlendirilebilecek şehirlerdir. Bu dönemde inşa edilen konutlar için yerel dinamikler ile Mezopotamya ve Suriye etkilerinin Türk yaşam tarzı ile harmanlandığı bir konut tipi denilebilir [Kuban, 1995].

“Osmanlılar için de henüz bir beylik olduğu dönemlerde göçebe yaşantısından kaynaklanan alışkanlıkların devam ettiği, ancak sonraları yeni kentler ele geçirdikçe yerleşik düzene ayak uydurmaya başlayarak yavaş yavaş kendi yerleşik kültürlerini oluşturduklarını söylemek mümkündür. Osmanlı kültürünün oluşmaya başlaması ile ele geçirilen kentlerin dokusu yenilenmeye başlamış, kendi yaşam felsefeleri doğrultusunda gerekli dönüşümü sağlamış olmalıdırlar. Yaklaşık olarak 12.yüzyıldan 16. yüzyıla kadar süren bir gelişme devresinden sonra Türk Evi’nin yapısının oturmaya başladığı söylenebilir” [Kuban, 1995].

“Osmanlı Kentlerinde ortak mekânı oluşturan dar ve kıvrımlı sokaklar, bahçeleri çevreleyen yüksek duvarların ve evlerin arasında kalmış artık bir alan gibidir. Evler

bahçe duvarları arasına gizlenmiş, bahçelerin sokak kenarında yer almıştır” [Altın, Budak, 1997].

Geleneksel Türk evleri üzerine yapılan incelemeler sonucunda bu mimari anlayışın oluşumunda Orta Asya’ya kadar dayanan yaşam biçimlerinin yansımaları açıkça görülmektedir. Söz konusu evlerdeki oda kavramının otağ (çadır) kullanım anlayışından geldiği ve yaşam mekanının kullanımında temizlikten, mutfığa, mangaldan ısıtma yöntemlerine kadar benzer bir yaşam kültürünün egemen olduğu görülmektedir [Günay, 2002]. Öyle ki ataerkil yaşam biçimi ile bir evde büyükanne büyükbaba ve çocukların ailelerinin yaşadığı birden fazla aileye göre planlanmış ev içi yaşamın ana unsuru odaların tekil olarak birer çadır (yurt) gibi kullanıldığı görülmektedir.

Özetle geleneksel evlerimizde odalar bir aileyi tüm gün boyunca barındıracak (yeme, içme, oturma ve yatma) işlevselliktedir. Yukarıdaki çadır ev benzerliğini bu evlerdeki sofa ve çadırlar arasındaki ortak kullanım alanları ile de kıyaslamak mümkündür. Sofalar geniş ailelerin ortak yaşam alanları olarak belirlemektedir.

Yapı tekniği daha çok taş, ahşap ve kerpiç gereçlere dayanmakta olup yörelerdeki doğal malzeme kaynakları ile ilgili olarak yapım sisteminde farklılıklar gözlenmektedir. Ancak temel planlama anlayışı plan düzenlemesinde ve işlevin düşey olarak paylaştırılmasında temel olarak Anadolu’nun genelinde aynıdır. Buna göre depo ve ahır gibi servis mekanları zemin katta, eğer varsa kışlık olarak organize edilen hacimler ara katta ve asıl yaşam mekanları üst katlardadır.

5.3. Sivrihisar Evlerinin Genel Mimari Özellikleri

Sivrihisar’daki evlerin Orta Anadolu’daki geleneksel Türk ev mimarisi içinde ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğu rahatlıkla ifade edilebilir. Sivrihisar’daki mimari mirası oluşturan evler sıvanmadan bırakılmış tuğla dolgu ahşap çatkılı cepheleri, bezeme ve işçilikleri ile sanat tarihi açısından seçkin örnekleri barındırmaktadır.

Anadolu ev mimarisi açısından çok önemli bir tarihsel mirasa sahip olan Sivrihisar bu coğrafyada yer alan ve Ana Tanrıça “Kibele” kültürünün ortaya çıktığı bir yerleşim merkezi olarak da mutlaka bu eski uygarlıklardan günümüze ulaşan bazı geleneklerinde mirasçısıdır. Tarihçe bölümünde belirtildiği üzere bu bölgede varlık göstermiş tüm uygarlıkların Sivrihisar Evi’nin oluşumunda katkısı olduğu kabul edilebilir.

Bu yerleşim dokusundaki evler arazinin topoğrafyasına uyumlu olarak parsellere konumlanmıştır. İki veya üç katlı olan geleneksel evlerin bir bölümünde eğimden yararlanılarak oluşturulmuş bodrum katları da bulunmaktadır. Söz konusu bodrum katların yapımında, konut sahibinin ekonomik gücü, meseleki uğraşları ve arazi yapısının uygunluğu gibi faktörler rol oynamış olmalıdır. Bodrumlardaki mekanların detaylarından anlaşıldığı üzere depo, kömürlük, odunluk ve şaraphane gibi özelleşmiş işlevler söz konusudur.

Sivrihisar Evleri, Geleneksel Türk Evi özellikleri ile örtüşen bir planlama anlayışında kurgulanmışlardır. Arazinin durumu ve büyüklüğü gibi faktörlerin etkisine bakılmaksızın bu evlerin yanlarında veya arkalarında mutlaka avlu hacimleri oluşturulmuştur. Bu nedenle evlerin genelinde avlu bulunmaktadır. Bazı evlerde giriş katlarında kışlık oturma, bazı evlerde ise depo, kiler, mutfak gibi kullanımlar saptanmıştır.

Bazı konutlarda ise kışlık odalara sahip ara katlar bulunmaktadır. Bununla beraber üst katların her zaman asıl yaşam katı olduğu görülmektedir. Geleneksel Sivrihisar evleri büyük anne, dede çocuklar ve torunlardan oluşan kalabalık aileler için planlanmış olması nedeniyle çok sahip odaya sahip büyük ölçekli yapılardır. İlçedeki evlerin büyük çoğunluğu fazla yüksek olmayıp iki katlı iken üç katlı daha büyük konaklar da mevcuttur.

Birçok Sivrihisar evinin güneşe bakan yüzlerinde dışa açık sofaların bulunması bu yapıların iklim şartlarına göre bilinçli bir yapılanmaya sahip olduklarını düşündürmektedir. Benzer biçimde üst katlardaki oda ve sofalar dış ortama doğru

çıkmlar ve cumbalar ile açılmaktadır. Söz konusu çıkmlar sayesinde üst kattaki yaşam alanları ışıktan ve manzaradan yararlanmaktadır.

Sivrihisar evleri yığma kargir duvarlı zemin katların üstünde ahşap çatkı tekniğinde üst katlardan oluşmaktadır. Temel ve zemin kat duvarlarında taş malzeme kullanılmış olup bu duvarlar üç-dört metre yükseldikten sonra üzerine ahşap çatkı arası kerpiç veya çoğunlukla tuğla dolgu yapılarak evler inşa edilmiştir. Az sayıda yapı alt kat duvarları ağaç dikmelerle desteklenmiş yığma taş ve kerpiç duvarlıdır. Çoğunlukla sokak cephesinde yer alan çıkmlar kılavuz adı verilen alt kat döşeme kirişlerinin dış yüze uzatılması ile sağlanan düzlem üzerine oturtulmuştur.

Yapılarda kullanılmış olan ahşabın çam ya da sedir ağaçlardan sağlanmış olup bu malzemenin sağlanmasında da özel yöntemlerin uygulanmış olduğu söylenmektedir. Yapı gereci olarak kullanılacak olan ağaçların kesimden önce dış kabuklarının yarıldığı ve bu ağaçların da kendilerini korumak için reçine salgıladıkları ve bu yöntemle kesilmiş olan ağaçların çok uzun yıllar dayandığı yörede yaşayan halk tarafından anlatılan bir husustur (Bu bilginin doğruluğu şüpheli olmakla birlikte araştırılmaya değer bir konudur). Bu tür ağaç malzemenin iç kısımlarına oksijen girmediği için kolayca yanmadığı da ifade edilmektedir. Genellikle Sivrihisar evlerin giriş katın zeminde özgün taş kullanılmıştır.

Sivrihisar evlerinin cepheleri çıkma ve 1'e 2 boyutlarındaki pencere düzenleri ile karakteristik biçimlerini alırken çatkı aralarında dolgu olarak kullanılmış olan harman tuğlalarının adeta dekoratif bir pano oluşturur gibi yatay, dik ve balıksırtı örgülerle örölmüş olduğu görölmektedir. Bazı yapı örneklerinde tuğla örgüler ile hayat ağacı, güneş, nazarlık v.b. sembolik anlamı olan motifler de oluşturulmuştur.

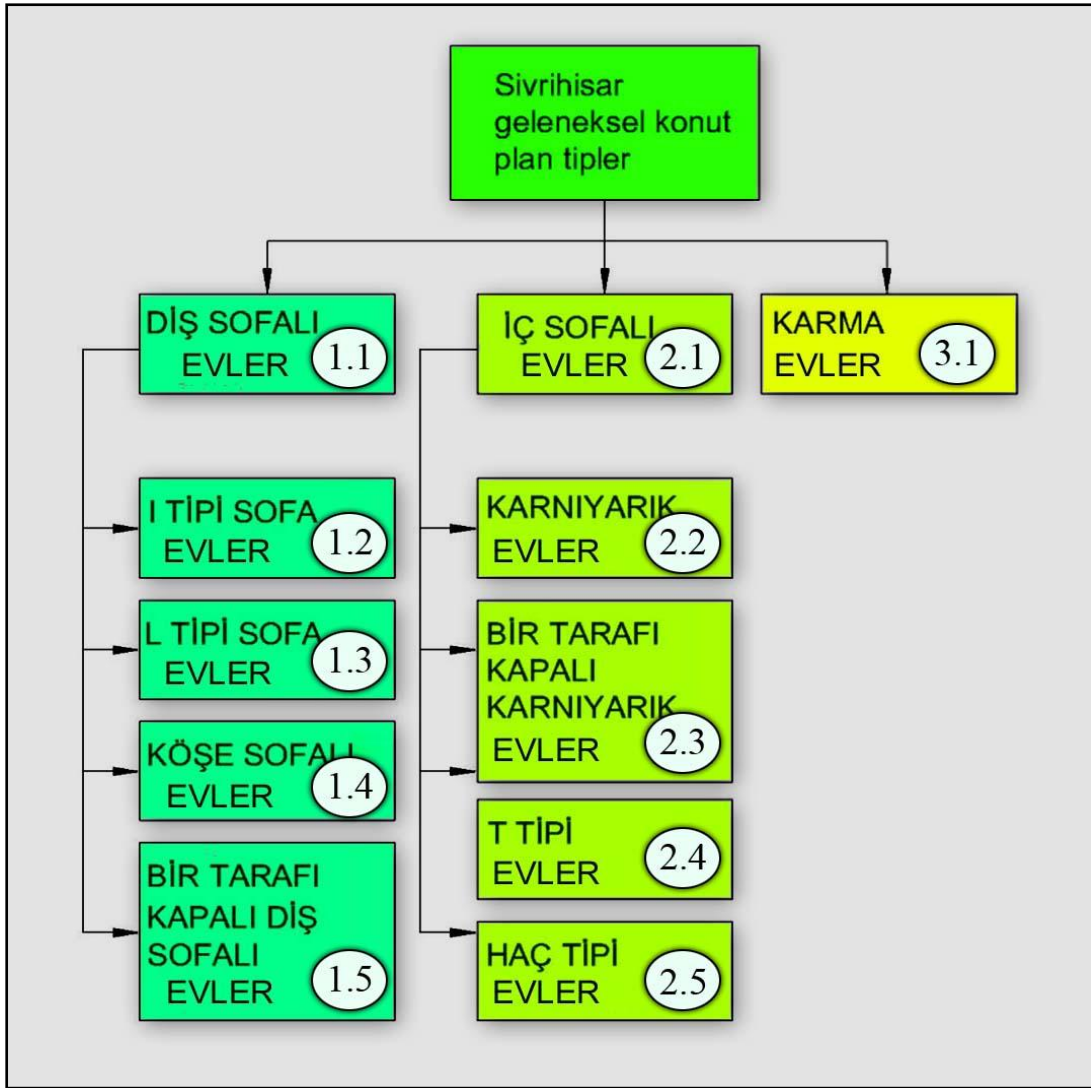
Bu evlerin mimari elemanları da genellikle özenli bir işçilik ürünü olarak göze çarpmaktadır. Yapı içlerinde tavan, kapılar ve dolaplarda ahşap işçiliğinin seçkin örnekleri olan özel süsleme motifleri vardır. Örneğin kapı elemanlarının yüzeylerinde geometrik motifler bulunabilmektedir. Cumbaların demir kafeslerinde dönemin soğuk

demir işçiliği de dikkate değer özelliklerdendir. Ayrıca alaturka kiremitli örtülü ahşap çatıların işlemeli saçakları, sokak köşeleri pahlı duvarlar Sivrihisar evlerinin özellikleri arasındadır.

Bu evlerin avluları yaklaşık olarak 2,00-2,50 m. yüksekliğinde moloz örgülü taş duvarlar ile sınırlanmışlardır. Genelde avlular sokağa çift veya tek kanatlı kapı ile açılmaktadır. Evlerin avlularında meyva ağaçları ve çiçeklerden oluşan bahçeler söz konusudur.

5.4. Plan Özellikleri, Türleri ve Elemanları

Sivrihisar evlerinin planlarının tipolojisinde sofa ana kurgu elemanı olarak belirlenmekte ve yapıları dış sofalı, iç sofalı ve karma tipte olmak üzere üç ana grupta toplamak mümkündür (Bakınız Resim 5.1).

Şekil. 5.1. Sivrihisar evlerin plan türler (kaynak: Özşuca Füsün)

5.5. Konstrüksiyon Elemanları

Geleneksel Sivrihisar Evleri'nde geleneksel Türk Evlerinin genelinde görüldüğü gibi estetik değerlerle yapım teknolojisi bütünleşmiştir ve cephelerden tüm yapı tekniği izlenebilmektedir.

Evlerin cephelerinde yatay ve düşey ahşap pervazları yardımı ile katlar ve odalar dış yüzden tamamen algılanmaktadır. Özetle yapı cephelerinde dürüst bir anlatım söz konusudur.

5.5.1. Temel - su basman

Geleneksel Sivrihisar evlerinde temel için kayalık zemin kadar kazıldıktan sonra, en alta büyük temel taşları konularak, zemin yüzeyine kadar taş ve çamur harç ile yaklaşık 50-70 cm kalınlığında temel duvarları örülmüş olduğu yörede onarım işleri ile uğraşan ustalar tarafından ifade edilmektedir. Son zamanlarda dış etkenlerden korumak için su basmanlar genellikle çimento bazlı harçlar ile serpmeye sıva yöntemi ile sıvanmakta ve binanın rengine göre farklı bir renkle boyanmaktadır. Sivrihisar evlerinin cephelerinde su basman net bir hat şeklinde izlenmektedir.

5.5.2. Beden duvarları

Sivrihisar evlerinde bodrum ve giriş katı duvarları yığma yapım tekniğinde taş ve çamur harç yardımı ile örülmüştür. Ara bölmelerde yalnız kerpiç ile örülmüş duvarlara da rastlanılmaktadır. Yaklaşık 50-70 cm kalınlıktaki bu duvarların arasında yatay döşenmiş ahşap elemanlar (hatıllar) yer almaktadır. Bunlar her 1-1.5 m. de bir olmak üzere duvar içine aralıklarla yerleştirilmiştir. Buradaki amaç hatıllar yardımı ile moloz örgülü duvarı tesviye etmek olmalıdır.

Üst katların duvarları daha hafif ve depremlere karşı mukavemeti olan ahşap çatki sistemle oluşturulmuş olup ara boşluklar tuğla veya kerpiç dolgulu olarak yapılmıştır. Boyutları köşelerde 12 cm. aralarda 8 cm. kalınlıkta olan dikmeler genellikle 50 şer cm. aralıklarla yerleştirilmiştir. Dikme elemanları, döşemelerin üzerine yatırılmış ahşap taban aşıkları ve üstte tavan döşemesi altında yer alan üst tabanlarla ve pencere alt ve üst kısımlarında bulunan yatay elemanlarla birbirlerine bağlanmışlardır.

Yatay hareketleri önlemek üzere özellikle yapı köşelerine ve çıkmalara payandalar konulmuştur. Bu sistemde payandalar çıkmanın yükünün yan duvarlara vermektedir. Ahşap karkas sistemin dış yüzde yer alan duvarları 20-25 cm kalınlığında olup iç yüzleri kesinlikle sıvalı olup buna karşılık dış tarafa bakan yüzler yapıları süslemek amaçlı olarak sıvasız bırakılmıştır.

5.5.3. Döşemeler

Geleneksel Sivrihisar evlerinin bodrum katlarının döşemeleri genellikle sıkıştırılmış toprak olarak bırakılmıştır. Bodrumu olmayan evlerin giriş katlarında hacimlerin döşeme malzemesi taş kaplama olarak yapılmıştır (taşlık). Günümüzde pek çok evin taşlık hacimlerindeki zemin kaplamaları üzerine beton şap dökülmüştür. Giriş katlarında selamlık gibi yaşam hacimleri bulunan örneklerde zemin kaplaması ahşaptır. Buna karşılık üst katlarda yer alan tüm hacimlerin döşemeleri ahşaptır.

Üst katların döşeme kirişleri mekanın büyüklüğüne göre artan sayıda ve yaklaşık olarak 13-15 cm çapında dairesel kesitli ağaç kirişler ile oluşturulmuştur. Genellikle taban ve tavan döşemeleri oluşturulurken ahşap kirişlerin üstüne toz ve toprağın odaya dökülmesini önlemek amacıyla bir hasır örgülü sergi konulmuş, daha sonra yalıtım amaçlı sazlardan bir tabaka (kamış) serilmiş ve son olarak da toprak bir tabaka oluşturulmuştur.

Sivrihisar evlerinin üst kat döşemelerinde alt kattaki dış kapıyı görebilecek yaklaşık 30-40 cm dikdörtgen şeklinde açıklıklara da rastlanılmaktadır. Demir ya da ahşap ızgaralı bu açıklıklar dışarıdan gelenleri kontrol etmek içindir. Bazı yapı örneklerinde bu delikten geçirilmiş olan ipli bir düzenek sayesinde, sokak kapısı açılabilir.

Resim 5.1. Döşemelerde yer alan açıklık (Zeyneller evi) (Fotoğraf: O. Demberel)

5.5.4. Çıkmalar

Sivrihisar'da evlerin sahip olduğu cephelerin en önemli bir karakteristiği de çıkmalardır. Bilindiği gibi geleneksel ev mimarimizde yapılar düzgün olmayan parsellerde inşa edilmiştir. Dolayısıyla bu evlerin zemin katlarında parselledeki çarpıklık ve eğriliklere göre biçimlenmiştir. Ancak üst katlarda daima odalar, sofalar ve diğer hacimler yapının üst katının dışarıya doğru taşırılması suretiyle gönyesine getirilmiştir. Bir başka anlatımla her mekan düzgün bir geometrik biçime kavuşturulmuştur. Böylece her odadan aydınlatma ve havalandırma için olanaklar azami derecede zorlanmış, manzara ve sokağın görülebilmesi sağlanmıştır.

Sivrihisar'da çıkmasız geleneksel ev çok az sayıdadır. Çıkmalar normal döşemenin cepheye dik gelen duvarlardaki kirişlerin dış yüzden taşırılması ile oluşturulmuşlardır. Çıkma açıklığının fazla olduğu durumlarda çıkmaları taşıyan kirişlerin altlarında kademeli yardımcı kirişler bulunabileceği gibi, eli böğründe ve payanda elemanları da sıkça görülmektedir. Sivrihisar'da en fazla rastlanan çıkma yapım şekli kirişlerin kademeli (bindirmeli) olduğu türdür. Genellikle dışarıdan ahşap dikmelerle desteklenmektedirler. Çıkmaları oluşturan yatay kirişler bindirmeli yapım biçiminde

yükü duvar içindeki ahşap yastıklar sayesinde duvara taşıtmakta buna karşılık eli böğründe'ler ile desteklenmiş örneklerde de duvar içindeki hatıllara aktarmaktadırlar. Bazı örneklerde eli böğründeler yapı yüzüne dıştan konulmuş ahşap dikmelerin üzerinde açılan nişlere oturmaktadır.

Resim 5.2. Sivrihisar Evlerinden çıkma örnekleri (Fotoğraflar: O. Demberel)

Sivrihisar'da çıkmaların plan tipleri ve formları geleneksel evlerin plan şemalarına göre değişiklik göstermektedir. Bu elemanlar ön cephelerin merkezlerinde sofaların devamında veya cephenin her iki yanında odaların cumba olarak taşırılması suretiyle ya da yalnızca cephenin bir yanında olmak üzere düzenlenmişlerdir.

Yapıların genellikle ön cephelerinde yer alan çıkmalar bazı örneklerde yapıların diğer yüzlerinde de bulunabilmektedir. Söz konusu çıkmaların plan formları düzgün dikdörtgen veya üçgen- testere dişi çıkmalar halindedir. Çıkmalar genellikle ön ve yan yüzleri pencereli olan elemanlar olup iç yüzde bir sedir elemanına sahiplerdir.

Sivrihisar'da zaman zaman ancak bir at arabasının geçebileceği kadar genişliğe sahip sokaklarda, karşılıklı olarak evlerden dışarıya doğru taşan çıkmalar komşunun mahremiyetini zedeleyecek kadar yakın bir konumda ise komşuya bakan yüzlerde

pencere bulunmamaktadır. Bu durum da komşu hakkına saygıyı esas alan bir mimari anlayış ve geleneğin varlığını kanıtlamaktadır.

Resim 5.3. Bindirmeli ve Eli böğründe ile desteklenen çıkma örnekleri
(Fotoğraflar: O. Demberel)

Resim 5.4. Sivrihisar evlerinde çıkma altlarının kaplamaları
(Fotoğraflar: O. Demberel)

5.5.5. Çatılar

Sivrihisar evlerin çatıları genellikle dört yöne eğimli kırma çatılardır. Ancak bitişik düzende bulunan evlerin iki (semer-beşik çatı) veya üç yöne eğimi olan çatıları bulunmaktadır. Bazı ev örneklerinde çıkmaların veya giriş kapısını içine alan eyvanımsı girintilerin üzerlerinde üçgen alınlıklı biçimler bulunmaktadır. Ahşap çatıların strüktürü mahya aşıkları, mertekler ve tavan kirişlerine oturan dairesel maktalı dikmelerle oluşturulmuştur.

Payanda kullanılmamıştır. Bazı eski tarihli geleneksel konutların çatı boşluklarında toprak ve kamış dolgulara da rastlanılmaktadır. Ayrıca tavan döşemesindeki toprak ve kamış dolgulu kısımlarla iyi bir yalıtım oluşturarak sıcaklığın ve soğukluğun içeri girmesini engellemektedir.

Geleneksel Sivrihisar evlerinin çatı saçakları yaklaşık olarak 50-70 cm genişlikleri arasında değişmektedir. Bir çok evin saçaklarının altları kaplanmadan bırakılmış olup tavan kirişleri ve mertekleri dışarıdan seçilebilmektedir.

Buna karşılık bazı evlerdeki saçakların alt yüzleri çıtalı kaplama tahtalarıyla kaplanmış ve kiriş başlıkları profillendirilmiştir. Saçakların yelkovan veya şafak tabir edilen alın tahtaları oymalı biçimde süslenmiştir. Çatılar özgün durumda alaturka kiremit kaplıdır. Yine özgün durumda yağmur oluğu bulunmamaktadır. Ancak günümüzde çatılarda Marsilya kiremit kullanımına ve eklenti yağmur oluklarına rastlanılmaktadır.

Resim 5.5. Çatıların genel görünüşü. (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 5.6. Sivrihisar evlerinden kaplamalı saçak örnekleri

(Fotoğraf: O. Demberel)

5.6. Geleneksel Sivrihisar Evlerinde Malzeme Kullanımı

Sivrihisar Evleri'nde taş, ahşap, kireç, alçı, toprak ve metal malzemeler kullanılmıştır. Bunların bir çoğu doğal halleri ile kullanılırken bir bölümü de bazı işlemlerden geçirildikten sonra yapı malzemesi haline getirilmişlerdir.

Taş Esaslı Malzemeler

Sivrihisar Evleri'nde taş malzeme temel duvarlarında, bodrum kat, giriş katı ve bazı hallerde ara katlarda duvar yapımında ana gereç olarak kullanılmıştır. Bu yörede kullanılan taşlar oldukça sağlam bir yapısı olan granittir ve yakındaki dağlardan temin edilmiş olmalıdır.

Kum ve Çakıl harç yapımında kullanılmış olup muhtemelen yakın dere yataklarından sağlanmış olmalıdır.

Kireç ocaklarından taş halinde olarak elde edildikten sonra çukurlarda söndürülmüş ve genellikle sıvalarda, bağlayıcı harçlarda ve badana yapımında kullanılmıştır.

Alçı malzemedde kireç gibi tandırlarda yakılıp, dibeklerde ezilerek elde edilir ve Sivrihisar Evleri'nde duvarların sıvanma işlemleri sırasında düzgün bir yüzey elde etmek için yararlanılmıştır. Alçı ile raf gibi elemanların yapımı da gerçekleştirilmiştir.

Ahşap Esaslı Malzemeler

Sivrihisar Evleri'nde ahşap malzeme yapıların genelinde kullanılmış olup bu malzeme ile çatki sistemleri, çatılar, kapı, pencere, kafes-parmaklık elemanları, tavanlar ve döşeme kaplamaları yapılmıştır. Yapının taşıyıcı kısımlarında kullanılan ağaç türü çam, meşe ve gürgen iken döşeme kirişleri olarak söğüt ve kavak da kullanılmıştır. Dolap, kapı, pencere gibi ince işçilik isteyen elemanlar genellikle çam ağacından üretilmiştir.

Kamış ise yine bitki kökenli bir malzeme olup yakın çevreden temin edilmiş ve çatı ve tavanlarda olduğu gibi demet halinde veya hasır sergi olarak kullanılmıştır.

Toprak Esaslı Malzemeler

Sivrihisar Evleri'nde kullanılmış olan toprak esaslı malzemelerden bir tanesi kerpiçtir. Çoğunlukla ahşap çatki sisteminde dikmelerin arasında kullanılmıştır. Bazı örneklerde bölme duvar olarak da kullanılmış olduğu saptanmıştır.

Çamurun haline getirilmiş olan killi toprağın içine saman çöpü, tiftik ve benzeri organik malzemelerin konulması ve kalıplara konularak biçimlendirilmesi ve daha sonra güneşte kurutulmak suretiyle elde edildiği bilinmektedir. Bu malzeme dayanım olarak

zayıf olmakla birlikte yalıtım açısından üstün özelliklere sahiptir. Kolay üretilen bir malzeme olması da tercih edilmesine sebep olmuş olmalıdır.

Kerpiç dışında daha yoğun olarak kullanılmış olan toprak esaslı malzeme ise tuğladır. Bilindiği gibi topraktan elde edilen tuğla hamurunun yine kalıplara dökülerek şekillendirilmesi ve sonra da üst üste yerleştirilerek tuğla ocaklarında pişirmesi ile elde edilen bir malzemedir. Tuğla elemanlar bu yöredeki evlerde ahşap çatkı aralarında duvar oluşturulmasında sıklıkla kullanılmış bir yapı malzemesidir. Bu tür duvarların iç yüzeyleri oda içinden sıvanmıştır.

Alaturka kiremit ise Sivrihisar Evleri'nin çatı örtüsünü oluşturmaktadır. Elde edilişi aynen tuğla gibidir. Yalnızca kiremite formunu sağlayan kalıplar farklıdır.

Sıvalar genellikle toprak malzemeye, çeşitli organik malzemeler ile özellikle kireç ve alçı katılmasıyla elde edilmiş olduğu yapılan analiz çalışmalarından anlaşılmaktadır.

Metal Esaslı Eleman ve Malzemeler

Sivrihisar evlerinde metal olarak kullanılan elemanların elde edilmesinde daha çok demir madeninden yararlanılmıştır. Pencere ve balkon parmaklık ve korkuluklarında sıkça karşılaştığımız bu soğuk demir işçiliği ile yapılmış olanlar hem işlevsel hem de dekoratif elemanlardır. Bunların dışında kapı tokmakları, güllap menteşeler, gergi çubukları, kilitler ve kapılarda kullanılan diğer metal aksam hep demir ve türevlerinden üretilmiştir.

5.7. Mimari Elemanlar

Sivrihisar evleri mimari elemanlar açısından değerlendirildiğinde genel olarak bezeme açısından yalın ancak işlevsel açıdan kullanışlı elemanlara sahip oldukları söylenilebilir. Bu elemanların büyük bölümü ahşap malzemedен üretilmiş iken demirden üretilenler ve alçı malzemedен yapılanlar da bulunmaktadır.

5.7.1. Kapılar

Geleneksel Sivrihisar Evleri'nde genellikle çift kanatlı olan kapılar avlu ve yapı girişlerinde bulunmakta olup tek kanatlı olanlar ise odalara açılmaktadır. Yapıların sokağa açılan ana giriş kapıları masif ahşaptan çerçeveleri olan ve çerçeve aralarında tablaları bulunana aynalı tabir edilen yapıdadır. Bu kapıların bazılarında oyma veya çıtalı sülemelere rastlanılmaktadır. Üzerlerinde pencere açıklıkları bulunanlar da vardır. Menteşeleri güllap adı verilen özgün demir elemanlardır. Kapı kanatları üzerinde demir tokmak (şakşak), metal kilit elemanları ve demir halkalar bulunmaktadır.

Çift kanatlı kapılardan avlu kapıları ise daha basit yapıda olup genellikle ahşap tahtaların yan yana getirilmesi ve arka yüzün alt ve üst bölümlerine çakılan yatay kuşaklar ve bunları bağlayan bir çapraz kuşakla sabitlenerek oluşturulmuşlardır. Kapı açıklığı hayvanların ve at arabalarının avluya girmesi için yeterli genişliktedir. Bazı kapıların kanatlarının arkasında gerektiğinde kanadın arkasındaki halkaya takılarak kanadın açılmasını engelleyen ve bir ucları duvara sabitlenmiş olan demir çubuklar da vardır. Bu kapı kanatları üzerinde de tokmaklar ve kilit düzenekleri bulunmaktadır.

Yapı içinde yer alan kapılar da girişini sağladıkları odaların nitliğine göre aynalı – kuşaklı olarak ve basit ya da süslü pervazlarla oluşturulmuşlardır. Üstte kemerli pervazı olan örnekler de vardır; ancak bu örneklerde kapı kanatları düzgün dikdörtgen elemanlar halindedir. Sivrihisar'ın genelinde kapıların ortak özelliği sofalara açılmaları ve kapılar konumlanırken odanın içindekiler hemen görülmemesi için odanın köşesinde, boydan boya yüklük ve dolapların bulunduğu bir noktada yer almalarıdır. Bazı evlerde kapıdan sonra 90 derece dönülerek odanın içine girilmektedir. Büyük konakların baş odalarında kapıdan sonra odanın servis mekanı olan küçük bir servis koridoru niteliğindeki parmaklılar ile kısmen oturma bölümünden ayrılmış alana ulaşılmakta ve daha sonra odaya geçilmektedir.

a)

b)

Resim 5.7. a) b) Avlu kapılarından örnekler (Fotoğraflar: O. Demberel)

Resim 5.7. devamı a) b) c) Avlu kapılarından örnekler (Fotoğraflar: O. Demberel)

a)

Resim 5.8. a) Oda kapılarından örnekler (Fotoğraflar: O. Demberel)

b)

Resim 5.8. devamı a) b) Şefik Sakarya evi oda kapıları (Fotoğraflar: O. Demberel)

5.7.2. Pencereleler

Evlerin önemli elemanlarından olan pencereler yapının iç mekanlarını aydınlatan, havalandıran ve aynı zamanda cephelerin ana karakteristiğini belirleyen unsurlardır. Sivrihisar Evlerinde pencerelerin açılma yönleri ve büyüklükleri ihtiyaca ve evin konumuna göre belirlenmiş olup katlara göre pencere boyutlarında farklılıklar görülebilmektedir.

Örneğin daha çok yazlık olarak düşünülebilecek üst kat pencereleri zemin ve ara kat pencerelerinden daha büyük olarak oluşturulmuştur. Servis mekanlarının işlevsel özellikleri nedeniyle küçük pencereleri vardır ve az ışık alırlar. Buna karşılık az ışık alan alt katlara karşın üst katlar çok sayıda pencere ile daha aydınlıktır. Sivrihisar geleneksel evlerinde bazı odalar yalnızca sofaya açılan pencerelere sahiptir ve dışarıya bakan pencereleri yoktur.

Sivrihisar’da yer alan geleneksel konutların pencereleri genel olarak iki tipte yapılmıştır. Bunlardan birincisi giyotin tip olarak da adlandırılan düşey sürmeli pencerelerdir. İkinci tip pencereler yatay açılan güllap menteşeli kanatlara sahip olup bunlar da yatayda iki parça halinde düzenlenmişlerdir. Bu tip pencerelerde alt kanatlar küçük ve tek bir cam evine sahip iken üst kanatlar iki cam evi ile daha büyük boyutludur. Kanatların üzerinde küçük ahşap veya metal tutamaklar bulunmaktadır.

Sivrihisar evlerinde ana giriş kapılarının üstünde ahşap veya demir ızgaralı pencerelere rastlanılmaktadır. Ayrıca taşlık hacmi ile, depo ve diğer servis mekanlarının dışa açılan küçük kare pencereleri bulunmaktadır. Bu evlerde bazen servis mekanlarında ve zemin katlarda pencerelerin kasasına sabit olarak ilave edilmiş ahşap veya demirden geçme tekniğinde yapılmış parmaklıklar bulunmaktadır. Bu elemanlar nadir olarak üst katlardaki pencerelerde görülür.

Üst katlarda da daha çok odalardan sofalara açılan pencerelerde bu parmaklıklar bulunmaktadır. Bu parmaklıkların sebze meyve kurutmak için kullanıldığı görülmektedir. Bu parmaklıklar demir ve ahşap işçiliğinin çok özenli örnekleri olup cephe karakteristiğine katkı sağlayan unsurlardır.

Resim 5.9. Sivrihisar evlerinden pencere örnekleri (Zaimoğlu konağı)
(Fotorğraf: O. Demberel)

Resim 5.10. b) Sivrihisar evlerinden demir parmaklık türleri (Fotoğraf: O. Demberel)

Bu ahşap parmaklıklar çok güzel ve özgün bir elemandır.

Resim 5.11. Ahşap parmaklık örnekleri (Fotoğraf: O. Demberel)

5.7.3. Merdivenler

Geleneksel Sivrihisar Evlerinin değişmez bir ögesi de merdivenlerdir. Bu evlerdeki ahşap merdivenler taşıyıcı limon kirişleri üzerinde geçme tekniğinde oluşturulmuş dar ve yüksek basamaklardan oluşur.

Merdivenler evlerin planlarına bağlı olarak doğrusal tek kollu veya L biçiminde sahanlıktan sonra dönülerek çıkılan iki kollu olarak yapılmışlardır. Genellikle merdiven genişlikleri bir insanın rahat çıkabileceği ancak iki insanın yan yana zorlukla sığacağı genişliklerde düzenlenmiştir. Genellikle merdiven altları kaplamasızdır. Bazı örneklerde merdiven kovanında düzenlenmiş parmaklıklı sekiler de bulunmaktadır.

Merdivenlerin tümünde korkuluk bulunmaktadır. Ahşap korkuluklar en üstte bir küpeşte elemanı ve bunun altında tornada çekilerek profillendirilmiş kare kesitli ahşap çubukların dikine yerleştirilmesi ile yapılmışlardır.

Taş malzeme ile yapılmış olan giriş ve avlu merdivenlerinin ise korkulukları soğuk demir işçiliği ile yapılmış ve çeşitli süslemeleri olan metal elemanlardır.

Resim 5.12. Merdiven örnekleri (Zaimoğlu konağı) (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 5.13. Ahşap ve metal korkuluk çeşitleri (Fotoğraf: O. Demberel)

5.7.4. Seki ve Sedirler

Bilindiği gibi geleneksel Türk Evlerinin değişmeyen karakteristik unsurlarından birisi de sedir elemanıdır. Sedir Sivrihisar evlerinin de oturma, dinlenme, kitap okuma, el işi yapma gibi gündelik faaliyetlerde kullanılan bir yerli mobilya elemanıdır.

Oda zeminin devamı niteliğinde 40-50 cm yükseklikte ve bulundukları hacimlerin pencere altlarında yer almaktadır.

Bu elemanlar sofa ve oda çıkmalarında veya çıkmasız odaların bir, iki veya üç tarafında, doğrusal bir dikdörtgen, “L” veya “U” planlı olarak yapılmışlardır. Genişliği yaklaşık 0.70-1.00 metrede olan sedirler sofalarda 1.5-2 m genişliğinde sekilere dönüşmektedir.

Genellikle iç sofanın sokağa bakan yönlerinde konuma uygun kavisli köşe sedirleri görülmektedir ve bazı örneklerde ayrıca ilemeli kolçaklar bulunmaktadır. Bu ahşap elemanların üzerinde halılar, kilimler yaygı olarak serilirken içleri ot dolu sert yastıklarda arkalık olarak kullanılmaktadır. Ayrıca oyalı nakışlı örtüler ise yastıkları süslemektedir.

Resim 5.14. Bir köşe sediri örneği (Fotoğraf: O. Demberel)

Resim 5.15. Sivrihisar'dan sedirlerin örnekler (Fotoğraf: O. Demberel)

5.7.5. Ocaklar

Geleneksel Sivrihisar evlerinin bir diğer elemanı da ocaktır. Doğrudan işlevsel gereksinimlerin karşılanması amacıyla yapılmış bulunan ocaklar diğer kentlerdeki benzer örneklerine oranla oldukça basit yapılmışlardır.

İçerisinde büyük çaplı ateş yakılan veya yemek pişirme amaçlı kullanılan ocaklar zemin katlarda mutfak mekanlarında, tandır evlerinde ve avlularda bulunmaktadır. Bu büyük boyutlu ocaklar içinde pişirme eylemi söz konusu ise saç ayağı tabir edilen demir elemanların kullanılmış olduğu bilinmekle beraber ocak zemininde tandır benzeri çukurların bulunduğu örnekler de vardır ki buralarda ekmek üretilmektedir.

Genellikle odalarda bulunan ocaklar küçük boyutludur. Ocakların büyük çoğunluğu 70-85 cm. yüksekliğe ve 60 cm. dolaylarında bir ağız genişliğine sahip olup çoğunlukla bir dairesel kemer ile sonlanmaktadır. Burada ocağı sınırlayan kemerler üzengi hizası başlangıcından itibaren 20-25 cm. yanlara doğru genişleyerek ve ocak duvarından yaklaşık 10 cm çıkıntı yaparak yükselmektedir. Bazı ocakların kemerli açıklıklarının üstünde ahşap bir raf bulunmaktadır. Ocakların iç yüzleri sıvalı olup özgün kullanımda bu elemanların sık sık beyaz kireç badana ile badanalandıkları bilinmektedir. Bazı ocakların yan kısımlarında oyma tabir edilen küçük nişler vardır.

Resim 5.16. a) Tandır ocak örnek b) Avlu ocak örnek (Fotografi: O.Demberel)

Resim 5.17. Sivrihisar evlerinden ocak örnekleri (Fotografı: O.Demberel)

Sivrihisar evlerindeki ocakların genellikle moloz taş veya tuğla ile örülmüş bacaları bulunmaktadır. Bacaların şapkaları genellikle alaturka kiremitlerle beşik çatı formunda oluşturulmuştur.

Bacaların üzerlerinde bitiş kısmına yakın dört yönde tuğlalarla üçgen havalandırma boşluklarının birkılmış olması bu elemanlara yöre özgü bir karakter kazandırmıştır.

Resim 5.18. Tandır bacası. 1 (Fotoğrafi: O. Demberel)

Resim 5.19. Tandır bacası. 2 (Fotoğrafi: O. Demberel)

Resim 5.20. Baca örnekleri (Fotoğrafı: O. Demberel)

Bazı yapılarda tuğla örgülü iki veya üç tarafları açık fanus biçiminde pişmiş topraktan yapılmış kapağı olan soba bacaları görülmektedir. Bunlar özgün olmayıp eklentidir.

Resim 5.21. Soba bacaları (Fotoğrafları: O. Demberel)

5.7.6. Yerli dolaplar ve nişler

Sivrihisar evlerinde odaların önemli bir elemanı da yerli dolap ve nişlerdir. Genellikle odaların bir duvarını oluşturan dolapların orta bölümleri aynalık tabir edilen biçimde girintili olup her iki yanda kapaklı bölümler vardır. Bitişik iki oda rasındaki dolaplar her iki yönden kapaklı olup iki hacimden de kullanılabilir.

Bazı odaların giriş kapıları bu dolaplarla birlikte oluşturulmuş olup kapı kanatları bu dolapların bir elemanı halindedir. Bu dolapların kapı kanatları bulundukları mekanın özelliğine göre aynalı, oyma tekniğinde yapılmış desenli veya yalın olarak yapılmıştır.

Özellikle başodalardeki yüklükler çevreleri desenli oyma göz raflarla düzenlenmiştir. Birçok yüklükte bir bölüm içinde yıkanma amaçlı gusulhane olarak ayrılmıştır.

Özgün durumda ahşap üzeri çinko kaplı olan ve dışarıya suyun tahliyesi için bir gider sistemine sahip gusulhane hacimlerine son zamanlarda beton şap kaplamalar yapılmıştır. Bazı evlerde yüklüğün içindeki bir kapıdan odaya ve merdiven sahalığına çıkılmaktadır.

Dolap kapakları kapatıldığında açılmayı önlemek için üst ve alt kısımdaki çerçevelere bir aks etrafında dönen ahşap mandallara sahiptir. Kapaklar metal, ahşap ve porselen kulplara sahiptir.

Odaların bir çoğunda duvarlar üzerinde veya ocak yanlarında ahşaptan imal edilmiş kapaklı veya kapaksız küçük niş ve dolaplar bulunmaktadır. Kapaksız olan nişlerin her iki yanlarında oyma göz raflar bulunmakta iken dolap nişlerin üst bölümleri kemerli veya oyularak yapılmış desenli bir yapıdadır.

a)

b)

Resim 5.22. a) Yüklük dolap türler (Fotoğrafi: O. Demberel)
b) Şefik Sakarya evi'nden yüklüklü dolap örnekleri

a)

b)

Resim 5.23. a) Şefik Sakarya evi'nden süslemeli aynalıklar
b) Süslemeli aynalık örnekleri 1

c)

Resim 5.23. devamı a) b) c) Süslemeli aynalık örnekleri 2
(Fotorafları: O. Demberel)

5.7.7. Terekler ve Raflar

Sivrihisar Evleri'nde dolaplardan sonra depolama ve sergi amaçlı kullanılan diğer elemanlar terek adı verilen raflardır.

Bilindiği gibi oda iç yüzeylerinde pencerelerin alt ve üst hizalarında ahşap pervazlar yer almakta ve odaların tüm duvarlarında bulunmaktadır. Bu tür evlerde söz konusu pervazlardan pencere üstlerine denk gelenlere çakılı terekler bulunmakta ve çoğunlukla pervazlarla birlikte odanın iki veya üç duvarı boyunca yer almaktadır.

Yaklaşık 20-22 cm. genişliğe sahip olan bu terekler bazen oymalarla süslü ahşap eteklerle daha da vurgulu hale getirilmişlerdir. Tereklerin dışında yine pencerelerin arasına denk gelen alanlarda 15-20 cm. derinliğinde, pencere boyunda, kenarları

oymalarla süslenmiş iki ya da üç katlı raflar da bulunmaktadır. Bazı baş odaların köşelerinde düz üçgen raflara da rastlanılmaktadır.

Sivrihisar evlerinde ahşap terekler dışında alçı raflarda bulunmakta olup bunlar yaklaşık 40-50 cm boyunda 15-20 cm genişliğindedir. Bu rafların alt kısımları duvar yüzeyinden üzerinde kalıplama yöntemi ile oluşturulmuş motifli işlemleri bulunan üçgen biçimli bir bölümle başlamaktadır.

Resim 5.24. Zaimoğlu Konağı’ndan raf örnekleri (Fotoğraflar: O. Demberel)

5.7.8. Tavanlar

Sivrihisar evleri’nde tavanlar ev sahibinin ekonomik durumunu yansıtan en önemli mimari elemanlardandır. Genellikle odalarda en basit biçimde üst katı veya çatıyı taşıyan tavan kirişleri alttan kaplama tahtaları ile kaplanmış ve kaplama tahtalarının aralıkları çıtalar kullanılarak kapatılmıştır.

Duvar kenarlarında ise pervazlar bulunmaktadır. Daha zengin ve özenli örneklerde pasa aralıklarında kullanılan çıtalara ek çıtalar kullanılması suretiyle farklı geometrik şekillerin oluşturulduğu da görülmektedir. Bu tür tavan kaplamalarında kademeli yükselen pervazlar ve tavanların merkezlerinde ve köşelerinde dekoratif işlemeli göbekler de söz konusu olabilmektedir. zengin tavanlar da vardır. Bu göbekler kare, çokgen ve dairesel formlarda, düz bir yüzey olarak veya kademeli yükselen biçimlerde

(tekne tavan) olabilmektedir. Tavan göbekleri renklendirilmiş olabilecekleri gibi masif oyma ahşap elemanlardan veya çıtalarla oluşturulmuş kompozisyonlardan oluşturulmuş olabilirler. Ancak mal sahibinin ekonomik gücünün zayıf olduğu durumlarda kirişlerin oda içinde görülecek biçimde kaplamasız bırakıldığı örneklerde mevcuttur. Bu örneklerde tavan kirişleri ve üzerlerinde yer alan hasır yaygılar oda içinden izlenebilmektedir.

Resim 5.25. Tavanlara ait kenar bordürlerine ait örnekler (Fotoğraflar: O. Demberel)

Resim. 5.26. Tavanlardaki göbek örnekleri (Fotoğraflar: O. Demberel)

5.7.9. Cephe Süslemeleri

Sivrihisar Evleri genellikle yalın yapılar olup dış cephelerdeki en önemli bezeme unsuru ahşap çatkılar arasındaki tuğla dolgulu bölümlerde tuğla dizimleri ile oluşturulmuş desenlerdir.

Yapım sırasında bina cephelerinin dış yüzleri sıvanmadan bırakılmış ve ahşap dikmelerin arasında geometrik biçimler oluşturulacak biçimde tuğla örgüleri taşkın bırakılarak (derin derzli) gerçekleştirilmiştir. Böylece evlerin cephelerine güneş, hayat ağacı gibi motifler gibi nazarlıklar ve kitabeler işlenmiştir.

Evlerin süslemelerin en önemli elemanlarından birisi de parmaklıkları ve kafesleri olan pencerelerdir. Bazı pencerelerin pervazları profili yapılmış olup cepheye estetik açıdan özellik sağlamaktadır.

a)

b)

Resim. 5.27. a) Tuğla örgü örnekleri (Zeyneller evi)
b) Tuğla örgü örnekleri (Hacımut sk No. 12)

Resim. 5.28. Tarih belirten kitabelerden örnekler (Fotoğraf: O. Demberel)

5.8. Karşılaştırmalı Çalışma ve Sonucu

Sivrihisar Evleri, plan ve cephe özellikleri ile merdivenler, kapılar, pencereler, ahşap tavanlar, ahşap döşemeler, sedirler, yüklükler, dolaplar ve gusülhaneler, ocaklar ve bacalar gibi mimari elemanlar açısından ve ayrıca bahçe-avlu ilişkisi gibi konm özellikleri yönünden karşılaştırılmıştır. Ek olarak yapım teknikleri ve malzeme kullanımları açısından da karşılaştırmalı çalışma yapılmıştır. Bu irdeleme sonucunda aşağıdaki hususlar saptanmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Türk Evi kültürel ve mimari gelenekler açısından hem Orta Asya'ya ve hem de Anadolu'nun antik yapı kültürüne bağlanmaktadır. Ancak özellikle Osmanlı Dönemi'nde belirli bir tasarım ve süsleme bütünlüğüne ulaşmış olan geleneksel ev mimarisinin büyük ölçüde geleneksel Sivrihisar Ev tipolojileri ile örtüştüğü görülmüştür. Sivrihisar'ta iç mekan incelemesine konu olan evlerin büyük çoğunluğunun planlarına bakıldığında iç sofalı plan şemasını yansıttıkları görülmektedir. Bu yapıların üretiminde yapı gereci olarak bölgede kolay bulunan malzemelerin yeğlendiği görülmektedir. Süsleme ve cephe özelliklerine bakıldığında, oldukça sade bir yapıda oldukları görülmektedir. İç mekânda ise tavan, dolap, merdiven, kapı ve pencerelerde ahşap ve kalemişi süslemelerin yapıldığı tespit edilmiştir [Özşuca Füsun 1986].

Sivrihisar'ın geleneksel mimarisine hakim olan ev türü Anadolu'nun alt katları ağırlıklı olarak sağır olan ve üstleri çok pencereli yapıda olan karakteristik şehir evidir. Buna karşılık yerleşim merkezinde dağınık olarak bulunan 18.yy sonu ve 19.yy başında inşa

edilmeye başlanmış 3 ve 2 katlı olmakla birlikte çok odalı büyük konaklarda bu kentte mevcuttur.

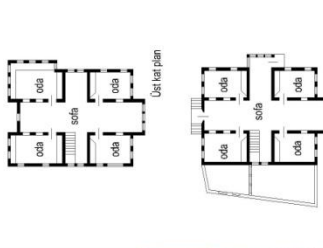
Geleneksel Anadolu evleri ile 18.yy.dan sonra batı etkisinin görülmeye başlandığı İstanbul evleri arasında bir sentez olan bu konaklarda dışta açık balkonlar yer alırken ayrıca pencere, kapı, yüklük dolap kanatlarında stilize çiçek motiflerinin uygulandığı görülmektedir.[Balci, 1981]. Sivrihisar geleneksel evleri plan türleri zaman içinde yaşama en uygun pratik ve konforlu olarak geliştirilmiştir. İnanç ve kültüre bakmaksızın hem Ermeniler hem Müslümanlar tarafından da kullanılmışlardır.

Sivrihisar Evleri üzerinde yapılan ve yukarıda ayrıntıları verilen karşılaştırma çalışmasına göre yapıların genel olarak 19.yy sonuna tarihlenebileceği görülmektedir. Evlerin cephelerinde bulunan kimi barok, ampir ve rokoko tarzı elemanlar bu kanıyı güçlendirmektedir.

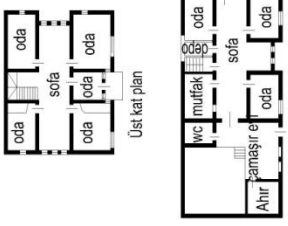
İbrahim Bulgurcu Evi mimari elemanları açısından değerlendirildiğinde 19 yy son çeyreğinde inşa edilmiş olan yapıların grubuna dâhil edilebilir. Köşe sofalı plan tipine sahiptir ve Sivrihisar Evleri'nin genelinde olduğu gibi zemin kat yığma taş sistemle, üst katlar ahşap çatki sistemde ahşap dolgu tekniğinde yapılmıştır.

Duvar yüzeyleri tatlı sıva ile sıvanmıştır. İbrahim Bulgurcu Evi'nde kullanılan mimari elemanlar ve süslemeler Sivrihisar Evleri'nde rastlanılan elemanlar ile benzerlik göstermektedir. Özet olarak bu ev küçük tutulmuş olan boyutları ile ekonomik açıdan fakir bir aileye ait olan ancak avlusu, tuğla dekorasyonlu cephesi ve plan şeması açısından tipik bir Sivrihisar Evi olduğu söylenilebilir.

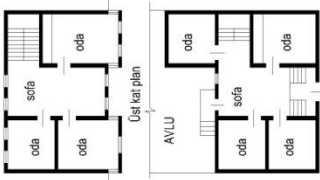
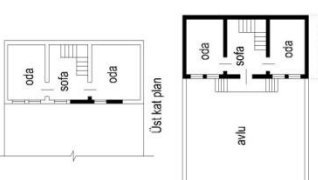
Çizelge 5.1. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Yeniçe mahallesi. Uzun sk. No: 12	 	WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHİR PLAN TİPİ İTİPİ İÇ SOFALI 2.1 AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1, Bodrum kat	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Zemin kat taş olup ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine iki cepheye dışarı taşırılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döğgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
Yeniçe mahallesi. Uzun sk. No: 9	 	WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHİR PLAN TİPİ HAÇ TİPİ İÇ SOFALI 2.5 AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1, Bodrum kat	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine üç cepheye dışarı taşırılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döğgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				

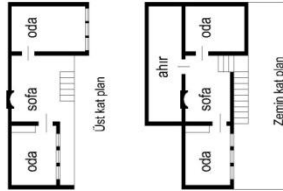
Çizelge 5.2. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
 Venice mahallesi, Uzun sk. No: 7	 Üst kat plan Zemin kat plan	WC ev içinde TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ HARÇ EVİ HAMAM HELA T TİPİ İÇ SOFALI 2.4 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
 Venice mahallesi, Uğpınar Cad. No: 44	 Üst kat plan Zemin kat plan	WC ev içinde TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHIR T TİPİ İÇ SOFALI 2.4 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine iki cephede dışarı taşınarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngün şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				

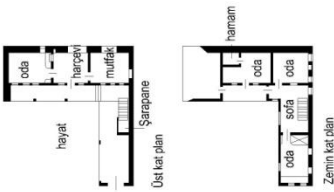
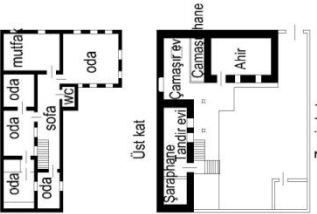
Çizelge 5.4. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
 Yenice mahallesi; Elmas Sk. No: 3	 Üst kat plan Zemin kat plan	WC TANDIR EV ŞARAPHANE KİLER ÇAMAŞIR EVİ OCAK YÜKLÜK DOLAP AVLU İZBE HAMAM AHIR İÇ SOFALI KARNİYARİK 2.2 ÇAMAŞIRTAŞ YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZENE SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Kaynak: Özşuca Füsün				
 Yenice mahallesi; Elmas Sk. No: 8	 Üst kat plan Zemin kat plan	WC TANDIR EV ŞARAPHANE KİLER ÇAMAŞIR EVİ OCAK YÜKLÜK DOLAP AVLU İZBE HAMAM AHIR TEK TARAFLI KAPALI KARNİYARİK 2.3 ÇAMAŞIRTAŞ YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZENE SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Kaynak: Özşuca Füsün				

Çizelge 5.5. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
		WC KİLER OC AK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHİR KARMA DİŞ SOFALI 3.1 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK <	

Çizelge 5.6. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI							
		WC	avlu	TANDIR EV	SEDİR	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU		
		KİLER	●	ŞARAPHANE	●	GUSULHANE DOLAP	●		TEK KOLLU	●	
		OCAK		HARÇ EVİ	●	YÜKLÜK DOLAP	●		ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI	
		AVLU	●	HELA		TAVAN SÜSLEMESİ					
		HAMAM	●	AHIR		KAPI SÜSLEMESİ			ÖZGÜN BACA		
		PLAN TİPİ		KÖŞE DIŞ SOFALI	1.4	ÇAMAŞIRTAŞ			TUĞLA BEZEME SIVA		
		YAPIM MALZEMESİ		AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR		ŞERBETLİK			PAYANDA		
		KAT SAYISI		Z + 1					ÇIKMA		
									BALKON		
NOTLAR : Duvarlar çamur harçlı taş ve ahşap çerçeve arası kerpiç dolgudur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.											
		WC	ev içinde	TANDIR EV	SEDİR	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU		
		KİLER		ŞARAPHANE	●	GUSULHANE DOLAP			TEK KOLLU	●	
		OCAK	●	ÇAMAŞIR EVİ	●	YÜKLÜK DOLAP	●		ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI	
		AVLU	●	İZBE		TAVAN SÜSLEMESİ			ÖZGÜN BACA		
		HAMAM		AHIR	●	KAPI SÜSLEMESİ			TUĞLA BEZEME SIVA		
		PLAN TİPİ		KÖŞE DIŞ SOFALI	1.4	ÇAMAŞIRTAŞ	●		PAYANDA		
		YAPIM MALZEMESİ		AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR		ŞERBETLİK			ÇIKMA		
		KAT SAYISI		Z + 1					BALKON		
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.											

Kaynak: Özşuca Sayan

Kaynak: Özşuca Füsün

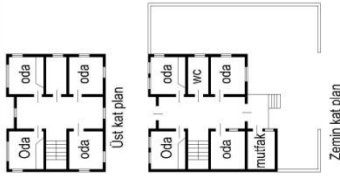
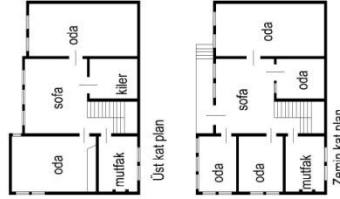
Kaynak: Yüksel Sayan

Kaynak: Özsuca Füsün

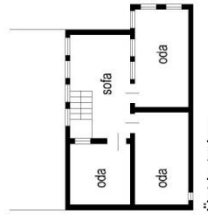
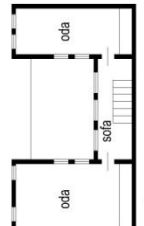
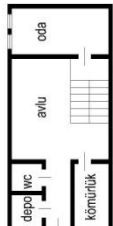
Çizelge 5.7. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Elmalı Mah. Demirci Cad. No: 23		WC ev içinde TANDIR EV KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHIR PLAN TİPİ 1.1 YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngren şeklidir. Çatısı oluklu kremit örtüldür. Kaynak: Özşuca Füsün				
Karakalar Mahallesi, Akgeşme sk. No: 58		WC ev içinde TANDIR EV KİLER ŞARAPHANE OCAK HARÇ EVİ AVLU HELA HAMAM AHIR PLAN TİPİ 1.3 YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine önce cephede dışarı taşınarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngren şeklidir. Çatısı oluklu kremit örtüldür. Kaynak: Özşuca Füsün				

Çizelge 5.8. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
		WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU ● HARÇ EVİ HAMAM AHIR PLAN TİPİ L TİPİ İÇ SOFALI 1.3 AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP ● TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU ● TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA ● BALKON
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.				
		WC avlu da KİLER ● ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ ● HARÇ EVİ HAMAM AHIR PLAN TİPİ BİR TANDIR KAPALI KAMINTIRAK - İÇ SOFALI 2.3 AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP ● TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU ● TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA ● BALKON
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür.				
Kaynak: Özşuca Füsün				

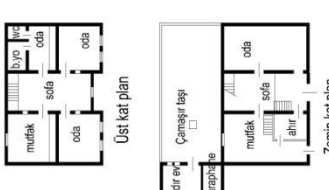
Çizelge 5.9. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Karacalar mah. Bodur Sk. No: 15		 Üst kat plan	WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ HARÇ EVİ AHIR KOŞE DIŞ SOFALI 1.4 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1
			SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar. Üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngren şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
Karacalar mah. Ceylan Sk. No: 16		 Üst kat plan Zemin plan	WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ HARÇ EVİ AHIR KOŞE DIŞ SOFALI 1.4 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1
			SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar. Üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngren şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				

Kaynak: Özşuca Füsün

Kaynak: Özşuca Füsün

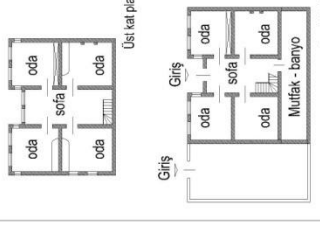
Çizelge 5.10. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
		WC ev içinde, avluda KİLER ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHİR PLAN TİPİ T TİPİ İÇ SOFALI 2.4 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + Bodrum kat	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak tek kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katla cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür. Kaynak: Özşuca Füsün				
		WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHİR PLAN TİPİ I TİPİ İÇ SOFALI 2.1 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katla cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşırılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngün şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür. Kaynak: Gözde Uslu				

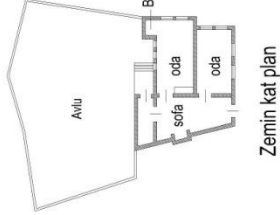
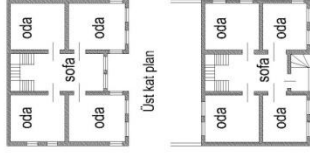
Kaynak: Özşuca Füsün

Kaynak: Gözde Uslu

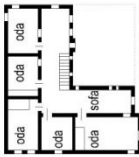
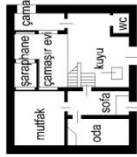
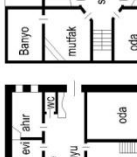
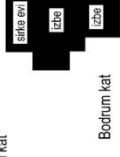
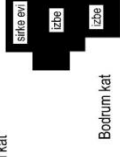
Çizelge 5.11. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Gedik mahallesi, Üçpınar sk. No: 12	 	WC avlu KILER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHIR PLAN TİPİ I TİPİ İÇ SOFALI 2.1 YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşınarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngün şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
Gedik mahallesi, Şeref Sk. No: 11	 	WC avlu KILER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHIR PLAN TİPİ KÖŞE DİŞ SOFALI 1.4 YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat birinci kat üzerine iki cephede dışarı taşınarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngün şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
Kaynak: Özşuca Füsün				

Çizelge 5.12. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Gedik mahallesi, Fırın Sk. No: 5	 Zemin kat plan	WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU ● HAMAM AHIR PLAN TİPİ KÖŞE TİPİ DİŞ SOFALI 1.4 YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI TEK	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA ● BALKON
NOTLAR : Bodrum çamur harçlı taş duvar, giriş kat ahşap çalkı arası tuğla dolgu teknğinde yapılmıştır. Sıvalı ve beyaz badanalı, alaturka kiremit kaplı çatılı, özgün bir yapıdır.				
Gedik mahallesi, Santral Sk. No: 13-13A	 Üst kat plan Zemin kat plan	WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU HARÇ EVİ HELA PLAN TİPİ İ TİPİ İÇ SOFALI 2.1 YAPIM MALZEMESİ AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU ● AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA ● BALKON
NOTLAR : Bodrum ve giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katı ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.				
Kaynak: Özşuca Füsün Kaynak: Yüksel Sayan				

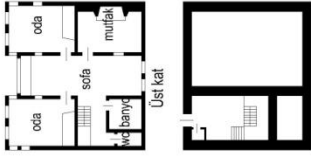
Çizelge 5.13. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
	 Ust kat	WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE AHIR ● ÇAMAŞIR EVİ İZBE KÖŞE DİŞ SOFALI 1.4 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ● ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1
	 Zemin kat	WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE AHIR ● HARÇ EVİ İZBE I TİPİ İÇ SOFALI 2.1 AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Bodrum + Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ● ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Bodrum + Z + 1
Demirci mah. Şahin cd. No: 9		 Ust kat	 Zemin kat	 Bodrum kat
NOTLAR :	Giriş kolları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katla cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.			
NOTLAR :	Giriş kolları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katla cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.			

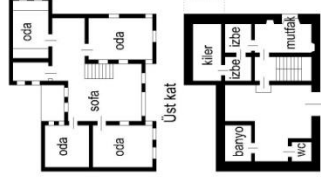
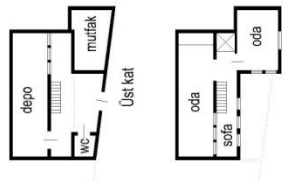
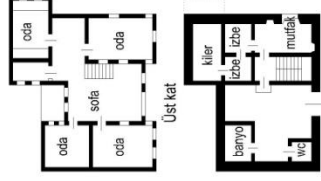
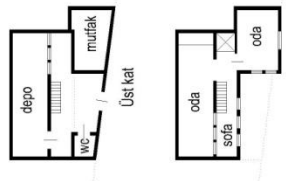
Kaynak: Gözde Uslu

Kaynak: Gözde Uslu

Çizelge 5.14. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI	
		WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHIR T TİPİ İÇ SOFALI AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
Demirci mah. Kuruçeşme cd. No: (2/1)					
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşırılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.					
		WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE AHIR HARÇ EVİ İZBE L TİPİ İÇ SOFALI AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
Demirciler mah. Nemanı Sk. No: 29					
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.					
Kaynak: Özşuca Füsün					
Kaynak: Gözde Uslu					

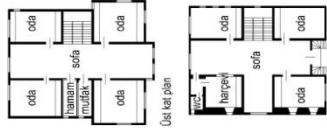
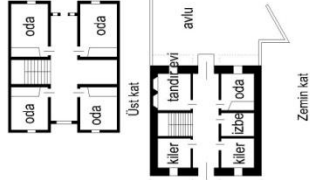
Çizelge 5.15. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI					
Demirci mah. Nemanı cd. No: 33	 	WC avlu	TANDIR EV	SEDİR	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	●
		KILER	● ŞARAPHANE	GUSULHANE DOLAP	●	●	●	●	TEK KOLLU
Demirci Mah. Degirmen Sk. No:7	 	OCAK	● ÇAMAŞIR EVİ	YÜKLÜK DOLAP	●	●	●	●	●
		AVLU	● İZBE	TAVAN SÜSLEMESİ	●	●	●	●	●
Demirci mah. Nemanı cd. No: 33	 	HAMAM	AHIR	KAPI SÜSLEMESİ				ÖZGÜN BACA	●
		PLAN TİPİ	L TİPİ Ç SOFALI 2.1	ÇAMAŞIRTAŞ					TUĞLA BEZEME SIVA
Demirci Mah. Degirmen Sk. No:7	 	YAPIM MALZEMESİ	AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR	ŞERBETLİK				PAYANDA	●
		KAT SAYISI	Z + 1						ÇIKMA
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşınılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür.					Kaynak: Özşuca Füsün				
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşınılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür.					Kaynak: Özşuca Füsün				

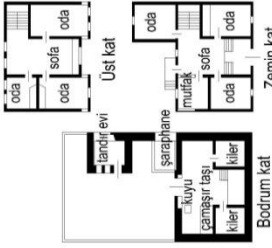
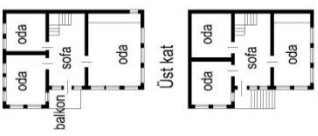
Kaynak: Özşuca Füsün

Kaynak: Özşuca Füsün

Çizelge 5.16. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Cumhuriyet Mahallesi, Millet Caddesi No: 6	 Üst kat plan Zemin kat plan	WC ev içinde KİLER ● ŞARAPHANE ● OCAK HARÇ EVİ ● İZBE HAMAM ● PLAN TİPİ T TİPİ İÇ SOFALI 2.4 AHSAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHSAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahsap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşınarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
Cumhuriyet mah. Millet Cad. No: 4	 Üst kat Zemin kat	WC ev içinde, avluda KİLER ● ŞARAPHANE ● OCAK AHİR ● HARÇ EVİ HAMAM İZBE ● PLAN TİPİ I TİPİ İÇ SOFALI 2.1 AHSAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHSAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Giriş kalanı çamur harçlı taş duvar, üst katta ahsap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.				
NOTLAR : Kaynak: Yüksek Sayan				
NOTLAR : Kaynak: Gözde Uslu				

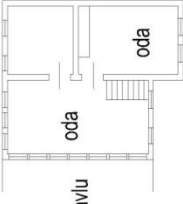
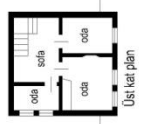
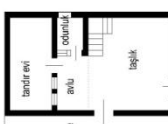
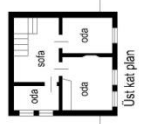
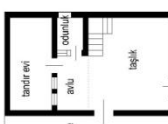
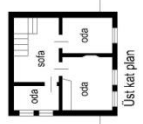
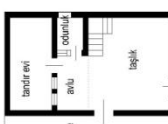
Çizelge 5.17. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Karabaşlı mah. Hacımut	 	WC ev içinde, avluda KILER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ L TİPİ İÇ SOFALI AHAŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Bodrum + Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHAŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR :	Giriş kalkanı çamur harçlı taş duvar, üst kattan ahaşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.			
Karabaşlı mah. Tütün Sk. No:12	 	WC ev içinde, avluda KILER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ BİR TAYIN KAPALI MANTARLIK, İÇ SOFALI AHAŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Bodrum + Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHAŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR :	Giriş kalkanı çamur harçlı taş duvar, üst kattan ahaşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.			

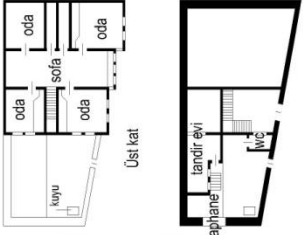
Kaynak: Gözde Uslu

Kaynak: Gözde Uslu

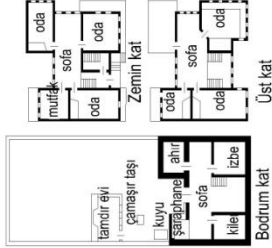
Çizelge 5.18. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI								
	 Üst kat	WC	TANDIR EV	SEDİR	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	●			
		KİLER	ŞARAPHANE	GUSUL HANE DOLAP					TEK KOLLU			
	 Üst kat plan Zemin plan	OCAK		YÜKLÜK DOLAP	●		ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI				
		AVLU	●	HARÇ EVİ	TAVAN SÜSLEMESİ							
		HAMAM		İZBE	KAPI SÜSLEMESİ							
		PLAN TİPİ		I TİPİ DIŞ SOFALI 1.2	ÇAMAŞIRTAŞ				ÖZGÜN BACA			
		YAPIM MALZEMESİ		AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR	ŞERBETLİK				TUĞLA BEZEME SIVA			
		KAT SAYISI		Bodrum + Z + 1					PAYANDA			
									ÇIKMA	●		
									BALKON			
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür. Çamur sıvalı ve giriş katı beyaz badanalıdır.												
Karabaşlı mah. Hüseyin Erbay Sk. No: 11									Kaynak: Gözde Uslu			
	 Üst kat plan Zemin plan	WC	TANDIR EV	●	SEDİR	●	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	●	
		KİLER	●	ŞARAPHANE	GUSUL HANE DOLAP						TEK KOLLU	
	 Üst kat plan Zemin plan	OCAK		ÇAMAŞIR EVİ	YÜKLÜK DOLAP	●			ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI		
		AVLU	●	HARÇ EVİ	TAVAN SÜSLEMESİ							
		HAMAM		AHIR	KAPI SÜSLEMESİ							
		PLAN TİPİ		KÖŞE DIŞ SOFALI 1.4	ÇAMAŞIRTAŞ				ÖZGÜN BACA			
		YAPIM MALZEMESİ		AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR	ŞERBETLİK				TUĞLA BEZEME SIVA			
		KAT SAYISI		Z + 1					PAYANDA			
									ÇIKMA	●		
									BALKON			
NOTLAR : Giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.												
Kaynak: Özşuca Füsün												

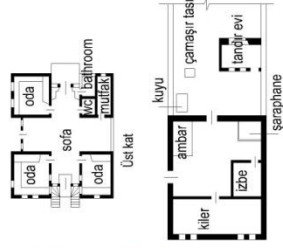
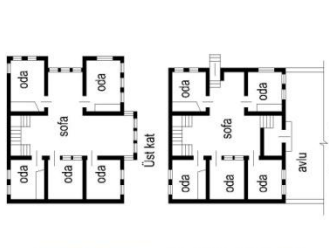
Çizelge 5.19. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
		WC KILER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHIR İ TİPİ İÇ SOFALI AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1
Kılıç mahallesİ, Hisar cd. No: 41				
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak İki kat halinde İnşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şekİlindedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.				
		WC KILER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	TANDIR EV ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ İZBE AHIR İ TİPİ İÇ SOFALI AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK Z + 1
Kılıç mah. Hisar cd. No: 6				
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak İki kat halinde İnşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşınarak İnşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döngün şekİlindedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.				
				Kaynak: Özşuca Füsün

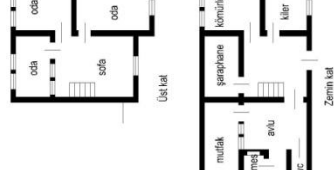
Çizelge 5.20. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Kiliç mah. Kiliç sokak. No: 35			WC ev içinde KİLİLER ŞARAPHANE OCAK AHİR YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ HAYAM İZBE HAÇ İÇ SOFALI 2.4 YAPIM MALZEMESİ AHSAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHSAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR :	Giriş katları çamur harçlı taş duvar, üst katlar ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit. Kaynak: Gözde Uslu			
Kiliç mahalles. Kiliç sk. No: 35			WC KİLİLER ŞARAPHANE OCAK AHİR YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ HAYAM İZBE HAÇ İÇ SOFALI 1.3 YAPIM MALZEMESİ AHSAP + YIĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI BODRUM + Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHSAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR :	Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine üç ceprede dışarı taşırılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.			

Çizelge 5.21. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Kiliç mahalles. Kiliç sk. No: 31	 	WC ev içinde KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHIR PLAN TİPİ HAÇ TİPİ İÇ SOFALI 1.4 YAPIM MALZEMESİ AĞŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSUL HANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AĞŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ağışap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katla cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döğren şekindedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.				
Kiliç mahalles. Hisar Sk. No: 33	 	WC KİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ AVLU İZBE HAMAM AHIR PLAN TİPİ T TİPİ İÇ SOFALI 2.4 YAPIM MALZEMESİ AĞŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR KAT SAYISI Z + 1	SEDİR GUSUL HANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AĞŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ağışap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katla cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döğren şekindedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.				
Kaynak: Özşuca Fışun				

Çizelge 5.22. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
		WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ L TİPİ DİŞ SOFALI 1.3 AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç doğu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Kaynak: Özşuca Füsün				
		WC KİLER OCAK AVLU HAMAM PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	SEDİR GUSULHANE DOLAP YÜKLÜK DOLAP TAVAN SÜSLEMESİ KAPI SÜSLEMESİ KÖŞE DİŞ SOFALI 1.4 AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç doğu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Kaynak: Özşuca Füsün				

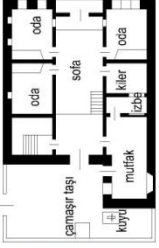
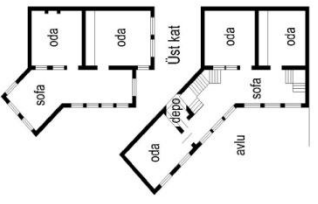
NOTLAR :

Kiliç mahalles. Ada Sk. No: 34

NOTLAR :

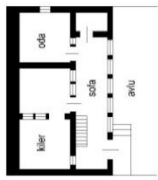
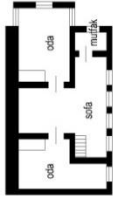
Kiliç mahalles. Ada Sk. No: 34

Çizelge 5.23. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
Kübbeli mah. Unkapanı cd. No: 42			WC avluda KİLİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ İZBE HAMAM PLAN TİPİ 1 YAPIM MALZEMESİ	KAPİ PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHSAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahsap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				
Kübbeli mah. Mavi kadın Sk. No: 17			WC avluda KİLİLER ŞARAPHANE OCAK ÇAMAŞIR EVİ İZBE HAMAM PLAN TİPİ 1 YAPIM MALZEMESİ	KAPİ PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHSAP KIRMA ÇATILI ÖZGÜN BACA TUĞLA BEZEME SIVA PAYANDA ÇIKMA BALKON
NOTLAR : Ahsap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve dörtgen şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülmüştür.				

Kaynak: Özşuca Füsün

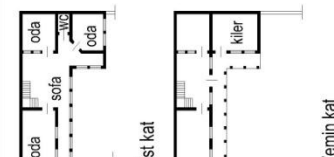
Çizelge 5.24. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI
		WC KİLER OCAK AVLU HAMAM	TANDIR EV ● ŞARAPHANE ÇAMAŞIR EVİ ● İZBE AHIR	KAPI PENCERE MERDİVEN ÇİFT KOLLU TEK KOLLU AHŞAP KIRMA ÇATILI
		PLAN TİPİ YAPIM MALZEMESİ KAT SAYISI	3.1 KARMA SOFALI AHŞAP + YIĞMA TAŞ DUVAR Z + 1	ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK ÇAMAŞIRTAŞ ŞERBETLİK KAPI SÜSLEMESİ

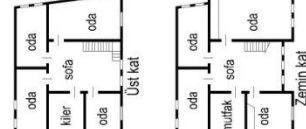
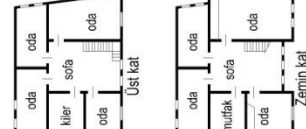
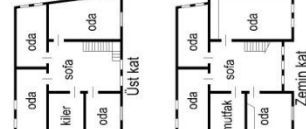
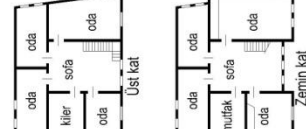
Kaynak: Özşuca Füsün

Kaynak: Özşuca Füsün

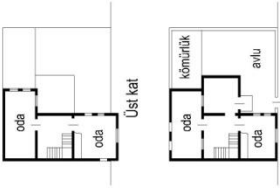
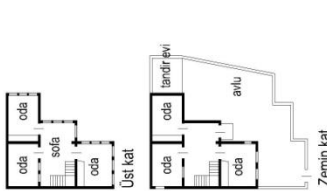
Çizelge 5.25. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI						
		WC	●	SEDİR	●	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	
		KİLER	●	ŞARAPHANE	●	GUSULHANE DOLAP	●			TEK KOLLU
		OCAK	●	ÇAMAŞIR EVİ	●	YÜKLÜK DOLAP	●		ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI
		AVLU	●	İZBE	●	TAVAN SÜSLEMESİ				
		HAMAM	●	AHIR	●	KAPI SÜSLEMESİ			ÖZGÜN BACA	
		PLAN TİPİ	T TİPİ DİŞ SOFALI 2.4		ÇAMAŞIRTAŞ			TUĞLA BEZEME SIVA		
		YAPIM MALZEMESİ	AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR		ŞERBETLİK			PAYANDA		
		KAT SAYISI	Z + 1					ÇIKMA		●
							BALKON			
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. İkinci kat birinci kat üzerine üç cephede dışarı taşırılarak inşa edilmiştir. Bütün pencereler ve döğgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.										
Camiî kebir Mah. Posta Sk. No:10		WC	●	SEDİR	●	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	
		KİLER	●	ŞARAPHANE	●	GUSULHANE DOLAP	●		TEK KOLLU	
		OCAK	●	ÇAMAŞIR EVİ	●	YÜKLÜK DOLAP	●	ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI	
		AVLU	●	İZBE	●	TAVAN SÜSLEMESİ			ÖZGÜN BACA	
		HAMAM	●	AHIR	●	KAPI SÜSLEMESİ			TUĞLA BEZEME SIVA	
		PLAN TİPİ	KARMA SOFALI 3.1		ÇAMAŞIRTAŞ			PAYANDA		
		YAPIM MALZEMESİ	AHŞAP + YİĞMA TAŞ DUVAR		ŞERBETLİK			ÇIKMA		●
		KAT SAYISI	Z + 1					BALKON		
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döğgen şeklindedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.										
Kaynak: Özşuca Füsün										

Çizelge 5.26. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI							
		WC	TANDIR EV	●	SEDİR		KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	●
		KİLER	●	ŞARAPHANE		GUSULHANE DOLAP					TEK KOLLU
		OCAK	●	ÇAMAŞIR EVİ		YÜKLÜK DOLAP	●		ÇATI	AHŞAP KIRMA	
		AVLU	●	İZBE		TAVAN SÜSLEMESİ					ÇATILI
		HAMAM		AHIR		KAPI SÜSLEMESİ			ÖZGÜN BACA		
		PLAN TİPİ		1.2	İ TİPİ DİŞ SOFALI	ÇAMAŞIRTAŞ				TUĞLA BEZEME SIVA	
		YAPIM MALZEMESİ		AHŞAP + YİĞMA		ŞERBETLİK			PAYANDA		
		KAT SAYISI		Z + 1	TAŞ DUVAR					ÇIKMA	
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.					Kaynak: Özşuca Füsün						
		WC	TANDIR EV		SEDİR		KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	●
		KİLER	●	ŞARAPHANE		GUSULHANE DOLAP					TEK KOLLU
		OCAK		ÇAMAŞIR EVİ		YÜKLÜK DOLAP	●		ÇATI	AHŞAP KIRMA	
		AVLU		İZBE		TAVAN SÜSLEMESİ					ÇATILI
		HAMAM		AHIR		KAPI SÜSLEMESİ			ÖZGÜN BACA		
		PLAN TİPİ		2.1	İÇ TANDIR KAPALI İÇ SOFALI	ÇAMAŞIRTAŞ				TUĞLA BEZEME SIVA	
		YAPIM MALZEMESİ		AHŞAP + YİĞMA		ŞERBETLİK			PAYANDA		
		KAT SAYISI		Z + 1	TAŞ DUVAR					ÇIKMA	
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci katta cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve dörtgen şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtüldür.					Kaynak: Özşuca Füsün						

Çizelge 5.27. Karşılaştırmalı çalışma tipoloji tablosu

FOTOĞRAF	PLAN	PLAN ELEMANLARI	İÇ MEKAN ELEMANLAR	CEPHE ELEMANLARI					
Camii kebir Mah. Güden Sk. No:6	 	WC	TANDIR EV	SEDİR	KAPI	PENCERE	MERDİVEN	ÇİFT KOLLU	
		KILER	ŞARAPHANE	GUSULHANE DOLAP					TEK KOLLU
		OCAK	ÇAMAŞIR EVİ	YÜKLÜK DOLAP				ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI
		AVLU	●	İZBE	TAVAN SÜSLEMESİ				
		HAMAM	AHIR	KAPI SÜSLEMESİ				ÖZGÜN BACA	
		PLAN TİPİ	2.3	ÇAMAŞIRTAŞ			TUĞLA BEZEME SIVA		
		YAPIM MALZEMESİ	AHŞAP + YIĞMA	ŞERBETLİK			PAYANDA		
		KAT SAYISI	TAŞ DUVAR				ÇIKMA		
			Z + 1				BALKON		
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Kaynak: Özşuca Füsün									
Camii kebir Mah. Güden Sk. No:10	 	WC	TANDIR EV	●	SEDİR	KAPI	PENCERE	ÇİFT KOLLU	
		KILER	ŞARAPHANE	GUSULHANE DOLAP					TEK KOLLU
		OCAK	ÇAMAŞIR EVİ	YÜKLÜK DOLAP				ÇATI	AHŞAP KIRMA ÇATILI
		AVLU	●	İZBE	TAVAN SÜSLEMESİ				
		HAMAM	AHIR	KAPI SÜSLEMESİ				ÖZGÜN BACA	
		PLAN TİPİ	2.3	ÇAMAŞIRTAŞ			TUĞLA BEZEME SIVA		
		YAPIM MALZEMESİ	AHŞAP + YIĞMA	ŞERBETLİK			PAYANDA		
		KAT SAYISI	TAŞ DUVAR				ÇIKMA		
			Z + 1				BALKON		
NOTLAR : Ahşap çerçeve arası kerpiç dolgu olarak iki kat halinde inşa edilmiştir. İkinci kat cumba mevcuttur. Bütün pencereler ve döngün şekildedir. Çatısı oluklu kiremit örtülüdür. Kaynak: Özşuca Füsün									

6. RESTİTÜSYON

6.1. Restitüsyon Kavramı

“Sonradan değişikliğe uğramış, kısmen yıkılmış ya da yok olmuş öğelerin, yapıların veya yerleşmelerin ilk tasarımlarındaki, ya da belirli bir tarihteki durumlarının, arşiv kayıtlarından, yapı üzerindeki izlerden, yapıya, yerleşmeye ait çizim ve fotoğraf gibi belgelerden yararlanılarak plan, kesit, görünüş ve aksonometrik çizimlerle ya da maketle anlatımına restitüsyon denilmektedir” [Ahunbay, 1996]. “Bir mimari restitüsyon çalışmasında, yapının mevcut veriler doğrultusunda değerlendirmesi yapılarak, restorasyon kararları için bir temel oluşturulmaktadır.

Restitüsyonun, yapının yeniden eski haline dönüştürülmesi amacıyla değil de, belgeleme aşamasının aydınlattığı verilerin bir sentezi olarak değerlendirilmesi gerektiği ve restitüsyonun bir modeli gösterirken; restorasyonun uygulamayı yönlendiren bir belge olduğu göz önüne alınması gereken önemli bir ayırımdır” [Kuban, 2000].

Restitüsyon çalışması, tarihi bir yapının özgün tasarımı hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla yapılır. Bu çalışma sonucu elde edilen veriler bize restorasyon çalışması sırasında doğru müdahaleler yapmayı sağlayacaktır.

Restitüsyon projesi hazırlanırken, yapı üzerindeki izlerden, korunmuş kısımlardan, benzer yapılardan yararlanılarak; yıkılmış, boyutu değiştirilmiş veya doldurulmuş açıklıkların, bütün elemanların çizimlerle yeniden eski düzeninde ifade edilmesi mümkün olur.

Analiz edilen yapı birden fazla onarım geçirmişse, bu evrelere ait izler, veriler değerlendirilerek, ilk tasarım ve onu izleyen dönemler 1. Dönem restitüsyonu, 2. Dönem restitüsyonu şeklinde adlandırılabilir. İbrahim Bulgurcu Konağı’nın restitüsyon projesi, yapının özgün tasarımının saptanabilmesi için ilk tasarlandığı dönemden bu

yana geçirdiği değişikliklerin belirlenerek, restorasyon projesine temel olabilecek verilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu veriler, özgün ve muhdes elemanların tanımlanarak yapının mimari miras değeri taşıyan özelliklerinin korunması ve yapıya zarar veren, niteliksiz kısımlarının kaldırılması açısından alınacak müdahale kararlarında önemli rol oynamaktadır.

Yapıda izi olan veya tamamen yok olmuş yapı elemanlarının özellikleri ve özgün halleri ise karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda ortaya konulmuştur. En iyi ve net bilinen yapı elemanlarından daha az biline göre hiyerarşik bir düzenleme yapılmıştır. Yapının özgün hali bu çalışmalardan elde edilen bilgi ve verilerle ortaya çıkarılmakta ve restitüsyon çizimleriyle yapının özgün durumu ortaya konulmaktadır. Yapının özgün haline ulaşmak için, yapının kendisinden elde edilen bilgiler en kesin bilgilerdir. Bunun dışında eski kullanıcıların verdiği bilgiler ikinci güvenilirlik derecesindedir.

Bölgedeki aynı dönem yapılardan gelen bilgiler üçüncü güvenilirlik derecesinde bilgilerdir. Bu kaynaklar yeterli olmadığında, yapının mimari işleyişi dolayısı ile mutlaka olması gerekenler ise mimari gereklilik olarak tamamlanan ancak kesinliği en az olanlardır.

6.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı

14. yy'da konut olarak inşa edilmiş olma ihtimall yüksek İbrahim Bulgurcu Evi zemin, üst kattan oluşmaktadır. Ev yapılış amacı dışında kullanılmadığı için, konut işlevinin gerektirdiği bütün mekân ve elemanlara sahiptir. Yapıda işlevsel olarak değişiklik olmamasına rağmen, zamanla kullanıcı ihtiyacı olarak ortaya çıkan birtakım mekân ve eleman eklemeleri yanında bazı yapı ve elemanların bir kısmında da bazı değişiklikler ortaya çıkmıştır.

Bu değişikliklerin neler olduğu ve yapının özgün durumunun nasıl olduğunu saptayabilmek için restitüsyon analizi yapılmıştır. İbrahim Bulgurcu Evi'nde

tarıhlendirme yapılabilmesi için ve ayrıca konum, boyut, malzeme ve biçim gibi özelliklerinin saptanabilmesi amacıyla yapının kendisinden gelen veriler, ev sahipleri ve yapının yakın çevresinde bulunan geleneksel dokuda yer alan evlerle karşılaştırmalı bir çalışma yapılmıştır.

Sivrihisar ilçesi'nde bulunan aynı dönem konut yapıları ile karşılaştırma çalışmada ek olarak eski fotoğraflar gibi görsel kaynaklardan da yararlanılmıştır.

Restitüsyon çalışmasının sırasında kullanılan kaynaklar ve bu kaynaklardan hangi konularda faydalandığı, öncelik sırası ve güvenilirlik derecesine göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma; yapıdaki varlığı nedeni ile kesin bilgiler, sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler, karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler ve mimari gereklilik sonucu ortaya çıkan bilgiler olmak üzere 4 başlık altında toplanmıştır.

Yapının özgün haline ulaşmak için rölöve çalışmaları sonucu yapıdan elde edilen veriler, 1. derecede bilgiler olup güvenilirlik açısından en kesin bilgilerdir. Bunun dışında eski kullanıcıların verdiği sözlü bilgiler 2. derece güvenilirliğe sahiptir, bölgede yer alan aynı dönem yapılardan gelen bilgiler ise 3. Derece güvenilirliğe sahiptir. Bu kaynakların yeterli olmadığı durumlarda ise yapının işlevi ve mimari işleyisi sonucu mutlaka olması gerekenler mimari gereklilik olarak tanımlanan ancak kesinliği en az olan bir başka anlatımla Güvenirliliği 4. derece olan bilgilerdir.

A. Yapıdaki varlığı nedeni ile kesin bilinenler: (1. derece güvenilir)

1.Varlığı kesinlikle bilinenler: Rölöve çalışmaları sırasında varlığı kesin olarak belirlenerek tespit edilen elemanlardır.

2.Yapıda izi olan, detayları(yeri, boyutu, malzemesi ve biçimi) yapıdaki diğer örneklerden bilinenler: Yapıda izi olup, yeri, boyutu ve malzemesi binadaki diğer örneklerden bilinen elemanlardır.

3. *Yapıda izi olmayan fakat detayları (yeri, boyutu, malzemesi ve biçim) yapıdaki diğer örneklerden bilinenler:* Yapıda çeşitli nedenlerle bir kısmı ya da tamamı yok olmuş çeşitli yapı elemanlarının, varlığı diğer örneklerden çıkarılan elemanlardır.

B. Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler: (2. derece güvenilir)

1. *Yapıda izi olan:* Yapının sahiplerinden alınan sözlü bilgilere dayanan ve izi olan elemanlardır.

2. *Yapıda izi olmayan:* Yapının sahiplerinden alınan sözlü bilgilere dayanan, ancak izi olmayan elemanlardır.

C. Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler: (3. derece güvenilir) Yapıda yeri belli olan, boyut, biçim ve malzemesi konusunda karşılaştırmalı çalışmalardan edinilen bilgilere başvurulmuş yapı elemanlarıdır.

D. Mimari gereklilik sonucu elde edilen bilgiler: (4. derece güvenilir) Yapıdaki yeri ve izi belli olmayan, boyutu, malzemesi ve detayı bilinmeyen, mimari gereklilik nedeniyle olması gereken yapı elemanlarıdır.

6.3. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Günümüzdeki Değerlendirmesi

Yapıdan gelen veriler ve yapı ile ilgili olarak alınan sözlü bilgiler ele alındığında mekânlar bazında aşağıda açıklanan değişim ve bozulmalar saptanmıştır:

Z01,101, 102 ve 104 mekânlarının yapım tekniği ve malzemesi açısından incelendiğinde tümüyle özgün olmadığı anlaşılmış olup restitüsyon çalışmasında bu ekler kaldırılmıştır. Bu mekanlarda da kapı, dolap ve süpürgelik gibi ahşap elemanların yağlı boya ile boyandığı tespit edilmiştir.

Zemin kat

Zemin katta yapılan önemli değişikliklerden biri; avlunun çift ahşap kapısı kaldırılmış yerine tek kanatlı metal kapı yapılmıştır.

Z01. mekân yapım tekniği ve malzeme açısından incelendiğinde zemin katın giriş (güneybatı) cephesindeki eski ana giriş kapısı değişikliğe uğramış, kapının üst pencere bölümü birket ile kapatılmıştır. Giriş kapının yanındaki depo kapısı kapatılıp ahşap pencere yapılmıştır.

Odanın kuzeybatı duvarın yarısı birket ile doldurulmuştur ve yarı eski taş duvar ile birleşim kısmında sorunlar oluşmuştur. Zemin katın sıkıştırılmış toprak zemininde zamanla çökme oluşmuştur. Ahşap merdivenin basamakları yıpranmış ve korkuluklar kayıp olmuştur.

Üst kat

101 mekânı 102 mutfak ile ayıran duvar yıkılmıştır. Onun yerine ahşap tahtaların çakılması suretiyle bölünme sağlanmıştır. Bu mekânın zemine beton dökülmüştür.

Z02 mutfak mekânın duvarlara sarı ve yeşil yağlı boya ile boyanmıştır. Zemine beton dökülmüş ve beton abdest alma teknesi yapılmıştır.

Z03 mekânın kuzeybatı duvarında izi bulunan ahşap pencerelerin küçültülerek yerlerine yeni ahşap pencere eklenmiştir. Burada yer alan bir diğer 40x30 ölçülerindeki diğer pencere kapatılmıştır. Döşemeye beton dökülmüş ve beton abdest alma teknesi yapılmıştır. Taşıyıcı eleman dengesi bozulduğu için döşemede kot farkı oluşmuştur.

Z04 mekanın kuzeybatı duvarındaki izi bulunan pencerelere eski pencere boşlukları birleştirilip özgün olmayan bir büyük pencere uygulanmıştır. Bu duvarın karşısında yer alan duvardaki yüklük çeşitli müdahalerle değiştirilmiş olmakla birlikte kapakları özgündür.

Pencereler, ahşap kapı ve dolaplar mavi yağlı boya ile boyanmıştır. Bu mekanda duvardaki izleri takip ederek doldurulmuş pencereleri saptamak mümkündür. Zemine beton dökülmüştür.

7. RESTORASYON

7.1. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Restorasyonu İçin Benimsenen Koruma Kavramı Üzerine

İbrahim Bulgurcu Evi ile ilgili olarak hazırlanan restorasyon projesinin ayrıntılarını konu etmeden önce koruma ve restorasyon kavramlarının gelişim sürecine bakılmasında yarar bulunmaktadır. Bu konuda önemli çalışmaları bunan sayın Prof. Dr. Doğan Kuban “Kültür varlıklarının korunması düşüncesi ilk olarak 19. yy başlarında Avrupa’da taraftar bulmuş, ülkemizde ise 19. yy sonlarında kabul görmeye başlamıştır.

Bugünkü anlamıyla koruma bilincinin temelleri, 1789 Fransız İhtilali sırasında egemen sınıfı temsil ettiği düşünülen yapıların tahrip edilmesinden sonra aydın kesimin buna tepkisiyle atılmıştır. Fransızca kökenli bir sözcük olan restorasyon kavramının kelime anlamı “yenileme”dir. Restorasyon; bir mimari eserin, ya da bir sanat eserinin zamanla veya başka bir nedenle zarar görmüş, bozulmuş kısımlarını, o eserin sanat değerine ve özgün haline zarar vermeksizin aslına uygun olarak tamir ve ıslah etmektir.

Bu da normal tamir işleriyle restorasyon kavramını birbirinden ayırt etmek açısından önemlidir. Venedik Tüzüğü’nün 9’ncu maddesinde de belirtildiği gibi, normal bir tamirden çok farklı olan restorasyon büyük bir bilgi birikimi ve uzmanlık isteyen bir iştir. Sanatsal değeri olan bir yapının, bir kültür ve tarih belgesi olarak bütün özgün nitelikleriyle ömrünün uzatılmasını sağlayan teknik ve yapısal müdahalelerin tümü restorasyon etkinliğini oluşturur” cümleleri ile bu süreci özetlemektedir [Kuban, 2000].

Bugün için eski malzeme kalitesini ve işçiliğini yeniden yakalama şansımızın olmaması sorunların başında gelen bir husustur. Bu nedenle “İdeal restorasyon temelinde yatan ilke; esere yapılan her müdahale yapan kişinin ve dönemin damgasını vuracağından, eserin özgünlüğünü bir nebze de olsa yitirmesine neden olacağından esere yapılacak müdahale minimum düzeyde olmalıdır” [Küçük,1999].

Günümüzde restorasyon uygulamaları sırasında en çok karşılaşılan sorunların başında, restorasyonu yapan müelliflerin esere kendilerinden eklenti ve değişiklikle yapmalarıdır. Burada eserleri tamamlama, bütünleme ve en iyi duruma kavuşturma isteği etkin rol oynamaktadır. Ancak bu durumda yapının özgünlüğünü kaybetmesi ve varsayımlara dayalı bir biçime dönüşmesi sonucunu doğurmaktadır.

Restorasyon uygulamaları ile ilgili sorunlar arasında dikkati çeken bir önemli hususta uygulamalarda kullanılan malzemelerden kaynaklanmaktadır. Onarımlarda kullanılacak malzeme yapının özelliklerine, eserin genel görünüşüne, rengine, bünyesine aykırı olmamalıdır. Ayrıca kullanılan malzemelerin birlikte olduğu diğer malzemeler ile olan kimyasal ve fiziksel etkileşimi de önemlidir. Aksi durumlarda yapıların bozulma süreçleri hızlandırmaktadır.

Kimi durumlarda yapıların restorasyon sürecinde zaman sürecinde geçirmiş oldukları değişimlere ait kanıtların saklanması veya onlara ait izlerin yok edilmemesi de önemli olmaktadır.

Bu nedenle “Kültür varlığının korunmasında ve onarılmasındaki amaç, onları bir sanat eseri olduğu kadar, bir tarihi belge olarak da korumaktır. Bu nedenle yapılacak müdahalelerde, yapının bir ya da birden fazla dönemin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamının belgeleri olduğu unutulmamalıdır” [Mardan, Özgönül, Hamacıoğlu, 2007].

Sonuç olarak günümüzde korumanın temel amacı, kültür varlığının yaşamını kullanarak sürdürmesi ve sonraki nesillere aktarılması olmakla birlikte gerekli bir konuda yapıların özgünlüklerinin korunması ve yeni yapılacak müdahalelerin yanlışların önlenmesi amacıyla belirgin olmasıdır. Ancak bu noktada da yapının tarihi, sanatsal ve estetik değerlerine zarar verilmemesi de esastır.

7.2. Sivrihisar'ta Koruma

Kültür ve Turizm bakanlığı Eskişehir ve Tabiat Varlıkların koruma bölge kurulu'nun 31.01.2003 gün, 2276 sayılı karar ile kentsel sit sınırları tespit edilmiştir. 16.12.2010 gün, 4627 sayılı karar ile kentsel sit sınırları yeniden belirlenmiştir. Bu karar ile Sivrihisar ilçesi Koruması gerekli sit alanı olarak tescil edilmiş olup ayrıca geleneksel konutlar "SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ" olarak tescil edilmiştir.

23.02.2011 gün, 4720 karar ile 1/5000, 1/2000 ve 1/1000 ölçüde Sivrihisar'ın Koruma Amaçlı İmar Planı onaylanmıştır. Koruma Amaçlı İmar Planı, sit alanları, kültür ve tabiat varlıkları ve bunların etkileşim geçiş sahaları ile koruma alanlarında yapılacak koruma ve değişiklik esaslarını ortaya koyan çevre düzenleme projelerinin yapımına ilişkin esasları da kapsamakta olup, kentin koruma bilincinin doğru yönde yönlendirilmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Koruma Amaçlı İmar Planı yapımında;

- Çevresel kaliteyi sağlamak
- İşlevsel yeterliliğe sahip kullanımların oluşturulması
- Sosyal-Kültürel-Mekânsal bütünleşmeyi sağlamak
- Sağlık ve konfor koşullarını iyileştirici tedbirler getirmek
- Kentsel alt ve üst yapı maliyetlerini azaltmak
- Alanın sahip olduğu kültür mirasının belgelenmesini sağlamak
- Esnek ve uygulanabilir planlama kararları üretmek temel hedef olarak kabul edilmiştir.

Beş etapta hazırlanmış olan Koruma Amaçlı İmar Planında korunacak yapılara ilişkin koruma ve müdahaleye kararları; m1-bakım, m2-basit onarım, m3-esaslı onarım, m4-sağlamlaştırma, m5-yeniden yapım, m6-yapısal temizleme, m7-kimyasal temizleme, m8-eski yapılarda cephe yenileme 1, m9-eski yapılarda cephe yenileme 2 olarak önerilmiştir.(Detay için bakınız Sivrihisar Koruma Amaçlı İmar Planı)

7.3. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Bugünkü Durum Değerlendirilmesi

Araştırmalar sonucu elde edilen bilgiler neticesinde, çalışma konusu olan taşınmazın yapım tarihinin 14. yy son çeyreğine rastladığı düşünülmektedir. Günümüzde bu ev kullanılmamaktadır. Yapının özgün işlevinin konut olması bu işlev için potansiyel kullanım durumu oluşturmaktadır. Sonuçta “İbrahim Bulgurcu Evi” oldukça yıpranmış ve bazı değişikliklere uğramış olsa bile restorasyon müdahaleleri ile yeniden konut kullanımı ile günümüz sağlık ve konfor koşullarına adapte edilip gelecek kuşaklara kültür mirası olarak aktarılabilir bir nitelik taşımaktadır.

7.4. İbrahim Bulgurcu Evi'nin Restorasyon Gerekçeleri

İbrahim Bulgurcu Evi, Sivrihisar İlçe'sinde 29-28-H-d pafta, 361 ada, 5 parsel, Altın sokak 1 de bulunan geleneksel bir ev olup bu yapının restorasyon projesinde yönlendirici olacak gerçekler çevresel, sosyal ve kültürel,yapısal faktörler başlıkları altında incelenmiştir.

7.4.1. Çevresel faktörler

Koruma bilincinin yeni geliştiği Sivrihisar İlçesin'ndeki onarım ve restorasyonların büyük bölümü bilimsel kriterlerin göz ardı edilmesi ile yapılan bilinçsiz uygulamalardır. Kentsel Sit Alanı içerisinde yer alan İbrahim Bulgurcu Evi'nin detaylı bilimsel çalışmalar sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda restorasyon uygulamasının yapılması, sit alanı içerisinde yer alan diğer geleneksel yapıların restorasyon uygulamalarında örnek ve kaynak teşkil etmesi, böylece doğru adımlar atılması açısından önem taşımaktadır.

Tarihi ve kültürel varlıklarımızın bilimsel yöntemlerle araştırılması ve korunması, ne yazık ki ekonomik sorunlar nedeniyle yeterince yapılamamaktadır. Sivrihisar İlçesin'de geleneksel doku içerisinde bulunan İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyonu için yapılmış olan bu kapsamlı tez çalışması ilçedeki geleneksel nitelikli diğer konutları da

kapsayacak bir şekilde koruma ve sağıklaştırma projesine dönüştürülebilir. Böylece geleneksel Sivrihisar konutlarının koruma çalışmaları da bilimsel bir baza dayanacaktır. Böylece Anadolu’daki pek çok  rneği gibi yok olmaya yüz tutmuş geleneksel Sivrihisar Evleri detaylı bilimsel çalışmalar sonucunda belgelenmiş olacak ve korunarak gelecek kuşaklara aktarılabilir.

7.4.2. Sosyal ve kültürel faktörler

İbrahim Bulgurcu Evi’nin yer aldığı yakın  evre ağırlıklı olarak geleneksel konutların yer aldığı bir yerleşim alanı olarak göze çarpmaktadır. Yukarıda da belirtilmiş olduğu gibi ilçe merkezinde yaşayan Sivrihisar halkının konut açığı bulunmamakta bu nedenle mevcut yapıların yıkılarak çok katlı olarak yenilenmesi yönünde önemli bir toplumsal baskının bulunmadığı görülmektedir.

Ayrıca ilçedeki eğitim kurumlarında yetişen yeni nesil gen lerinde kültür mirasımızın korunması açısından anne ve babalarına nazaran daha bilinçli oldukları anlaşılmaktadır. Bu potansiyeler göz önüne alındığında İbrahim Bulgurcu Evi’nin korunmasına engel oluşturabilecek önemli bir toplumsal baskı bulunmamaktadır.

Sivrihisar’da geleneksel konutların müze olarak değerlendirilmesi veya halk eğitim kursları gibi bazı sosyal faaliyetlerin yer alacağı mekanlar olarak kullanılma ihtiyaçları söz konusu olsa bile İbrahim Bulgurcu Evi’nin  l eği bu yeni kullanımlara olanak vermemektedir. Bu durum inceleme konusu olan yapının restorasyon sonunda tekrar konut olarak kullanılma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

7.4.3. Yapısal faktörler

İbrahim Bulgurcu Evi'nin en büyük sorunu strüktürel problemlere dayanmaktadır. Zemin katta ahşap çatkılar çürüyerek deforme olmuş, benzer biçimde üst katın taşıyıcı kirişlerinde ve ahşap döşemelerinde oluşan deformasyonlar nedeniyle yapının güneydoğu, güneybatı kuzeybatı cepheleri güneydoğu yönüne doğru eğilmiştir. Bu nedenlerle yapının acil olarak onarıma gereksinimi bulunmaktadır.

7.5. Finansal Model ve Restorasyon Süreci

Günümüze değin yapılmış olan çok sayıda araştırmaya göre kent ve kasabalarımızın sit alanlarında yaşayanların büyük çoğunluğu düşük, orta ya da alt/orta gelir grubunda gelirleri olan kişilerdir. Bir başka anlatımla sahibi oldukları ya da içinde yasadıkları kültür varlığı niteliğindeki yapıda gerekli onarım ve yenileme işlemlerine ayıracak parasal kaynakları yoktur. Bu durumda korumanın gerçekleştirilebilmesi için kendilerine kamu veya özel kuruluşlardan bir katkı sağlanması gerektiği ortada olan bir gerçektir.

Konu bu kapsamda İbrahim Bulgurcu Evi için değerlendirildiğinde; Türkiye’de mevcut yasal çerçevelere göre katkı temin edilebilecek olan maddi kaynaklar aşağıda ayrıntılı olarak belirtilmiştir:

Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları için Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan “Destek Kredisi ile Tescilli taşınmaz kültür varlıklarının restorasyonu amacıyla verilen “Toplu Konut Kredileri” şeklindedir.

Bu yardımın sağlanması ile ilgili ayrıntılar da 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12. maddesi uyarınca hazırlanan "Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanmasına dair Yönetmelik” de belirtilmiştir. Buna göre “*Özel hukuka tabi özel ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan Taşınmaz Kültür*

Varlıkları İçin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan yardım” için taşınmaz kültür varlığının bulunduğu ilin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne her yılın Eylül Ayı sonuna kadar başvuruda bulunulabilmektedir.

Öte yandan “*Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıklarının restorasyonu amacıyla verilen Toplu Konut Kredileri*” için koşullara bakıldığında ise 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu uyarınca verilecek kredilerin en az %10'u tescilli taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı ve restorasyonu işlemlerine ilişkin başvurularda kullandırıldığı görülmektedir. Bu kapsamda yardıma konu olacak projeler Bakanlık ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca birlikte belirlenmektedir.

Krediden yararlanarak mülkiyetindeki tescilli taşınmaz kültür varlığının bakım, onarım ve restorasyonunu yaptırmak isteyen gayrimenkul sahibi Toplu Konut İdaresine yazılı olarak talepte bulunmaktadır. Bu suretle idare tarafından kullanılacak kredinin miktarı, projenin keşif bedelinin en fazla %70'i oranındadır.

Ayrıca yerel yönetimlerce yapılacak yardımlar belediyelerin koruma alanında hizmet vermesi için oluşturulan “Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı” adı ile tanımlanmıştır. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8. ve 18. maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u “Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı” olarak ayrılmış olup bu payın Belediyelerin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler için katkı payından yararlanmak amacıyla belediyelerce yapılacak başvurular, iki dönem halinde Ocak ve Haziran ayı sonuna kadar il özel idaresi müdürlüğüne yapılmaktadır.

Bu bağlamda İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyonu için gerekli olan finansmanın, Kültür Bakanlığı, TOKİ ve yerel yönetimlere başvurulmak suretiyle sağlanabileceği öngörülerek proje önerisi hazırlanmıştır.

Halen geçerli mevzuata göre restorasyon süreci aşağıdaki süreci takip edecektir:

İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyonu için öncelikle ilgili belediyeye müracaat edilecek, daha sonra Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na yapının rölövesi sunulacaktır.

Yapının rölövesi ve yapının fotoğrafları ile birlikte Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu incelemesini yaparak rölöve çizimlerini uygun bulması durumunda yapının koruma derecesini ve müdahale biçimlerini kapsayan bir karara varacaktır. Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun kararına göre yapının restitüsyon ve restorasyon projeleri çizilecek ve tekrar onay için kurula sunulacaktır (Rölöve, restorasyon ve restitüsyon projeleri birliktede kurula sunulabilir).

Gerek restitüsyon ve gerekse restorasyon projeleri ile birlikte bu çalışmalara ait raporlara da gereksinim vardır.

Bu raporlarda çizimlerde yer almayan her tür araştırma, belge, yapıya yapılacak müdahale biçimleri, kullanım amacı ile kullanılacak malzeme ve tekniği içeren bilgiler yer alacaktır.

Tüm bu çalışmalar Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylandıktan sonra yapı sahibi, ilgili restorasyon projesine göre, Sivrihisar Belediyesi'nden ruhsat alınacak ve buna göre uygulama yapılacaktır.

İnşaat ruhsatı almak için bir de yapı denetim firması ile TUS (teknik uygulama sorumluluğu) için sözleşme yapmak gerekmektedir.

7.6. Restorasyon Yaklaşımının Belirlenmesi İçin İzlenen Yöntem

İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyon yaklaşımının saptanması için verilen kararlar, Mayıs 1964 tarihli Venedik Tüzüğü'nde de belirtildiği gibi, yapının bütünlüğünün korunması, fakat yeni yapılacak eklentilerin genel kompozisyon dahilinde belirgin olacak biçimde kullanılması doğrultusundadır.

Restorasyon yaklaşımındaki tavır restitüsyona yönelik olup, yapının zararlı eklerinin temizlenmesi, kaybolmuş elemanlarının tespiti ve değişmişlik yönünden irdelenmesi öncelikli konular olmuştur. Bu tavrın genel ilke olması doğrultusunda restorasyon süreci 3 aşamada ele alınmıştır.

İlk aşamada; yapıda müdahale türleri saptanırken özgün yapının korunması açısından kullanım önerileri ile tarihi çevre bağlantıları dikkate alınmıştır.

İkinci aşamada; restorasyona yönelik teknik imkânlarla, özgün malzeme temini gibi konularda karar geliştirilmesine temel oluşturmak için yapının korunmasına yönelik müdahaleler ile özgün yapı aksamaları irdelenmiş ayrıca yeni malzemelerin özgün malzemelerle birlikte kullanımında oluşacak kimyasal / görsel uyum ve uyumsuzluklar değerlendirilmiştir. Bunu takip eden süreçte ise malzemelerin nasıl ve nereden temin edileceği saptanmıştır.

Üçüncü aşamada ise; İbrahim Bulgurcu Evi için yapılacak müdahalelerde; restorasyonda koruma ve yenileme ağırlıklı müdahalelerde gereksinimler saptanarak, ilkeler ve uygulama teknikleri belirlenmiştir. Korumaya yönelik uygulama kararları Restorasyon sürecinde bozulmaları önleyici ve koruyucu uygulamalar olarak iki ayrı başlık altında değerlendirilebilecek kararlardır.

Konu ile ilgili olarak Venedik Tüzüğü'ne (1964) bakıldığında 6. Maddenin bize yön verebileceği saptanmıştır. Bu madde; “Anıtın korunması, ölçeği dışına taşmamak koşuluyla çevresinin de bakımını içine almalıdır. Eğer geleneksel ortam varsa, olduğu

gibi bırakılmalıdır. Kütle ve renk ilişkilerini değistirecek hiçbir eklentiye, yok etmeye, ya da değiştirmeye izin verilmemelidir.” şeklinde bir ifadenin olduğu görülür.

Aynı konu Nairobi Kararları’nda da (1976) zikredilmiş olup;” Tarihi alanlar ve çevreleri, her türlü tehlikeye karşı etkin bir biçimde korunabilmelidir, özellikle özgünlüklerini zedeleyebilecek uygun olmayan kullanımlar, gereksiz ekler, yanlış ve duyarsız değişiklikler gibi zararlı etkenlere veya her türlü kirlenmenin zararlarına karşı korunabilmelidirler.” olarak ifade edilmiştir.

Bu tanımlama doğrultusunda İbrahim Bulgurcu Evi’ne ilişkin geliştirilen restorasyon projesinde, mevcutta özgün olan elemanlar olabildiğince korunmuş olup zararlı eklerin ya kaldırılması veya restitüsyon projesine uygun biçime getirilmesi hedeflenmiştir. Tamamlama ve bütünleme işlemlerine ilişkin uygulama kararları İbrahim Bulgurcu Evi için diğer bir restorasyon yaklaşımı da; yapıda var olduğu bilinen ancak bugün yok olmuş elemanlar için yapı elemanının yeniden üretilip eklenmesine yöneliktir. Burada önemli bir husus yeniden üretilen elemanların özgün elemanlardan nasıl ayırt edilebileceğidir. Bilindiği gibi yapıda zaman içinde  esitli sebeplerden dolayı hasar görmüş yapı elemanlarının tamamlanması işlemlerinin kullanılan malzemelerin  zg nden ayırt edilebilecek şekilde yapılması gerekmektedir.

Bu koşul Venedik Tüzüğü’n n (1964) 12. maddesinde; “Eksik kısımlar tamamlanırken, bütünle uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır; fakat bu onarımın, aynı zamanda sanatsal ve tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde yansıtmaması için,  zg nden ayırt edilebilecek bir şekilde yapılması gereklidir.” şeklinde ifade edilmiştir. Sağlamlaştırma işlemlerinde değiştirilmesi zorunlu olan elemanlar özgün ile aynı nitelikte malzeme ile değiştirilecek veya tamamlanacaktır.

Yeni eklentilere yönelik uygulama kararları için Venedik Tüzüğü’n n 13. Maddesinde yeterli açıklamalar bulunmaktadır. Bu maddede; “ Eklemelere ancak yapının ilgi çekici bölümlerine, geleneksel konumuna, kompozisyonuna, dengesine ve çevresiyle olan bağlantısına zarar gelmediği durumlarda izin verilebilir” denilmektedir. Tarihi yapıların yeniden kullanımları sürecinde, günümüz  ağdas yaşam koşullarına uyum

sağlanabilmesi ve gerekli konfor ve doğru kullanım koşullarının sağlanması amacıyla zorunlu olarak bazı eklerle birlikte düşünülmeleri gerekmektedir” şeklinde bir ifade vardır.

Özgün işlevini sürdürmesi düşünülen İbrahim Bulgurcu Evi’nin konfor koşullarının sağlanması için bu konuta bir takım eklerin yapılması gerekmektedir. Tarafımızdan hazırlanan restorasyon projesi kapsamındaki uygulamalar için kabul edilen genel ilke; yapıya eklenecek elemanların ya da yapılacak olan müdahalelerin, günümüz teknolojisine uygun olarak çağdaş malzemeyle yapılması ve her türlü eklentinin belli edilmesi yönündedir. Özgün yapının genel karakteristiğini ve havasını bozmayan bu ekler renk, doku, form bakımından yapının özgün bölümlerinin önüne geçmeyecek nitelikte ve onlarla uyum içinde olmasına karar verilmiştir.

7.7. İbrahim Bulgurcu Evi’ne İlişkin İşlev Önerisi

Bilindiği gibi geleneksel yapılarda sürdürülebilir bir koruma için bu yapıların mutlaka içlerinde yaşanılıyor olması gerekmekte olup binanın kısa zamanda tahrip olmaması için restorasyonu yapılacak olan yapıya mimari ve çevresel özelliklere göre belirlenmiş olan en uygun fonksiyon verilmelidir. Bu anlamda tarihi yapıların restorasyonu yapılırken, yapının gelecek nesillere sağlıklı ve doğru bir şekilde ulaştırılabilmesi için mimari özelliklerinden ödün vermeden doğru işlev verilmesi birinci öncelikli konu olarak belirlenmiştir.

İbrahim Bulgurcu Evi’ne verilecek yeni işlev, yapım tekniğine ve mimari karakteristiğine uygun olarak, yakın çevresi ve geleneksel Sivrihisar dokusu göz ardı edilmeden çevresel, sosyal ve kültürel veriler kaynaştırılıp sağlıklı bir biçimde uzun süre Sivrihisar İlçe’sine hizmet edecek nitelikte belirlenmesi ilke olarak benimsenmiştir.

Bilindiği gibi bu koşulu Nairobi Kararları’nda (1976) bulabiliriz. Bu yaklaşım biçimi bildirgede yer alan “Her tarihi alan ve çevresi, özel karakteri ve dengesi, onu oluşturan

parçaların birbiriyle kaynaşmasına bağlı olan mekânsal organizasyon ve çevresi kadar insani faaliyetlerini de içeren bir bütün olarak görülmelidir.” ifadesiyle de örtüşmektedir.

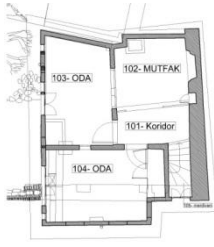
Bu noktadan hareketle çevresel veriler, yapının konumu ve karakteristiği değerlendirildiğinde, sürdürülebilir koruma sağlamak için özgün işlevi konut olan ve mevcut durumunda da bu şekilde kullanılan İbrahim Bulgurcu Evi’nin konfor koşullarını sağlanmak suretiyle ilk halinde ve mevcut durumunda olduğu gibi konut olarak işlevlendirilmesine karar verilmiştir.

7.8. Mekânların Kullanımı

Yapının onarımından sonraki kullanımında mekânların hangi işlevlere tahsis edileceği belirlenmiştir. Bu kararlar verilirken günümüz konfor koşulları ve birey ihtiyaçları düşünüldüğü zaman gerekli olan mekân ve iç mekân düzenleme kararları - gerek taşıyıcı sistemde gerekse yapının plan şemasında- önemli bir değişikliklere yol açmaması ilkesi çerçevesinde kararlaştırılmıştır.

Bu yaklaşım biçimine uygun olarak mekânların kullanım kararları aşağıda belirtilmiştir.

Restorasyon önerisi kapsamında mekanların işlevsel ve fiziksel değişim durumu:

Zemin kat 	<u>Mevcut</u>	<u>Restorasyon</u>
	wc	Yıkılacak
	Ocak	Ocak
Zemin kat 	<u>Mevcut</u>	<u>Restorasyon</u>
	ZO1 Taşlık	ZO1 Salon
		ZO2 Açık mutfak
Üst kat 	<u>Mevcut</u>	<u>Restorasyon</u>
	1O1 koridor	1O1 koridor
	102 mutfak	102 banyo wc
	103 oda	103 yatak odası
	104 oda	104 yatak odası

Şekil 7.1. İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyon önerisine ilişkin mekansal kullanım tablosu

7.9. Restorasyon Müdahale Biçimleri ve Teknikleri

İbrahim Bulgurcu Evi'nin çevresel doku analizi ve yapısal tanımlama değerlendirmesinden elde edilen veriler değerlendirilmiş ve böylece yapının yakın çevresi ile bütünleşebilmesi ve sürdürülebilir korunmasını sağlayacak olan konut kullanımının devamı yönündeki işlev kararı verilmiştir.

Bu aşamada yapının yeni işlevine yönelik olarak yapılacak müdahalelerin tespit edilmesi gerekli olmuş olup aşağıdaki kararlar üretilmiştir.

Aşağıda açıklamaları verilen müdahaleler; mevcut mekânlar ve elemanlar, kaybolmuş mekânlar ve elemanlar ile ek mekânlar ve elemanlar için uygulanacaktır. Restorasyon müdahale kararları verilirken genel ilke; mevcut olanın olabildiğince korunması olup, müdahalelerin en aza indirilmesi ve yapının sağlıklı olarak kullanılabilirliği olarak belirlenmiştir.

İbrahim Bulgurcu Evi'nin genel müdahale kararları sağlamlaştırma, tamamlama, fiziksel ve kimyasal temizleme, ekleme, değiştirme ve yenileme gibi restorasyon müdahalelerini kapsamaktadır ve fiziksel müdahaleler tablolar halinde detaylı olarak gösterilmiştir. (Çizelge 7.1-7.3 Fiziksel Müdahale Tabloları)

7.9.1. Koruma uygulamaları

Yapı üzerinde gerçekleştirilecek olan restorasyon işlemlerinde malzeme bozulmalarına karşı deformasyonu ve bozulmaları önleyecek nitelikte koruyucu uygulamaların yapılması gerekli görülmüştür.

Ahşap malzemelerin bozulmalarına karşı alınacak önlemler:

İbrahim Bulgurcu Evi'nde ahşap yapı malzemelerinin böcek ve mantarlara karşı korunabilmesi için yapıdaki mevcut eski ahşap elemanlar ile birlikte kullanılacak yeni ahşap malzemelere ön koruma işlemi yapılması gerekmektedir.

Yapıdaki mevcut eski ahşap elemanlara insanlar için toksit olmayan koruyucu kimyasallar ile ahşap yüzeylere sızdırma yöntemiyle, yeni ahşap malzemeye ise daldırma yöntemiyle ön koruma uygulaması yapılmalıdır.

Emprenye işlemi yapıldıktan sonra güneşin zararlı etkilerine karşı önlem alınmalıdır. Bilindiği gibi "Ahşap içinde yer alan kimyasal tuzlar güneş ışınlarının UV etkisiyle ortaya çıkarak, kimyasal reaksiyona neden olmaktadır. Bunun sonucunda, ahşap yüzeylerde renk değişimi ve kararma görülür. Ahşap malzemeyi güneşin bu zararlı

etkilerinden korumak amacıyla, koruyucu bir tabaka oluşturularak ahşap içindeki su dengesini bozmayan ve ahşabın reçine kusmasını engelleyen renksiz koruyucular kullanılmalıdır” [Günay R., 2007].

Bu kararlar çerçevesinde İbrahim Bulgurcu Evi’nin bünyesinde bulunan ahşap yapı malzemelere ön koruma uygulaması yapılması önerilmektedir.

Taş malzemelerin bozulmalarına karşı alınacak önlemler:

Bugünkü bilgilerimize göre ortamda nem bulunması durumunda ısı farklılıkları sonucunda buzlanma sonucunda, ayrıca nemli ortamda vasat bulan mantar ve likenlerin üremesi nedeniyle ve bazı durumlarda da malzeme içindeki çözünabilir tuzların dışarıya taşınması dolayısıyla oluşan kimyasal reaksiyonlar neticesinde taş malzemelerde kırılıp ufalanmalar olmaktadır.

Yukarıdaki tanımlanan soruna çözüm önerisi olarak İbrahim Bulgurcu Evi’nin bünyesinde bulunan taş yapı malzemeleri için aşağıdaki koruma uygulamaları yapılacaktır:

Bu konuda Restoratör mimar Reha Günay’ın önerileri çerçevesinde taş malzemenin korunabilmesi için öncelikle, nem geçirmeyen tabaka ile zeminden gelen suyun engellenmesi gerekmektedir.

Daha sonra yüzeyindeki tuzlar temizlenecektir. Öncelikle yüzey fırçalanarak toz, tuzlar ve gevşemiş parçalar kaldırılacaktır. Akabinde taş yüzeyi temiz su ile ıslatılmalıdır. Böylece taş yüzeyler kururken içeri nüfuz eden su, taş bünyesindeki tuzları dış yüzeye taşıyacaktır. Bu şekilde malzeme yüzeyine çıkan tuzlar ise ıslak bir sünger yardımıyla tekrar tekrar alınarak temizleme sona erdirilecektir [Günay R., 2007].

Metal malzemelerin bozulmalarına karşı alınacak önlemler:

İbrahim Bulgurcu Evi'nin bünyesinde bulunan metal malzemelerin pas ve korozyona karşı korunması ve temizlenmesine yönelik uygulamalar ise aşağıdaki biçimde gerçekleştirilecektir:

Bu bağlamda Restoratör mimar Reha Günay'ın önerileri doğrultusunda İbrahim Bulgurcu Evi'nin bünyesinde bulunan metal yapı malzemelerinden pencere parmaklıkları, kapı tokmakları ve menteşelerinin yüzeyinde oluşan pas ve korozyonun önlenmesi için pas sökücü astar uygulanacak ve bu elemanlara daha sonra koruyucu boya uygulanacaktır [Günay R., 2007].

Diğer Koruyucu Önlemler

Geleneksel yapıların en büyük sorunlarından olan yağmur suyu ve zemin suyu için gerekli önlemlerin alınması gereklidir. İbrahim Bulgurcu Evi'nde yağmur suyunun yapıya zarar vermemesi için oluklarla yağmur inişleri yapılmasına karar verilmiş olup, yapı çevresinde oluşturulan drenaj sistemi ile de zemin sularının yapıdan uzaklaştırılması sağlanacaktır.

Ahşap karkas sistemle yapılmış olan İbrahim Bulgurcu Evi'nin sadece yapım sisteminde değil birçok elemanında da yapım malzemesi olarak ahşap kullanılmış olması bu yapıda yangın riskine karşı önlem alınmasını zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenle yangına karşı yapıda malzeme ölçeğinden yapı ölçeğine kadar farklı önlemler alınması önerilmiştir.

Yapının tüm ahşap elemanlarına yangın geciktirici renksiz boya veya cila uygulanacaktır. Bunlara ek olarak duman dedektörleri veya yağmurlama sistemi kurulması önerilmiştir. Yapının elektrik tesisatında kısa devre nedeniyle ortaya çıkabilecek yangın riski dolayısıyla, PVC antikrom kablolar kullanılarak oluşturulacaktır.

7.9.2. Sağlamaştırma ve onarım

İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyon uygulaması biçimlerinden biri olan sağlamaştırma ve onarım müdahaleleri; malzemelerin sağlamaştırması ve onarımı ile taşıyıcı sistem sağlamaştırması ve onarımı olmak üzere 2 ana başlık altında ele alınmıştır. Her iki müdahalede biçiminde de genel yaklaşım özgün ve yeni ayırımının belli edilmesidir.

Malzemelerin sağlamaştırılması ve onarımı

İbrahim Bulgurcu Evi'nin iç mekan elemanlarının büyük çoğunluğu özgündür, ancak bu elemanlarda zaman sürecinde oluşmuş fiziksel bozulmalar saptanmıştır. Restorasyon önerileri çerçevesinde bu bozulmaların giderilip elemanların sağlamaştırılmasına yönelik müdahale kararları alınmıştır. Müdahaleler sırasında, elemanlarda renk değişiminin olmaması, malzemelerin toksit etkide zehirleyici hale gelmemesi ve bu uygulamaların geri dönülebilir olmasına dikkat edilmesi gerekli görülmüştür.

Yapıda, özellikle dış mekânlardaki malzeme ve elemanlar çok sert iklim koşulları maruz kalmıştır. Yapıda var diğer iç mekan elemanları da bakımsızlıktan ve kötü kullanımdan ötürü yıpranmış durumdadır.

Bunlardan özellikle tavan, döşeme, dolap, sedir, askı, silme, korkuluk ahşaptan mamül elemanlar zaman içinde oluşan böceklenme, mantarlaşma ve bakımsızlıktan dolayı yıpranmış olup, onarım ve bakım gerektirmektedir.

Bu yaklaşım çerçevesinde ahşap elemanlara fiziksel koruma yapılacaktır. Dolayısıyla çok fazla tahribata uğramamış olan ahşap elemanların daha fazla yıpranmalarını önlemek için kir, küf ve mantarlardan temizlenerek, emprenye edilerek ve çeşitli koruyucu kimyasallar yardımıyla korunmaları temin edilecektir.

Taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması ve onarımı

İbrahim Bulgurcu Evi'nin en büyük sorunu stürktürel deformasyon sorunudur. Bu hasarın giderilmesi ve strüktürel sistemin sağlamlaştırılması için yapının askıya alınması ve ahşap direklerinin bu suretle yenilenmesi öngörülmüştür.

Elemanların yenilenmesi işlemi, her elemanın uzmanlar tarafından incelenerek dayanımını tamamen yitiren yapısal elemanların hassas bir şekilde tespitini gerektirmektedir. Dayanımını tamamen yitiren elemanlar değiştirilirken, dayanımı azalmış elemanlar için de uygun çözümler önerilmiştir. İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyon önerisinde taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması için payanda, destek takviye, lama ve çemberleme uygulamaları yapılabilir kabul edilmiştir.

7.9.3. Bütünleme ve tamamlama

İbrahim Bulgurcu Evi'nde zaman içinde bir bölümü hasar görmüş ya da yok olmuş yapı elemanları ve öğeleri bulunmaktadır. Yapının restorasyon önerisinde bu evin özgün tasarımındaki bütünlüğe kavuşturması sırasında bu elemanların yenilenmesi veya tamamlanması gerekmektedir. Bu kapsamda öneri geliştirilirken; bir elemanın, konumu, boyutu, malzemesi ve yapım tekniği biliniyorsa, yeniden üretilerek yapıya eklenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır düşüncesi benimsenmiştir.

Bununla beraber yukarıda belirtilen ana ilke kararaları çerçevesinde bu elemanın günümüzde yapıya yerleştirildiğinin belli edilmesi uygun görülmüştür. Özetle yenilenen bölümün günümüzün üretimi olduğu ve sonradan eklendiği bir plaket ya da farklı bir anlatım tekniğiyle ifade edilmelidir.

Bu fakındalığın sağlanması için de örneğin eksik olan elemanın bilinen özellikleri ile yeniden üretilmesi ve bilinmeyen özellikleri hakkında yorumdan kaçınılarak bu parçanın günün detay ve işçiliği ile yapılması uygun görülmüştür.

Ahşap elemanlar için bütünleme-tamamlama

İbrahim Bulgurcu Evi'nde kısmen çürüyen ya da özelliğini yitiren veya kaybolmuş pek çok ahşap eleman bulunmaktadır. Bu elemanların çürüyen kısımları değiştirilip eksik kısımları tamamlanacaktır. Ahşap yapı elemanlarının çürüyen kısımları kesilip, yerine aynı tür ve kesitteki ahşap eleman eklenecektir.

Söz konusu müdahalede eklemeler ahşap elemanın tümüyle yenilenmesi biçiminde uygulanabileceği gibi, çürüyen kısmının kesilip yeni bir ahşap parçanın ilâvesi şeklinde de yapılabilir.

Eklemelerde parçaların birbirine çok iyi alıştırılması gereklidir. Gerektiğinde özgün elemanın kalıbı çıkarılmalı ve yeni parçalar buna uygun olarak üretilmelidir. Yapının genel görünümünün bozulmaması ve bütünlük sağlanması açısından, yeniden tüm ahşap elemanlar, özgün olanlarla aynı cins malzemedan ve özgün detaylara uygun olarak üretilip, özgün olmadıklarının anlaşılabilmesi açısından da işaretlenecektir. Bu işaretleme tarihinde tarih atılarak yapılmasına karar verilmiştir.

Yapıda bulunan pencerelerin bir kısmı tahrip olmuş bir kısmı ise malzeme ve boyut olarak değişikliğe uğramıştır. Değişime uğrayan pencereler restitüsyon projesindeki detaylara uygun olarak yenilenecektir. Bu yaklaşıma uygun olarak kırılmış ve kopmuş olan ahşap elemanlar mümkün olduğunca özgün parçalara zarar verilmeden yeni eklentilerle tamamlanacaktır.

Taş malzemeli elemanlar için bütünleme-tamamlama

Avlu duvarlarındaki ve zemin kat duvarlarında saptanan malzeme kayıpları aynı tür taşların kullanımı ile tamamlanacaktır. Burada özgün duvar ile yeni örülen duvar parçaları arasında çizgi halinde fuga ve derz oluşturulması yeni ve eski ayrımı için gerekli görülmüştür.

Pişmiş toprak elemanlar için bütünleme-tamamlama

Çatı örtüsü olan özgün alaturka kiremitlerden kırılan ya da eksilenler tamamlanacaktır. Özellikle marsilya kiremitlerle değiştirilmiş olan kiremitler tekrar alaturka kiremitlerle döşenecektir.

Sıvalar için bütünleme-tamamlama

Yapının duvarlarında çatlaklar, dökülmeler, kabarmalar bulunmakta olup sıva onarımları gerekmektedir Tamir edilerek onarımı yapılan sıvalar, özgün olandan renk tonu farkı ile ayrılacaktır.

7.9.4. Temizleme

İbrahim Bulgurcu Evi'nde temizleme; fiziksel temizleme (kaldırma) ve kimyasal temizleme olarak iki çeşit olarak önerilmiştir.

Fiziksel temizleme (Kaldırma)

Fiziksel temizleme, yapıya sonradan eklenen ve yapının özgünlüğünü bozan eklerin tespit edilip kaldırılmasıdır. İbrahim Bulgurcu Evi'nin restorasyon önerisi doğrultusunda yapının özgünlüğünü bozan zararlı ekler tespit edilip kaldırılmıştır.

Özgün olmayan;

- Z01 mekânının D1, D2 duvarlarda yapılan birket örgüler,
- 101, 102 ve 103, 104 mekânlarının dösemelerindeki beton şap ve avlu girişinde bulunan beton şap, 102 ve 103 mekanındaki beton abdest alma teknesi
- Zemin ve üst kat mekanlarının tümünde bulunan aydınlatma elemanları,
- 103 ve 104 mekanlarında sonradan yapılmış olan bacalar.

Kimyasal temizleme

Kimyasal temizleme, yapı yüzeyinde bulunan kir ve pasların uygun yöntemlerle temizlenmesidir. İbrahim Bulgurcu Evi'nde de ahşap, taş ve metal malzemelerinin tümünün kimyasal temizleme işlemi görmesi gerekli bulunmuştur.

Bu işlem sürecinde temizleme işlemine tabi tutulan elemanlarda; renk değişiminin olmaması ve temizleyicilerin toksit etki oluşturmamasına özen gösterilmesi zorunludur. Bu koşulların sağlanması için uzman arkeometristlerden yararlanılması ve uygulamalarda mutlaka uzmanların yer alması gereklidir.

İbrahim Bulgurcu Evi'nde bulunan bütün ahşap yapı malzemeleri yüzey aşındırması ve renk değiştirme etkisi en az olacak türde bir kimyasal kullanımı ile temizlenecektir. Bu işlem özellikle döşeme ve tavan kaplamaları ile kapı, pencere, dolap, merdivenler, süpürgelikler ve pervazlarda uygulanacaktır.

İbrahim Bulgurcu Evi'ndeki ahşap yapı elemanlarından üst katta bulunan tüm kapı, dolap, pencere ve süpürgelikler ile üst katın 101, 102, 104 kod numaralı odaların duvarları tamamı mavi ve yeşil renkte yağlı boya ile boyanmıştır. Bu yağlı boyalar sökülüp temizlenecek, daha sonra ön koruması yapıldıktan sonra dolgu verniği yapılacak ve renksiz mat cila uygulanacaktır.

Boya söküm işlemleri için ısı ile temizleme yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu yöntemde, ısı uygulayarak boyayı yumuşattıktan sonra kazıyarak ve ardından zımparalayarak boya sökülebilir. Bu amaçla sıcak hava tabancası kullanılabilir. Sıcak hava tabancası yüzeye çok yakın tutularak boya yumuşatılacak, sonra da kazınarak ve zımparalanacaktır.

Bu yöntemin ahşaba en az zarar verecek yöntem olacağı kimyasal kullanımının ise istenmeyen sonuçlara yol açabileceği düşünülmüştür.

İbrahim Bulgurcu Evi'nde bulunan bütün taş malzemelerde bozulma ve deformasyona yol açan şartların önlenmesi için öncelikle nem kaynağının kesilmesi gerekmektedir.

Daha sonra taş yüzeylerinde oluşan kir patinası ve tuz kristalleri, saf su kullanılarak emici tamponlar uygulanarak temizlenecek ve temizleme işlemi sonucunda dış yüzeylere koruyucu malzeme uygulanması yapılmasına karar verilmiştir.

Metal

İbrahim Bulgurcu Evi'nde bulunan metal elemanlar; pencere parmaklıkları, kapı tokmakları, menteşeler, kilitler ve parmaklıklar pas ve korozyondan arındırılmak amaçlı olarak pas sökücü astarla işlem görecektir ve temizlenip koruyucu boya uygulaması yapılarak fiziksel temizlenmeleri sağlanacaktır.

7.9.5. Yenileme

İbrahim Bulgurcu Evi'nde zemin ve üst kat bağlayan merdiven, zemin kat dikmeleri, müdahale tablosunda belirtilmiş olan pencereler, ahşap pencere korkulukları , çatı örtüsü ile zemin kat döşemesi çizilen detaylara uygun olarak yeniden yapılacaktır.

Bu uygulamanın dayandığı ilke ileri derecede bozulmuş olan onarılması mümkün olmayan yapı elemanlarının aslına uygun olarak yenilenmesine yöneliktir.

Yenileme koşulu ise restitüsyon aşamasında görsel kaynaklardan, yapılan araştırmalardan ve karşılaştırmalı çalışmadan sağlanan bilgiler doğrultusunda özgün malzeme ile aynı malzeme kullanılarak özgün detayları ile yeniden yapılması yönünde olup, yenilenen elemanların üzerine tarih yazılarak işaretleme yapılması şeklinde olacaktır.

7.9.6. Çağdaş ek

Bilindiği gibi tarihi ve kültürel açıdan korunmaya değer yapıların korunmasında en önemli sorun bu yapıların günümüz sağlık ve konfor koşullarına yeterli ölçüde karşılık verememelerinden kaynaklanmaktadır. Söz konusu koşulların sağlanması da yapıya yeni hacimlerin veya elemanların eklenmesi ile çözülebilmektedir. Bu noktada yasal mevzuata baktığımızda Venedik Tüzüğü'nün 13. Maddesi çağdaş eklenti yapımına olanak tanımaktadır.

Bu maddede “Eklemelere ancak yapının ilgi çekici bölümlerine, geleneksel konumuna, kompozisyonuna, dengesine ve çevresiyle olan bağlantısına zarar gelmediği durumlarda izin verilebilir.” denilmektedir. Sonuç olarak uluslar arası kabullere göre yapıların yaşantısının devamı için yukarıda belirtilen koşullara uygun eklentiler yapılabilir.

İbrahim Bulgurcu Evi'nde çağdaş ek uygulaması için önerilen ilke aşağıdaki koşulların sağlanmasını zorunlu kılmaktadır: Yapıya eklenecek her türlü eleman ve yapılacak olan tüm müdahaleler günümüz teknolojisine uygun olacak biçimde, kabul edilen restorasyon kriterlerine doğrultusunda çağdaş malzemeler kullanılarak yapılacaktır.

Günümüz konfor koşullarını sağlamak için eklenen bütün elemanlar veya sağlıklaştırma amacı ile yapılacak tüm müdahaleler, geleneksel yapım sistemi ve elemanlarından ayırt edilebilecek bir yapım tekniğiyle ve mevcut yapı karakteristiği ile uyum ilkesi çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Bu uygulamalarda yeni eklentilerin göze batmaması ve geri planda kalması esas olacak, detaylarda mümkün olduğunca yalın çizgiler ve pastel renkler kullanılacaktır. Burada en önemli husus eklerin hareketli ve kaldırılabilir olmasıdır.

Yapıda günümüzün konfor ve sağlık gereksinimlerinin karşılanabilmesi için hazırlanan sıhhi tesisat önerileri; mutfak hacmi gibi mevcut ancak muhtes olan ıslak hacimlerin iyileştirilmesi ve ihtiyaç olan yeni bir ıslak hacim önerisi şeklinde olmuştur.

Yeni işlev doğrultusunda öneri işlev çerçevesinde dönüştürülecek mekânların geri dönüş ilkesi çerçevesinde asıl mekan karakteristiklerinin korunması esaslıdır. Bu nedenle yeni değişiklik ve eklentilerle yapıya zarar verilmemesi, mekânın özgün döşeme, duvar ve tavanın korunarak tüm yeni kaplamaların 2. Bir cidar oluşturulduktan sonra bu yeni yüzeye applike edilmesi ve tüm tefriş elemanlarının da hareketli mobilyalardan seçilmesi kararı benimsenmiştir.

Isıtma tesisatı: Sert iklimsel koşulların bulunduğu Sivrihisar İlçe'sinde yapıda bir ısıtma sisteminin bulunması gerekmektedir. Yukarıda belirtilmiş olan koşullar çerçevesinde ısıtma sistemi için klima kullanılması önerilmektedir. Tüm odalara split klima yerleştirilmesi ve tek bir VRV sistemle toplanması, dış ünitesinin ise yapının ön cephesindeki avluya yerleştirilmesi öngörülmüştür. Islak hacimlerde ise elektrikli su ısıtıcıları kullanılacaktır.

Elektrik tesisatı: Yapıya yeni baştan bir elektrik tesisatının döşenmesi gerekli görülmüştür. Yapının ahşap olması dolayısıyla bu tesisatın dışarıdan duvar yüzeylerinden döşenmesi suretiyle uygulanacaktır. Kullanılan tesisat elemanları yapının özgün havasını bozmaması için beyaz plastik kutular içinde gizlenecektir. Kısa devre ve yangın tehlikesine karşı önlem olarak tesisatta PVC antikron kablolar kullanılacaktır.

Aydınlatma:

İbrahim Bulgurcu Evi'nin günümüzde sahip olduğu aydınlatma elemanları, yapıya sonradan eklenmiş elemanlardan oluşmaktadır. Bunlar tavanlardan sarkan ampuller ve floresan lambalardır.

Restorasyon projesi çerçevesinde yapıda kullanılacak olan yapay aydınlatma elemanları, her mekanın karakteristiğine, kullanımına ve büyüklüğüne bağlı olacaktır. Burada kullanılacak eleman ve armatürlerin yalın çizgilere sahip çağdaş görünümlü olmaları öngörülmüştür.

Ayrıca bu elemanların yapının karakteristik havasını bozmamaları için mümkün olduğunca saklanmaları ve indirekt aydınlatma yapılması uygun bulunmaktadır.

Konfor koşulları açısından evlerde sıcak renkli ışığın kullanılmasının daha uygun olması nedeniyle de ışık kaynaklarının doğal ışığa yakın ekisi olan sıcak renkli kaynaklarla sağlanması önerilmiştir.

(a)

(b)

Resim 7.1. Yapıda halen mevcut olan fakat standartlara göre uygun olmayan elektrik tesisatı örnekleri (Fotoğraflar: O. Demberel)

(a) 103 mekânına ait elektrik kabloları

(b) 101 mekânına ait elektrik kabloları

Resim 7.2. Bugün yapının dışında özensizce döşenmiş elektrik kablolarının durumu (Fotoğraflar: O. Demberel)

Yangın tesisatı:

İbrahim Bulgurcu Evi'nin ana yapı gereci ahşap malzemedir. Bu nedenle yapı yangın tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır. Bu nedenle yapıda yangın uyarı ve söndürme sistemleri mutlaka projelendirilip uygulanacaktır.

7.10. Restorasyon Uygulamasının Aşamaları

İbrahim Bulgurcu Konağı'nın restorasyonu sırasında uygulama aşamaları aşağıda belirtilmiştir.

1.Aşama: Bu aşamada öncelikle, avluda yer alan tüm zararlı mekansal eklentiler (Yapının avlusuna inşa edilmiş olan tuvalet v.b.mekanlar), duvarlardaki muhtes malzemeler, biçimleri değiştirilmiş doğrama elemanları kaldırılacaktır. Yapı çevresinde kurulacak bir iskele yardımı ile yapının cephesinde bulunan elemanların temizliği yapılacaktır; tamir gereken elemanların tamiri yapılırken kullanılamayacak durumdaki elemanlar sökülerek özgün detaylara uygun olarak benzer malzeme ve biçimde yeniden yapılacaktır. Bu esnada yapının içinde bulunan tüm elemanlarda da uygun yöntemlerle temizleme çalışmasına devam edilecektir.

Yapının tüm ahşap kapıları ve dolap kapakları sökülerek sıcak hava tabancası yardımıyla yağlı boyadan arındırılacak, tüm ahşap doğramaları sökülerek yapılacak temizleme veya tamirat çalışması sonrasında uygun malzemelerle fiziksel korumaya yönelik müdahalede bulunulacaktır. Tamiratı mümkün olmayacak kadar kötü durumda olanlar özgün detaylarla yeniden üretilecektir.

2.Aşama: Bu aşamada çatı ele alınacak yağmur suyu kaynaklı deformasyonlara karşı yapının çatısındaki özgün Alaturka kiremitleri toplanarak, bunlardan hasarlı olanlar yeni benzerleri ile değiştirilecek; kırılmış ve bozulmuş strüktürel elemanlar kaldırılarak yenilenecek ve çatı strüktürü sağlamlaştırılacaktır. Uygun noktalardan inişleri olan yağmur olukları eklenecektir.

3.Aşama: Yapıda gerçekleştirilen temizlik ve hasarlı elemanların değiştirilmesi veya onarımı çalışmalarını takiben öncelikle tüm ahşap elemanlar fiziksel korumaya tabi tutulacak ve kurulan iskele sökülecektir.

4.Aşama: Yapının elektrik ve ısıtma tesisatı ile temiz ve atık su tesisatları yapılacak,tüm bu tesisatların geçeceği duvar ve zemin dösemeleri sökülerek bakıma alınacak, tesisat döşeme isi tamamlandıktan sonra yerine konulacaktır. Ayrıca tüm bu işlemlerin sonunda yapının iç duvarlarında sıva tamirata tamamlanacak ve badana yapılacaktır.

5.Aşama: Yapının tüm mekanlarında bulunan muhtes zemin kaplamaları sökülerek yerine özgün malzeme ve yapım tekniği ile özgününe uygun veya işlev gereği uygun görülen yeni kaplamalar yapılacaktır.

6.Aşama: Yapının çevresinde drenaj sistemi oluşturulacak ve bu sistemin ve yağmur oluklarının pis su tesisatı ile birlikte şebekeye bağlanması sağlanacaktır.

7.Aşama: Yapının yeni işlevine yönelik ısıtma amaçlı kombinin yerleştirilmesi sağlanacak ve mutfak mekânında gerekli olan organizasyonlar bu aşamada gerçekleştirilecek; bu mekânların kullanımına yönelik su ve elektrik tesisatları yapılacaktır.

8.Aşama: Avlu temizlendikten sonra, avluda, restorasyon projesinde ön görüldüğü şekilde zemin uygulamaları yapılacak ve ardından yapının çevre düzenlemesine geçilecektir.

9.Aşama: Yapının restorasyon projesinde belirtilen işlevler için mobilya ve aksesuarlarla tefriş yapılacaktır. Sonuçta, yapı bütününde son kontroller yapılacak, tüm tesisatlar denemeden geçirildikten sonra yapı kullanıma hazır hale getirilecektir.

8. SONUÇ

Tarihsel gelişim süreci içinde farklı kültür ve uygarlıkların ürettiği maddi ve manevi değerler, bütünü insanlığın ortak mirasını oluşturmaktadır. İnsanlık tarihinin en eski dönemlerinden beri birçok uygarlığa beşiklik yapmış olan Anadolu toprakları’da kültürel açıdan özellikle mimari ve güzel sanatlardaki mirası açısından çok zengin ve değerli bir konuma sahiptir.

Bu bağlamda evrensel değerleri korumak ve yaşatmak için devlet birimlerinin yanı sıra, tüm kurum ve kuruluşlara, sivil toplum örgütlerine, bütün meslek gruplarına, kısaca tüm halka büyük görevler düşmektedir.

Söz konusu olan bu tarihi ve kültürel mirasın bilincinde olarak bu kültür değerlerinin gelecek nesillere doğru bir biçimde aktarılmasını sağlanması, kültür ve tabiat varlıklarının tahrip edilmelerine karşı çıkılması, yok olmalarının önlenmesi, korunması için gayret gösterilmesi ve daha da önemlisi özgünlüklerinin de kaybolmasının engellenmesi sürekli bir çabayı zorunlu kılmaktadır.

Bugün için Sivrihisar ilçesin’de kültürel geçmişimizin en güzel örnekleri olan geleneksel konutlar geçen zamanın yıpratıcı etkisine maruz kalmış olup bu nadide kültür varlıkları her geçen gün yok olmaktadır.

Yakın bir geçmişte geleneksel mimariyi yansıtan çok sayıda ev ve konak yapısına sahip olan Sivrihisar ilçesi; bugün bilinçsizlik, koruma kavramına yeterince önem verilmemesi ve çarpık kentleşme gibi nedenler yüzünden bu değerli yapılarının bir bölümünü kaybetmiş ve kalan örnekler de büyük oranda değişime ve bozulmaya maruz kalmıştır.

Bu dokunun mütevazı bir örneği olan ancak mimari özellikleri açısından değerli parçalarından birisi olan İbrahim Bulgurcu Evi’nin sürdürülebilir koruma anlayışı adına gelecek kuşaklara özgün bir şekilde ulaştırılması son derece önemlidir.

Sivrihisar'daki kentsel yaşam kültürünün anlaşılması ve geleneksel mimarisinin belgelenmesi amacıyla hazırlanan bu tez çalışmasının bundan sonar Sivrihisar ilçesi'nde yapılacak belgeleme ve koruma çalışmalarına örnek olmasını dileriz.

Bu bakımdan bu yapının en kısa sürede onarılmasını ve Koruma Amaçlı İmar Planı çerçevesinde tüm kentsel dokunun belirli proje etapları oluşturularak korunmasını temenni ederiz.

KAYNAKÇA

- Acun, H., “Bozok Sancağı’nda (Sivrihisarİli) Türk Mimarisi”, *Atatürk Kültür, DilTarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları*, Ankara, (2005).
- Ahunbay, Z., “Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon”, *Yapı Endüstri Merkezi Yayınları*, İstanbul, (1996).
- Altınşapan, “Sivrihisar’da Türk Mimarisi, Yayınlanmamış Sanat Tarihi”, *Yüksek Lisans Tezi, KonyaSelçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya, (1988).
- Sevim, A, Yücel, Y ., “Türkiye Tarihi ” *Türk Tarih Kurumu Basımevi*, Ankara (1992).
- “Ana Britannica” *Ana Yayıncılık A.Ş.*, İstanbul (1994).
- Altınşapan, E., Ortaçağ’da Eskişehir ve Çevresinde Türk Sanatı (11-15. Yüzyıllar Mimarisi), *Anadolu Üniversitesi Yayınları* No: 1091, Eskişehir, 1999
- Altınar, A. T., “Budak Cüneyt Konak Kitabı”, *Tepe Yayınları*, İstanbul, (1997).
- Balcı, P., “Eski İstanbul Evleri”, *Sanat Dünyamız*, İstanbul, (1981).
- Başlılar, A. S., “Geleneksel Türk Evleri, Kullanılan Yapı malzemeleri, Yapı Elemanları ve Yapım Sistemleri”, *Yüksek lisans tezi, Karadeniz Tekni Üniversitesi, Trabzon*, (2005).
- Bektaş, C., “Koruma Onarım”, *YEM Yay., İstanbul*, 9 (1992).
- Burcu, G., “Kayseri İli Germir Mahallesi Köşeoğlu Konağı Restorasyon Önerisi” *Gazi üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tez*, (2011).
- Canan, P., “Sivrihisar Bindirme Tavanlı Camiler”, *Anadolu Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi yayınları*, Eskişehir, (2005).
- Çelebi, E., “Seyahatnâme, II-IV”, *Üçdal Nesriyat*, İstanbul, 185 (1986).
- Darkot, B, “Sivrihisar”, *İslam Ansiklopedisi, cilt 10, Maarif Matbaası*, İstanbul, (1944).
- Doğru,H, “XV. Ve XVI. Yüzyıllarda Sivrihisar Nahiyesi”, *Türk Tarih Kurumu Yayınları*, Ankara, (1997).
- Günay, R., “Geleneksel Ahşap yapılar / sorunları ve çözüm yolları”, *Birsan Yay.*, İstanbul, 10-14, 45).

- İlter, F “Sivrihisar Yöresi Araştırmaları ” *Anadolu (Anatolia) Dergisi*, XIX, Ankara 1975/76,
- Korol, C., “Türk Oymacılık Sanatı”, *M.E. Basım Evi*, Ankara, 67-73 (1977).
- Kuban, D., “ Tarihsel Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu”, *YEM Yayınları*, İstanbul, 117-118 (2000).
- KUDEB, “Ahşap Eğitim Atölyesi Geleneksel Ahşap Yapı Uygulamaları”, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi*, İstanbul, 129-135, 145-146, (2009).
- Küçük, C., “Türkiye’de Restorasyon Eğitimi Sorunları ve Sonuçları”, *I. Ulusal Taşınabilir Kültür Varlıkları Konservasyonu Kolokyumu*, Ankara, 14, 21(1999).
- Mardan, E.,Özgönül, N., “Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması”, *Mim. Odası Yay.*, Ankara, 45 (2005).
- Hasol, D, “Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü”, *YEM Yayınları*, İstanbul, 245 (1998).
- Hasol, D, “Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü”, *Yem Yayın*, İstanbul, 32 (2005).
- İ.H.Uzunçarşılı, “Osmanlı Tarihi I”, Ankara (1961).
- Orhan Keskin, “Bütün Yönleriyle Sivrihisar”, *Eser Sahibinin Kendi yayınları*, Eskişehir, (2001).
- Özalp, “Sivrihisar Tarihi”, Eskişehir, (1960)
- Özşuca, F., “Geleneksel Sivrihisar evleri”, *Gazi üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tez*, Ankara (1986).
- Öztuna, Y., “Büyük Türkiye Tarihi, XII”, *Ötüken Yayınevi*, İstanbul, 63 (1979).
- Önder Küçükerman., “Türk Evi”, *Temel Matbaacılık Yayınevi*, İstanbul, (1991).
- Reha Günay, “Safranbolu Evleri”, *Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları*, (2002).
- Sivrihisar Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği ., “Dünyanın Merkezi Sivrihisar” *Replik Reklamcılık ve Araştırma Hizmetleri LTD.ŞTİ*, (2008).
- Sümer, F., “Bozok Tarihine DâirArastırmalar”, *Cumhuriyetin 50. Yıl Dönümü Anma Kitabı*, *D.T.C.Y. Yay.*, Ankara, 324 (1973).
- Şener, A., “Tarih ve devrim” “Türk tarihine özgün bir yaklaşım”, *Kocaeli Üniversitesi yayınları No: 1, Ders kitapları dizisi No: 1*, 2. baskı, Ankara, (2000).
- Suzan Albek, “Dorylaion'dan Eskişehir'e” *T.C. Anadolu Üniversitesi*, (1991).

Tapan, M., “Koruma Bilinci”, **ISBN 975-97098-0-5**, İstanbul, 60, (2000)

Tayla, H., “Geleneksel Türk Mimarisinde Yapı Sistem ve Elemanları, I-II”, **Taç Vakfı Yayınları**, İstanbul, 14-18, 56 (2007).

T.C. Resmi Gazete, “Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik”, **Basbakanlık Mevzuatı Gelistirme ve Yayın Genel Müdürlüğü**, Ankara, 1-10 (2011).

Tuluk, Ö. İ., “Erken 20. yüzyıl Çorum Evlerinde Banyo Teknolojisi”, **metufja 2**, 61–82, 73 (2010).

Turan, O ., “Selçuklular Zamanında Türkiye” **Turan Neşriyat Yurdu**. İstanbul, (1971).

Uzunçarsılı, İ.H., “Osmanlı Tarihi”, **TTK Basımevi, cilt. 1**, Ankara (1983).

EKLER

RÖLÖVE

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ RESTORASYON
BİLİM DALI

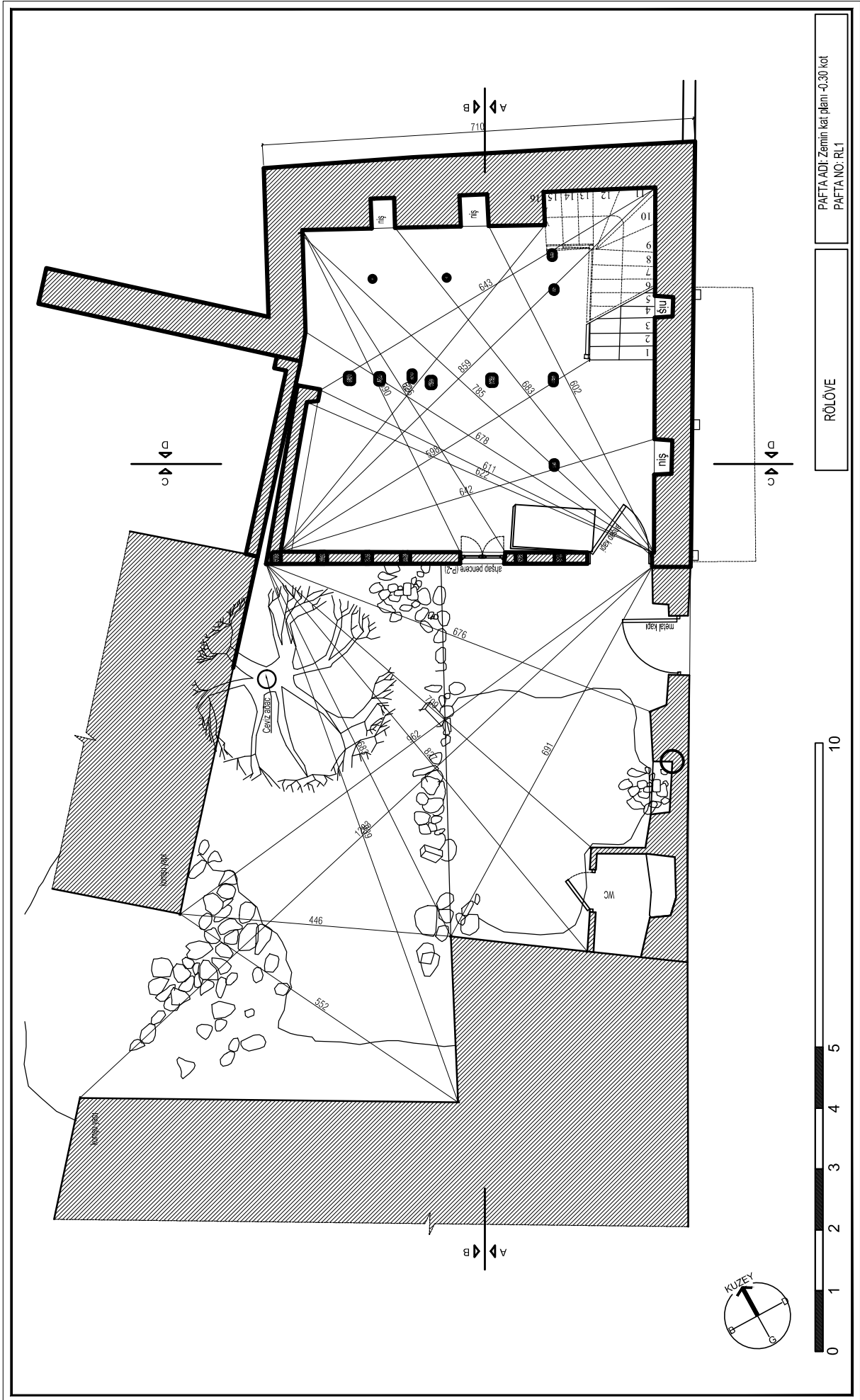
SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ

DANIŞMAN:
PROF.DR.M.CAN.HERSEK

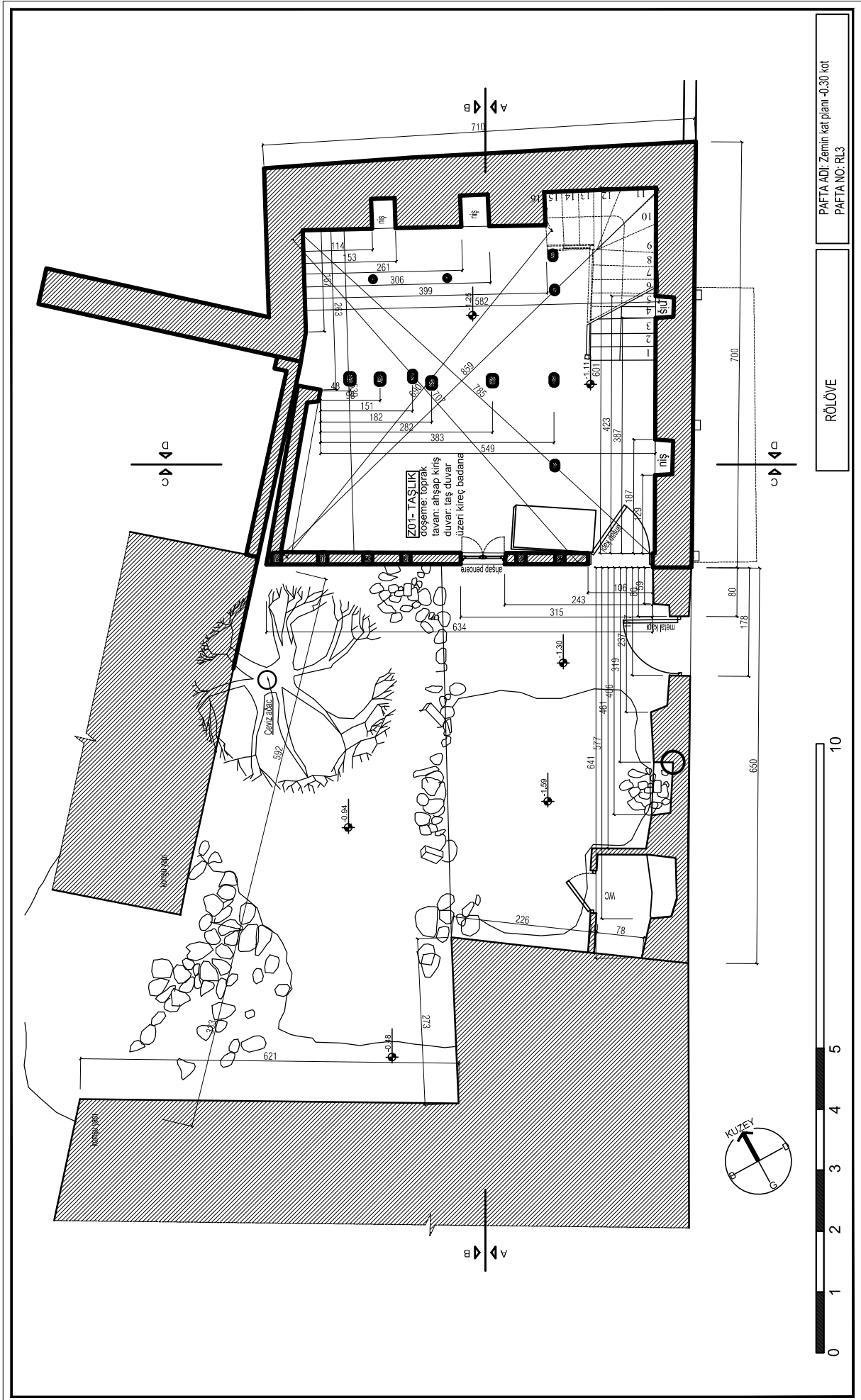
HAZIRLAYAN:
029110641 OTGONBAATAR DEMBEREL

RÖLÖVE

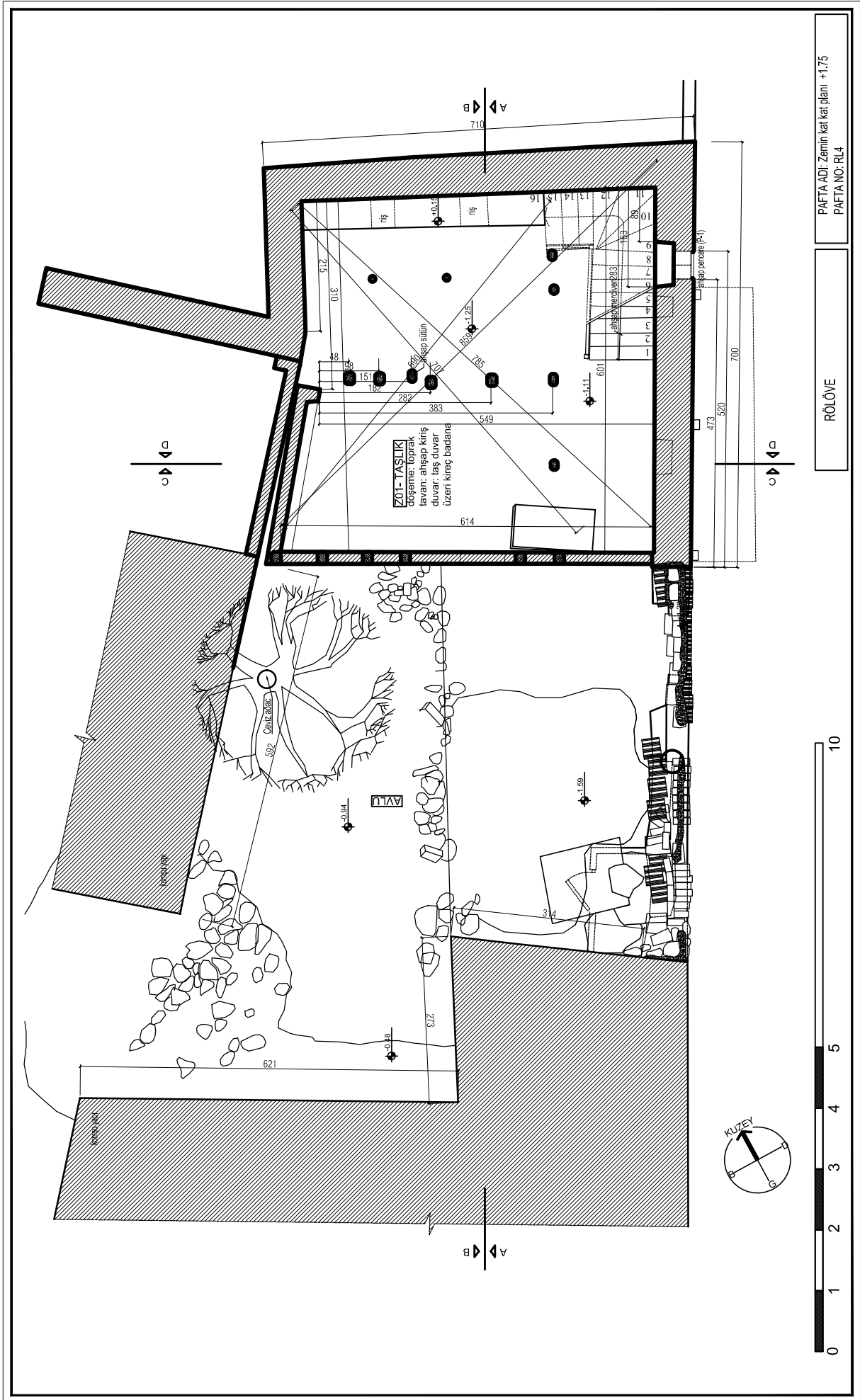
EK-1 Rölöve Zemin kat planı -0.30 kot

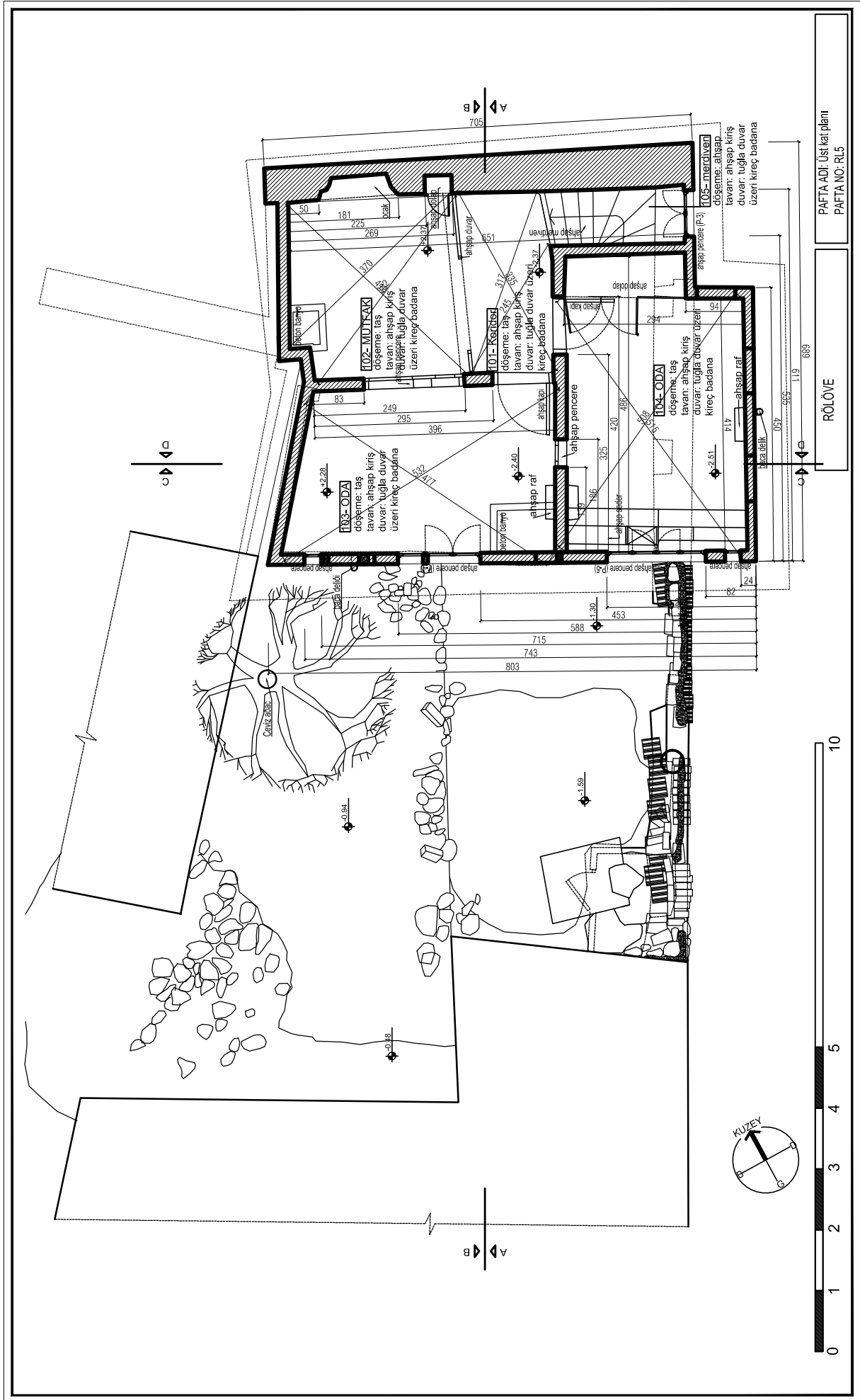
EK-3 Rölöve Zemin kat planı -0.30 kot

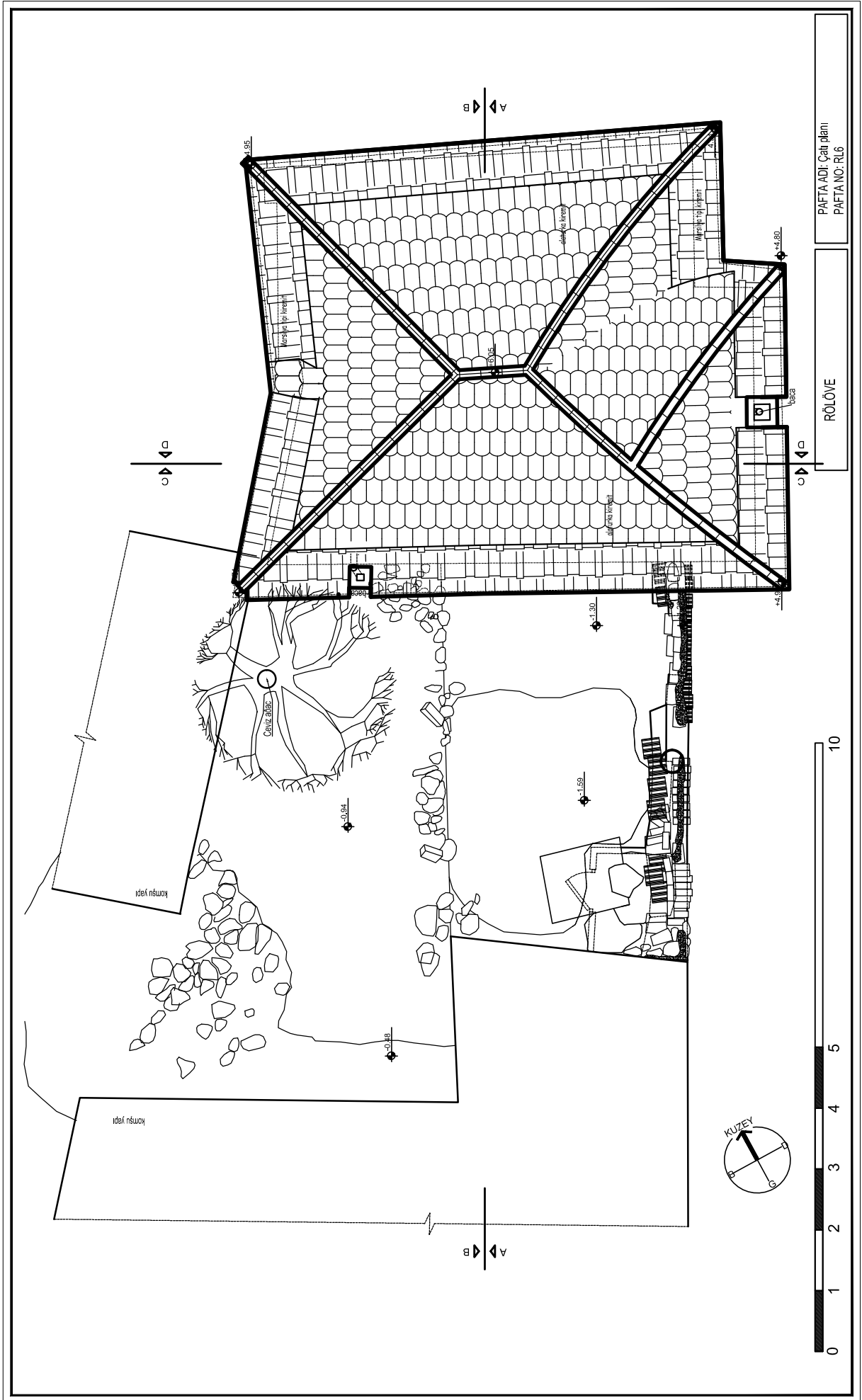
EK-4 Rölöve Zemin kat planı +1.75

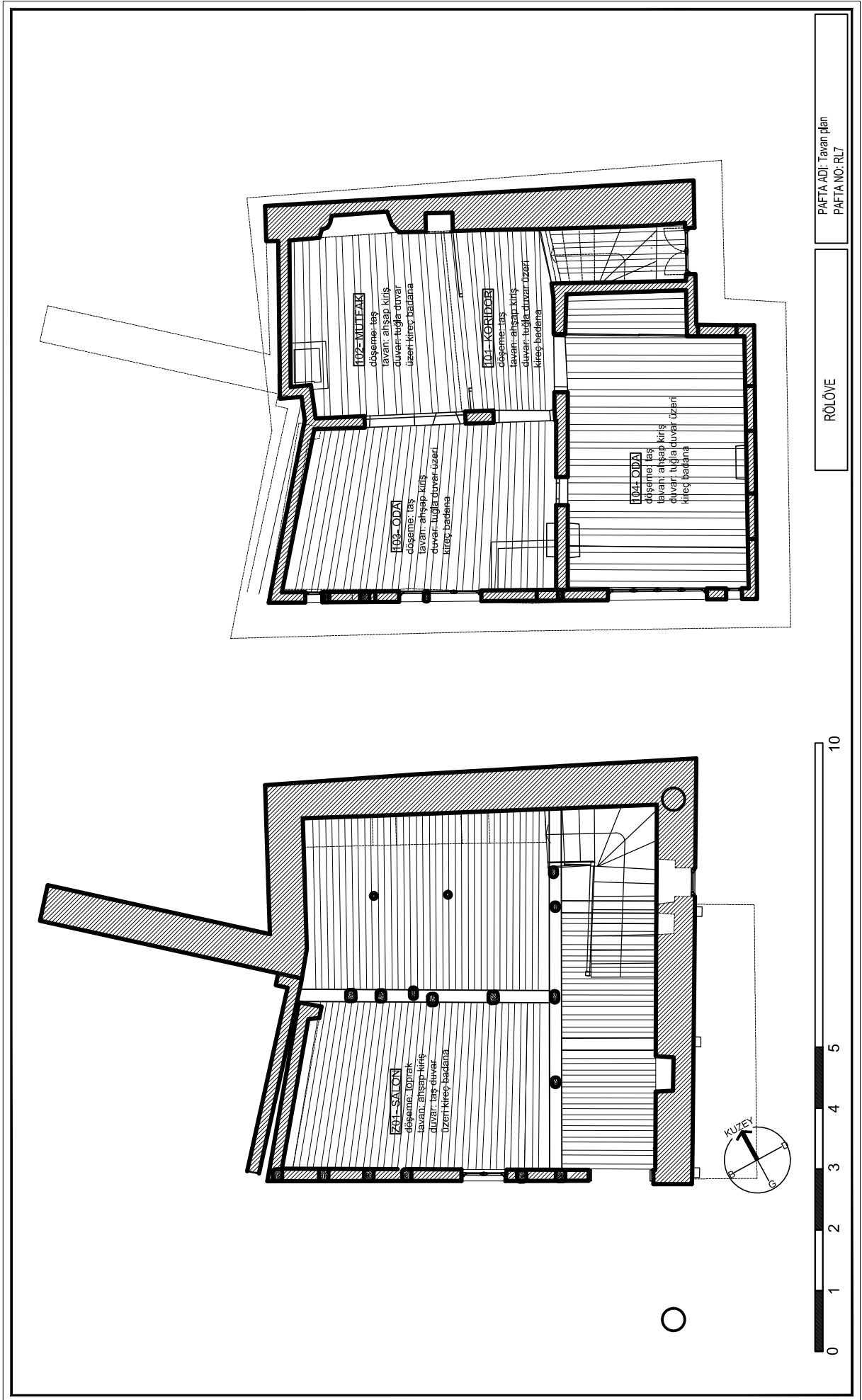
EK-5 Rölöve Üst kat planı

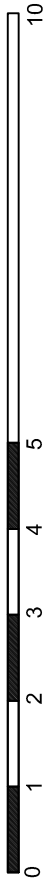
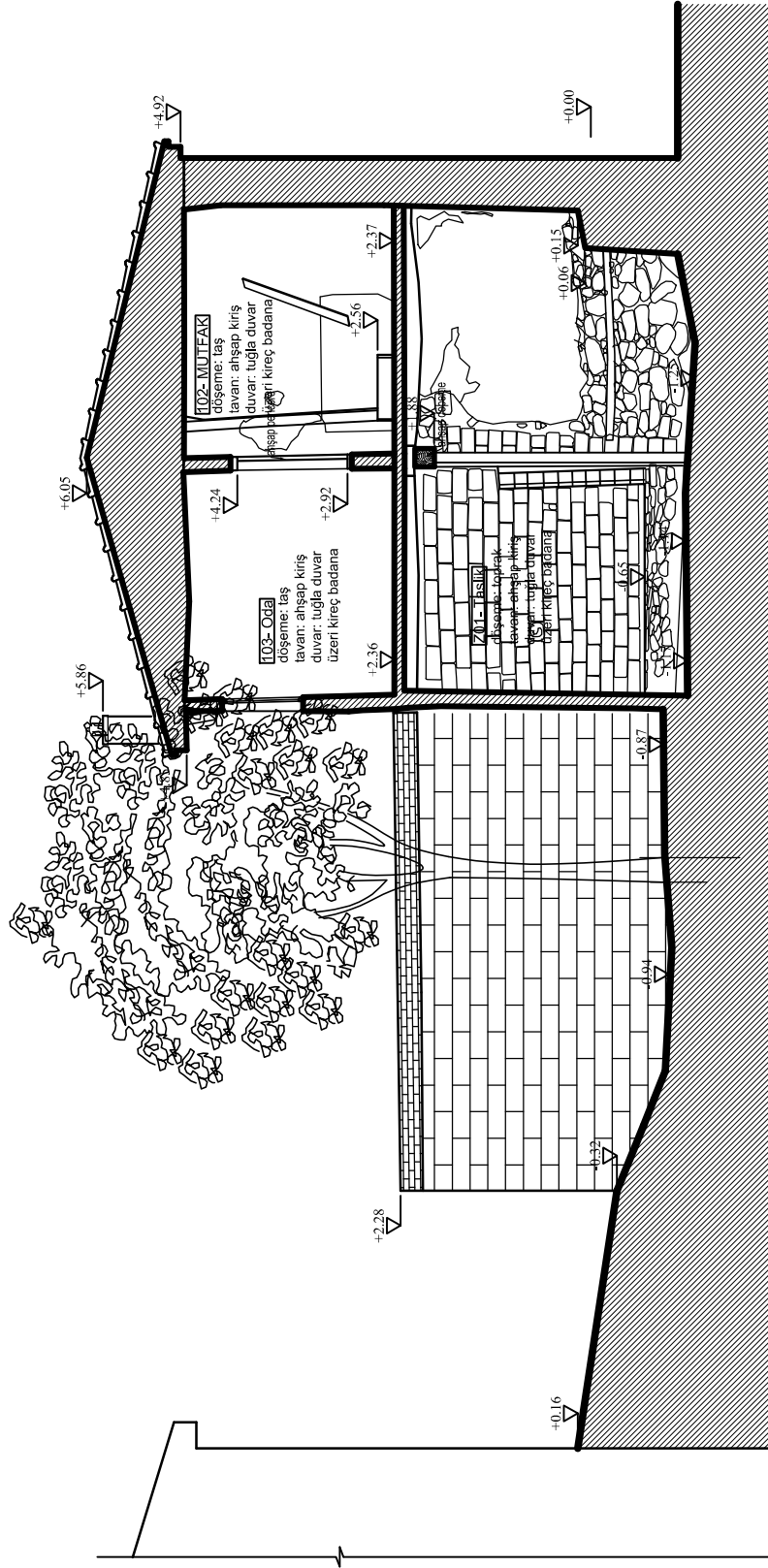
EK-6 Rölöve Çatı planı

EK-7 Rölöve Tavan plan

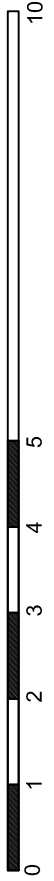
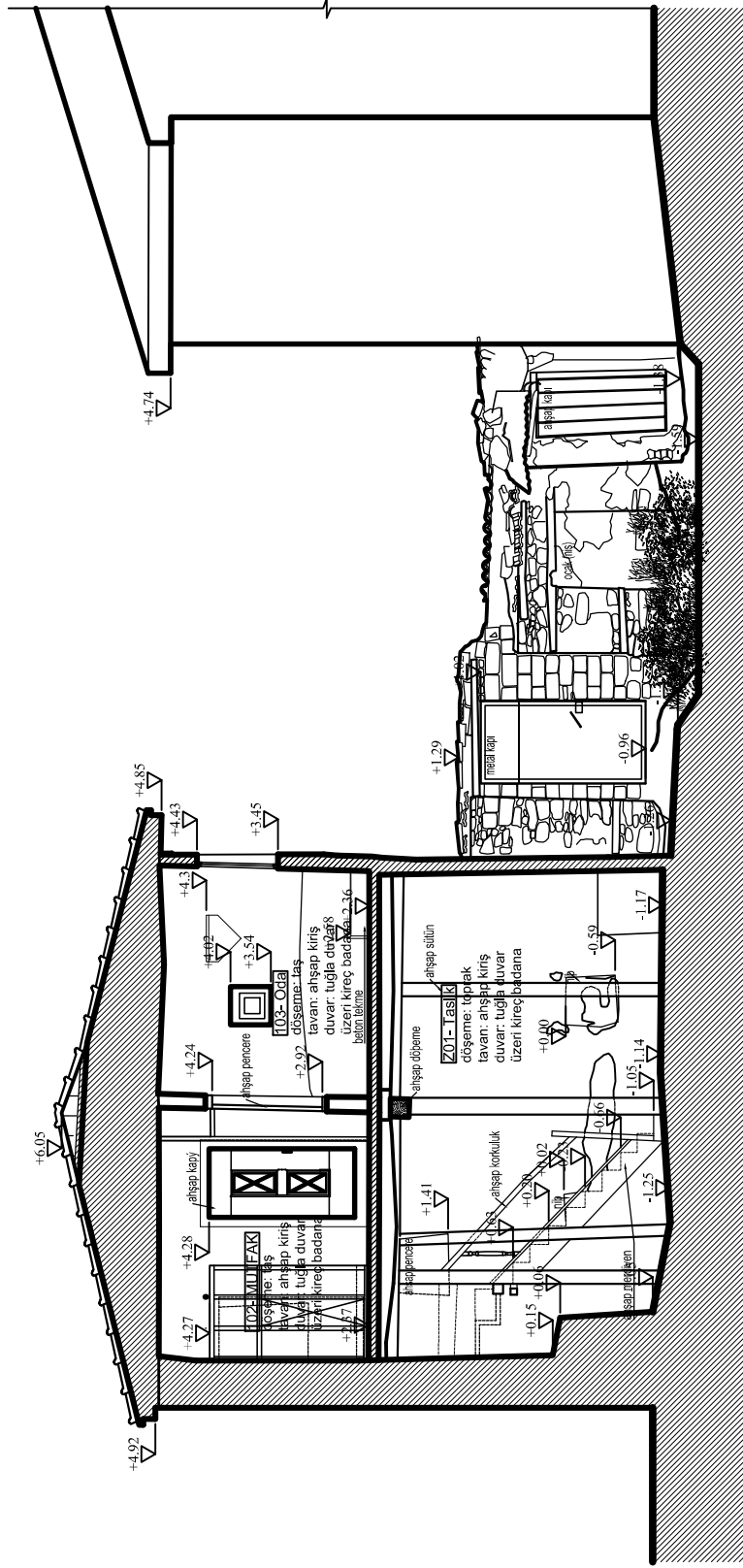
EK-8 Rölöve Kesit A-A

RÖLÖVE

PAFTA ADI: Kesit A-A
PAFTA NO: RL8

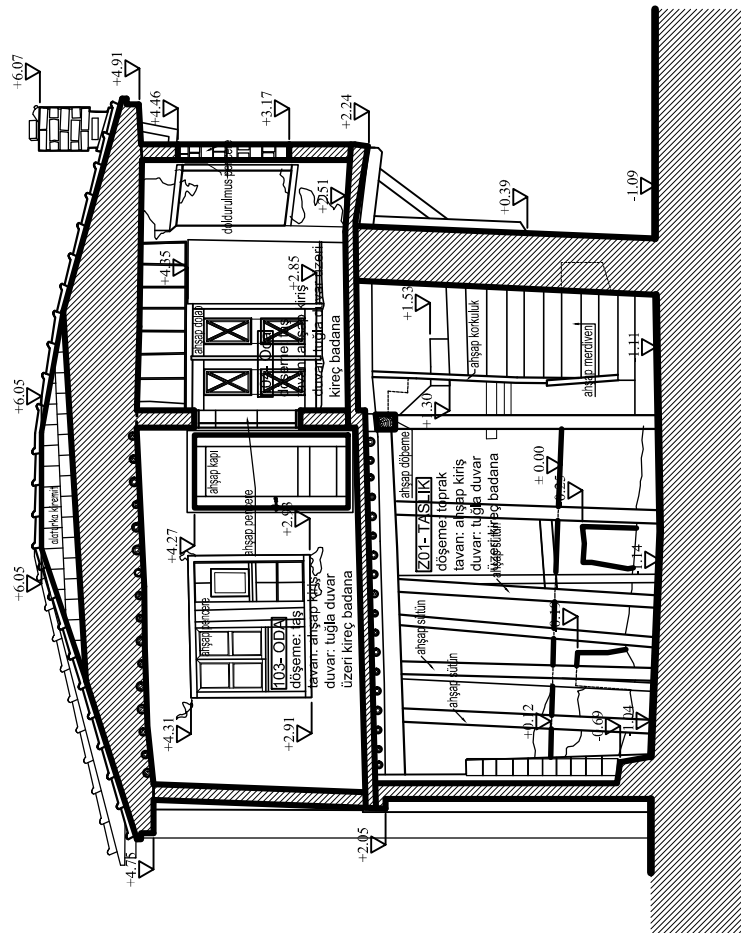
EK-9 Rölöve Kesit B-B

PAFTA ADI: Kesit B-B
PAFTA NO: RL9

RÖLÖVE

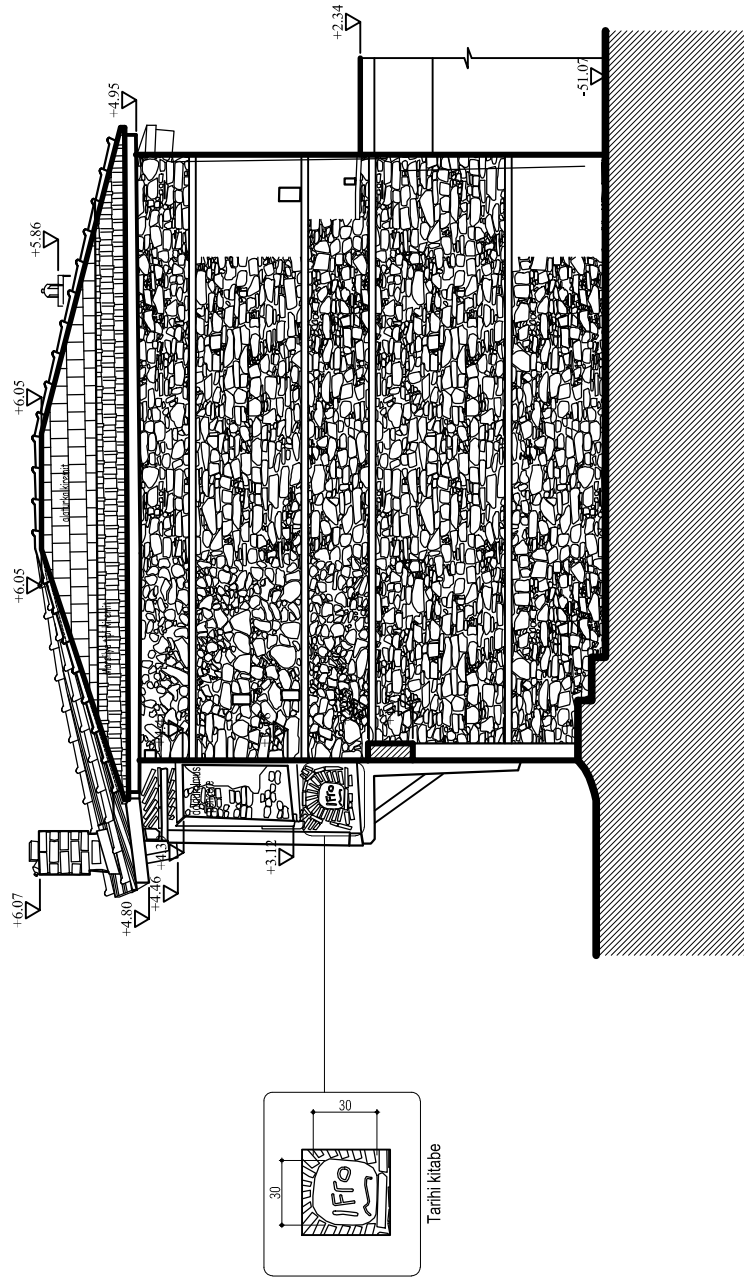
EK-10 Rölöve Kesit C-C

RÖLÖVE

PAFTA ADI: Kesit C-C
PAFTA NO: RL10

EK-12 Rölöve Küzeydoğu cephesi

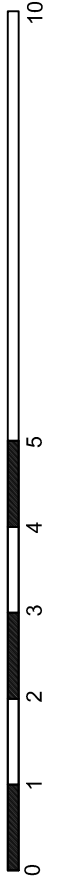
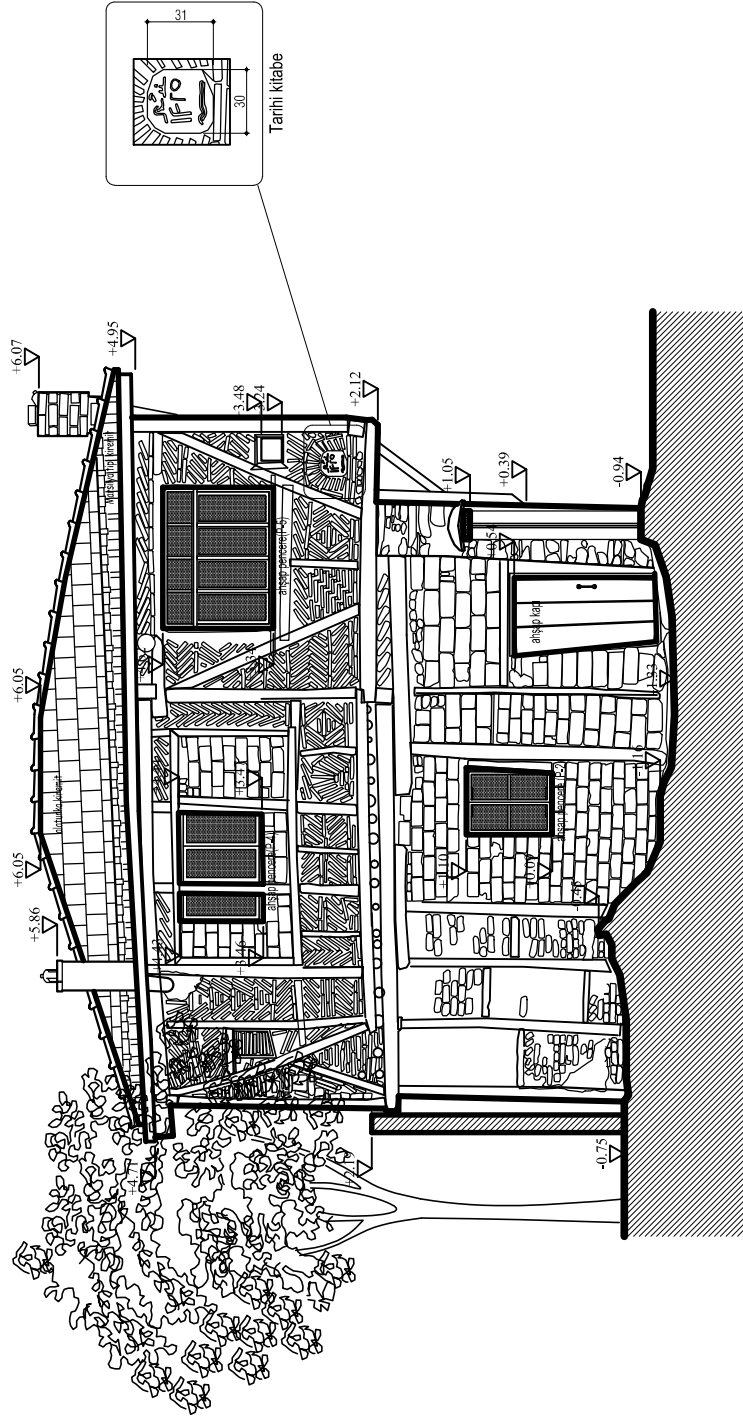

0 1 2 3 4 5 10

RÖLÖVE

PAFTA ADI: Küzeydoğu cephesi
PAFTA NO: RL12

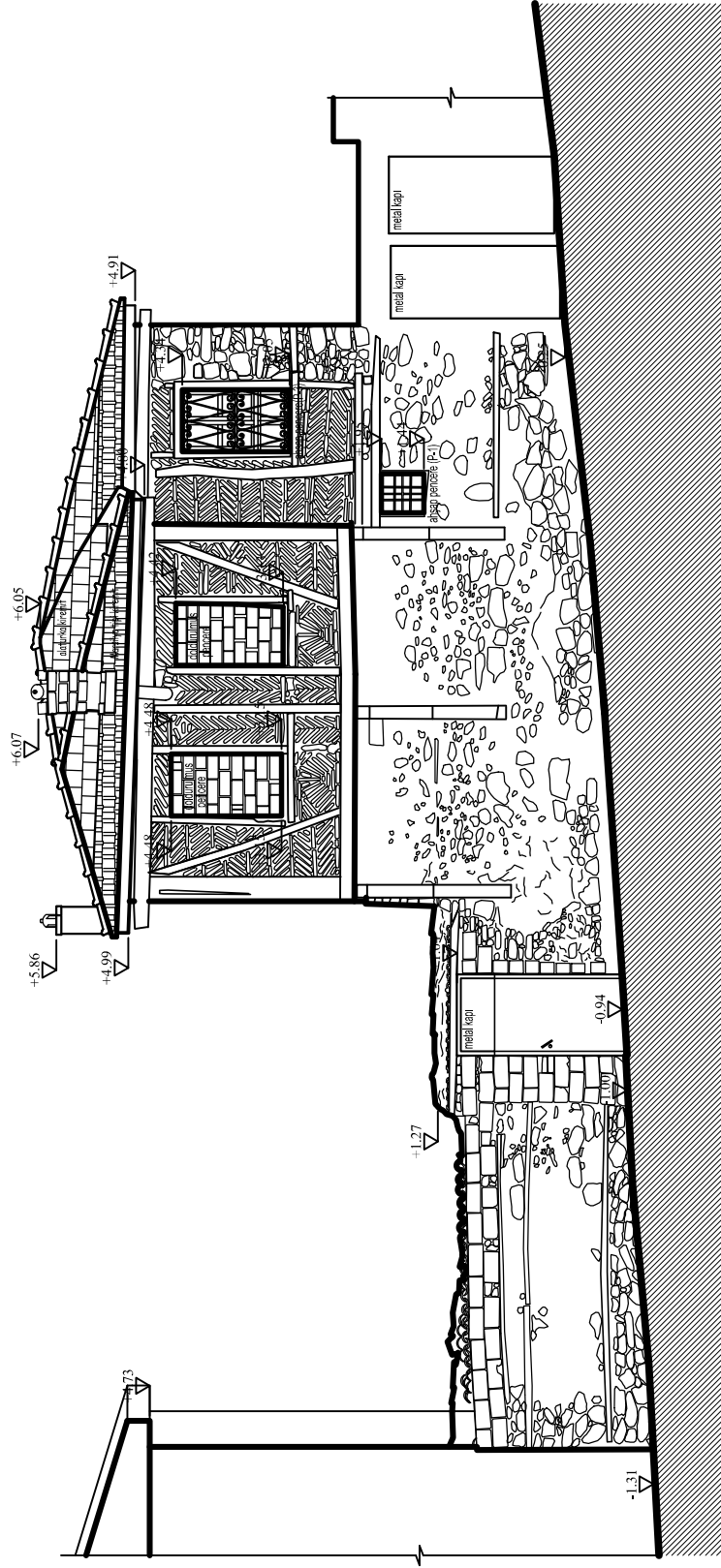
EK-13 Rölöve Güneybatı cephesi

RÖLÖVE

PAFTA ADI: Güneybatı cephesi
PAFTA NO: DRL13

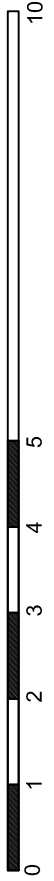
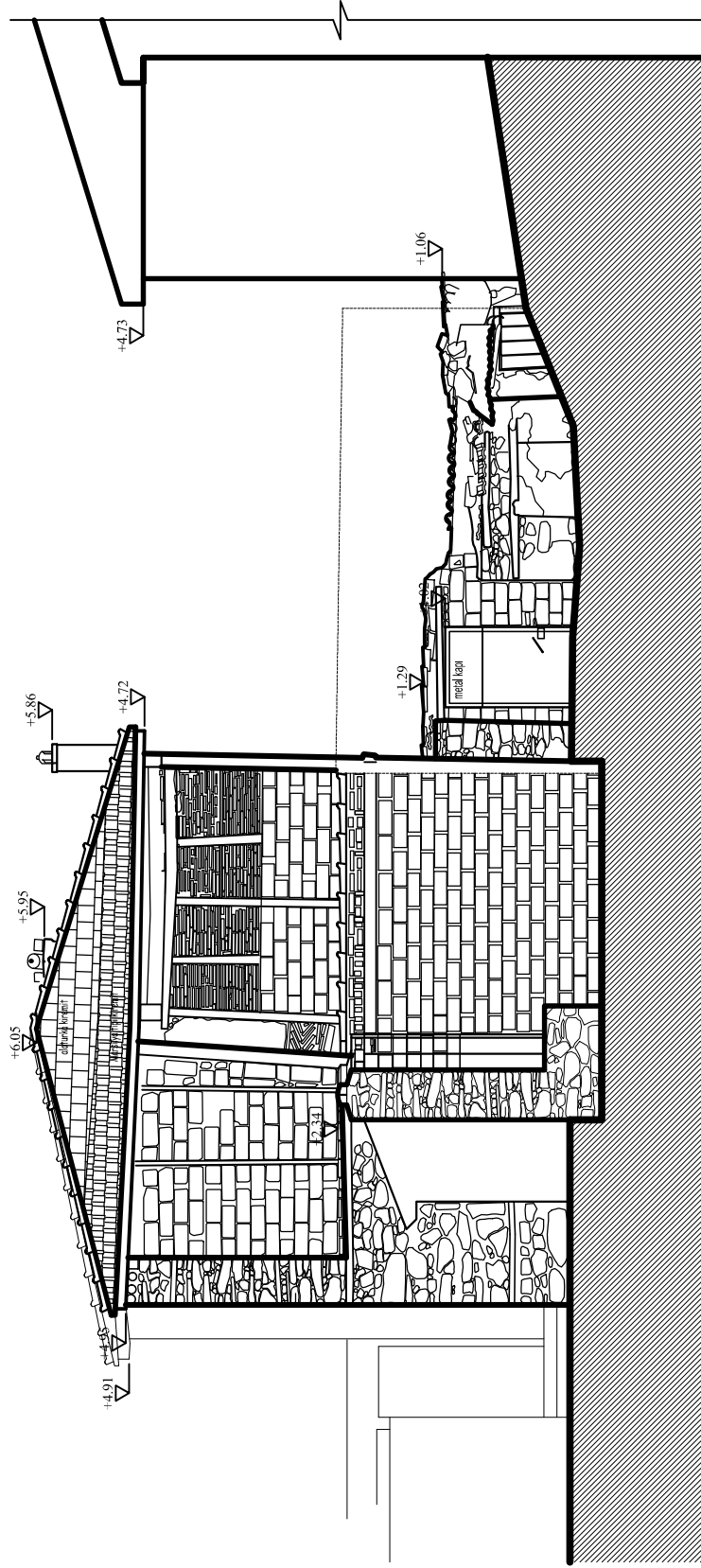
EK-14 Rölöve Güneydoğu cephesi

RÖLÖVE

PAFTA ADI: Güneydoğu cephesi
PAFTA NO: RL14

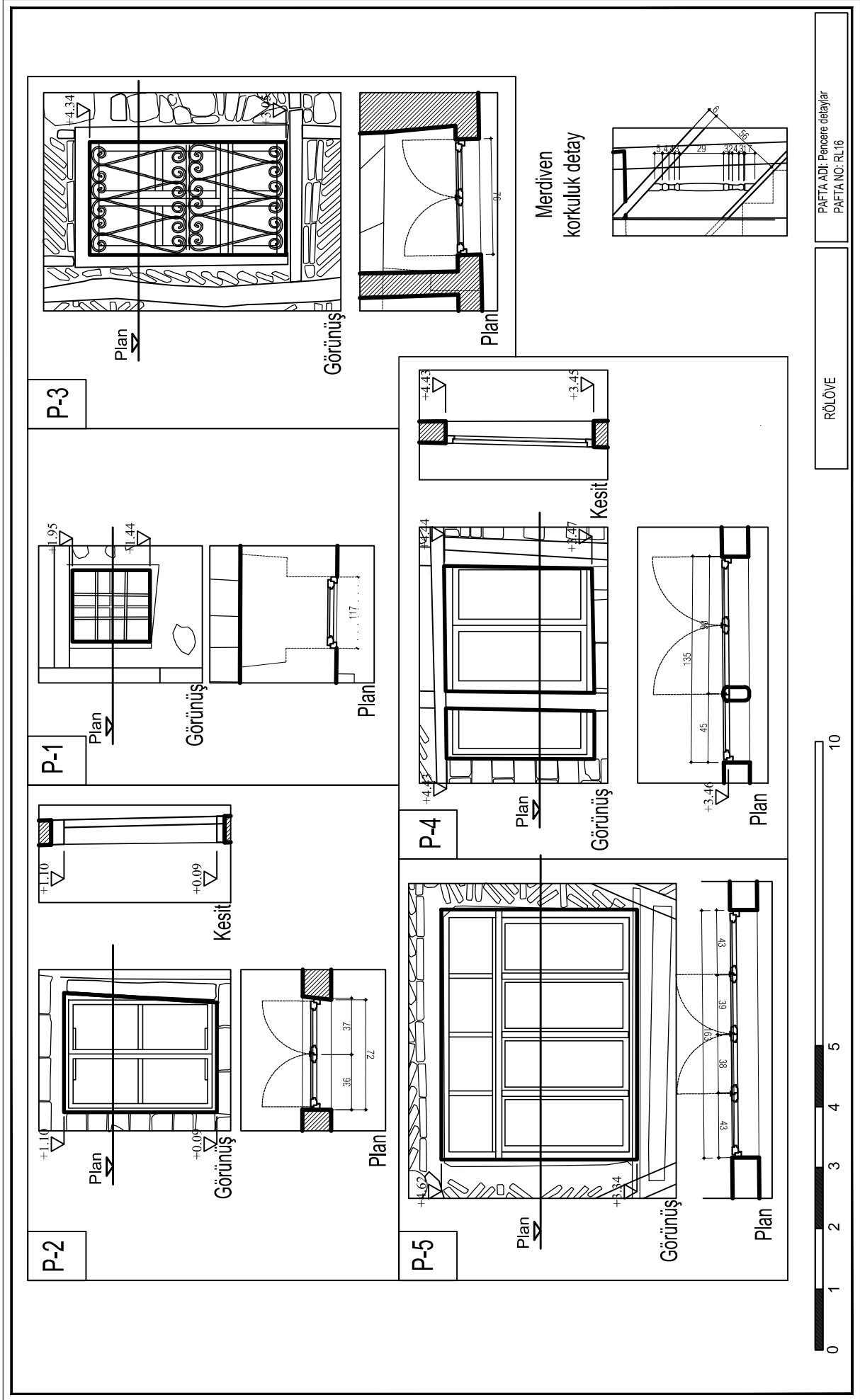
EK-15 Rölöve Kúzeybatı

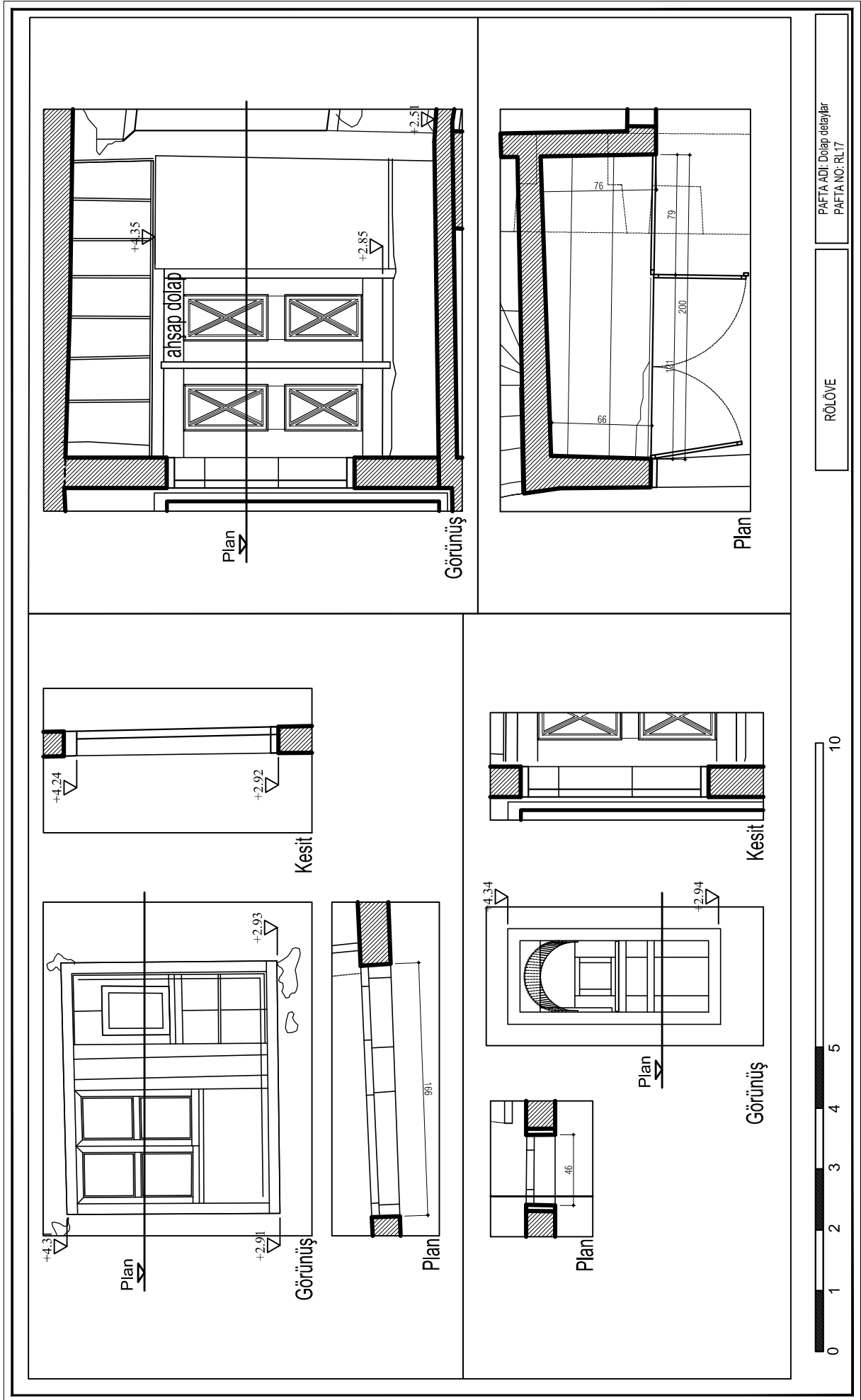
RÖLÖVE

PAFTA ADI: Kúzeybatı
PAFTA NO: RL15

EK-16 Rölöve Pencere detaylar

EK-17 Rölöve Dolap detaylar

DEĞİŞİM ve BOZULMALAR

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ RESTORASYON
BİLİM DALI

SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ

DANIŞMAN:
PROF.DR.M.CAN.HERSEK

HAZIRLAYAN:
029110641 OTGONBAATAR DEMBEREL

MALZEME BOZULMALARI

1. Avludaki taş ocağın alt döşemesi ve avlunun batı köşelerin taşlar yıkılmıştır.
2. Ahşap elemanlarda yıpranma ve bozulmalar mevcuttur.
3. Güneydoğu cephenin taş duvarın altı kısım nemlenmiştir.
4. Pencerenin demir parmaklıklarda paslanmıştır.
5. Üst katın balık sırtı tuğla derz boşalması olmaktadır.
6. İç ve dış duvarların sıvası dökülmektedir.
7. Zemin katın toprak döşeme bozulmuştur.

YAPISAL SORUNLAR

8. Güneydoğu cephenin üst kattaki çıkmanın, taşıyıcı ahşap yapıların yıpranmasından üst kat tamamen kaymıştır.
9. Çati iskeletinde sehim vardır, üst örtüdeki kiremit kaplamada marsilya tipi kiremit eklenmiştir.

MÜDAHALELER

10. Güneybatı ve kuzeybatı cephelerde uygun olmayan tuğla duvar yapılmıştır.
11. Güneybatı cephesinin pencere ve kapıları uygun olmayan ahşap pencere kapı ile değiştirilmiştir.
12. Güneybatı ve güneydoğu cephelerdeki pencere ve kapıları tuğla ile doldurulmuştur.
13. Çati ve güneybatı, güneydoğu cephelerde uygun olmayan baca yapılmıştır.
14. Üst katın zeminde beton dökülmüştür.
15. Duvarları yağlı boya ile boyanmıştır.

RESTİTÜSYON KAYNAKLARI

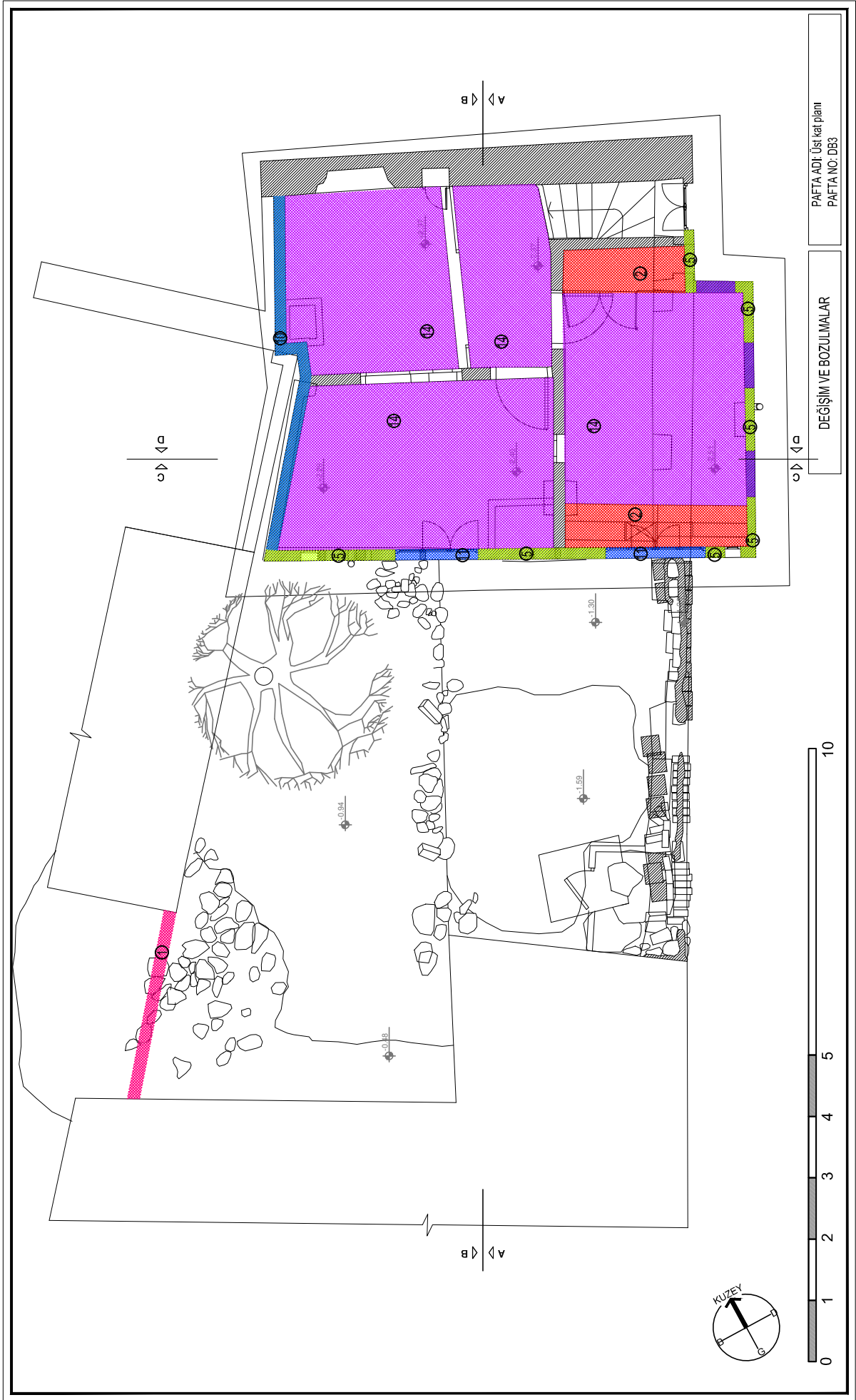
EK-18 Değişim ve Bozulmalar Zemin kat planı -0.30 kot

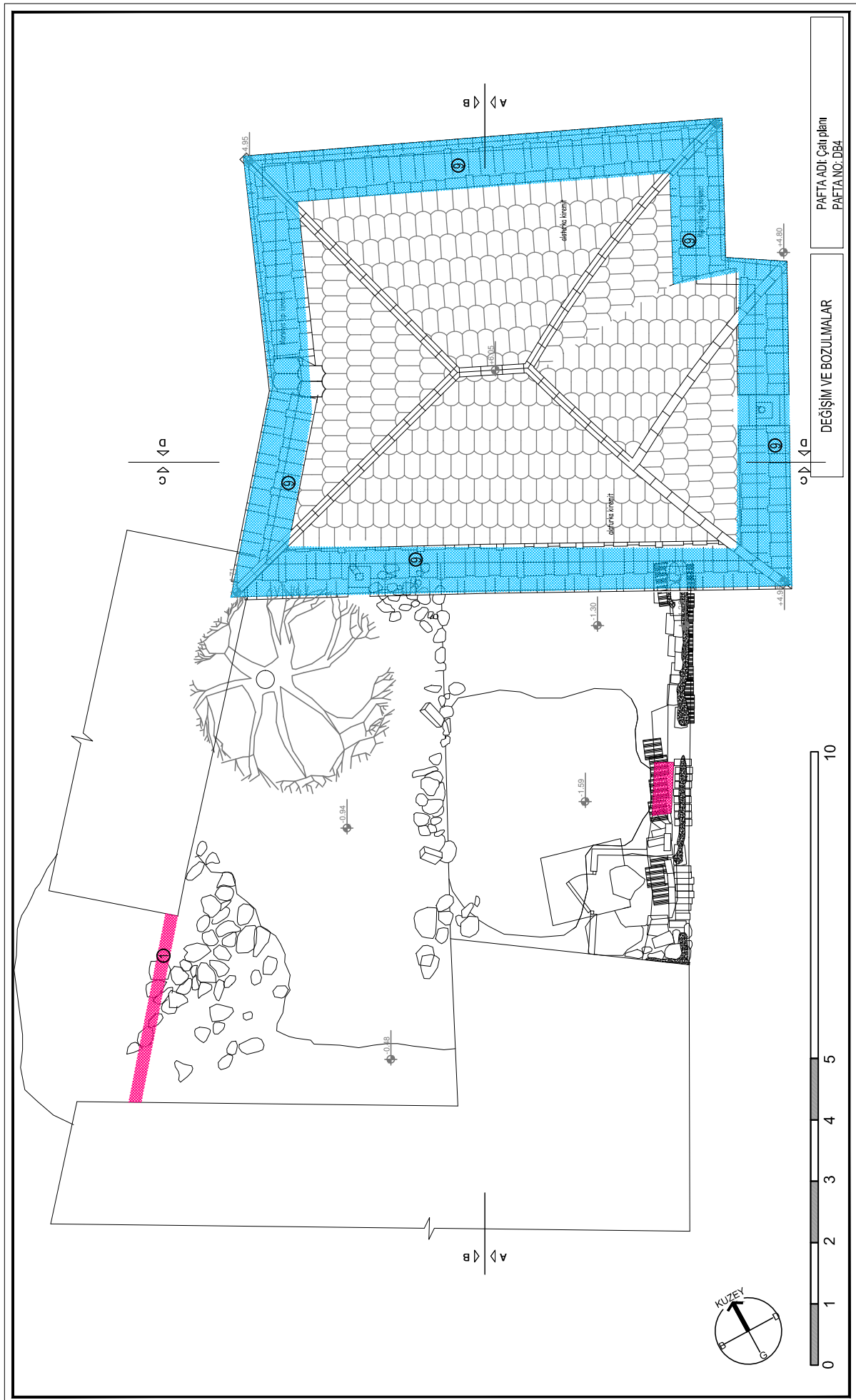
EK-19 Değişim ve Bozulmalar Zemin kat planı +1.75

EK-20 Değişim ve Bozulmalar Üst kat planı

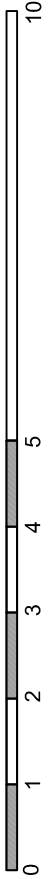
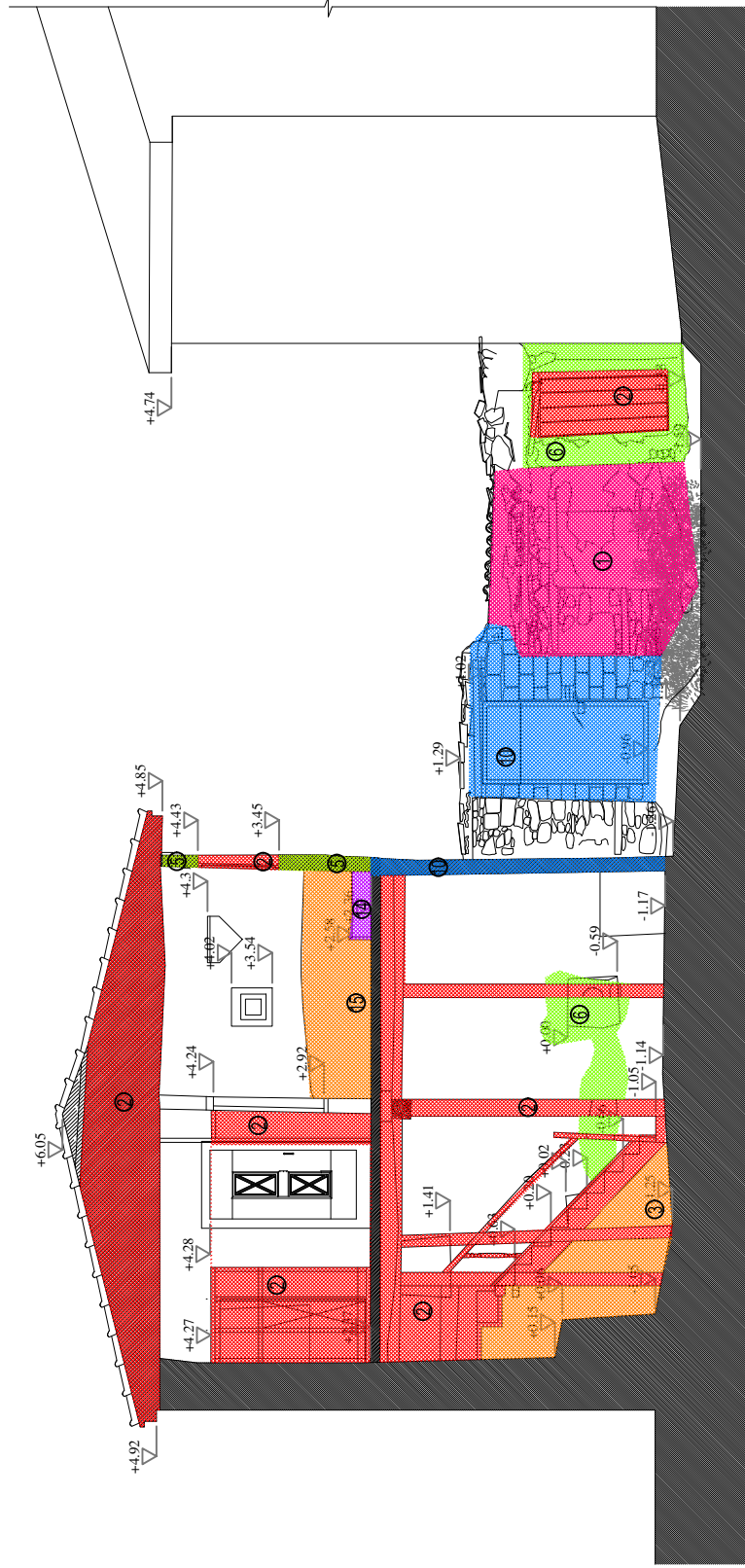
EK-21 Değişim ve Bozulmalar Çatı planı

EK-22 Değişim ve Bozulmalar Tavan plan

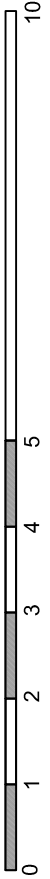
EK-24 Değişim ve Bozulmalar Kesit B-B

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

PAFTA ADI: Kesit B-B
PAFTA NO: DB7

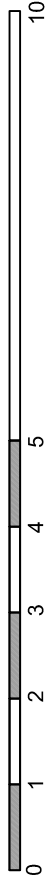
EK-25 Değişim ve Bozulmalar Kesit C-C

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

PAFTA ADI: Kesit C-C
PAFTA NO: DB8

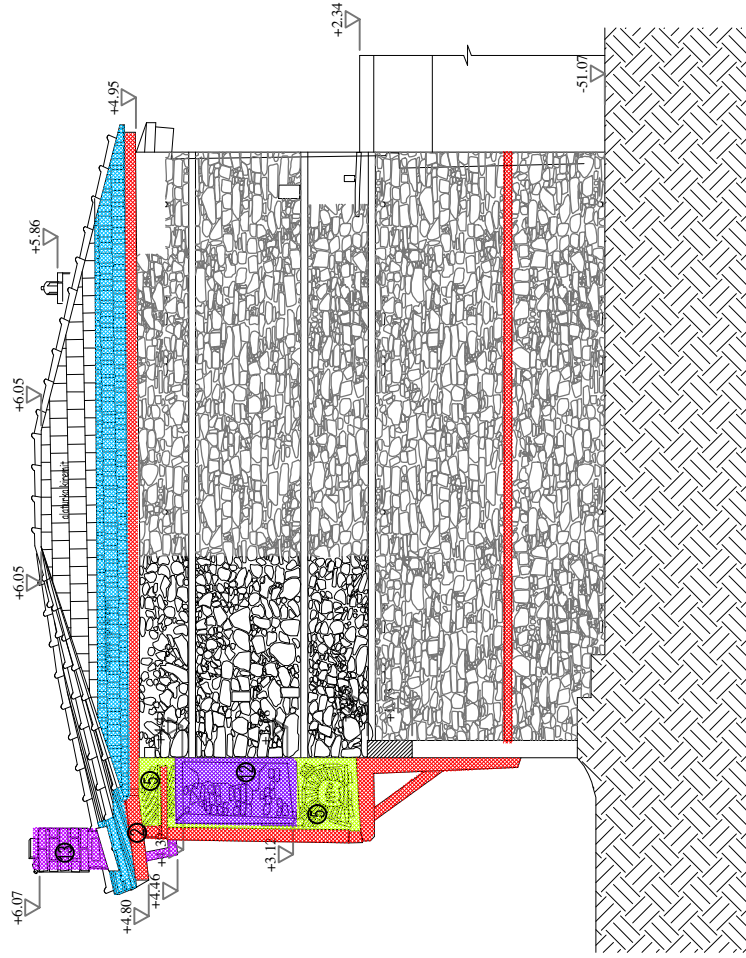
EK-26 Değişim ve Bozulmalar Kesit D-D

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

PAFTA ADI: Kesit D-D
PAFTA NO: DB9

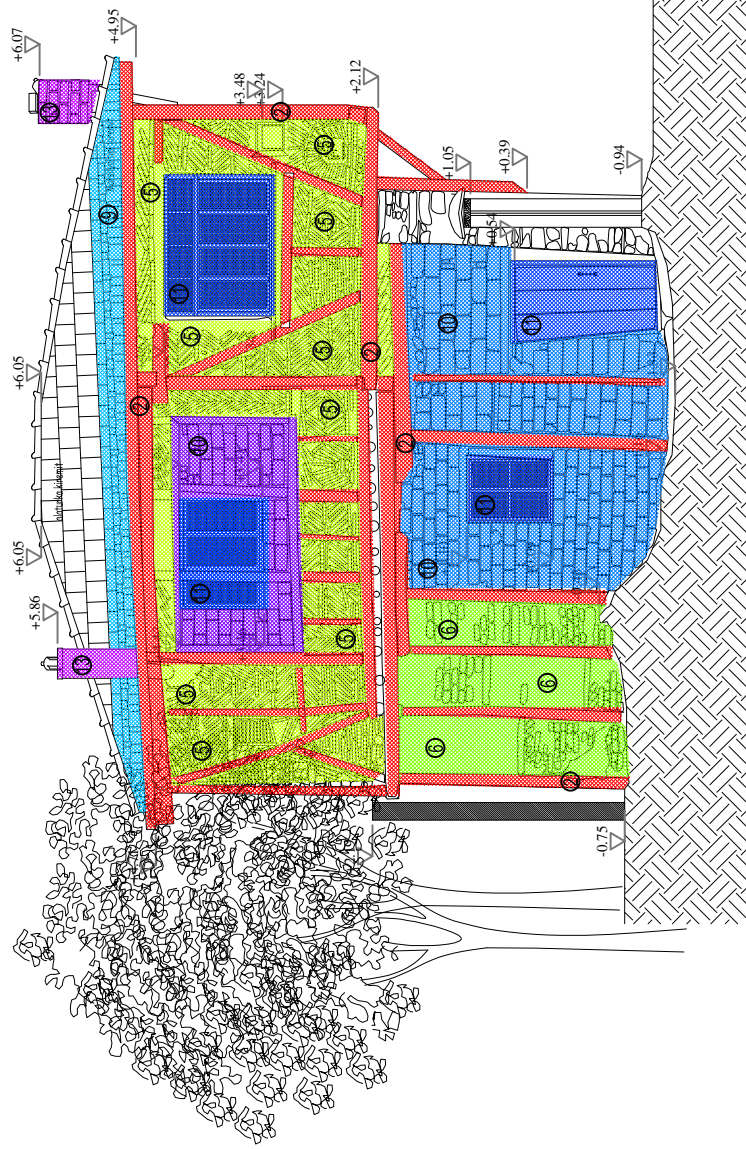
EK-27 Değişim ve Bozulmalar Kuzeydoğu cephesi

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

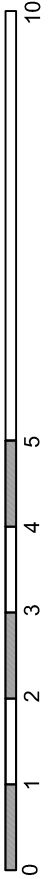
PAFTA ADI: Kuzeydoğu cephesi
PAFTA NO: DB10

EK-28 Değişim ve Bozulmalar Güneybatı cephesi

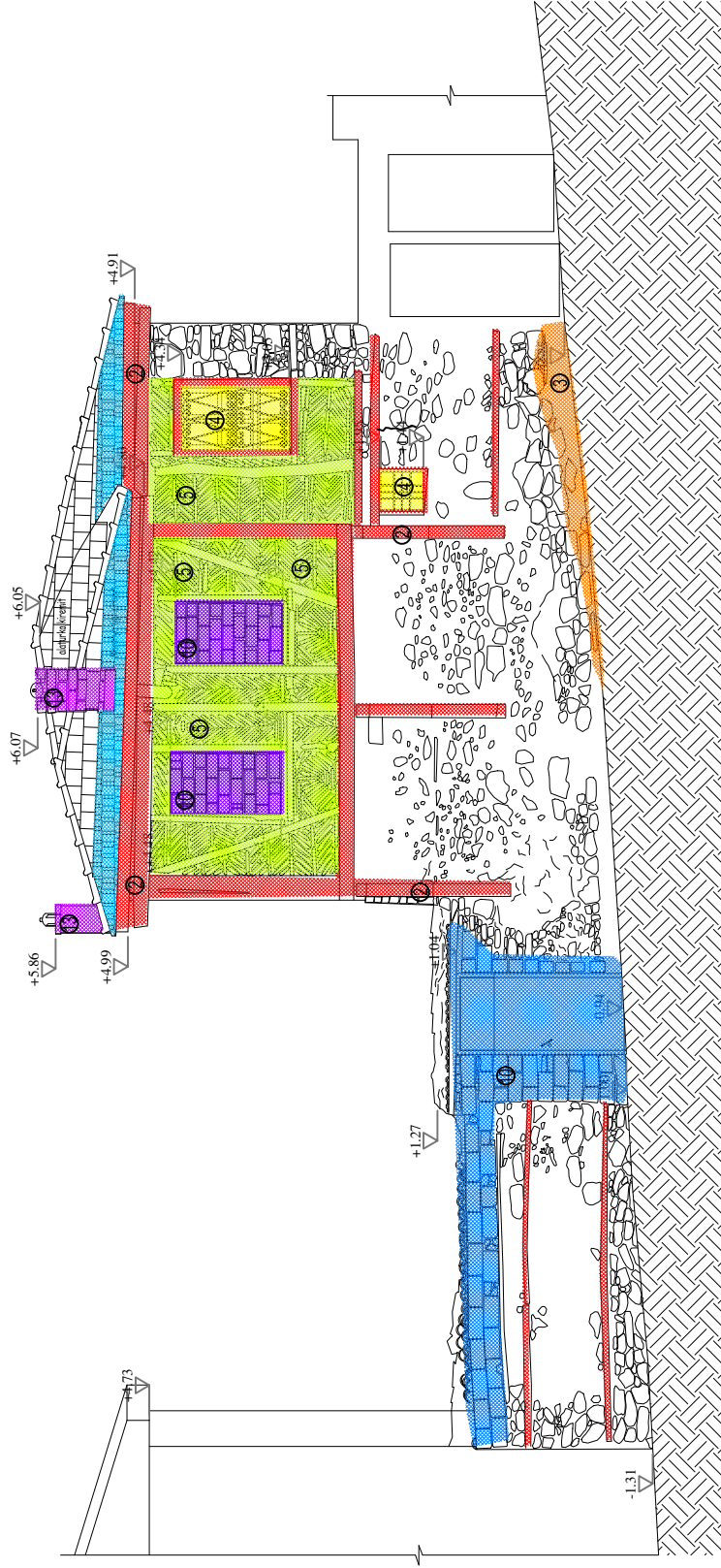

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

PAFTA ADI: Güneybatı cephesi
PAFTA NO: DB11

EK-29 Değişim ve Bozulmalar Güneydoğu cephesi

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

PAFTA ADI: Güneydoğu cephesi
PAFTA NO: DB12

RESTİTÜSYON KAYNAKLARI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ RESTORASYON
BİLİM DALI

SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ

DANIŞMAN:
PROF.DR.M.CAN.HERSEK

HAZIRLAYAN:
029110641 OTGONBAATAR DEMBEREL

A) YAPIDAKİ MEVCUT VERİLERDEN GELEN KESİN BİLGİLER

- Rölöve sonucu varlığı belirlenen
elemanlar
- İzi olup konum, boyut, biçim ve
malzemesi yapıdaki diğer
örneklerden belirlenenler
- İzi olmayan, ancak varlığı diğer
örneklerden tespit edilenler

B) KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN GELEN BİLGİLER

- İzi olup konum, boyut, biçim ve
malzemesi benzer yapılardan
belirlenenler
- İzi olmayan, ancak varlığı benzer
yapılardan tespit edilenler

D) Görsel kaynaklardan gelen bilgiler

- İzi olup konum, boyut, biçim ve
malzemesi benzer yapılardan
belirlenenler
- İzi olmayan, ancak varlığı benzer
yapılardan tespit edilenler

RESTİTÜSYON KAYNAKLARI

10

5

4

3

2

1

0

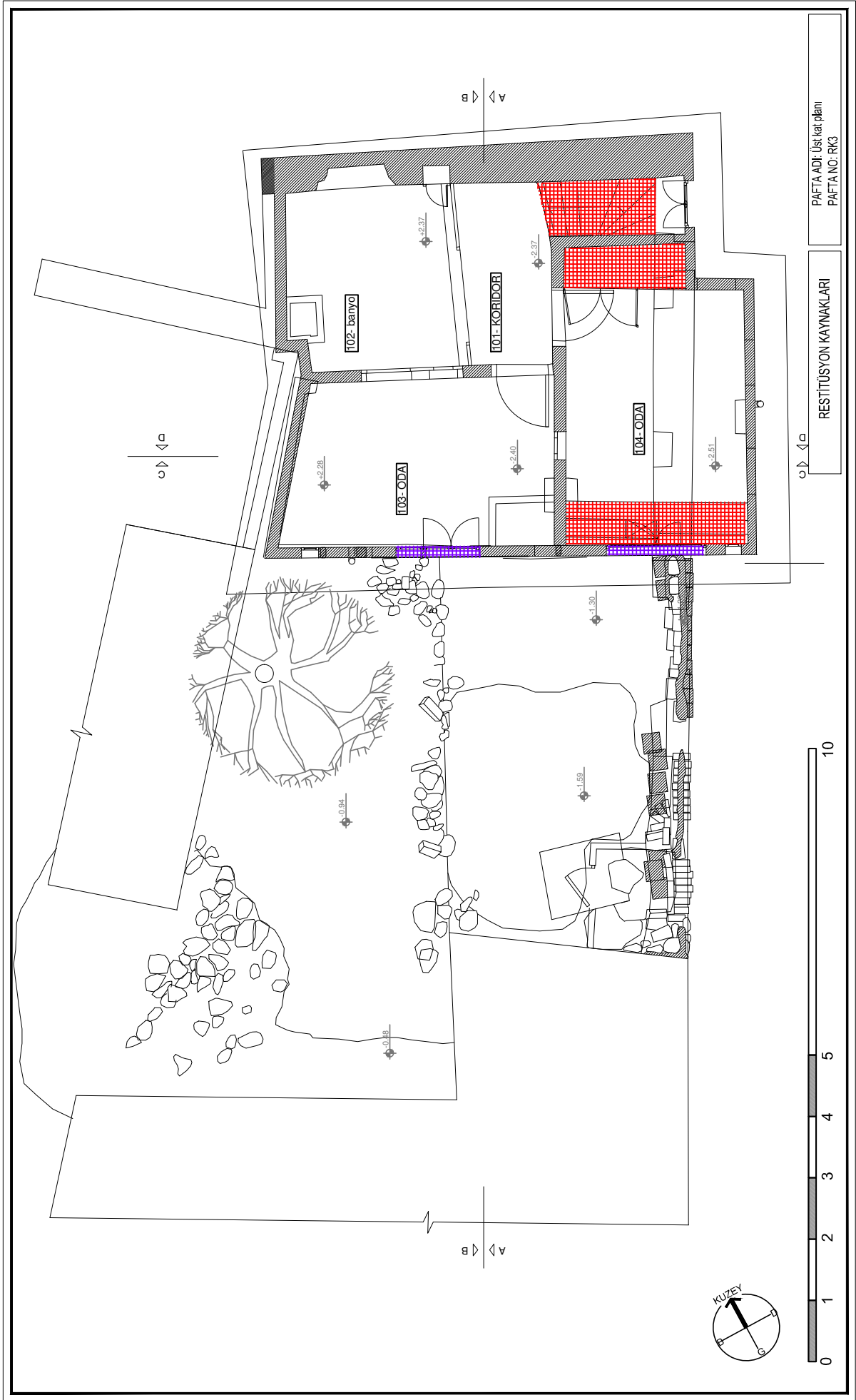
EK-31 Restitüsyon kaynakları Zemin kat planı -0.30 kot

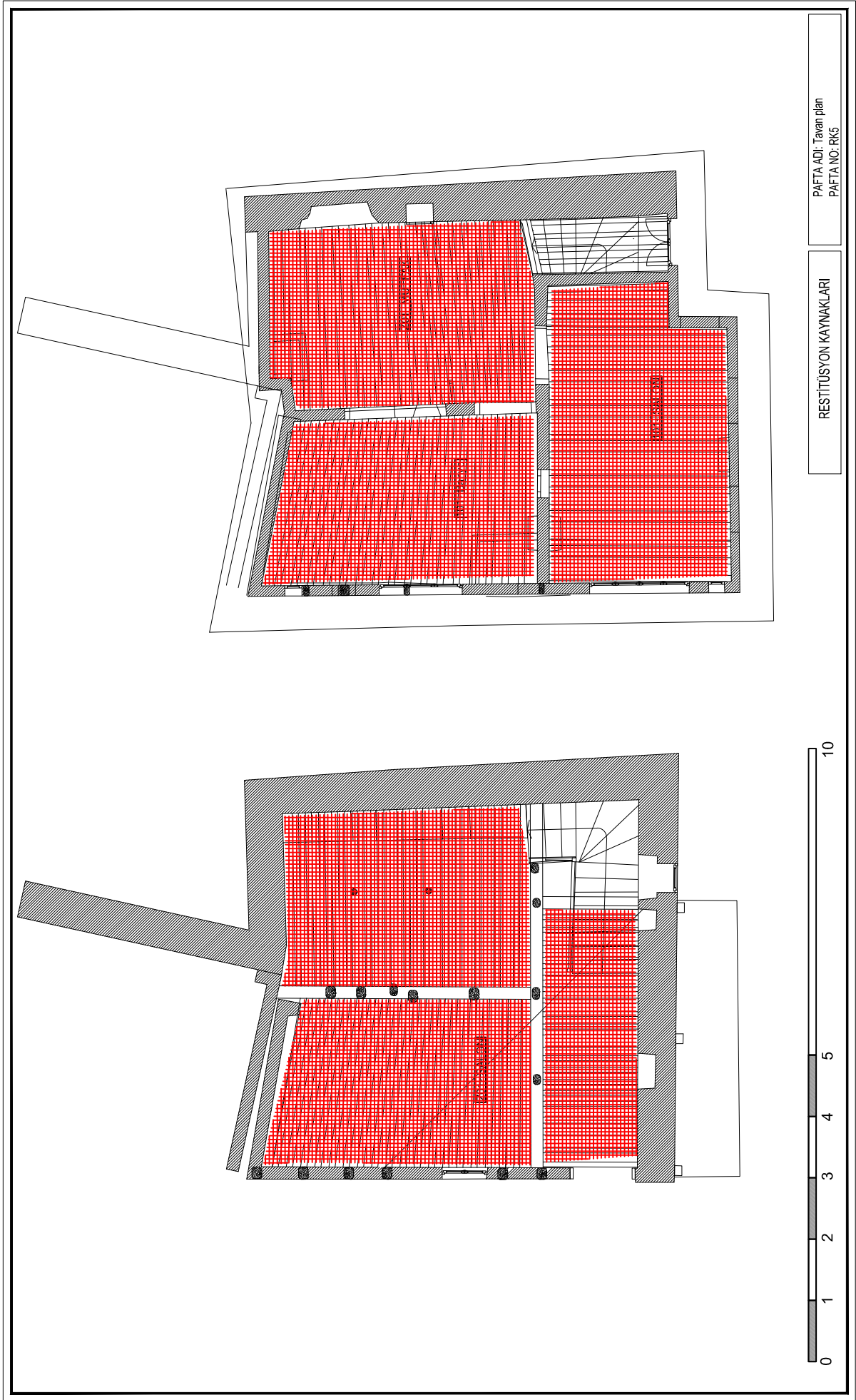
EK-32 Restitüsyon kaynakları Zemin kat planı +1.70 kot

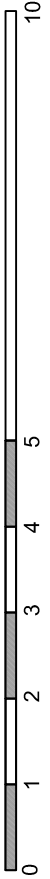
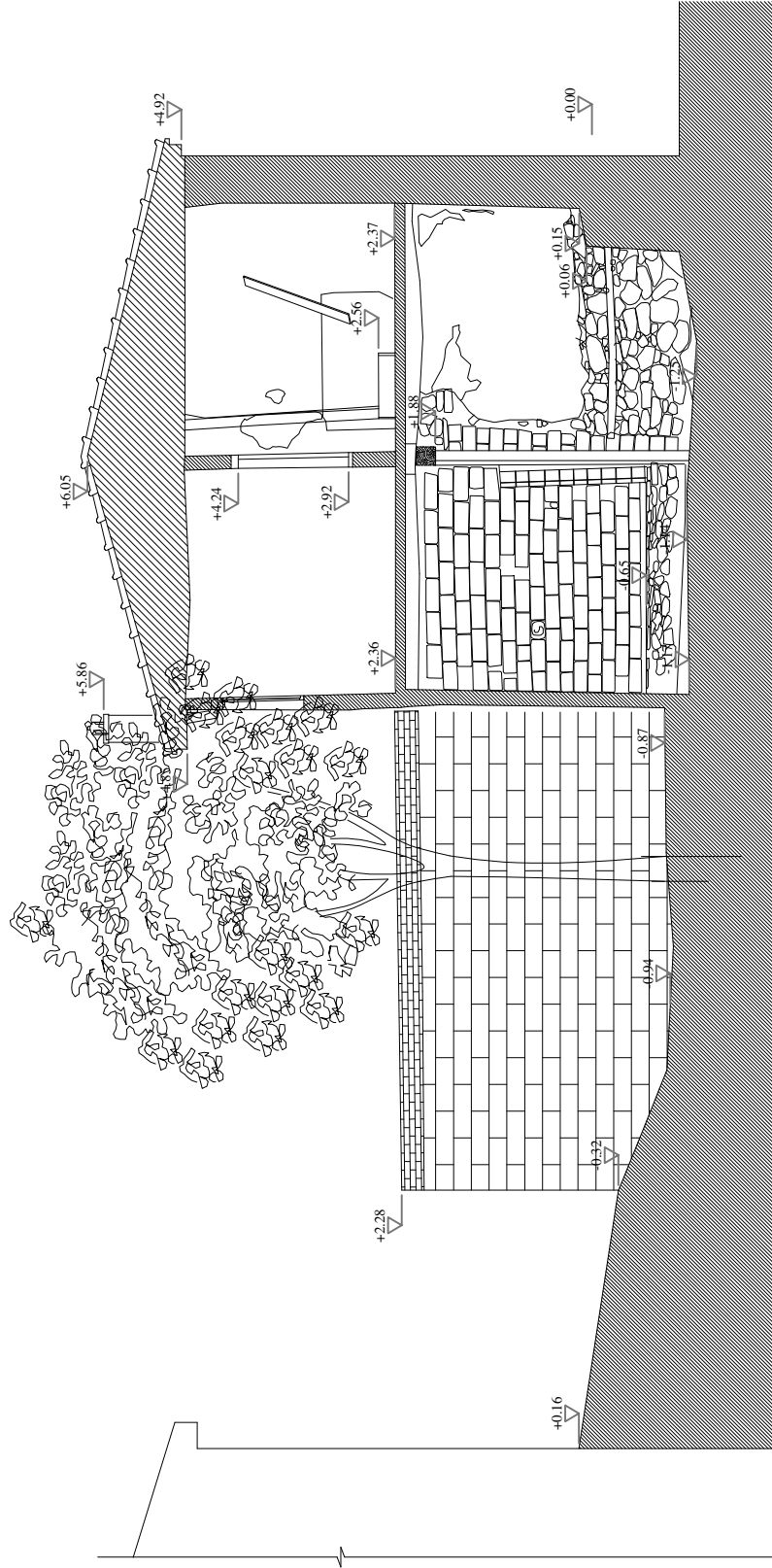
EK-33 Restitüsyon kaynakları Üst kat planı

EK-35 Restitüsyon kaynakları Tavan plan

EK-36 Restitüsyon kaynakları Kesit B-B

RESTİTÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Kesit B-B
PAFTA NO: RK6

EK-37 Restitüsyon kaynakları Kesit A-A

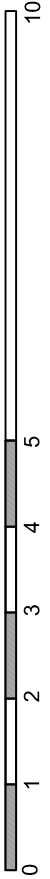
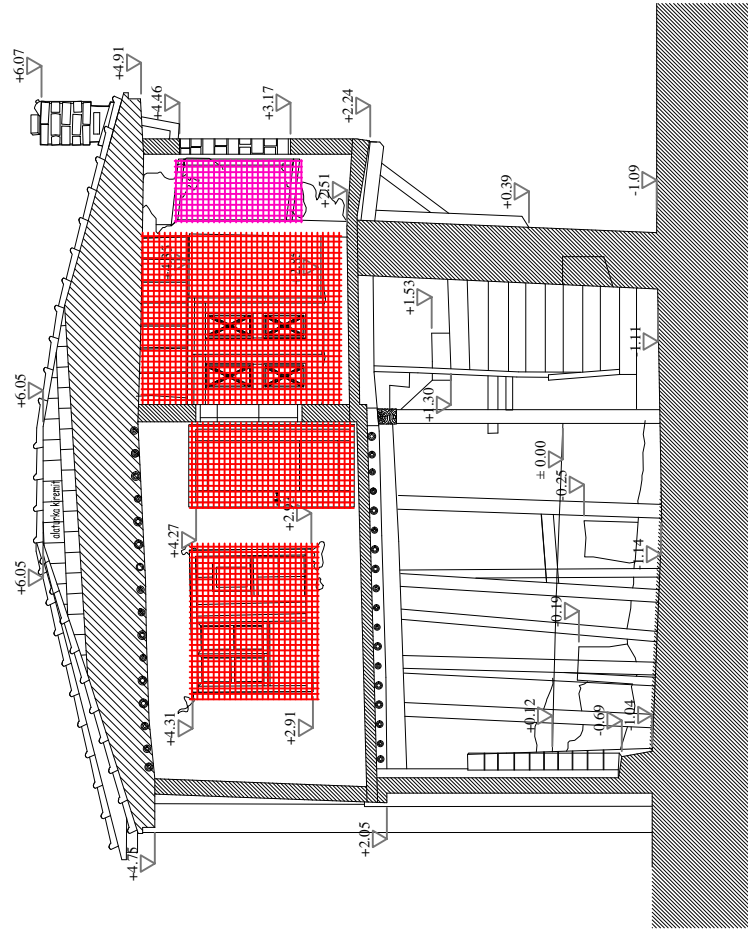

0 1 2 3 4 5 10

RESTİTÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Kesit A-A
PAFTA NO: RK7

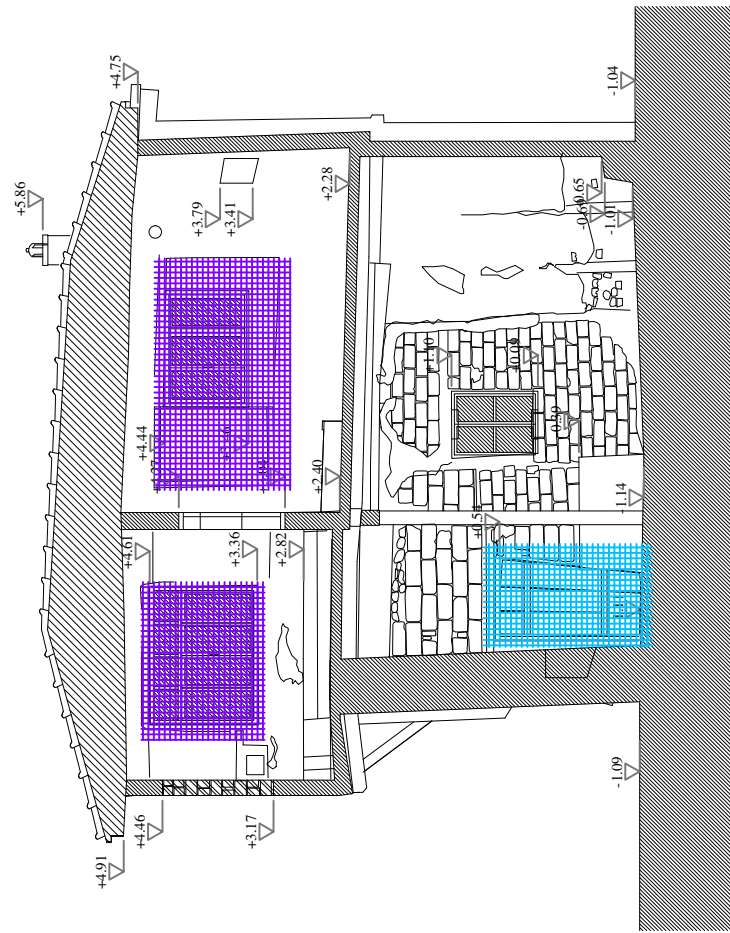
EK-38 Restitüsyon kaynakları Kesit C-C

RESTITÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Kesit C-C
PAFTA NO: RK8

EK-39 Restitüsyon kaynakları Kesit D-D

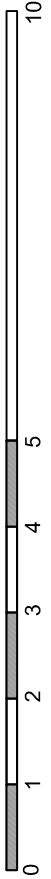
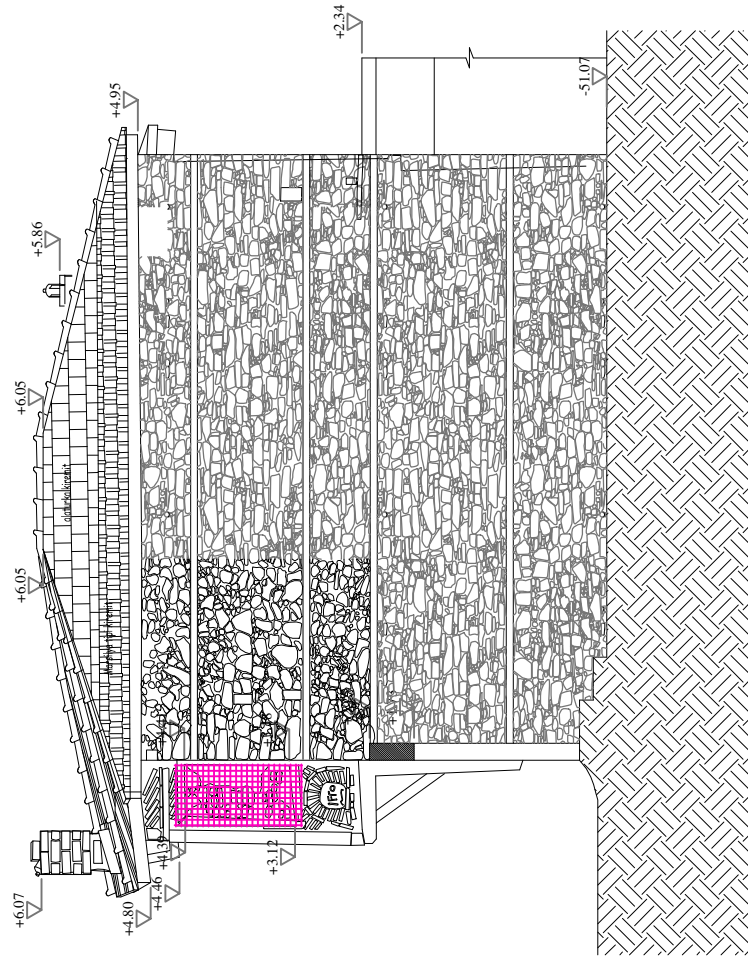

Age Group	Number of People
0	1
1	2
2	3
3	4
4	5
5	6
10	7

RESTİTÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Kesit D-D
PAFTA NO: RK9

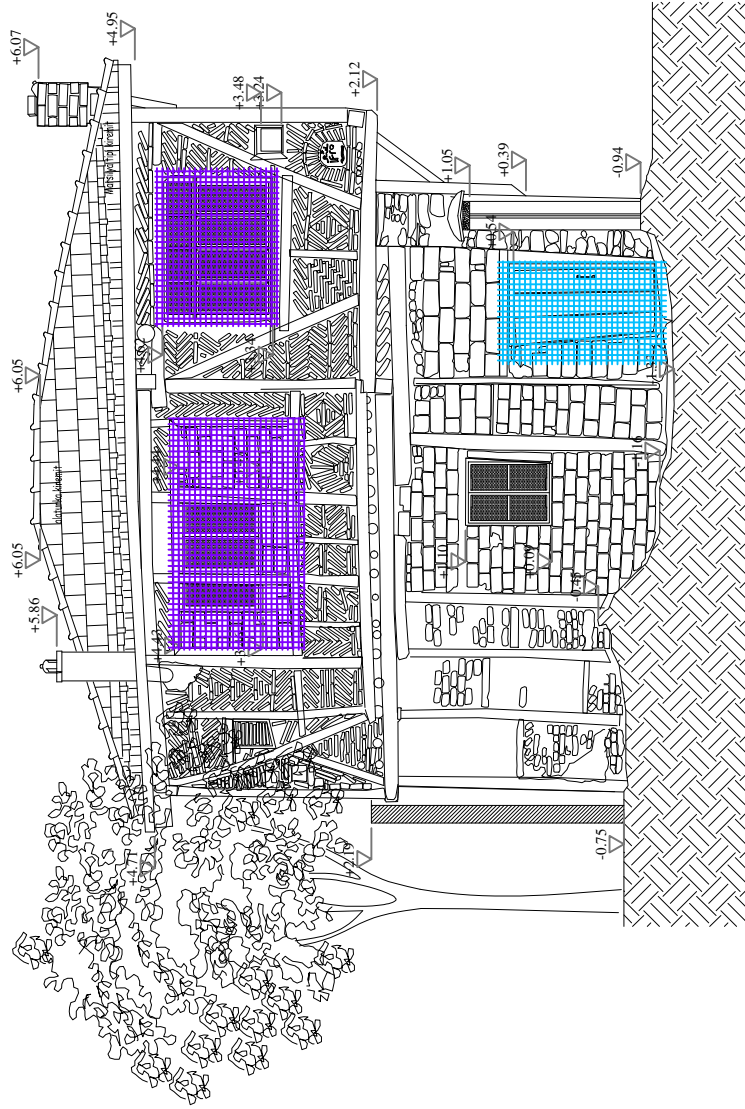
EK-40 Restitüsyon kaynakları Kuzeydoğu cephesi

RESTITÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Kuzeydoğu cephesi
PAFTA NO: RK10

EK-41 Restitüsyon kaynakları Güneybatı cephesi

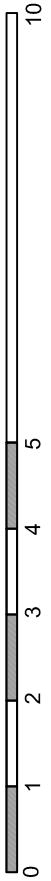
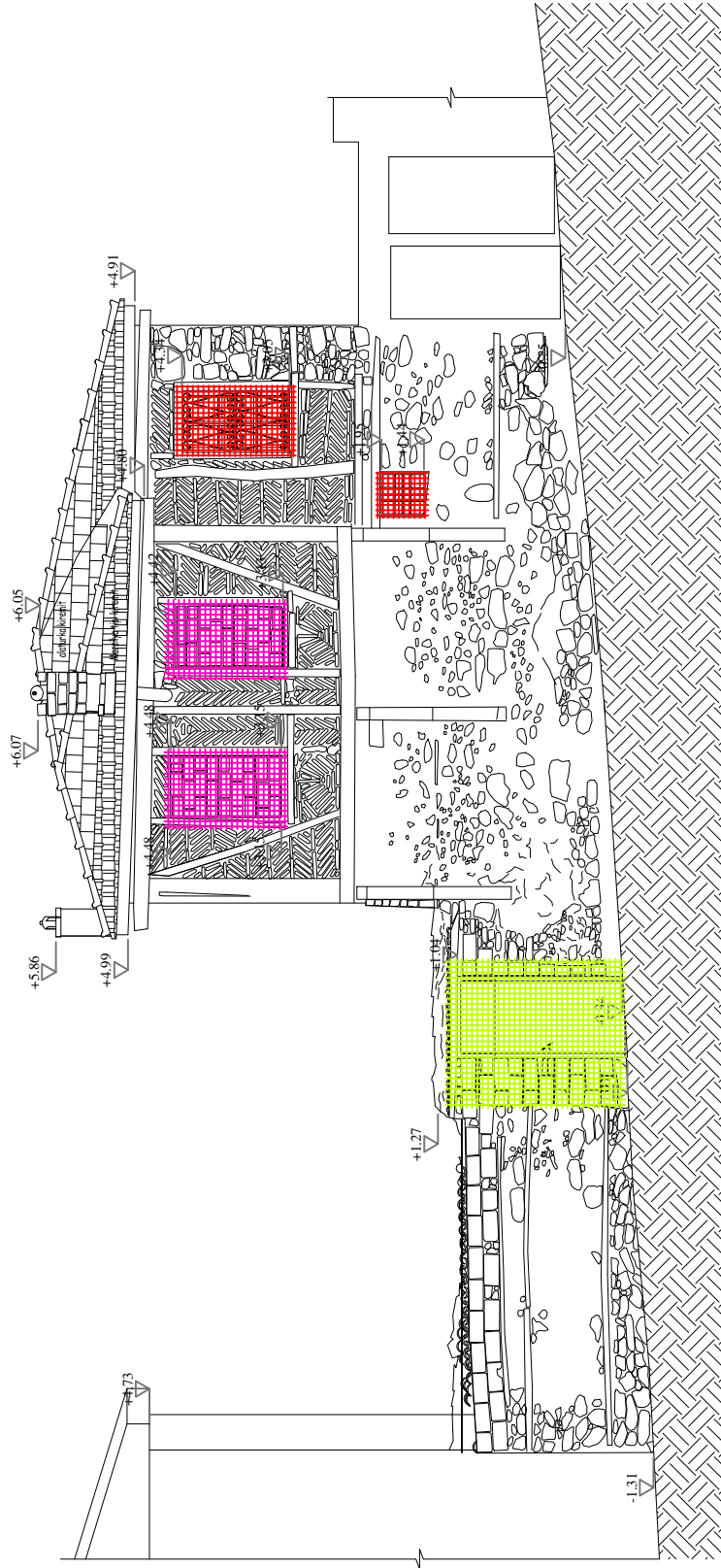

0 1 2 3 4 5 10

RESTITÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Güneybatı cephesi
PAFTA NO: RK11

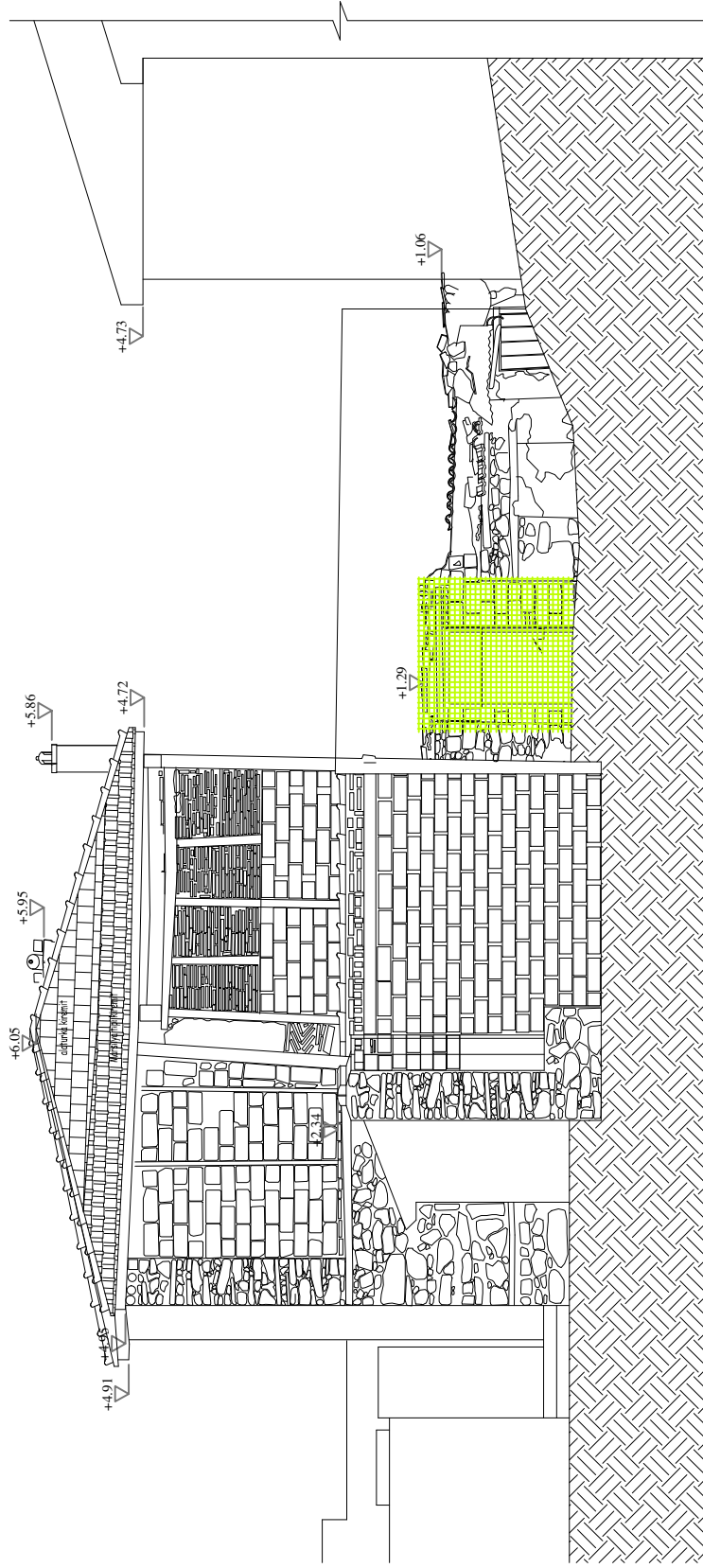
EK-42 Restitüsyon kaynakları Güneydoğu cephesi

RESTITÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Güneydoğu cephesi
PAFTA NO: RK12

EK-43 Restitüsyon kaynakları Kuzeybatı cephesi

0 1 2 3 4 5 10

RESTITÜSYON KAYNAKLARI

PAFTA ADI: Kuzeybatı cephesi
PAFTA NO: RK13

RESTİTÜSYON

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ RESTORASYON
BİLİM DALI

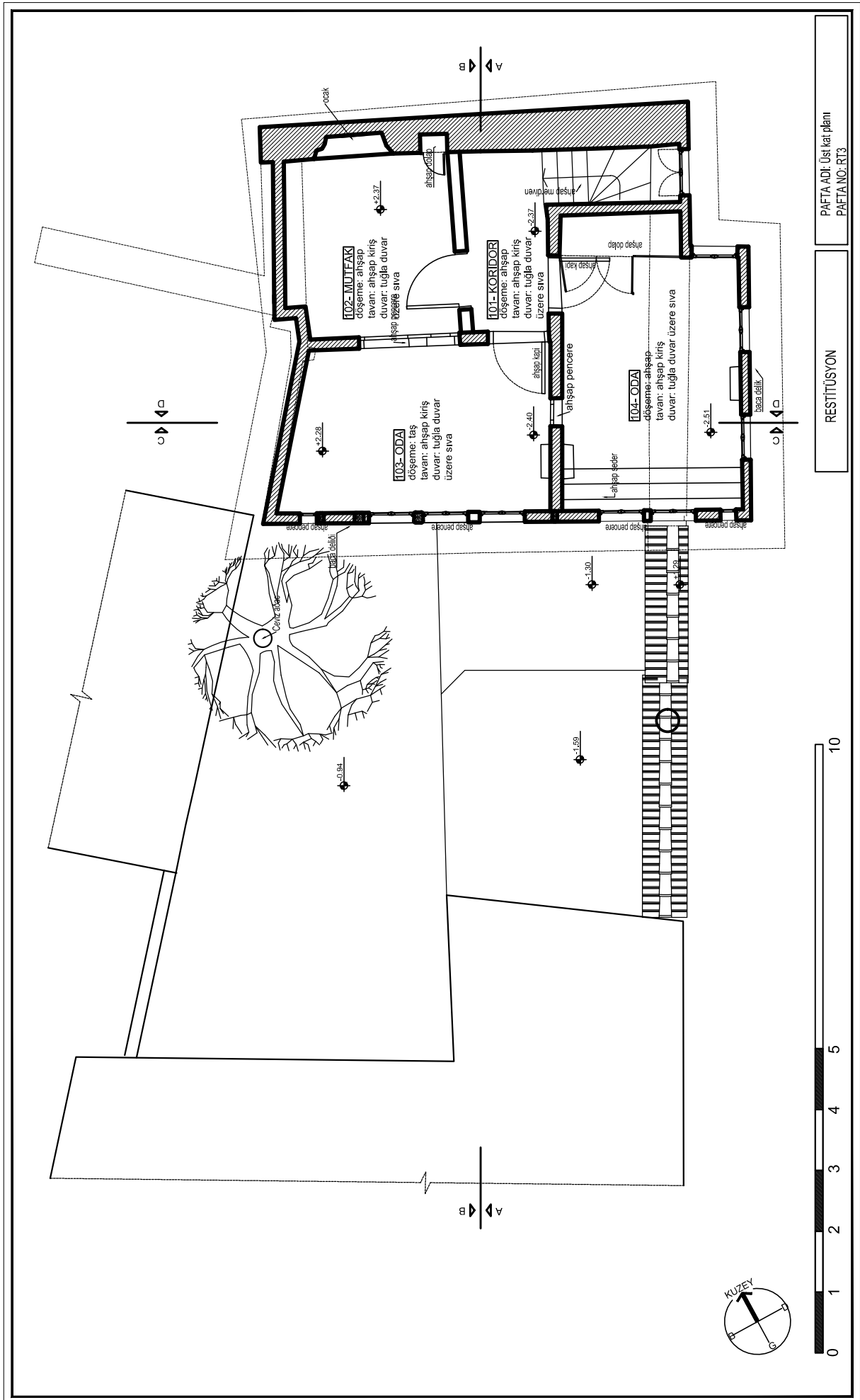
SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ

DANIŞMAN:
PROF.DR.M.CAN.HERSEK

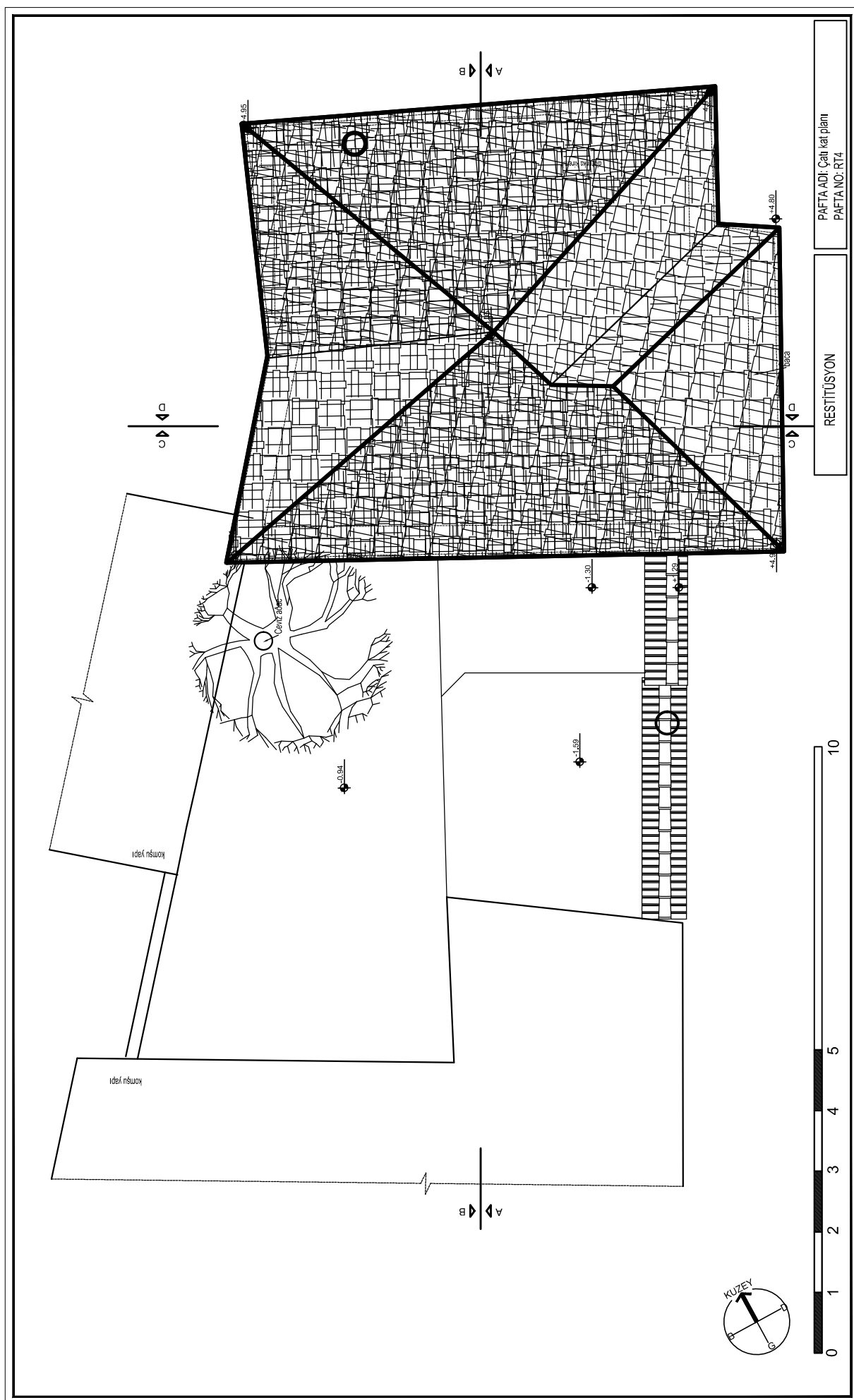
HAZIRLAYAN:
029110641 OTGONBAATAR DEMBEREL

RÖLÖVE

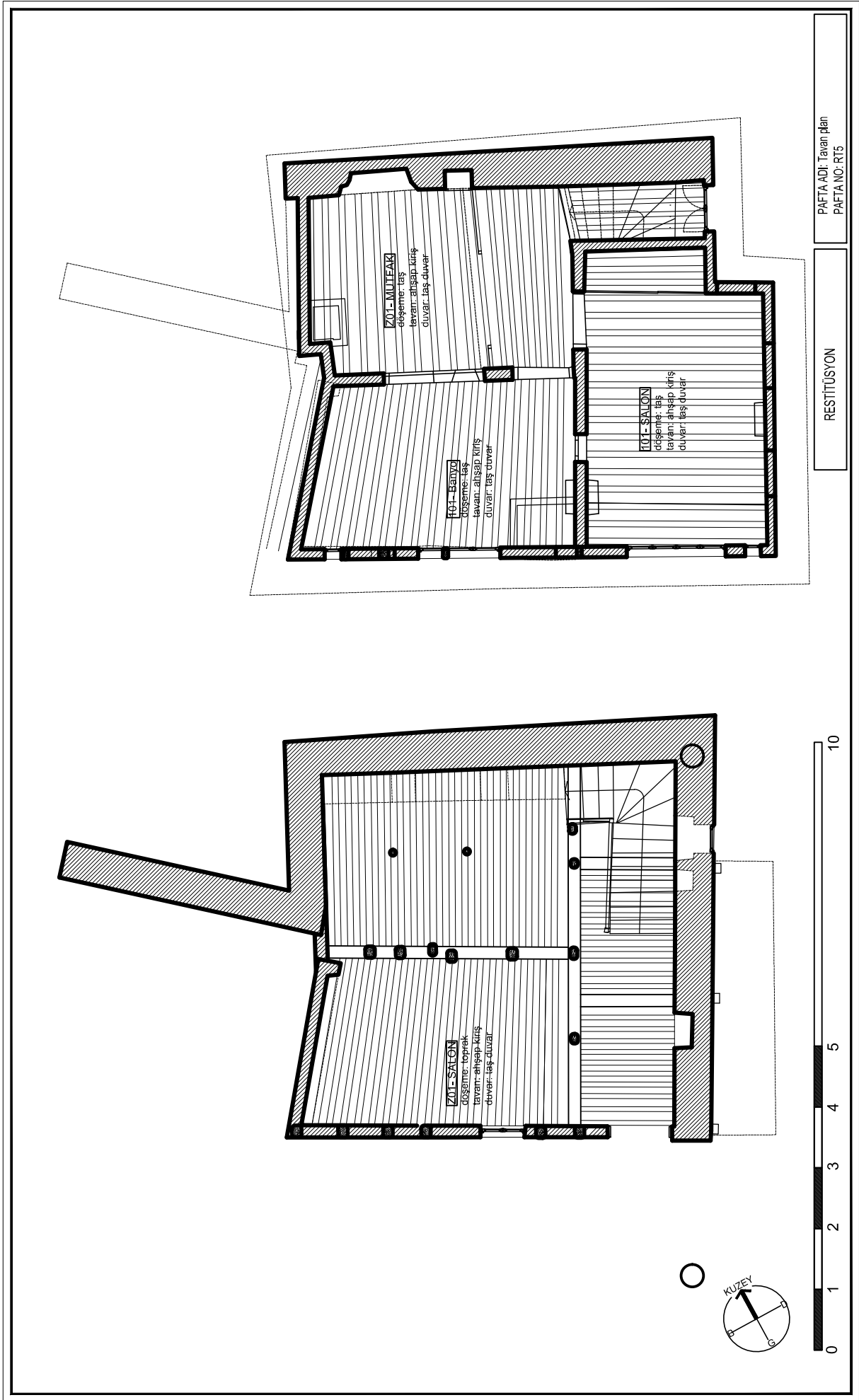
EK-46 Restitüsyon Üst kat planı

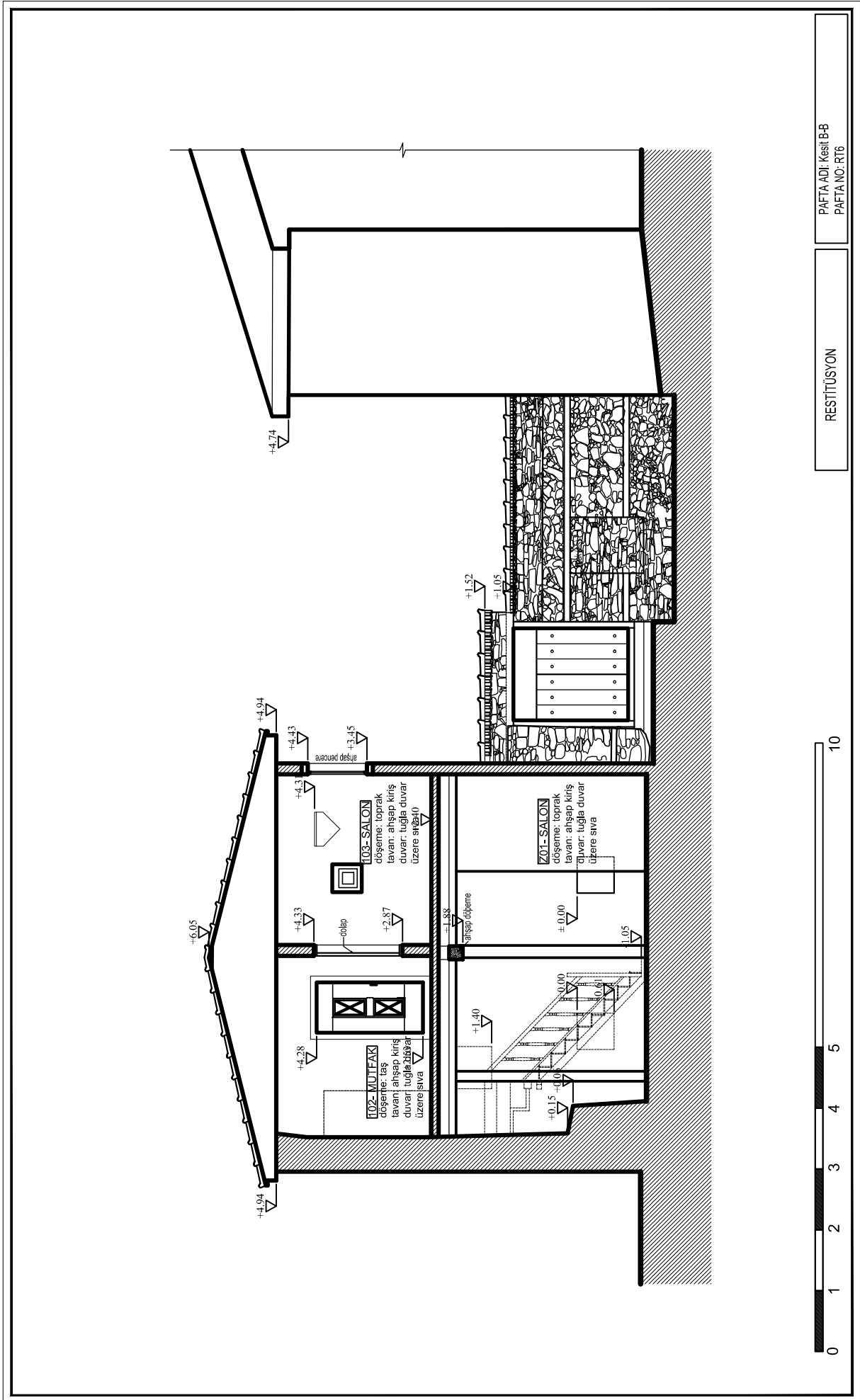
EK-47 Restitüsyon Çatı kat planı

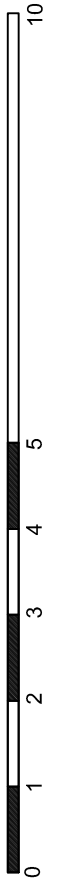
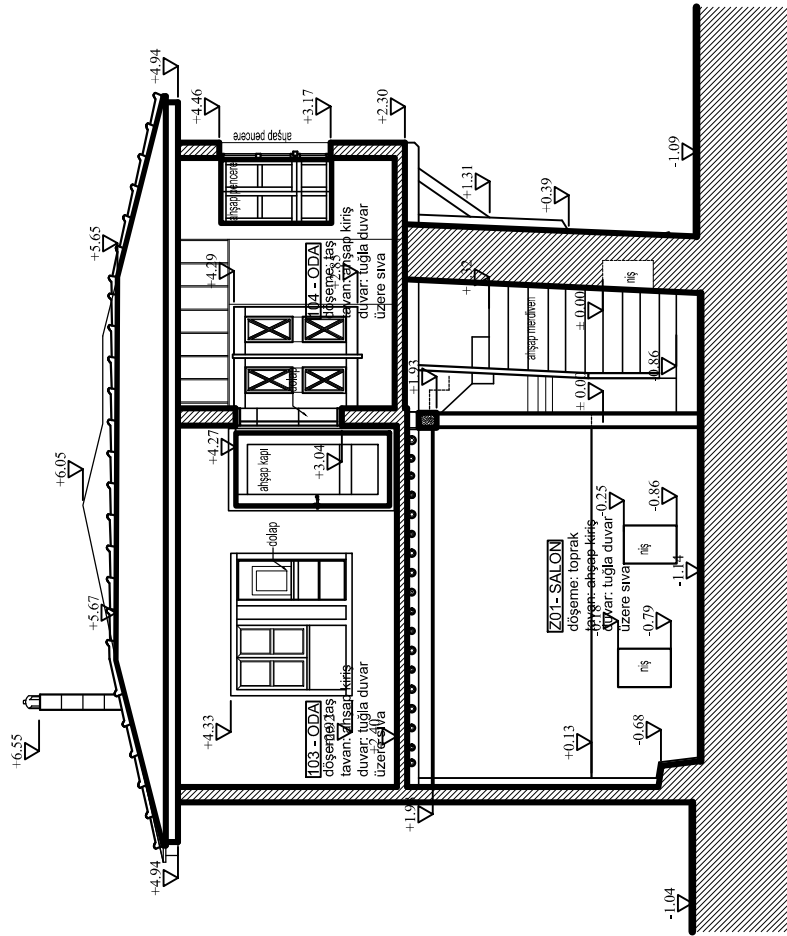
EK-48 Restitüsyon Tavan plan

EK-49 Restitüsyon Kesit B-B

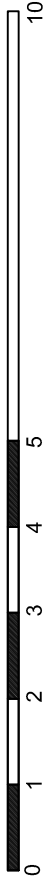
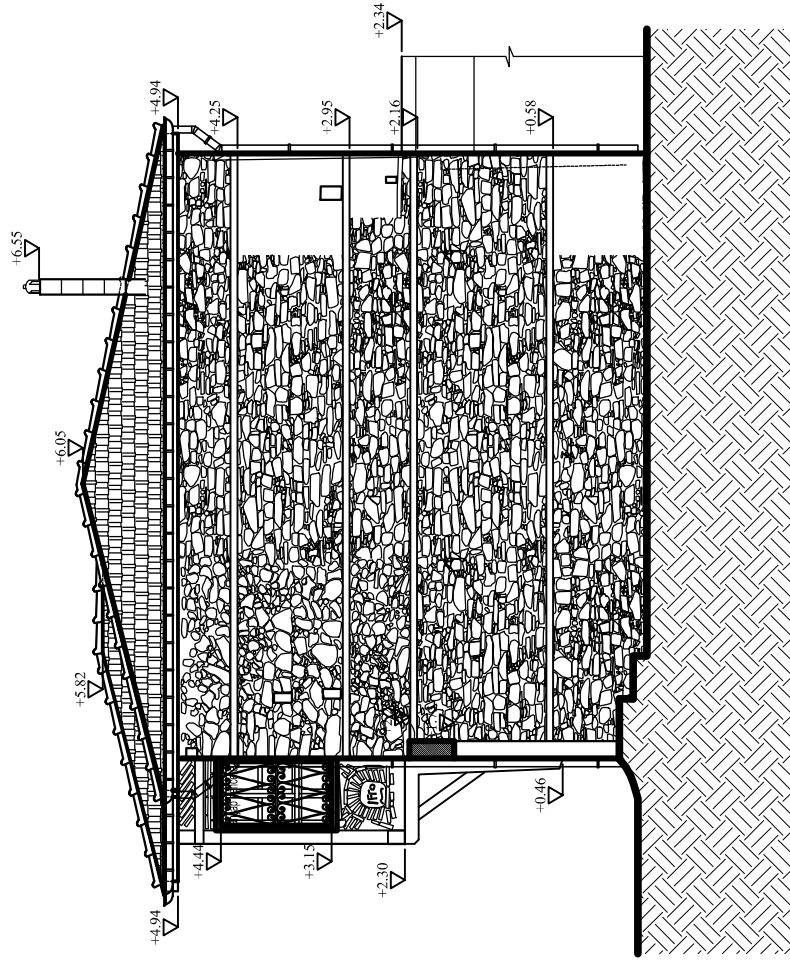
EK-51 Restitüsyon Kesit C-C

RESTITÜSYON

PAFTA ADI: Kesit C-C
PAFTA NO: RT8

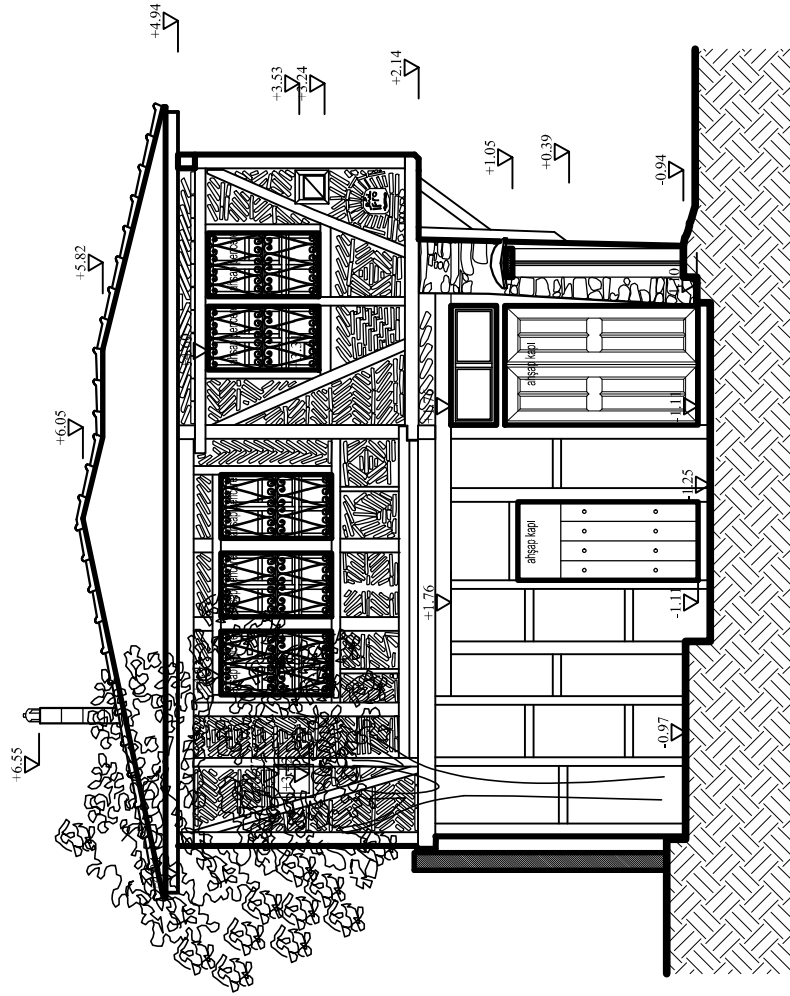
EK-53 Restitüsyon Kuzeydoğu cephesi

RESTİTÜSYON

PAFTA ADI: Kuzeydoğu cephesi
PAFTA NO: RT10

EK-54 Restitüsyon Güneybatı cephesi

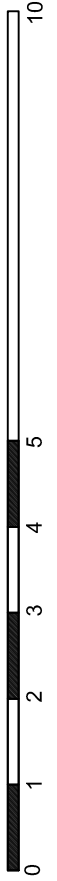
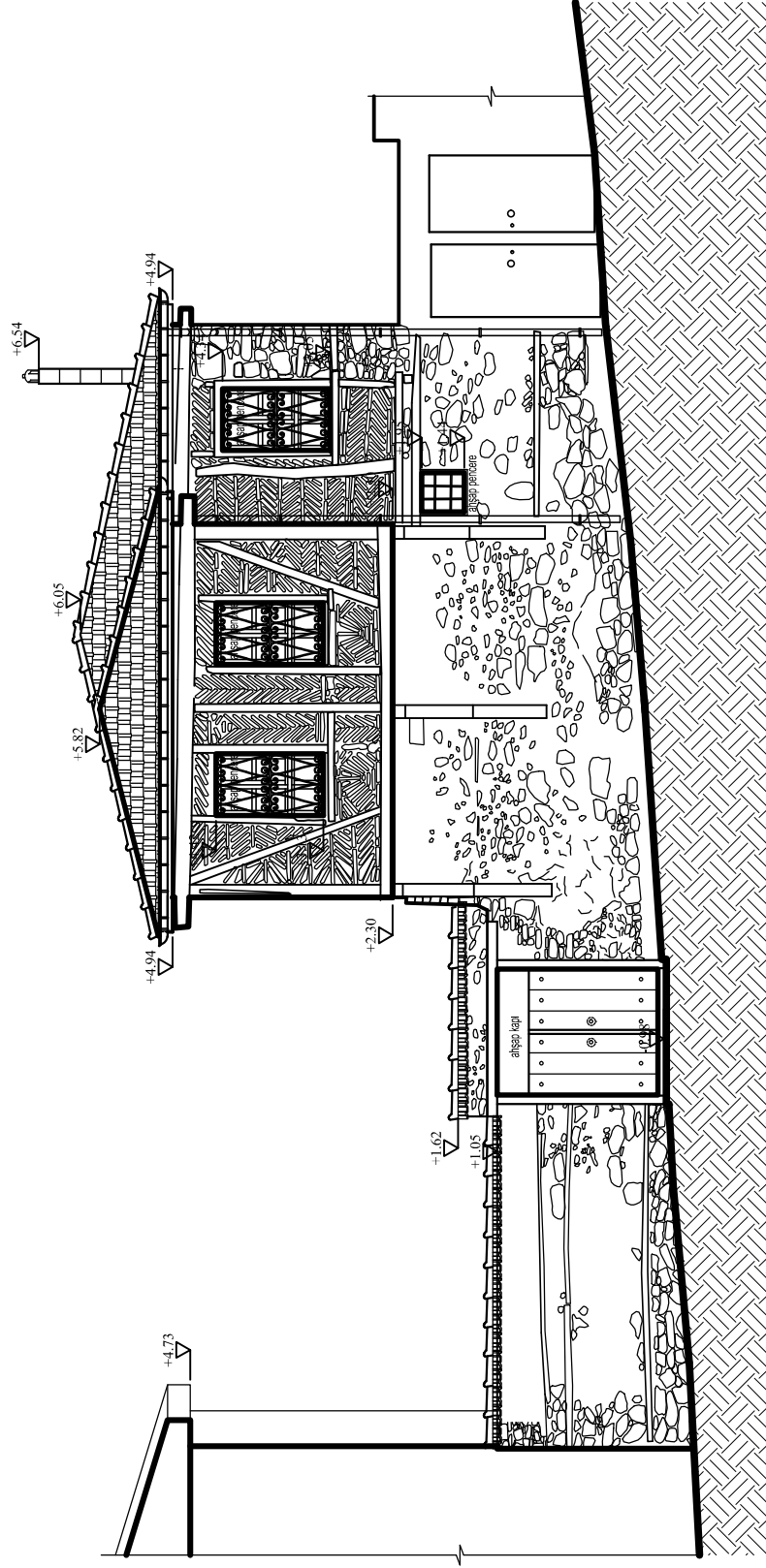

0 1 2 3 4 5 10

RESTİTÜSYON

PAFTA ADI: Güneybatı cephesi
PAFTA NO: RT11

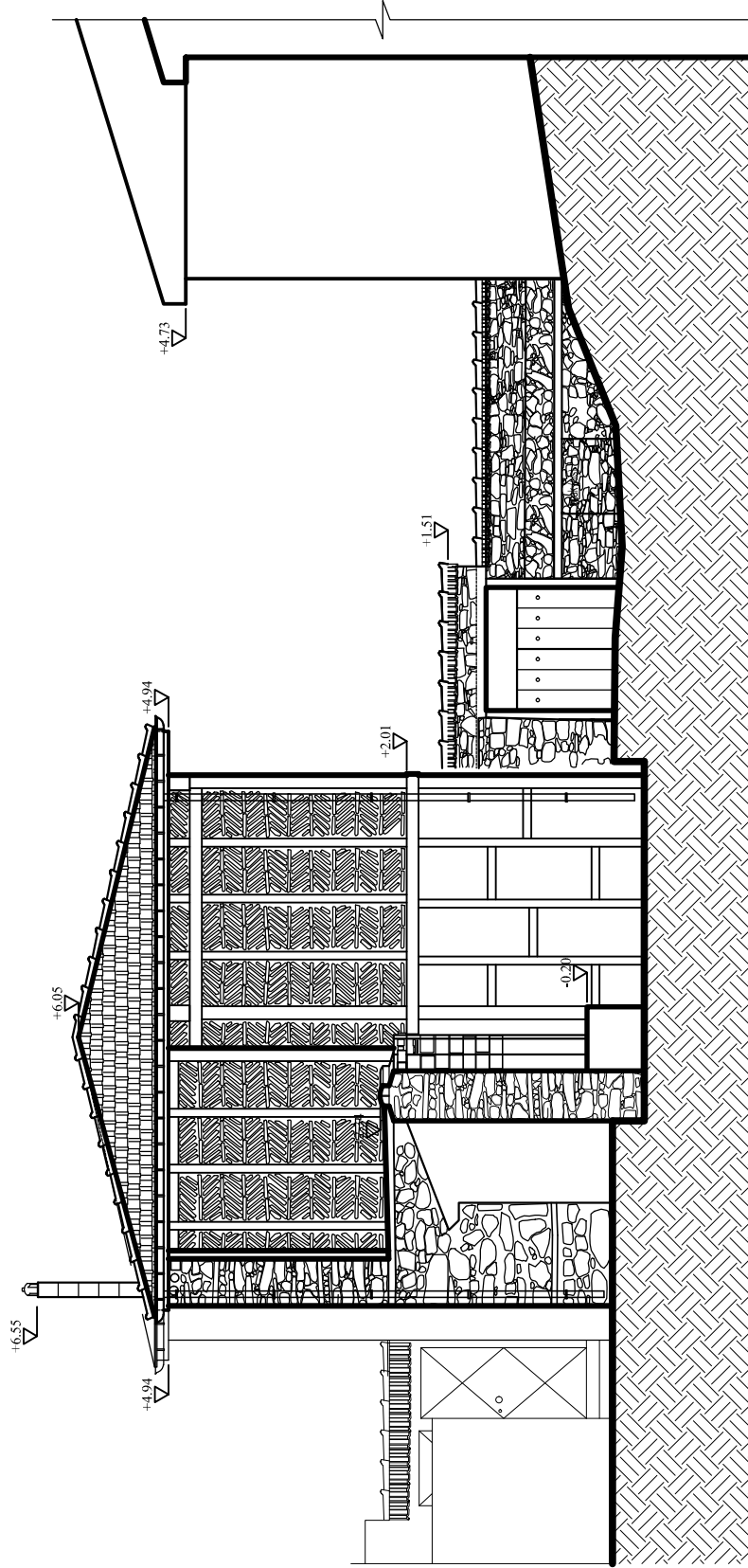
EK-55 Restitüsyon Güneydoğu cephesi

RESTİTÜSYON

PAFTA ADI: Güneydoğu cephesi
PAFTA NO: RT12

EK-56 Restitüsyon Kuzeybatı cephesi

0 1 2 3 4 5 10

RESTİTÜSYON

PAFTA ADI: Kuzeybatı cephesi
PAFTA NO: RT13

RESTORASYON MÜDAHALE

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ RESTORASYON
BİLİM DALI

SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ

DANIŞMAN:
PROF.DR.M.CAN.HERSEK

HAZIRLAYAN:
029110641 OTGONBAATAR DEMBEREL

OLDUĞU GİBİ KULLANILACAK
Sadece temizleme yapılarak
kullanılacak

ONARILARAK KULLANILACAK
Sıva tamiri + boya
Ahşap temizliği + emprenye
Boya temizliği + emprenye
Kimyasal müdahale
Temizleme

DEĞİŞTİRİLECEK ELEMANLAR
Aslında uygun olarak yeniden
yapılacak

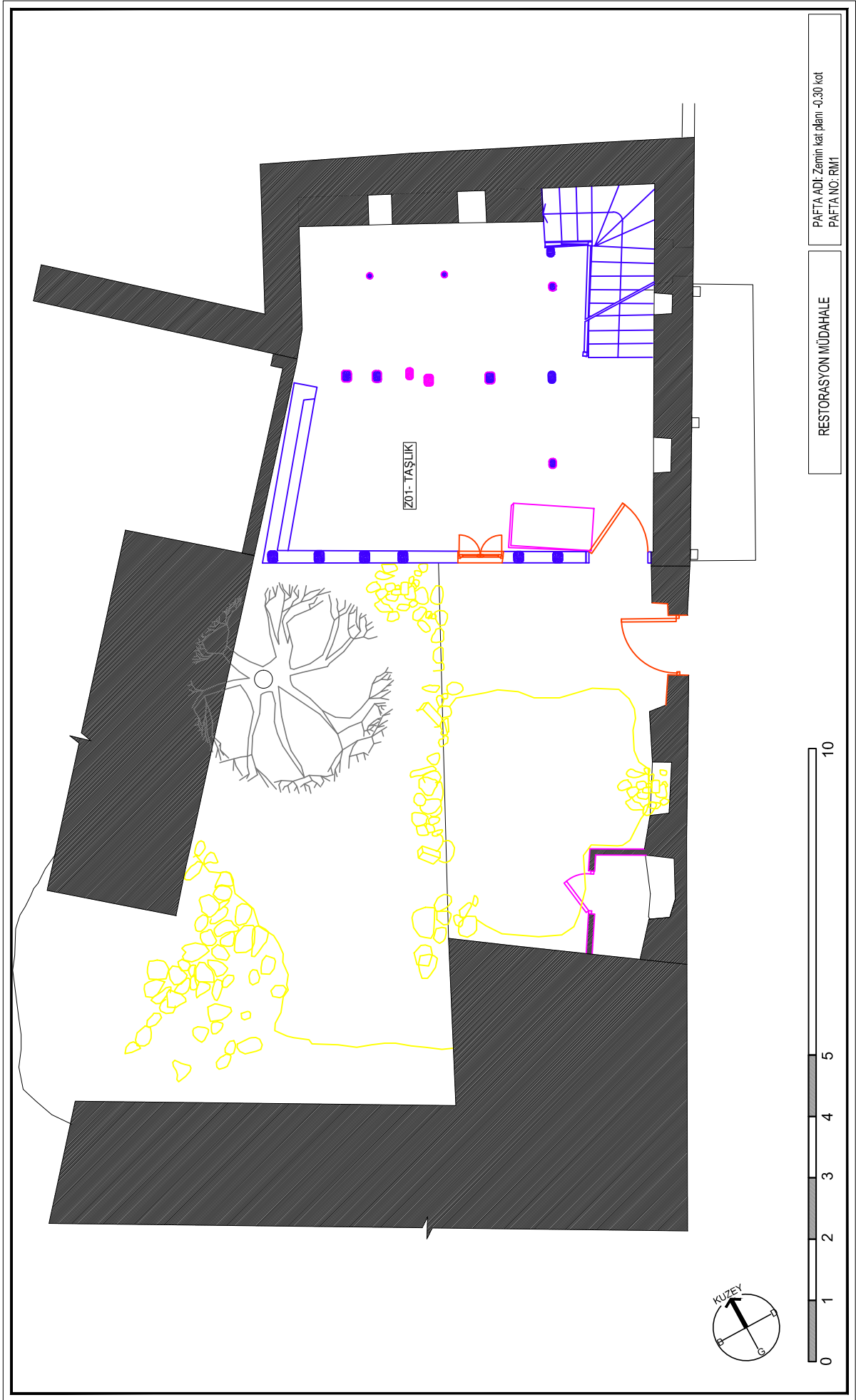
EKLENECEK ELEMANLAR
Yeni işleve göre eklenecek
Güçlendirme amacı ile eklenecek

KALDIRILACAK ELEMANLAR
Uyumsuz ve kaldırılacak

TAMAMLANACAK ELEMANLAR
Özgün biçimde tamamlanacak
Yeni detaylarla tamamlanacak

RESTORASYON MÜDAHALE

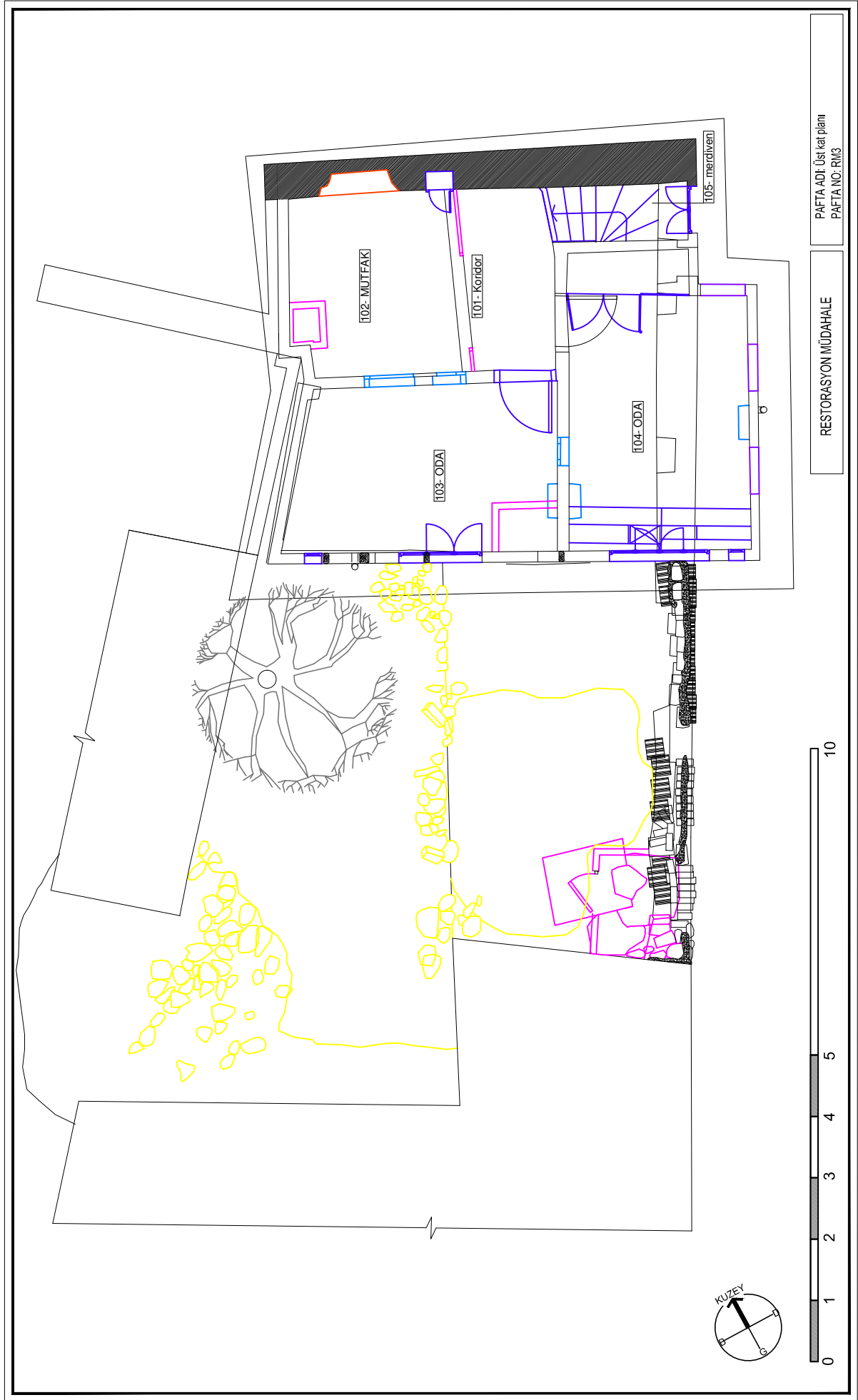
EK-57 Restorasyon müdahale Zemin kat planı -0.30 kot

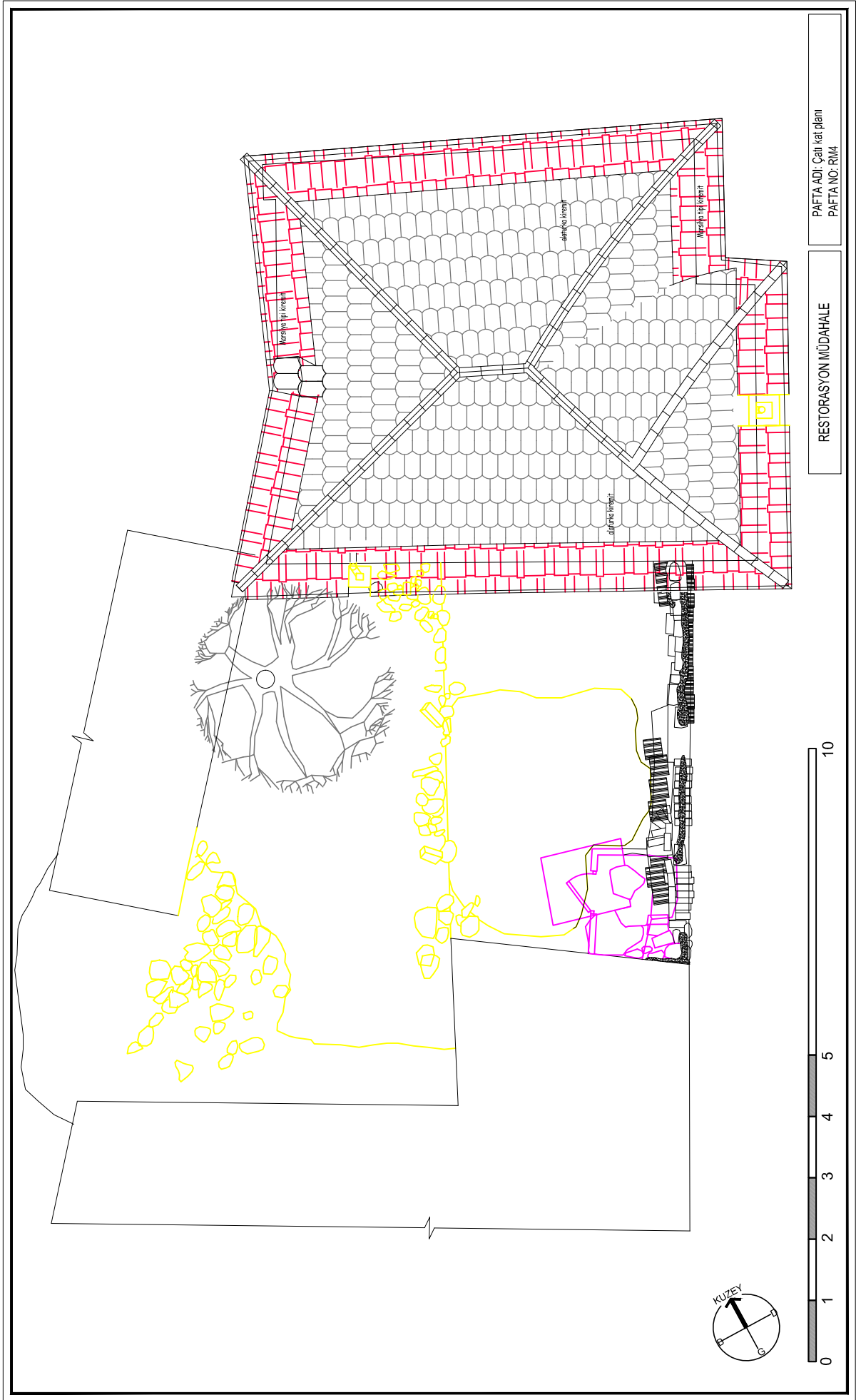
EK-58 Restorasyon müdahale Zemin kat planı +1.70 kot

EK-59 Restorasyon müdahale Üst kat planı

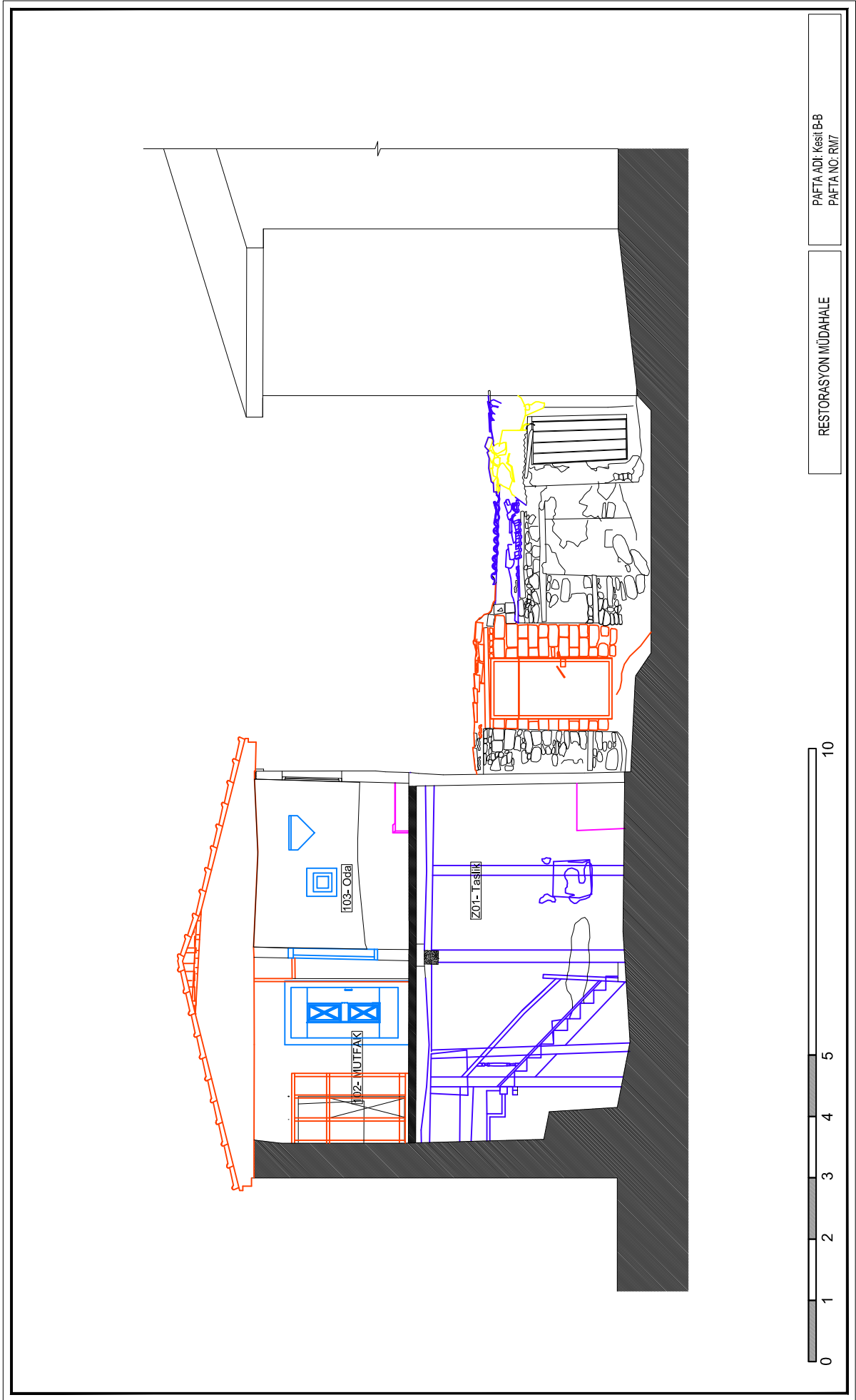
EK-60 Restorasyon müdahale Çatı kat planı

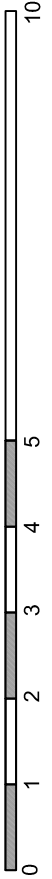
EK-61 Restorasyon müdahale Tavan plan

EK-63 Restorasyon müdahale Kesit B-B

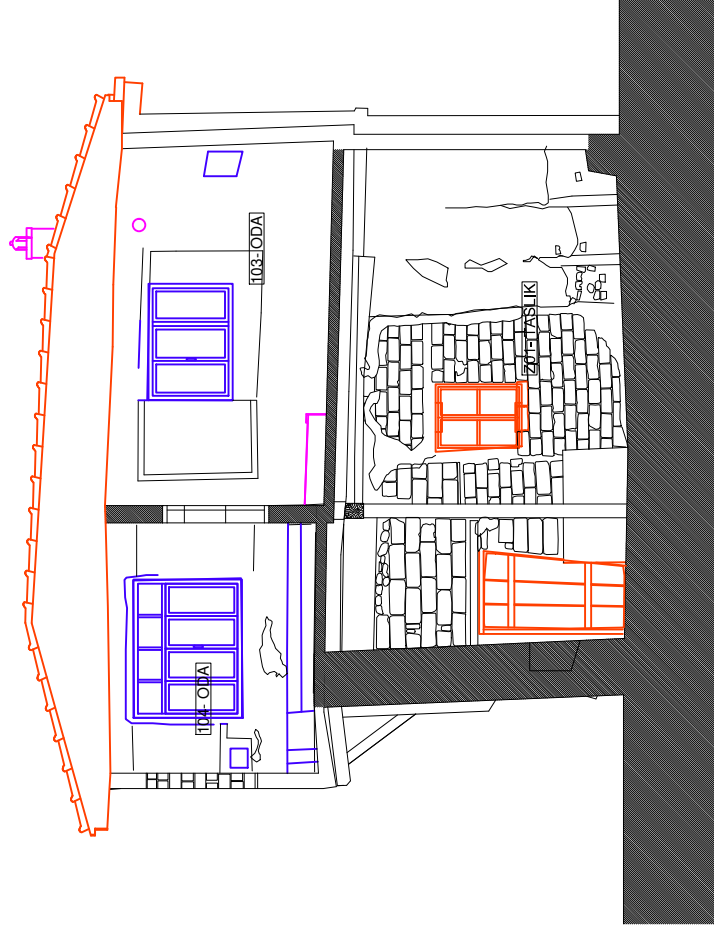
EK-64 Restorasyon müdahale Kesit C-C

RESTORASYON MÜDAHALE

PAFTA ADI: Kesit C-C
PAFTA NO: R/08

EK-65 Restorasyon müdahale Kesit D-D

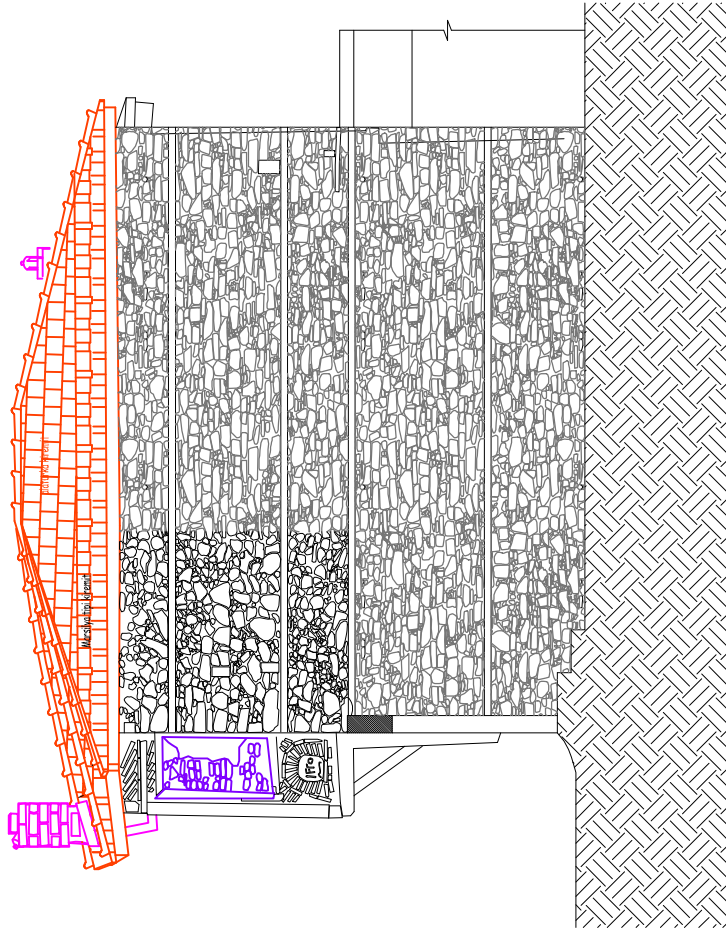

0 1 2 3 4 5 10

RESTORASYON MÜDAHALE

PAFTA ADI: Kesit D-D
PAFTA NO: RM9

EK-66 Restorasyon müdahale Kuzeydoğu cephesi

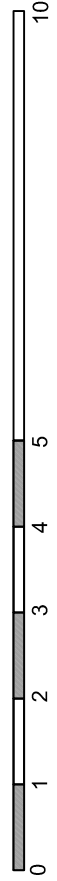
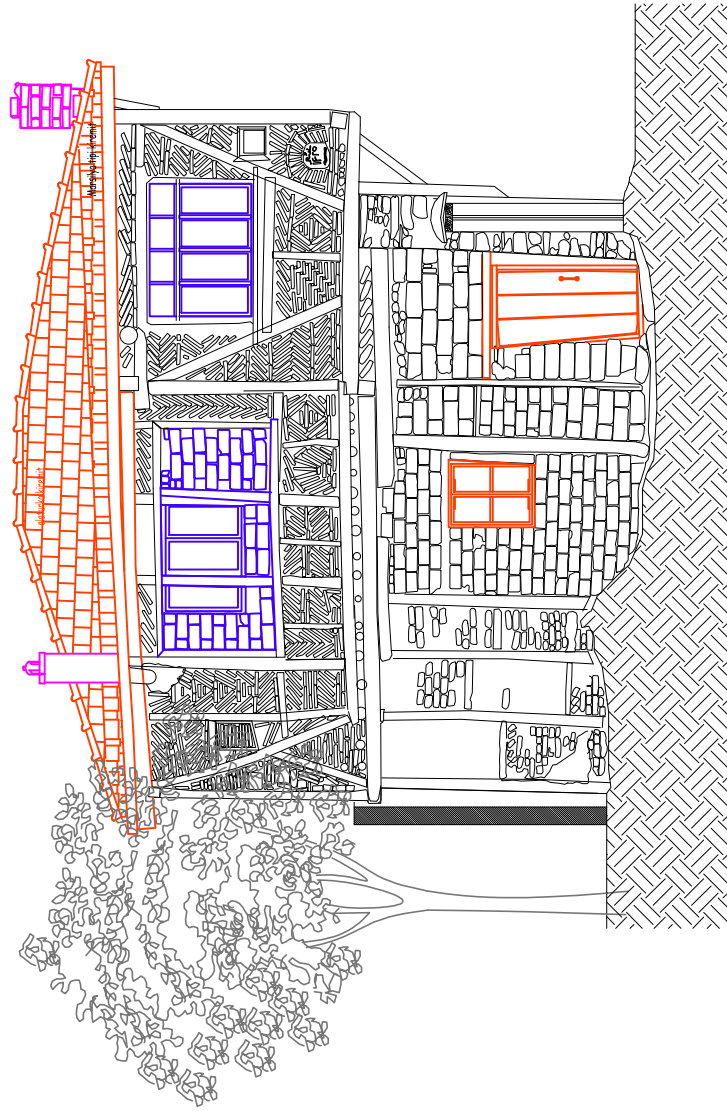

0 1 2 3 4 5 10

RESTORASYON MÜDAHALE

PAFTA ADI: Kuzeydoğu cephesi
PAFTA NO: RM10

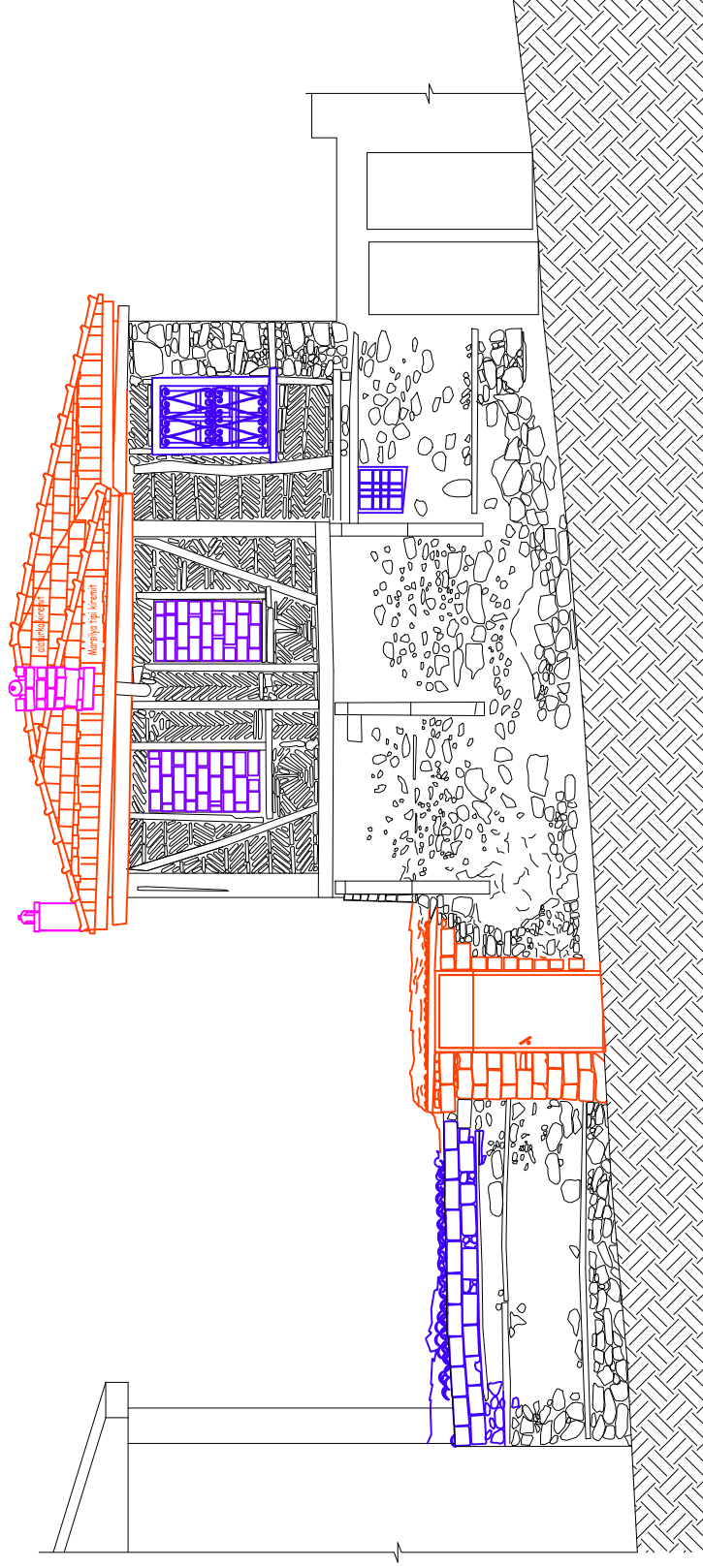
EK-67 Restorasyon müdahale Güneybatı cephesi

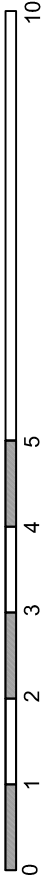
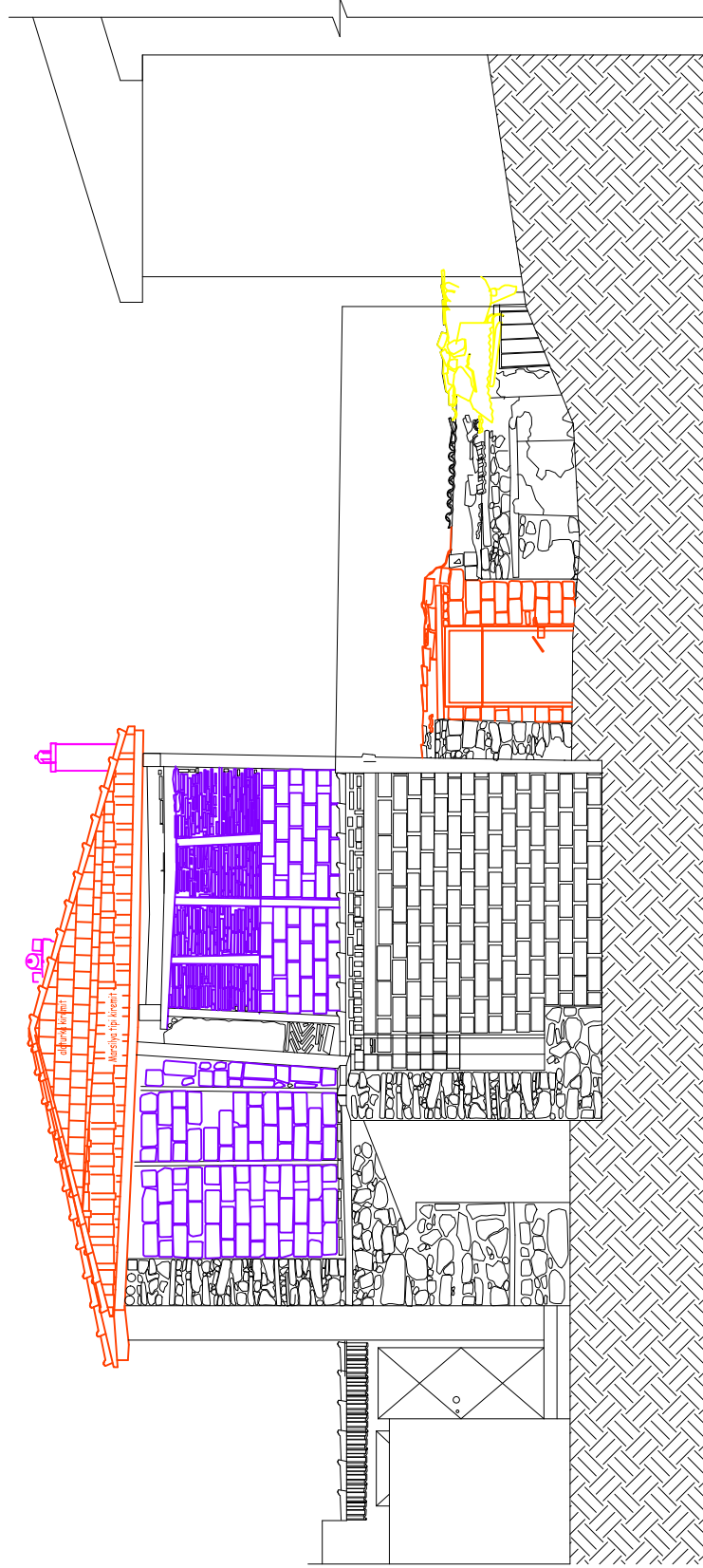
RESTORASYON MÜDAHALE

PAFTA ADI: Güneybatı cephesi
PAFTA NO: RM11

EK-68 Restorasyon müdahale Güneydoğu cephesi

EK-69 Restorasyon müdahale Kuzeybatı cephesi

RESTORASYON MÜDAHALE

PAFTA ADI: Kuzeybatı
PAFTA NO: RM13

RESTORASYON

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ RESTORASYON
BİLİM DALI

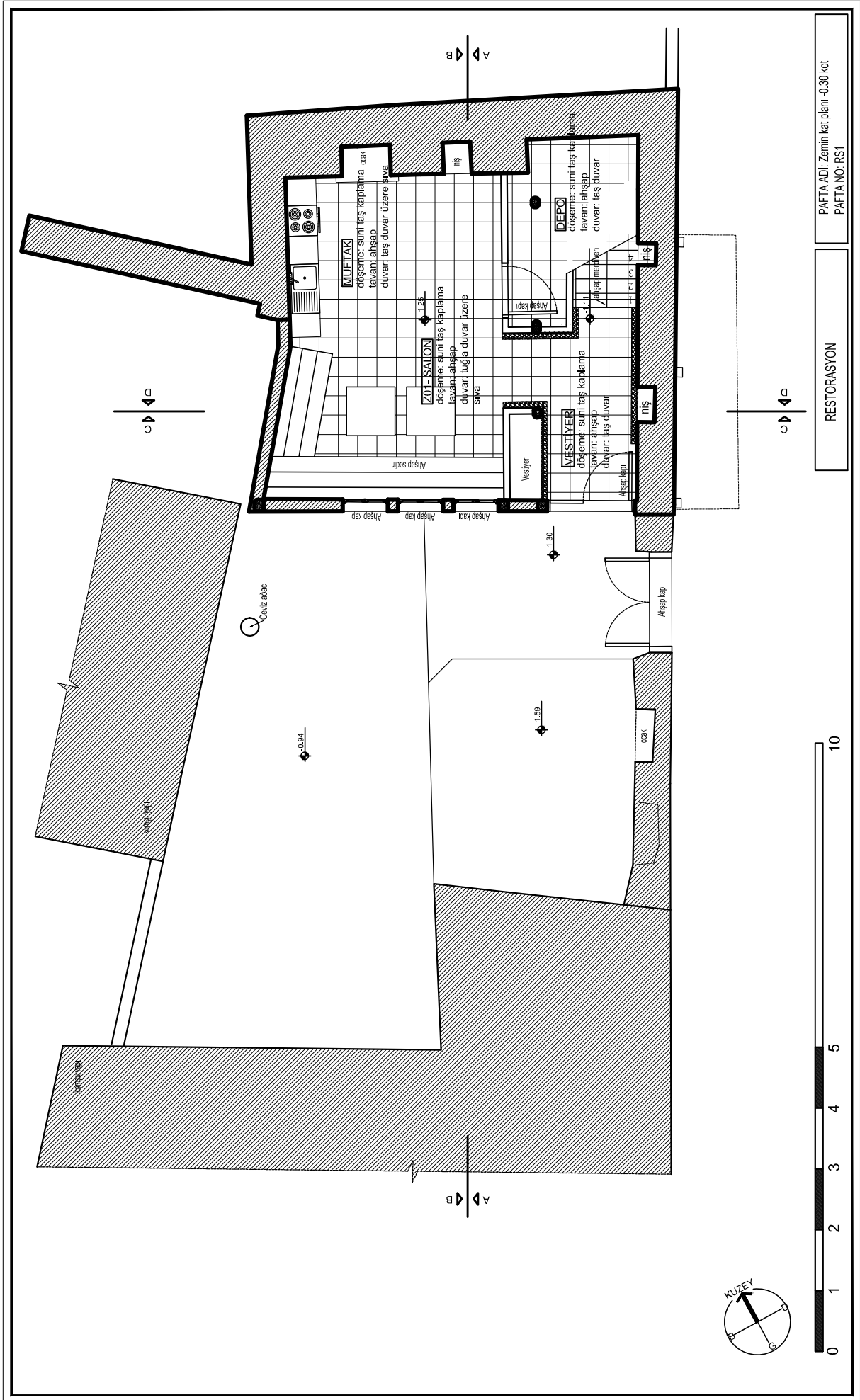
SİVRİHİSAR
İBRAHİM BULGURCU EVİ

DANIŞMAN:
PROF.DR.M.CAN.HERSEK

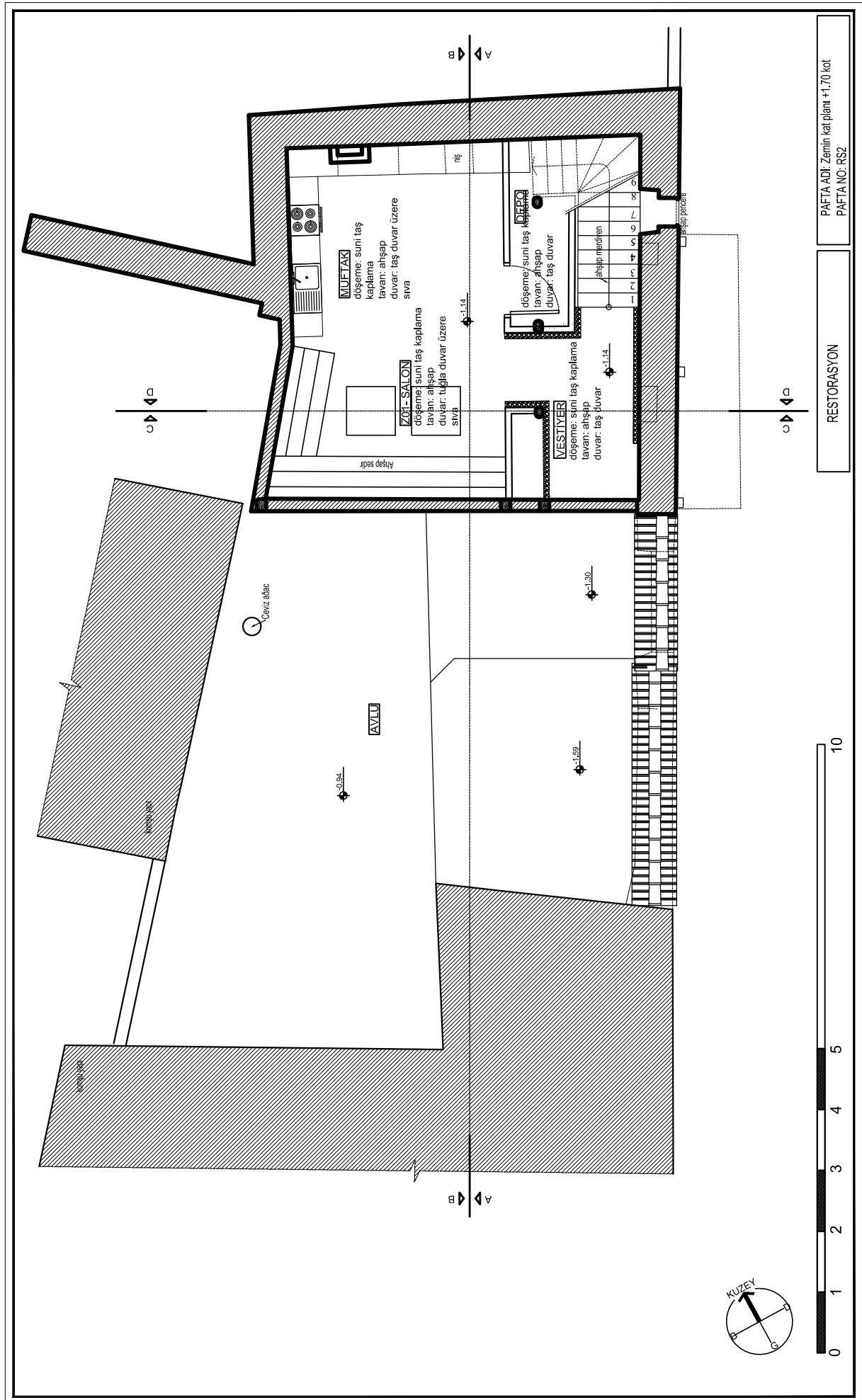
HAZIRLAYAN:
029110641 OTGONBAATAR DEMBEREL

RÖLÖVE

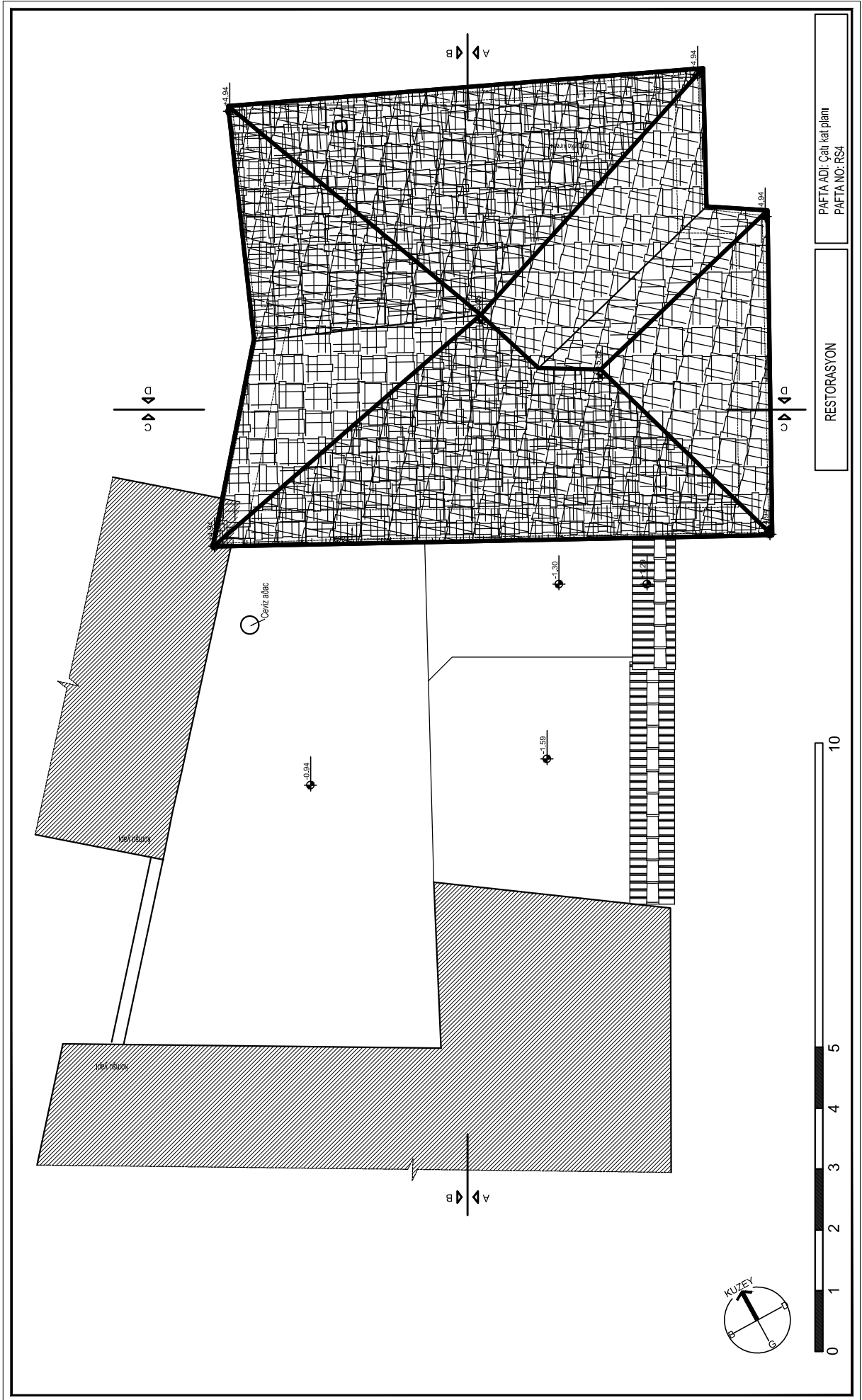
EK-70 Restorasyon Zemin kat planı -0.30 kot

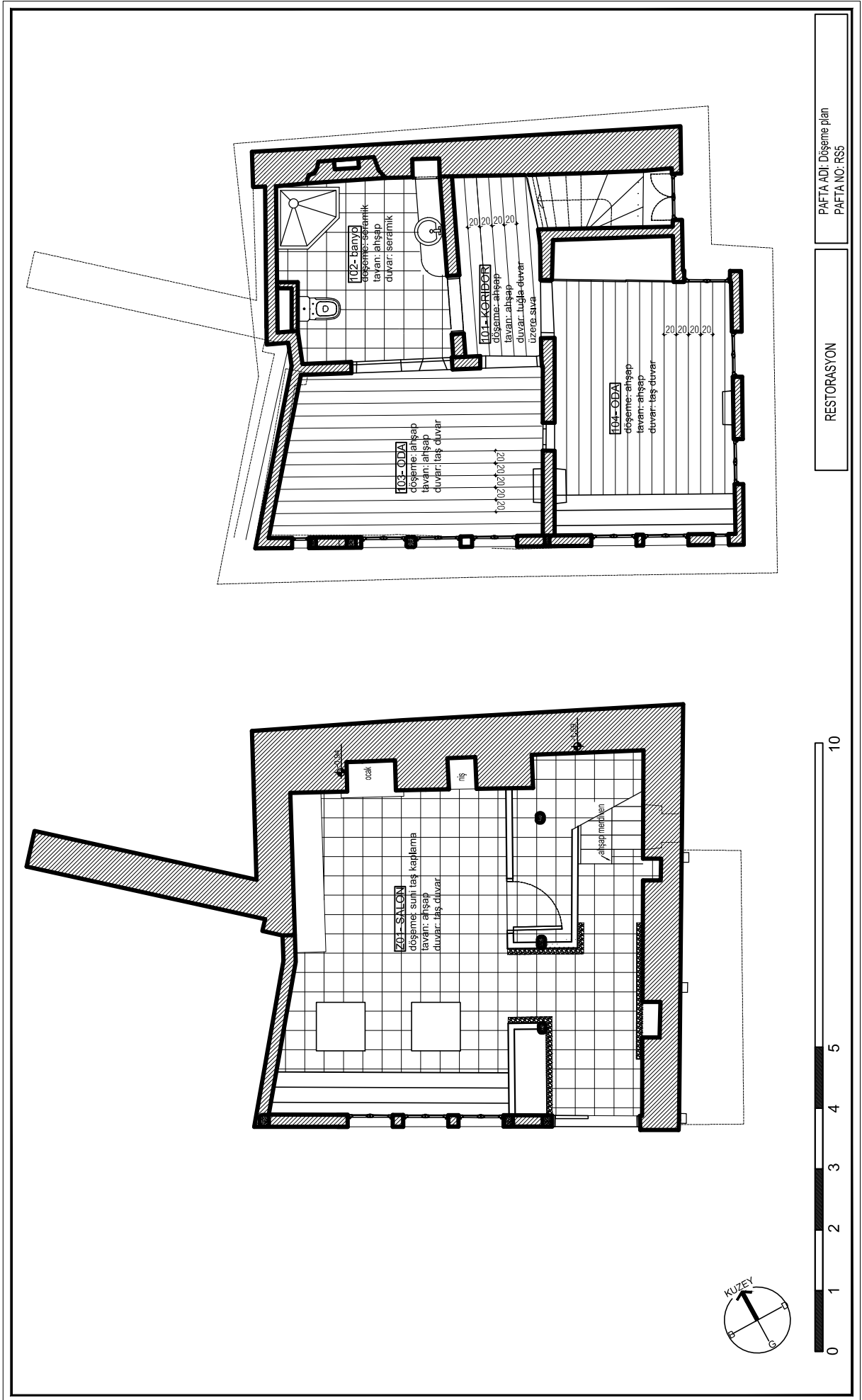
EK-71 Restorasyon Zemin kat planı +1.70 kot

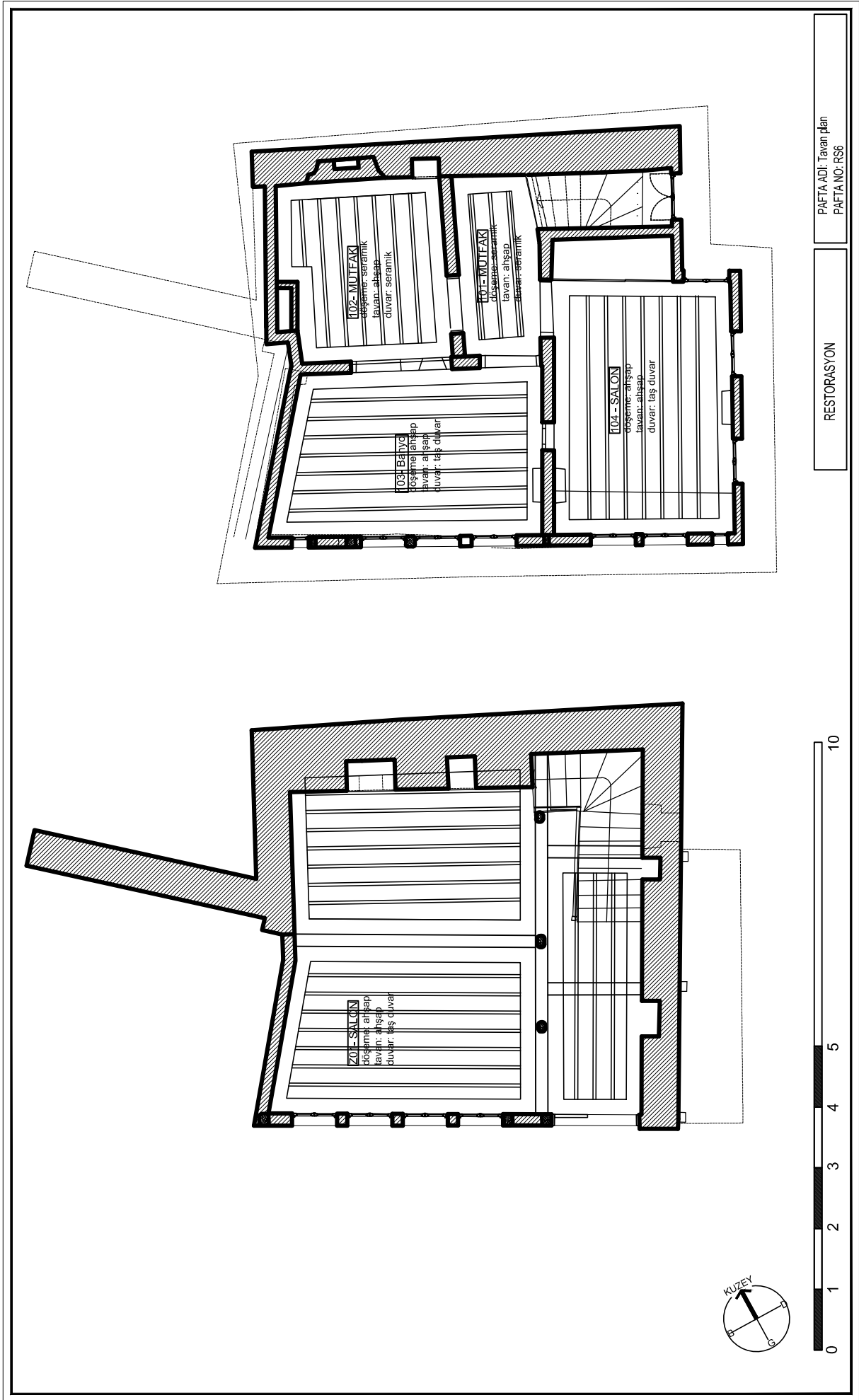
EK-73 Restorasyon Çatı kat planı

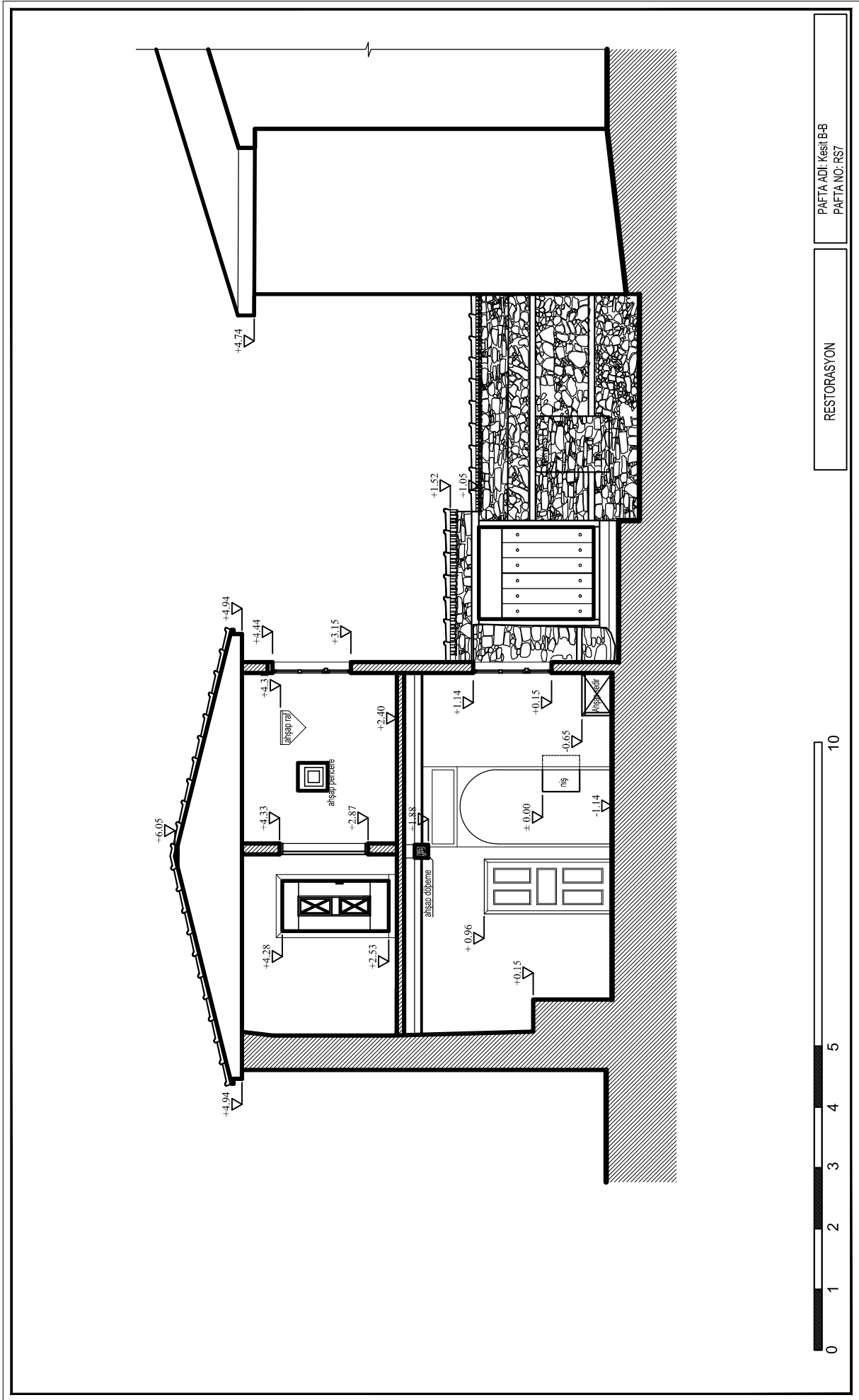
EK-74 Restorasyon Döşeme plan

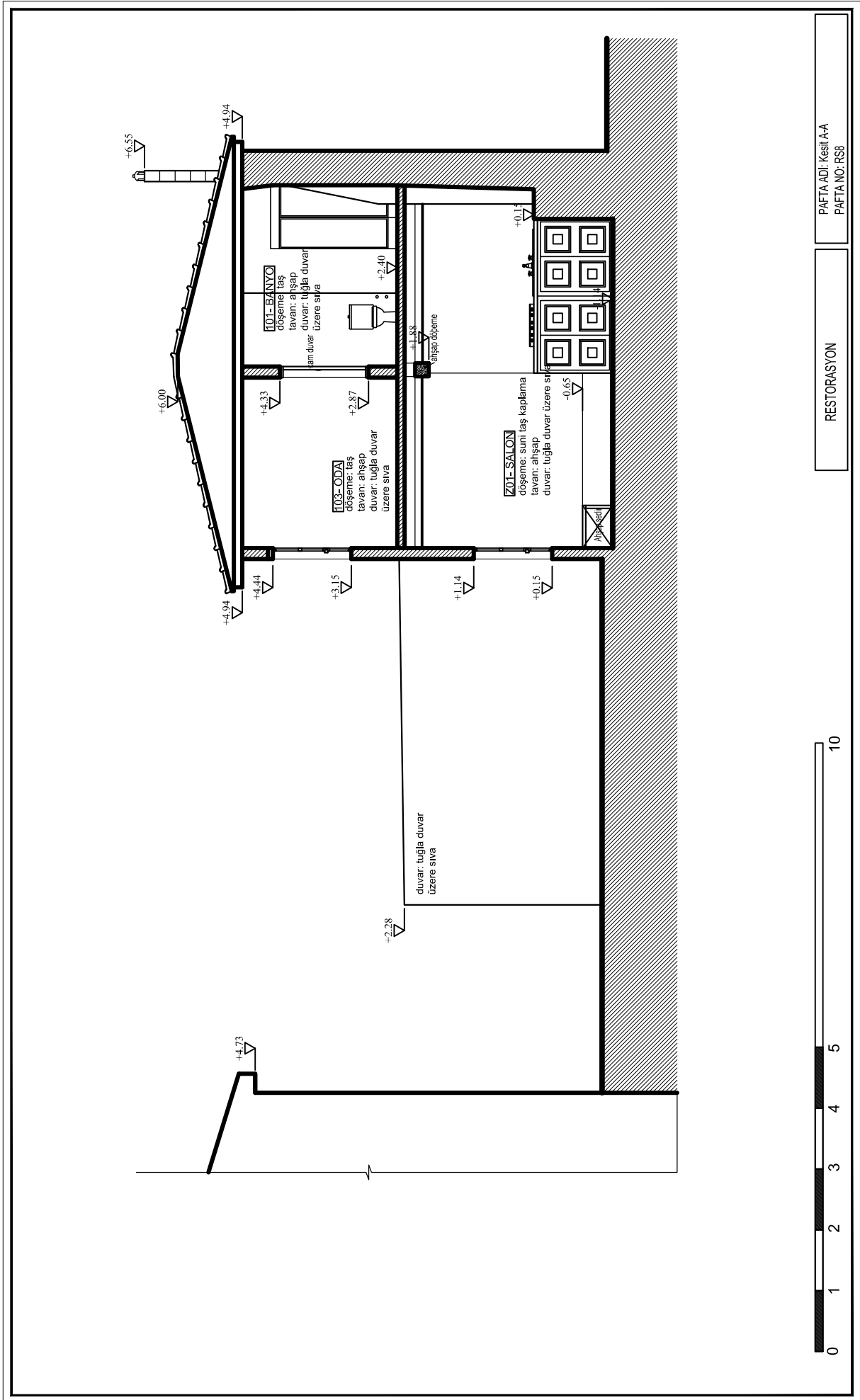
EK-75 Restorasyon Tavan plan

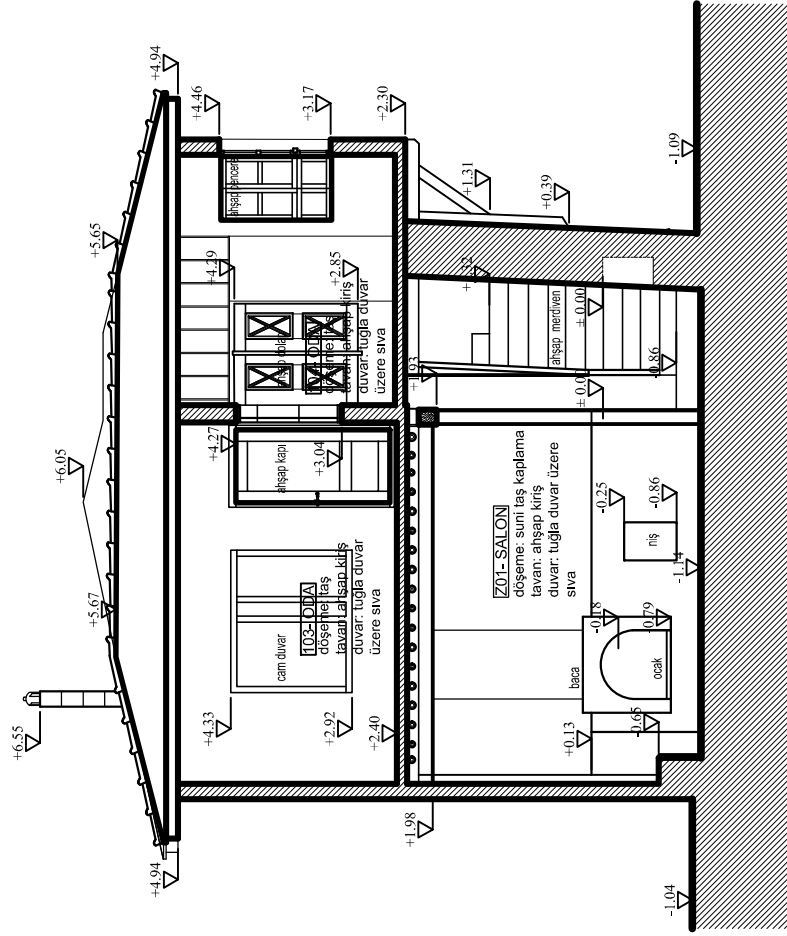
EK-76 Restorasyon Kesit B-B

EK-77 Restorasyon Kesit A-A

EK-78 Restorasyon Kesit C-C

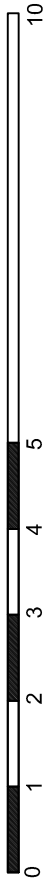
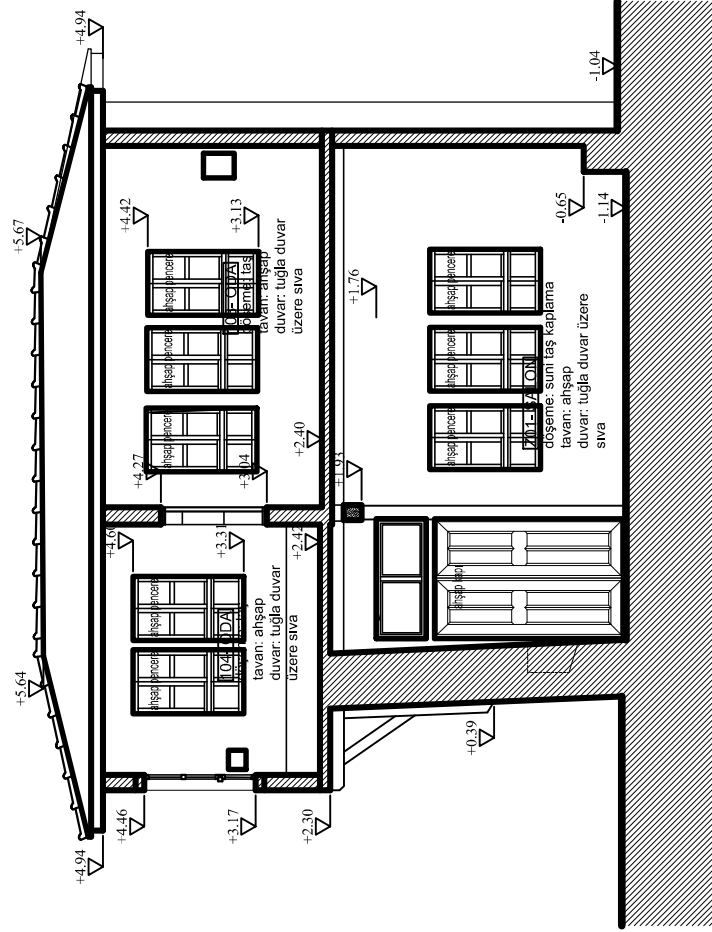

0 1 2 3 4 5 10

RESTORASYON

PAFTA ADI: Kesit C-C
PAFTA NO: RS9

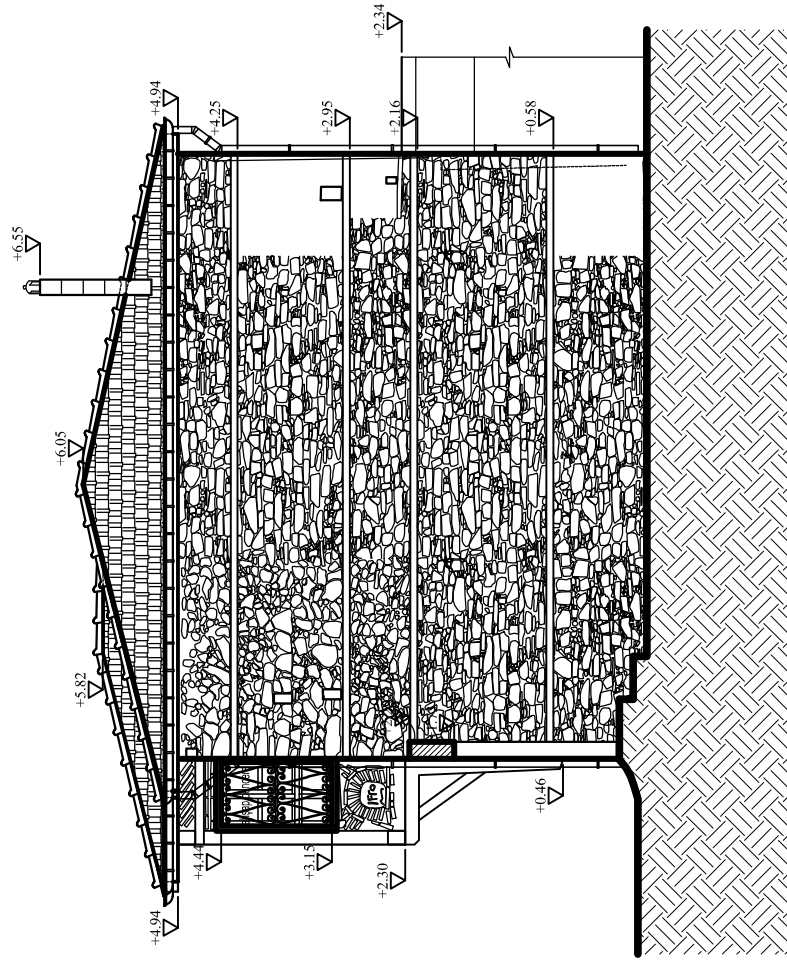
EK-79 Restorasyon Kesit B-B

RESTORASYON

PAFTA ADI: Kesit B-B
PAFTA NO: RS10

EK-80 Restorasyon Kuzeydoğu cephesi

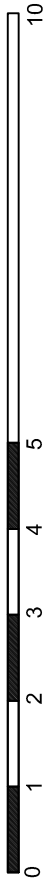
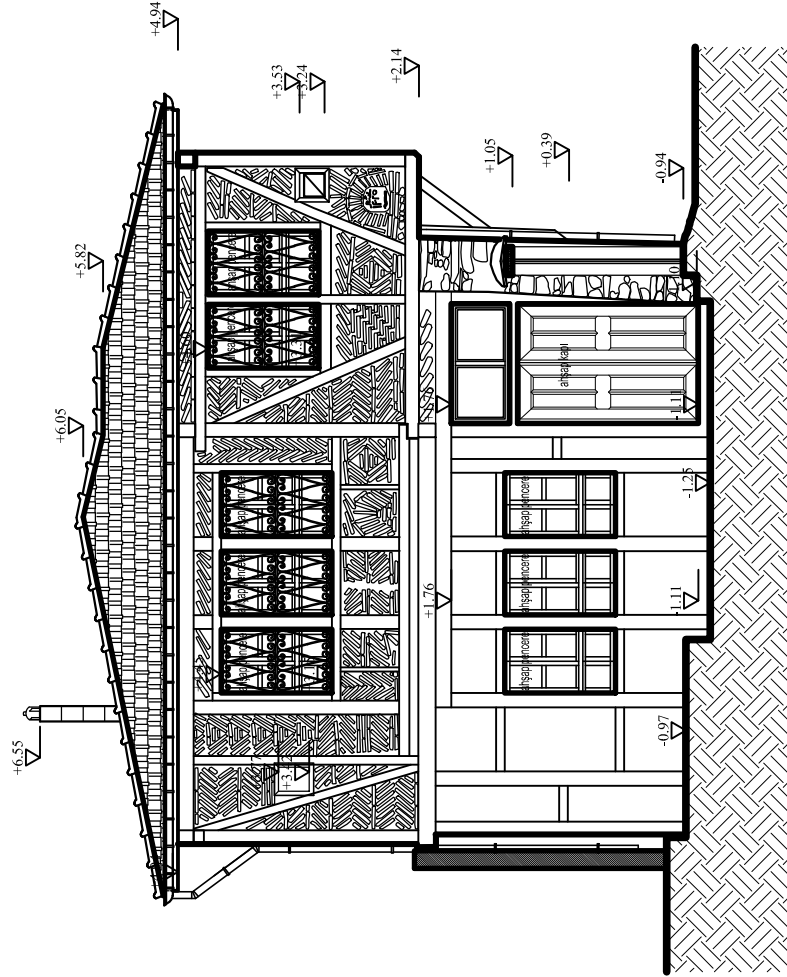

0 1 2 3 4 5 10

RESTORASYON

PAFTA ADI: Kuzeydoğu cephesi
PAFTA NO: RS11

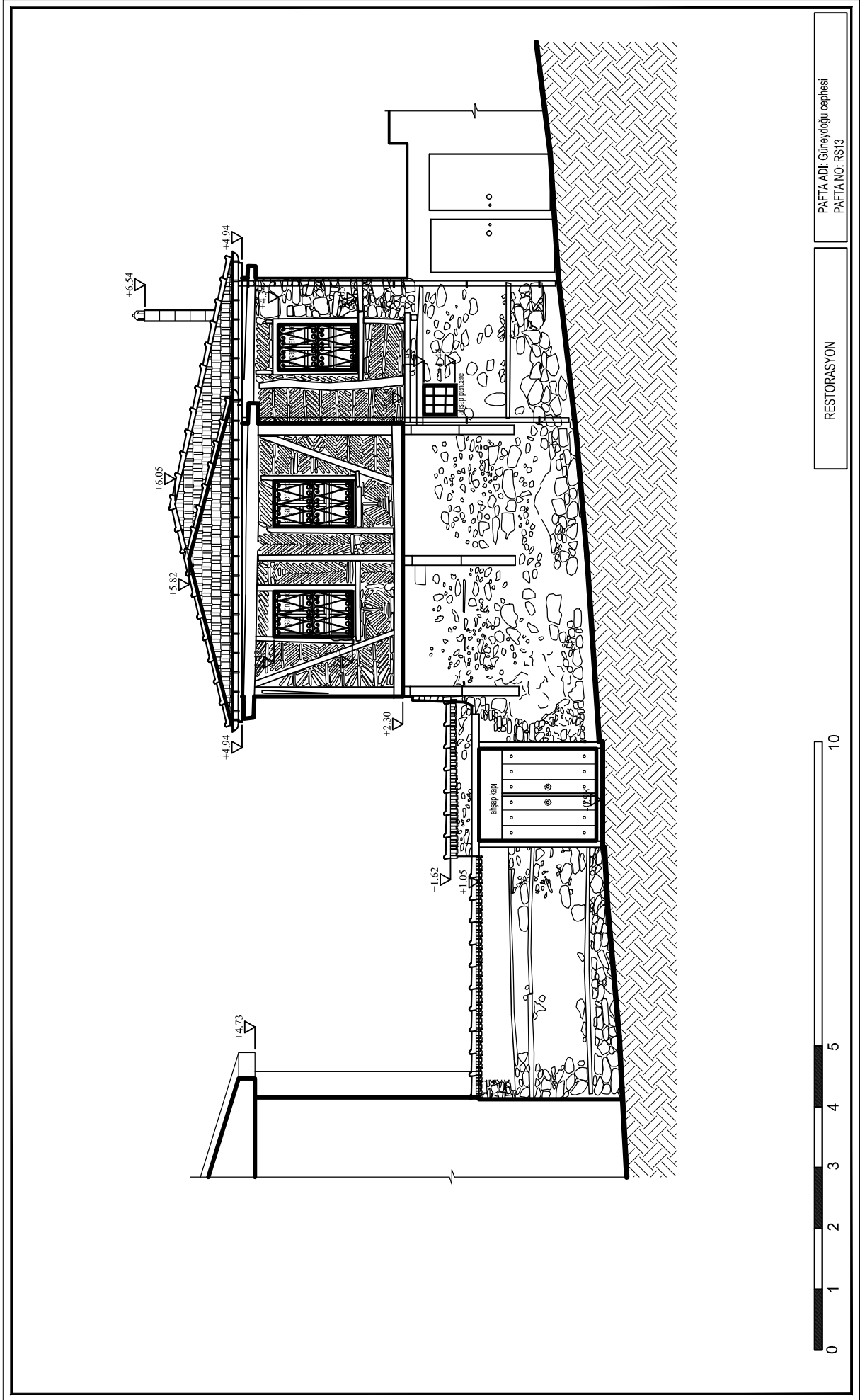
EK-81 Restorasyon Güneybatı cephesi

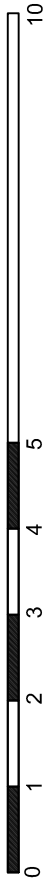
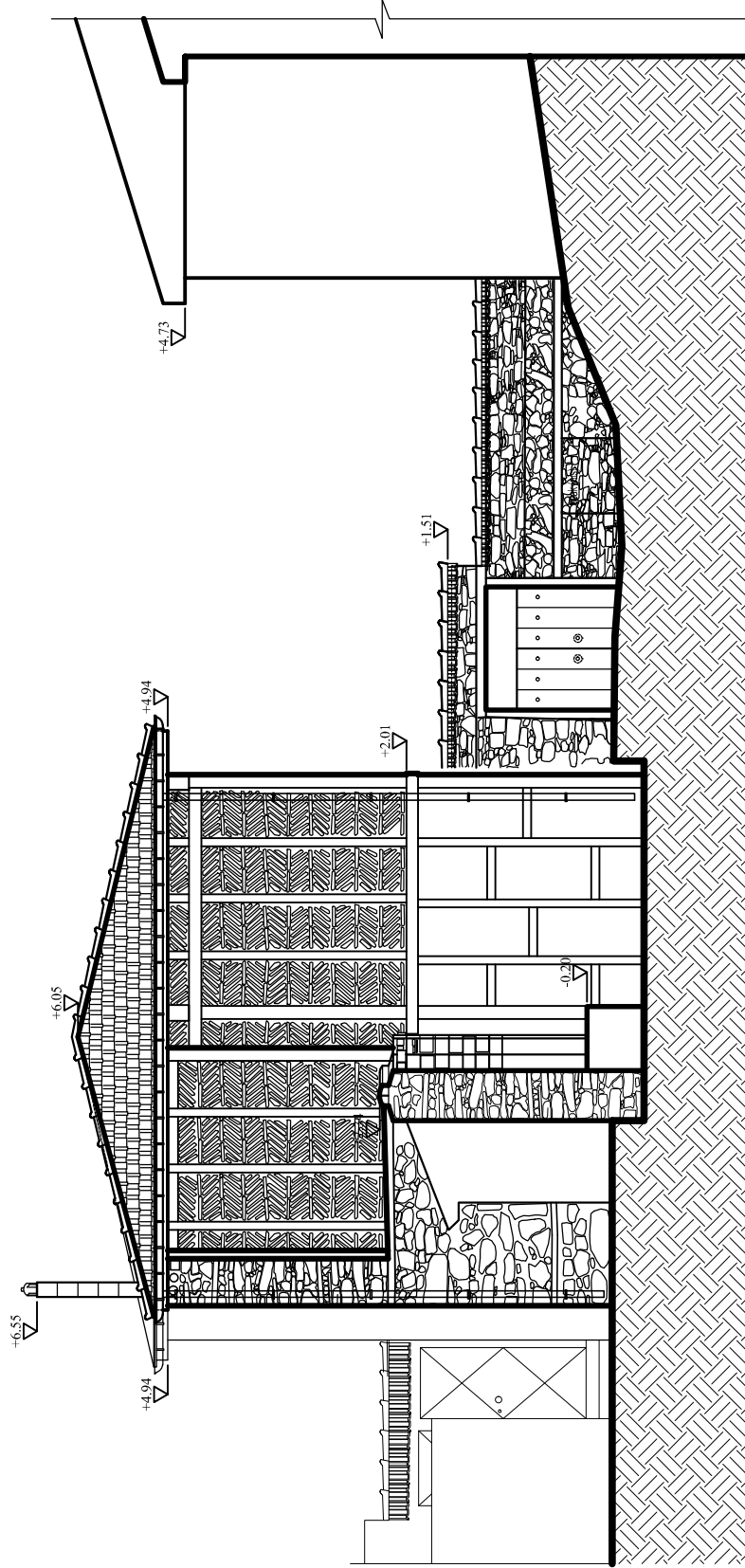
RESTORASYON

PAFTA ADI: Güneybatı cephesi
PAFTA NO: RS12

EK-82 Restorasyon Güneydoğu cephesi

EK-83 Restorasyon Kuzeybatı cephesi

RESTORASYON

PAFTA ADI: Kuzeybatı cephesi
PAFTA NO: RS14

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Otgonbaatar DEMBEREL

Uyruğu : Moğolistan

Doğum tarihi, yeri : 25/01/1981 Tonhil, Altai, Moğolistan

Medeni hâli : Bekar

Telefon : 0 [506] 495 83 55

e-mail : otgoo_0125@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lise	- Altai Şehri Meslek Okul Lisesi	1999
Lisans	- Moğolistan Bilim Ve Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendislik Fakültesi Mimarlık Bölümü	2004

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2004 – 2006	“EGEL” Mimarlık şirketi (Moğolistan)	mimar
2006 – 2007	“M&G Construction” Mimarlık, İnşaat şirketi (Moğolistan)	mimar

Yabancı Dil

İngilizce [orta] - Türkçe [İyi]

Hobiler

Tasarım, Art, Çizim, Seyahat, Spor